

Jordbruksstatistisk årsbok 1966

Statistical Yearbook of Agriculture Utgivare: Statistiska centralbyrån

INLEDNING

TILL

Jordbruksstatistisk årsbok / Jordbruksverket, Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1965-. – (Sveriges officiella statistik).

Täckningsår: 1964-.

1965-1994 framställd av Statistiska centralbyrån.

1995-1998 framställd av Livsmedelsekonomiska samarbetsnämnden, Statistiska centralbyrån.

1965-2000 med innehållsförteckning, sammanfattning samt parallelltitel på engelska: Statistical yearbook of agriculture ..., från 1975 och framåt: Yearbook of agricultural statistics. – Publiceras elektroniskt fr.o.m. 2001 på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se, och fr.o.m. 2002 även på Statistiska centralbyråns webbplats www.scb.se.

Föregångare:

Jordbruk och boskapsskötsel / Statistiska centralbyrån. – Stockholm : Statistiska centralbyrån, 1916-1964. – (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1913-1963.

Översiktspublikationer:

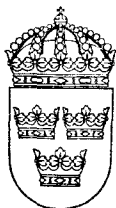
Svensk jordbruksstatistik 200 år / Statistiska centralbyrån. – Stockholm: Statistiska centralbyrån, 1999.

Jordbruket i siffror 1866-2007 / Jordbruksverket, Statistiska centralbyrån. – Jönköping ; Stockholm, 2011. – (Sveriges officiella statistik).

Jordbruksstatistisk årsbok 1966. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2012.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

JORDBRUK MED BINÄRINGAR

JORDBRUKSSTATISTISK ÅRSBOK

1966

SCBs BIBLIOTEK

77. 07 25

ÖREBRO

STATISTISKA CENTRALBYRÅN

STOCKHOLM 1966

OFFICIAL STATISTICS OF SWEDEN

AGRICULTURE AND FISHERIES

STATISTICAL YEARBOOK OF AGRICULTURE
1966

CENTRAL BUREAU OF STATISTICS

CIVILTRYCK

STOCKHOLM 1966

9752

Förord

Statistiska centralbyrån framlägger härmed Jordbruksstatistisk årsbok 1966. Syftet med årsboken, vars första årgång utkom 1965, är att ge en samlad redovisning av den svenska jordbruksstatistiken. Förutom uppgifter från centralbyråns egna undersökningar innehåller publikationen sålunda statistik producerad av andra myndigheter samt av institutioner, organisationer, föreningar etc.

Förhållandevis utförliga redogörelser lämnas i boken för undersökningarnas uppläggning och genomförande, medan resultatkommentarerna oftast är starkt begränsade. Under rubriken »Övrig publicering» anges i varje delavsnitt var den i regel utförligare primärredovisningen av statistiken återfinns.

Årtalet i bokens titel anknuter till utgivningsåret och ej till redogörelseåret. Eftersom redovisningen i princip avser de senaste uppgifterna från resp. statistikgrenar innebär detta att resultaten i föreliggande årgång huvudsakligen återger de förhållanden som rådde under kalenderåret 1965 (produktionsåret 1964/65).

Stockholm den 13 juni 1966

De redovisade resultaten är i regel definitiva. I några enstaka fall har dock redovisningen preliminär karaktär, vilket närmare framgår av texten till resp. tabeller.

Årsangivelsen 1964/65 (motsvarande för tidigare år) avser i flertalet tabeller ifrågavarande regleringsår. Där annan typ av redogörelseår avses — exempelvis budgetår, kontrollår, gödselår e. d. — har detta särskilt angivits (mestadels i not till resp. tabeller).

Tabellnumreringen avviker något från numreringen i förra årgången. I *bil. 9* har för varje tabell angivits var motsvarande uppgifter kan återfinnas i 1965 års publikation. Av denna sammanställning framgår även vilka tabeller som är nytillkomna.

Det redaktionella arbetet med publikationen, vilket har varit förlagt till byrån för jordbruksstatistik inom centralbyrån, har skett i samverkan med berörda statistikproducenter. Verket vill härmed betyga sin tacksamhet för värdefullt bistånd.

Redaktör för Jordbruksstatistisk årsbok 1966 har varit t. f. byrådirektör Bengt Malmås.

INGVAR OHLSSON

KNUT MEDIN

Innehållsförteckning

Contents

Text	Sid.
Förord	III
Symboler använda i tabellerna	XVII
Svensk-engelsk ordlista	XVIII
Engelsk översikt	XXIII
I. Områdesindelningen i jordbruksstatistiken	1
II. Företagsstruktur. Ägoslagsfördelning m. m.	
1. 1961 års allmänna jordbruksräkning	3
2. Jordbruksinventeringarna	14
3. Skogsmarksarealens storlek.	18
4. Struktur- och befolkningsutredningarna	19
III. Befolkning och arbetskraft	
1. 1960 års folkräkning	24
2. Jordbruksinventeringarna	32
3. Löneförhållandena för lantarbetare	35
4. Sysselsättningen inom enskilt skogsbruk	40
IV. Fastigheter och byggnader	
1. Jordbruksfastigheternas taxeringsvärden	42
2. Jordbruksfastigheternas priser	44
3. Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket	50
4. Jordbrukets byggnadskostnader	52
V. Maskiner och anläggningar m. m.	
1. 1961 års allmänna jordbruksräkning	54
2. Jordbrukets inköp av maskiner, redskap m. m.	57
VI. Förnödenheter	
1. Förbrukningen av handelsgödsel	59
2. Försäljningen av växtskyddsmedel m. m.	60
3. Förbrukningen av fodermedel. .	62

Text	Page
Preface	III
Explanation of symbols	XVII
Swedish-English vocabulary	XVIII
Summary	XXIII
I. Geographical divisions for agricultural statistics	1
II. Structure of agricultural enterprises. Types of land etc.	
1. Census of agriculture 1961.....	3
2. Agricultural inventories	14
3. Size of forest area	18
4. Structure and population surveys	19
III. Population and labour force	
1. Census of population 1960.....	24
2. Agricultural inventories	32
3. Wages of farm workers.....	35
4. Employment in private forestry	40
IV. Real estates and buildings	
1. Assessed values of agricultural real estates	42
2. Market prices of agricultural real estates	44
3. New building in agriculture....	50
4. Building cost index of agriculture	52
V. Machinery and plant etc.	
1. Census of agriculture 1961.....	54
2. Purchase by agricultural sector of machines, tools etc.	57
VI. Requisites	
1. Consumption of fertilizer	59
2. Consumption of plant protectants etc.	60
3. Consumption of feeding-stuffs. .	62

	Sid.		Page
VII. Växtodling. Vegetabilisk produktion		VII. Crop farming. Vegetable production	
1. Jordbruksinventeringarna	64	1. Agricultural inventories	64
2. Årsväxtrapporteringen	71	2. Reports on the year's crop	71
3. De objektiva skördeuppskattningarna	77	3. Objective harvest estimation	77
4. Totalskörden av spannmål, potatis och slättervall	84	4. Total harvest of grain, potatoes and hay	84
5. Förmalningen av spannmål. Producentpriserna på vegetabilieprodukter m. m.	88	5. Milling of grain. Producers' price of vegetable products	88
6. Odlingen av sockerbeter	90	6. Cultivation of sugar beet	90
7. Odlingen av oljeväxter	91	7. Cultivation of oleiferous plants . .	91
8. Odlingen av spånadsväxter	94	8. Cultivation of textile plants	94
9. Statsplomeringen av utsäde	94	9. Official inspection of seed	94
10. Utsädesmängderna för spannmål .	96	10. Quantities of grain seed	96
11. Skördesättet för spannmål	98	11. Method of harvesting grain	98
12. Brödsädens kvalitet	101	12. Quality of bread grain	101
13. Vallarealens åldersfördelning . . .	102	13. Acreage within different age groups of ley land	102
14. Ensileringen på slättervall	102	14. Leys cut for silage	102
15. Höskördens botaniska sammansättning och kvalitet	104	15. Botanical composition and quality of hay	104
16. Arealen av olika matpotatis-sorter	105	16. Acreage of various species of table potatoes	105
17. Jordbrukets skördeskadeskydd . .	107	17. Crop insurance	107
VIII. Husdjurskötsel. Animalisk produktion		VIII. Livestock farming. Animal production	
1. Jordbruksinventeringarna	112	1. Agricultural inventories	112
2. Nötkreaturens rasfördelning	121	2. Breed distribution of cattle	121
3. Antalet galtar och betäckta suggor	124	3. Numbers of boars and covered sows	124
4. Hästpremieringen	125	4. Awarding of prizes to horses	125
5. Mjölkboskapskontrollen	127	5. Milk recording	127
6. Mejerihanteringen. Producentpriset på mjölk	131	6. Dairying. Producers' price of milk	131
7. Mjolkproduktionen och dess användning	132	7. Production and use of milk	132
8. Kalvslaktens omfattning	134	8. Slaughter of calves	134
9. Svinstamkontrollen	136	9. Pig breeding control	136
10. Svinslaktens omfattning	138	10. Slaughter of pigs	138
11. Produktionen av kött och fläsk. Producentpriserna på slaktdjur	139	11. Meat production. Producers' price of slaughter animals	139
12. Äggproduktionen. Producentpriset på ägg	141	12. Egg production. Producers' price of eggs	141
IX. Konsumtion av födo- och njutningsämnen	143	IX. Food consumption	143
X. Utrikeshandel	146	X. Foreign trade	146
XI. Jordbruksekonomiska uppgifter		XI. Agricultural economics	
1. Jordbrukarnas taxerade inkomster och utgifter m. m.	150	1. Assessed incomes and expenditures of farmers	150
2. Den jordbruksekonomiska undersökningen	163	2. Farm economic investigation	163
3. Jordbrukarnas tillgångar och skulder	171	3. Assets and liabilities of farmers . .	171
4. Inkomsterna av jordbruksfastighet samt fördelningen av inkomst och förmögenhet	179	4. Income of agricultural real estates and distribution of income and property	179

	Sid.		Page
5. Jordbrukets producentpris-, kostnadspris- och världsmark- nadsprisindex.....	188	5. Producer price index, cost price index and world market price index of agriculture.....	188
6. Jordbrukets kreditmarknad....	190	6. Agricultural credit market	190
XII. Lantbrukets nämnderna	194	XII. County agricultural boards	194
XIII. Jordbrukets ekonomiska förenings- föreelse	200	XIII. Farmers' co-operative associations	200
XIV. Lantbruksundervisningen	203	XIV. Agricultural training	203
XV. Internationella uppgifter.....	205	XV. International statistics	205
Bilagor	213—226	Appendices	213—226
Sakregister	227	Alphabetical index	227

Tabeller

Företagsstruktur. Ägoslagsfördelning m. m.

Tab. 1. Arealer för olika ägoslag vid bruk- ningsenheter med mer än 2 hektar åker, år 1961, inom län, produk- tionsområden och hela riket	6
Tab. 2. Antal brukningsenheter inom olika storleksgrupper samt åker- areal vid dessa brukningsenheter, år 1961, inom län, produktions- områden och hela riket	8
Tab. 3. Antal ägda och arrenderade bruk- ningsenheter med över 2 hektar åker samt åkerarealens fördel- ning på ägd och arrenderad areal vid dessa brukningsenheter, år 1961, inom län, produktionsom- råden och hela riket	10
Tab. 4. Antal brukningsenheter och skogs- fastigheter i enskild ägo enligt RLF-registret 1962—1964: För- delning på storleksgrupper efter åkerarealen och skogsmarksare- alen. Hela riket	11
Tab. 5. Antal brukningsenheter och skogs- fastigheter i enskild ägo samt skogsmarksareal vid dessa enligt RLF-registret 1962—1964: För- delning efter brukningsform samt på storleksgrupper efter åker- arealen. Hela riket	12
Tab. 6. Antal brukningsenheter och skogs- fastigheter i enskild ägo samt skogsmarksareal vid dessa enligt RLF-registret 1962—1964: För- delning efter brukningsform samt på storleksgrupper efter skogs- marksarealen. Hela riket	12

Tables

Structure of agricultural enterprises. Types of land etc.

Table 1. Areas for different types of land in 1961, in counties, production areas and whole of Sweden.....	6
Table 2. Number of holdings in different size groups, and area of arable land on these holdings in 1961, in counties, production areas and whole of Sweden	8
Table 3. Number of owned and leased holdings, and distribution of arable land into owned and leas- ed acreage in 1961, in counties, production areas and whole of Sweden	10
Table 4. Number of holdings and forest properties in private ownership 1962—1964. Distribution by size groups according to area of arable and forest land. Whole of Sweden	11
Table 5. Number of holdings and forest properties in private ownership 1962—1964, and area of forest land on these holdings and prop- erties. Distribution by type of management and by size groups according to area of arable land. Whole of Sweden	12
Table 6. Number of holdings and forest properties in private ownership 1962—1964, and area of forest land on these holdings and prop- erties. Distribution by type of management and by size groups according to area of forest land. Whole of Sweden	12

	Sid.		Page
Tab. 7. Antal brukningsenheter i enskild ägo enligt RLF-registret 1962—1964: Fördelning på storleksgrupper efter skogsmarksarealen, inom län, produktionsområden och hela riket	13	Table 7. Number of holdings in private ownership 1962—1964. Distribution by size groups according to area of forest land, in counties, production areas and whole of Sweden	13
Tab. 8. Antal brukningsenheter inom olika storleksgrupper samt åkerareal vid dessa brukningsenheter, år 1965, inom produktionsområden och hela riket	17	Table 8. Number of holdings in different size groups, and area of arable land on these holdings in 1965, in production areas and whole of Sweden	17
Tab. 9. Produktiv skogsmarksareal, år 1963, inom län och hela riket	19	Table 9. Area of productive forest land in 1963, in counties and whole of Sweden	19
Tab. 10. Brukningsenheternas fördelning på olika storleksgrupper åren 1956 och 1961 enligt struktur- och befolkningsutredningarna	21	Table 10. Distribution of holdings by different size groups in 1956 and 1961, according to the Structure and Population Surveys	21
Tab. 11. Förändringar i brukningsenheternas åkerareal, mellan 1956 och 1961, enligt struktur- och befolkningsutredningarna	22	Table 11. Changes in the area of arable land of holdings 1956—1961, according to the Structure and Population Surveys	22
Tab. 12. Brukningsenheternas och åkerarealens fördelning på ägarekategorier åren 1956 och 1961 enligt struktur- och befolkningsutredningarna	22	Table 12. Distribution of holdings and area of arable land by categories of owner in 1956 and 1961, according to the Structure and Population Surveys	22
Befolkning och arbetskraft		Population and labour force	
Tab. 13. Folkmängdens fördelning på städer resp. landsbygd, år 1960, inom län och hela riket	25	Table 13. Distribution of population by towns and country areas in 1960, in counties and whole of Sweden	25
Tab. 14. Folkmängdens fördelning på större åldersgrupper, år 1960, inom län och hela riket	26	Table 14. Distribution of population by large age groups in 1960, in counties and whole of Sweden	26
Tab. 15. Folkmängd i gles- resp. tätbebyggelse, år 1960, inom län och hela riket	28	Table 15. Population in sparsely populated and built-up areas in 1960, in counties and whole of Sweden	28
Tab. 16. Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk, skogsbruk m. m. samt dennas procentuella andel av den totala förvärvsarbetande befolkningen, år 1960, inom län och hela riket	29	Table 16. Economically active population in agriculture, forestry etc., and proportion out of total economically active population in 1960, in counties and whole of Sweden	29
Tab. 17. Jordbrukare i RLFs jordbruksregister: Fördelning efter åkerarealens storlek samt brukarens ålder och förvärvsverksamhet enligt 1960 års folkräkning. Hela riket	30	Table 17. Distribution of farmers by size of arable land, age, and occupation in 1960. Whole of Sweden	30
Tab. 18. Jordbrukare enligt 1960 års folkräkning och RLFs jordbruksregister: Fördelning efter ålder inom län, produktionsområden och hela riket	31	Table 18. Distribution of farmers by age in 1960, in counties, production areas and whole of Sweden	31
Tab. 19. Antal i jordbruket den 1 juni 1965 sysselsatta personer över 15 år, inom produktionsområden, riksområden och hela riket	33	Table 19. Number of persons over 15 years of age employed in agriculture on 1st June 1965, in production areas, major regions and whole of Sweden	33

	Sid.		Page
Tab. 20. Antal i jordbruket den 1 juni 1965 sysselsatta personer över 15 år, totalt och per 100 hektar åker, inom olika storleksgrupper. Hela riket	34	Table 20. Number of persons over 15 years of age employed in agriculture on 1st June 1965, totally and per 100 hectares of arable land in different size groups. Whole of Sweden	34
Tab. 21. Antal i jordbruket den 1 oktober 1964, 2 mars, 1 juni och 1 oktober 1965 sysselsatta personer över 15 år. Hela riket	34	Table 21. Number of persons over 15 years of age employed in agriculture on 1st October 1964, 2nd March, 1st June and 1st October 1965. Whole of Sweden	34
Tab. 22. Genomsnittliga timförtjänster samt timförtjänsternas spridning år 1964 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år	36	Table 22. Average hourly earnings and variation of hourly earnings in 1964 for male farm workers in agegroup 18—64	36
Tab. 23. Genomsnittliga årsförtjänster samt årsförtjänsternas spridning år 1964 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år	37	Table 23. Average annual earnings and variation of annual earnings in 1964 for male farm workers in agegroup 18—64	37
Tab. 24. Genomsnittliga timförtjänster samt tim- och årsförtjänsternas spridning år 1964 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år på brukningsenheter av olika storlek	38	Table 24. Average hourly earnings and variation of hourly and annual earnings in 1964 for male farm workers in agegroup 18—64 on holdings of different sizes	38
Tab. 25. Timförtjänsternas sammansättning år 1964 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år	38	Table 25. Composition of hourly earnings in 1964 for male farm workers in agegroup 18—64	38
Tab. 26. Årsförtjänsternas sammansättning år 1964 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år	39	Table 26. Composition of annual earnings in 1964 for male farm workers in agegroup 18—64	39
Tab. 27. Genomsnittliga tim- och årsförtjänster åren 1960—1964 för lantarbetare i åldern 18—64 år	39	Table 27. Average hourly and annual earnings 1960—1964 for farm workers in agegroup 18—64	39
Tab. 28. Sysselsättningen inom enskilt skogsbruk åren 1961—1965: Totala antalet under en vecka utförda dagsverken	41	Table 28. Employment in private forestry 1961—1965: Number of days work during one week	41

Fastigheter och byggnader

Tab. 29. Jordbruksfastigheternas taxeringsvärden enligt fastighetstaxeringen år 1965, inom län och hela riket	42
Tab. 30. Köpeskillingar och taxeringsvärden för år 1964 frivilligt försålda jordbruksfastigheter, inom län, produktionsområden och hela riket	45
Tab. 31. Köpeskillingar och taxeringsvärden för år 1964 frivilligt försålda jordbruksfastigheter, inom län och hela riket: Fördelning efter taxeringsvärdet	46
Tab. 32. Köpeskillingar och taxeringsvärden för år 1964 frivilligt försålda jordbruksfastigheter (med högst 25 procent skogsmark), inom län och hela riket: Fördelning efter åkerarealens storlek	48

Real estates and buildings

Table 29. Assessed value of agricultural real estates according to assessment in 1965, in counties and whole of Sweden	42
Table 30. Market prices and assessed values of agricultural real estates voluntarily sold in 1964, in counties, production areas and whole of Sweden	45
Table 31. Market prices and assessed values of agricultural real estates voluntarily sold in 1964, in counties and whole of Sweden. Distribution by assessed value	46
Table 32. Market prices and assessed values of agricultural real estates voluntarily sold in 1964 (maximum 25 per cent forest land), in counties and whole of Sweden. Distribution by size of arable land	48

	Sid.	Page	
Tab. 33. Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket åren 1961—1965: Antal nyuppförda byggnader av olika slag samt antal nyuppförda ladugårdar och mangårdsbyggnader i procent av totalantalet byggnader av resp. slag.....	51	Table 33. Building in agriculture 1961—1965: Number of newly-erected buildings of different kinds, and number of newly-erected cowsheds and dwelling houses in percentage of total number of cowsheds and dwelling houses respectively.....	51
Tab. 34. Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket åren 1961—1965: Antal nyuppförda kreatursplatser resp. rumsenheter inom riksområden och hela riket.....	51	Table 34. Building in agriculture 1961—1965: Number of newly-erected cattle places and room units in major regions and whole of Sweden.....	51
Tab. 35. Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket åren 1961—1965: Kostnader för den totala nybyggnaden.....	52	Table 35. Building in agriculture 1961—1965: Costs of total building....	52
Tab. 36. Jordbrukets byggnadskostnader åren 1964—1965: Byggnadsindex.....	53	Table 36. Agricultural building cost index 1964—1965.....	53
Maskiner och anläggningar m. m.		Machinery and plant etc.	
Tab. 37. Antal bruksenheter med olika slag av maskiner m.m., år 1961, inom län, produktionsområden och hela riket.....	55	Table 37. Number of holdings with different types of machines etc. in 1961, in counties, production areas and whole of Sweden....	55
Tab. 38. Antal maskiner, år 1961, inom län, produktionsområden och hela riket.....	56	Table 38. Number of machines in 1961, in counties, production areas and whole of Sweden.....	56
Tab. 39. Jordbrukets totala inköp av maskiner och redskap åren 1960—1964.....	58	Table 39. Total purchase by agricultural sector of machinery and tools 1960—1964.....	58
Tab. 40. Jordbrukets inköp av traktorer åren 1960—1964: Antal levererade traktorer samt medelpris per traktor.....	58	Table 40. Purchase by agricultural sector of tractors 1960—1964: Number of tractors delivered and average price.....	58
Förnödenheter		Requisites	
Tab. 41. Inhemsk förbrukning av handelsgödselmedel gödselåren 1960/61—1964/65.....	59	Table 41. Domestic consumption of fertilizer 1960/61—1964/65.....	59
Tab. 42. Priser på vissa slag av handelsgödselmedel åren 1960/61—1964/65 samt 1961—1965.....	60	Table 42. Prices of certain types of fertilizer 1960/61—1964/65 and 1961—1965.....	60
Tab. 43. Jordbrukets totala inköp av växtskyddsmedel m. m. åren 1960—1964.....	61	Table 43. Total purchase by agricultural sector of plant protectants 1960—1964.....	61
Tab. 44. Trädgårdsbrukets totala inköp av växtskyddsmedel åren 1960—1964.....	61	Table 44. Total purchase by market gardening sector of plant protectants 1960—1964.....	61
Tab. 45. Beräkning förbrukning av fodermedel åren 1960/61—1964/65....	63	Table 45. Consumption of certain types of feeding stuff 1960/61—1964/65.....	63
Tab. 46. Produktion av foderblandningar för höns, svin m. fl. djurslag samt råvaror ingående i dessa blandningar åren 1963/64 och 1964/65.....	63	Table 46. Production of feeding stuff mixtures for hens, pigs and other animals, together with the raw products included in these mixtures 1963/64 and 1964/65.....	63

	Sid.		Page
Växtodling. Vegetabilisk produktion		Crop farming. Vegetable production	
Tab. 47. Åkerjordens användning år 1965, inom län, produktionsområden och hela riket	66	Table 47. Use of arable land in 1965, in counties, production areas and whole of Sweden	66
Tab. 48. Åkerjordens användning år 1965, inom olika storleksgrupper. Hela riket	68	Table 48. Use of arable land in 1965 in different size groups. Whole of Sweden	68
Tab. 49. Arealer för olika växtslag i procent av hela åkerarealen under tiden 1913—1965	69	Table 49. Areas for different crops in percentage of total area of arable land 1913—1965	69
Tab. 50. Arealer för skörd av vallfrö åren 1963—1965. Hela riket	69	Table 50. Areas cultivated as ley for seeds 1963—1965. Whole of Sweden	69
Tab. 51. Höstsådda arealer åren 1963—1965. Hela riket	69	Table 51. Autumn-sown areas 1963—1965. Whole of Sweden	69
Tab. 52. Antalet brukningsenheter år 1964 med fördelning efter dels totala åkerarealen, dels potatisarealen. Hela riket	69	Table 52. Number of holdings in 1964 with distribution by total area of arable land and area of potato land. Whole of Sweden	69
Tab. 53. Totala potatisarealen, år 1964, fördelad efter brukningsenheter-nas totala åkerareal resp. potatisareal. Hela riket	70	Table 53. Total area of potato land by total arable area of holdings and by their area of potato land in 1964. Whole of Sweden	70
Tab. 54. Köksväxtarealens fördelning på olika växtslag, år 1964, inom län och hela riket	70	Table 54. Distribution of kitchen vegetables area by different crops in 1964, in counties and whole of Sweden	70
Tab. 55. Årsväxtrapporten i maj 1965: Medeltal för län, huvudområden och hela riket av sifferomdömen för övervintringen	74	Table 55. Crop reports May 1965: Averages for the assessments of overwintering, in counties, main areas and whole of Sweden	74
Tab. 56. Årsväxtrapporten i maj 1965: Procentuell andel upplöjd areal inom huvudområden och hela riket	74	Table 56. Crop reports May 1965: Percentage of ploughed land, in main areas and whole of Sweden	74
Tab. 57. Årsväxtrapporten i juli 1965: Medeltal för län, huvudområden och hela riket av sifferomdömen för skördeutsikterna	75	Table 57. Crop reports July 1965: Averages for the assessments of harvest prospects, in counties, main areas and whole of Sweden	75
Tab. 58. Årsväxtrapporten i oktober 1965: Medeltal för län, huvudområden och hela riket av sifferomdömen för skördeutfallet	76	Table 58. Crop reports October 1965: Averages for the assessments of harvest outcome, in counties, main areas and whole of Sweden	76
Tab. 59. Årsväxtrapporten i oktober 1965: Skördens kvalitet inom huvudområden och hela riket	77	Table 59. Crop reports October 1965: Quality of harvest in main areas and whole of Sweden	77
Tab. 60. Biologisk skörd, år 1965, inom län, produktionsområden och hela riket	81	Table 60. Biological yield in 1965, in counties, production areas and whole of Sweden	81
Tab. 61. Bärgad skörd, år 1965, inom län, produktionsområden och hela riket	82	Table 61. Actual yield in 1965, in counties, production areas and whole of Sweden	82
Tab. 62. Total skörd av spannmål, slättervall och potatis, år 1965, inom län och hela riket	86	Table 62. Total harvest of grain, hay and potatoes in 1965, in counties and whole of Sweden	86
Tab. 63. Jordbrukares leveranser av spannmål, återförsäld utsäde, förmalning, framställning av mjöl till avsalu samt lager av vete och råg, åren 1960/61—1964/65 samt 1961—1965	88	Table 63. Farmers' deliveries of grain, resold planting seed, milling, production of flour for sale, and storage of wheat and rye 1960/61—1964/65 and 1961—1965	88

	Sid.		Page
Tab. 64. Producentpriser på spannmål, vallhö, fabrikspotatis och sockerbeter samt partipris på matpotatis, åren 1960/61—1964/65 samt 1961—1965.....	89	Table 64. Producers' prices of grain, hay, potatoes for processing and sugar beet, and wholesale price of table potatoes, 1960/61—1964/65 and 1961—1965	89
Tab. 65. Sockerbetsodlingen 1965: Skördad areal, skörd per hektar samt total skörd, inom län och hela riket...	90	Table 65. Cultivation of sugar beet in 1965: Harvested area, yield per hectare and total harvest, in counties and whole of Sweden	90
Tab. 66. Oljväxtodlingen 1965: Skörd per hektar, beräknad besädd areal samt total skörd, inom län och hela riket	92	Table 66. Cultivation of oleiferous plants in 1965: Yield per hectare, estimated area sown, total harvest, in counties and whole of Sweden	92
Tab. 67. Spånadsväxtodlingen åren 1961—1965: Odlad areal samt total skörd. Hela riket	94	Table 67. Cultivation of textile plants 1961—1965: Cultivated area and total harvest. Whole of Sweden	94
Tab. 68. Statsplomberat utsäde år 1964/65: Total plomberad kvantitet	96	Table 68. Sealed seed in 1964/65: Total sealed quantity	96
Tab. 69. Utsädesmängderna för spannmål år 1965, inom län och hela riket..	97	Table 69. Quantities of grain seed in 1965, in counties and whole of Sweden	97
Tab. 70. Spannmålsarealernas fördelning efter skördesättet år 1964, inom län och hela riket	99	Table 70. Distribution of grain areas by method of harvesting in 1964, in counties and whole of Sweden..	99
Tab. 71. Den levererade brödsädens fördelning på olika kvalitetsgrupper åren 1964 och 1965. Hela riket...	101	Table 71. Bread grain produced in 1964 and 1965, divided by quality. Whole of Sweden	101
Tab. 72. Fördelning av arealen slåttervall på olika åldersgrupper år 1965, inom produktionsområden och hela riket	102	Table 72. Division of areas of ley land by different age groups in 1965, in production areas and whole of Sweden	102
Tab. 73. Andel av arealen slåttervall där skörden bärgats som ensilage åren 1961—1964, inom län, produktionsområden och hela riket	103	Table 73. Proportion of areas of ley land where the harvest was in the form of ensilage in counties, production areas and whole of Sweden	103
Tab. 74. Höskördens botaniska sammansättning åren 1963—1965. Medeltal för hela riket.....	104	Table 74. Botanical composition of hay harvest 1963—1965. Averages for the whole of Sweden.....	104
Tab. 75. Höskördens fodervärde åren 1963—1965. Medeltal för hela riket	105	Table 75. Fodder value of hay harvest 1963—1965. Averages for the whole of Sweden	105
Tab. 76. Odlingen av matpotatis år 1965: Arealens fördelning på olika sorter inom län, produktionsområden och hela riket.....	106	Table 76. Cultivation of table potatoes in 1965: Division of areas by different kinds in counties, production areas and whole of Sweden.....	106
Tab. 77. Resultat av ersättningsberäkningarna för 1965 års skörd.....	110	Table 77. Results of calculations of compensation for the 1965 harvest..	110
Husdjurskötsel. Animalisk produktion		Livestock farming. Animal production	
Tab. 78. Antal husdjur den 1 juni 1965 inom län, produktionsområden och hela riket.....	114	Table 78. Number of livestock on 1st June 1965 in counties, production areas and whole of Sweden.....	114
Tab. 79. Antal husdjur den 2 juni 1964, 2 mars, 1 juni och 15 oktober 1965. Hela riket	116	Table 79. Number of livestock on 2nd June 1964, 2nd March, 1st June and 15th October 1965. Whole of Sweden	116
Tab. 80. Antal husdjur den 1 juni 1965 inom olika storleksgrupper. Hela riket	117	Table 80. Number of livestock on 1st June 1965 in different size groups. Whole of Sweden	117

	Sid.	Page	
Tab. 81. Antal husdjur den 1 juni 1965 per 100 hektar åker inom olika storleksgrupper. Hela riket	118	Table 81. Number of livestock per 100 hectares of arable land on 1st June 1965 in different size groups. Whole of Sweden	118
Tab. 82. Beräknat antal nötkreatursenheter den 1 juni 1965 inom län, produktionsområden och hela riket	119	Table 82. Number of units of cattle on 1st June 1965, in counties, production areas and whole of Sweden	119
Tab. 83. Nötkreatursbesättningarnas storlek år 1965: Antalet brukningsenheter inom produktionsområden och hela riket fördelat efter nötkreatursantalet vid enskilda brukningsenheter	119	Table 83. Size of cattle herds in 1965: Number of holdings in production areas and whole of Sweden by number of cattle on individual holdings	119
Tab. 84. Svinbesättningarnas storlek år 1965: Antalet brukningsenheter inom produktionsområden och hela riket fördelat efter svinantalet vid enskilda brukningsenheter	120	Table 84. Size of pig herds in 1965: Number of holdings in production areas and whole of Sweden by number of pigs on individual holdings	120
Tab. 85. Nötkreaturens rasfördelning år 1961: Antal kor och ungnöt av olika raser inom län, produktionsområden och hela riket	122	Table 85. Distribution of cattle by breed in 1961: Number of cows and young cattle of different breeds in counties, production areas and whole of Sweden	122
Tab. 86. Antal tjänstbara galtar och betäckta suggor åren 1961—1965. Hela riket	124	Table 86. Number of boars and covered sows 1961—1965. Whole of Sweden	124
Tab. 87. Hästpremieringen år 1964: Antal förbedömda eller premierade hästar, beslutade belöningar m. m., inom län och hela riket...	126	Table 87. Awarding of prizes to horses in 1964: Number of horses commended or awarded prizes, awards given etc., in counties and whole of Sweden	126
Tab. 88. Mjölkboskapskontrollens resultat år 1964/65, inom län och hela riket: Medelavkastning per ko och år inom olika raser	128	Table 88. The results of milk recording in 1964/65, in counties and whole of Sweden: Average yield per cow per year in different breeds	128
Tab. 89. Mjölkboskapskontrollens omfattning år 1964/65, inom län och hela riket: Antal besättningar och kor i officiell resp. enskild kontroll	130	Table 89. The extent of milk recording in 1964/65, in counties and whole of Sweden: Number of herds and cows under official and private control	130
Tab. 90. Mejerihanteringen åren 1960/61—1964/65 samt 1961—1965: Antal mejerier och mejerileverantörer, vid mejerier invägd mjölk, mejerimjölkens medelfetthalt, användning av invägd mjölk samt pris på mejerimjölk	131	Table 90. Dairying 1960/61—1964/65 and 1961—1965: Number of dairies and suppliers to dairies, milk delivered, average fat content of dairy milk, use of dairy milk and price of dairy milk	131
Tab. 91. Totala mjölkproduktionen och dess användning åren 1949, 1952, 1955, 1958 och 1961. Hela riket...	132	Table 91. Milk production and its use 1949, 1952, 1955, 1958 and 1961. Whole of Sweden	132
Tab. 92. Mjölkproduktionen och dess användning, år 1961, inom olika storleksgrupper. Hela riket	133	Table 92. Milk production and its use in 1961 in different size groups. Whole of Sweden	133
Tab. 93. Mjölkproduktionens storlek, åren 1949, 1952, 1955, 1958 och 1961, inom produktionsområden och hela riket	133	Table 93. Milk production 1949, 1952, 1955, 1958 and 1961, in production areas and whole of Sweden	133

	Sid.		Page
Tab. 94. Totala antalet slaktade kalvar åren 1950, 1954, 1957 och 1962. Hela riket	134	Table 94. Total number of slaughtered calves 1950, 1954, 1957 and 1962. Whole of Sweden	134
Tab. 95. Antal slaktade kalvar inom olika storleksgrupper åren 1950, 1954, 1957 och 1962, i procent av den totala kalvslakten resp. år	135	Table 95. Number of slaughtered calves in different size groups 1950, 1954, 1957 and 1962, in percentage of total slaughter of calves	135
Tab. 96. Antal slaktade kalvar inom olika produktionsområden åren 1950, 1954, 1957 och 1962, i procent av den totala kalvslakten resp. år ..	135	Table 96. Number of slaughtered calves in different production areas 1950, 1954, 1957 and 1962, in percentage of total slaughter of calves	135
Tab. 97. Svinstamkontrollen åren 1960/61—1964/65: Verksamhetens omfattning samt medeltal av uppnådda resultat	137	Table 97. Pig breeding control 1960/61—1964/65: Scope of activities and averages of control results ...	137
Tab. 98. Totala antalet slaktade svin åren 1950, 1954, 1956, 1959 och 1961. Hela riket	138	Table 98. Total number of slaughtered pigs 1950, 1954, 1956, 1959 and 1961. Whole of Sweden	138
Tab. 99. Antal slaktade svin inom olika storleksgrupper åren 1950, 1954, 1956, 1959 och 1961, i procent av den totala svinslakten resp. år ..	138	Table 99. Number of slaughtered pigs in different size groups 1950, 1954, 1956, 1959 and 1961, in percentage of total slaughter of pigs ..	138
Tab. 100. Antal slaktade svin inom olika produktionsområden åren 1950, 1954, 1956, 1959 och 1961, i procent av den totala svinslakten resp. år	139	Table 100. Number of slaughtered pigs in different production areas 1950, 1954, 1956, 1959 and 1961, in percentage of total slaughter of pigs	139
Tab. 101. Antal besiktigade slaktkroppar samt produktion av kött och fläsk, åren 1960/61—1964/65 samt 1961—1965	140	Table 101. Number of inspected carcasses and meat production 1960/61—1964/65 and 1961—1965	140
Tab. 102. Priser på slaktdjur, åren 1960/61—1964/65 samt 1961—1965	140	Table 102. Prices of carcasses 1960/61—1964/65 and 1961—1965	140
Tab. 103. Beräknad total produktion av ägg, partihandelns invägnings av svenska ägg samt producentpris på ägg, åren 1960/61—1964/65 samt 1961—1965	142	Table 103. Estimated production of eggs, wholesalers' purchase of eggs and producers' price of eggs 1960/61—1964/65 and 1961—1965	142
Konsumtion av födo- och njutningsämnen		Food consumption	
Tab. 104. Konsumtion av födo- och njutningsämnen åren 1961—1965 ...	144	Table 104. Food consumption 1961—1965	144
Utrikeshandel		Foreign trade	
Tab. 105. Importen av livsmedel åren 1961—1965, med fördelning på viktigare ursprungsländer	147	Table 105. Imports of foodstuffs 1961—1965 by more important countries of origin	147
Tab. 106. Exporten av livsmedel åren 1961—1965, med fördelning på viktigare förbrukningsländer ...	148	Table 106. Exports of foodstuffs 1961—1965 by more important countries of destination	148
Tab. 107. Utrikeshandeln med egentliga jordbruksprodukter åren 1961—1965	149	Table 107. Foreign trade in agricultural products proper 1961—1965 ...	149
Jordbruksekonomiska uppgifter		Agricultural economics	
Tab. 108. Jordbrukarnas taxerade inkomster, utgifter, nettointäkter samt tillgångar och skulder åren 1963 och 1964. Hela riket	153	Table 108. Farmers' assessed cash incomes, expenditures, net receipts, and assets and liabilities 1963 and 1964. Whole of Sweden	153

	Sid.		Page
Tab. 109. Jordbrukarnas kontanta inkomster och utgifter m. m. per brukningsenhet, år 1964, inom produktionsområden och hela riket	155	Table 109. Farmers' cash incomes and expenditures etc. per holding in 1964, in production areas and whole of Sweden	155
Tab. 110. Jordbrukarnas taxerade nettointäkter m. m. per brukningsenhet år 1964. Hela riket	161	Table 110. Farmers' assessed net receipts etc. per holding in 1964. Whole of Sweden	161
Tab. 111. Jordbrukarnas taxerade tillgångar och skulder samt nettoförmögenhet per brukningsenhet år 1964. Hela riket	162	Table 111. Farmers' assets and liabilities, and net capital per holding in 1964. Whole of Sweden	162
Tab. 112. Intäkter och kostnader i jordbruket per 10 hektar åker (inkl. s. k. reducerad betesmark), år 1964, inom storleksgrupper och produktionsområden	164	Table 112. Receipts and costs per 10 hectares of arable land in 1964, in different size groups and production areas	164
Tab. 113. Jordbrukarfamiljens inkomst per brukningsenhet, år 1964, inom storleksgrupper och produktionsområden	166	Table 113. Incomes of farming families per holding in 1964, in different size groups and production areas	166
Tab. 114. Jordbrukarnas tillgångar och skulder per brukningsenhet den 31 december 1964, inom storleksgrupper och produktionsområden	168	Table 114. Farmers' assets and liabilities per holding on 31 December 1964, in different size groups and production areas	168
Tab. 115. Jordbrukarnas tillgångar och skulder den 31 december 1960. Hela riket	174	Table 115. Farmers' assets and liabilities on 31 December 1960. Whole of Sweden	174
Tab. 116. Jordbrukarnas tillgångar och skulder per brukningsenhet den 31 december 1960. Hela riket	175	Table 116. Farmers' assets and liabilities per holding on 31 December 1960. Whole of Sweden	175
Tab. 117. Jordbrukarnas nettoförmögenhet per brukningsenhet den 31 december 1960, inom produktionsområden och hela riket	176	Table 117. Farmers' net capital per holding on 31 December 1960, in production areas and whole of Sweden	176
Tab. 118. Jordbrukarnas genomsnittliga skuldprocent den 31 december 1960, inom produktionsområden och hela riket	177	Table 118. Farmers' percentage of debt per holding on 31 December 1960, in production areas and whole of Sweden	177
Tab. 119. Jordbrukarnas tillgångar och skulder per brukningsenhet enligt 1952 resp. 1960 års undersökningar. Hela riket	178	Table 119. Farmers' assets and liabilities per holding 1952 and 1960. Whole of Sweden	178
Tab. 120. Inkomst av jordbruksfastighet enligt taxeringen till statlig inkomstskatt år 1965, inom län och hela riket	182	Table 120. Income of agricultural real estates according to assessment in 1965, in counties and whole of Sweden	182
Tab. 121. Inkomsttagare inom jordbruk med binärningar år 1964 (taxeringsåret 1965) fördelade efter yrkesställning, inom län och hela riket	183	Table 121. Income-earners in agriculture and side-line enterprises in 1964 by employment status, in counties and whole of Sweden	183
Tab. 122. Inkomsttagare inom jordbruk med binärningar fördelade efter inkomstklass och yrkesställning år 1964 (taxeringsåret 1965)	184	Table 122. Income-earners in agriculture and side-line enterprises in 1964 by size of income and employment status	184
Tab. 123. Förmögenheter över 80 000 kronor inom jordbruk med binärningar fördelade efter storleksklass och ägarnas yrkesställning år 1964	186	Table 123. Properties of more than 80 000 crowns in agriculture and side-line enterprises by size of property and owners' employment status in 1964	186

	Sid.		Page
Tab. 124. Producentprisindex, konsumentprisindex, kostnadsprisindex samt världsmarknadsprisindex åren 1960/61—1964/65.....	190	Table 124. Producer price index, consumer price index, cost price index and world market price index 1960/61—1964/65.....	190
Tab. 125. Total kreditgivning till enskilda jordbrukare åren 1960—1964... ..	191	Table 125. Total credit extended to private farmers 1960—1964.....	191
Tab. 126. Jordbrukskassereörelsens utlåning till enskilda jordbrukare åren 1960—1964.....	191	Table 126. Lending by agricultural credit societies to private farmers 1960—1964.....	191
Tab. 127. Sparbankernas utlåning till enskilda jordbrukare åren 1960—1964.....	191	Table 127. Lending by saving banks to private farmers 1960—1964.....	191
Tab. 128. Statens lån till enskilda jordbrukare budgetåren 1960/61—1964/65.....	192	Table 128. State loans to private farmers 1960/61—1964/65.....	192
Lantbruksnämnderna		County agricultural boards	
Tab. 129. Lantbruksnämndernas verksamhet åren 1961—1965: Statligt stöd till inre och yttre rationalisering m. m. (totala belopp)....	196	Table 129. Activities of county agricultural boards 1961—1965: State support for internal rationalization and structural improvement etc. (total sums).....	196
Tab. 130. Lantbruksnämndernas verksamhet år 1965: Statligt stöd till inre och yttre rationalisering m. m. (länsvis fördelning).....	197	Table 130. Activities of county agricultural boards in 1965: State support for internal rationalization and structural improvement etc. (distribution by counties).....	197
Tab. 131. Lantbruksnämndernas fastighetsinnehav år 1965, inom län och hela riket.....	198	Table 131. Real-estate holding of county agricultural boards in 1965, in counties and whole of Sweden	198
Jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse		Farmers' co-operative associations	
Tab. 132. Antal medlemmar samt omsättningsvärden inom jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse åren 1960—1964.....	202	Table 132. Number of members and turnover value in economic associations in agriculture 1960—1964	202
Lantbruksundervisningen		Agricultural training	
Tab. 133. Antal elever m. m. vid vissa undervisningsanstalter åren 1961—1965.....	204	Table 133. Number of trainees etc. at some training institutions 1961—1965.....	204
Internationella uppgifter		International statistics	
Tab. 134. Ägoviðdens fördelning på särskilda ägoslag år 1963, inom olika länder.....	206	Table 134. Areas of different types of land in 1963, in different countries.....	206
Tab. 135. Åkerarealens användning inom olika länder år 1963.....	207	Table 135. Use of arable land in 1963, in different countries.....	207
Tab. 136. Totalskördens storlek inom olika länder år 1963.....	208	Table 136. Total harvest in 1963, in different countries.....	208
Tab. 137. Antal husdjur år 1963 inom olika länder.....	209	Table 137. Number of livestock in 1963, in different countries.....	209
Tab. 138. Förvärvsarbetsande befolkning inom jordbruk med binärningar samt dennas andel av den totala förvärvsarbetsande befolkningen, inom olika länder.....	210	Table 138. Economically active population in agriculture and side-line enterprises, and proportion out of total economically active population, in different countries.....	210
Tab. 139. Jordbruksproduktionens storlek (indextal) inom olika länder åren 1959/60—1963/64.....	211	Table 139. Volume of agricultural production (index number) in different countries 1959/60—1963/64... ..	211

Symboler använda i tabellerna

Explanation of symbols

Uppprepning	» Repetition
Intet finns att redovisa	— Magnitude nil
Uppgift ej tillgänglig eller alltför osäker för att anges	.. Data not available

Translation of Swedish words occurring in this report

Ackordslön	Piece-wages	Brukningssenhets	Holding
Aktiebolagsskogar	Companies' forests	Brukningssform	Type of holding
Aktuell	Actual	Brödsäd	Bread grain
Allmänning	Common land	Buffel	Buffalo
Alsikeklöver	Alsike clover	Byggnad	Building
Andel	Proportion	Bärbuske	Berry-bush
Andra	Other	Bärgad (skörd)	Actual (yield)
Animalisk	Animal	Bättre	Better
Anläggning	Plant	Bönor	Beans
Anmälning	Application		
Anställd	Employed	Dag	Day
Antal	Number	Dagsverke	Day's work
Användning	Use	Del av	Part of
Arbetare	Worker	Delvis (ägd)	Partly (owned)
Arbete	Work	Digivande	Suckling
Arbetskraft	Labour force	Diverse	Various
Arbets tid	Working-hours	Djur	Animal
Areal	Area	Djurprodukt	Animal product
Arrendator	Tenant	Djurskötare	Cattle-man
Arrende	Tenancy	Djurslag	Type of animal
Arrenderad	Held on lease	Driftsledning	Operator's manage- ment
Avelssvin	Breeding hog		
Avse	Concern	Dräktig första gången	With young for the first time
Avyttra	Sell	Därav	Of which
		Därover	More
		Död	Dead
Baljväxter	Leguminous plants		
Barnbidrag	Child allowances	Efter	After
Befolkning	Population	Egentlig	Real
Belopp	Amount	Eget	Own
Beräknad	Estimated	Ekonomisk	Economic
Besiktiga	Inspect	Elev	Pupil
Besädd areal	Area sown	Enhet	Unit
Besättning	Stock	Enligt	According to
Bete	Pasture	Ensilageväxter	Plants for silage
Betesmark	Meadow	Ensilering	Ensilage
Betesvall	Pasture	Enskild	Private
Betäckta (sugor)	Covered (sows)	Ersättning	Compensation
Bindare	Binder	Examinerad	Examined
Binäring	Side-line enterprise		
Biologisk	Biological	Fabrikspotatis	Potatoes for proces- sing
Blandning	Mixture	Falltal	Falling number
Blandsäd	Mixed grain	Familjemedlem	Family member
Blankett	Form	Fast anställd	Regular employed
Blomkål	Cauliflower	Fastighetsinnehav	Real-estate holding
Bogsera	Tow	Fastighetstaxering	Real-estate assess- ment
Bolag	Company		
Bortfall	Non-response	Fetthalt	Fat content
Boskapskötsel	Stock-farming	Fiskmjöl	Fish meal
Bostad	Dwelling		
Botanisk	Botanical		
Brukare	Farmer		

Fjäderfä	Poultry	Havre	Oats
Fläsk	Pork	Hektar	Hectare
Foderenhet	Feed unit	Hela riket	Whole country
Foderfosfat	Fodder phosphate	Helt	Fully
Fodermedel	Feeding-stuffs	Helträda	Fallow land
Foderrotfrukter	Fodder roots	Hemslakt	Home slaughter
Fodersäd	Coarse grain	Hjälpmotor	Auxiliary motor
Fodertran	Cod-liver oil	Husdjur	Livestock
Fodervärde	Fodder value	Hushåll	Household
Foderväxt	Fodder plant	Huvudområde	Main area
Foderärter	Fodder peas	Häst	Horse
Folkmängd	Population	Häststall	Stable
Folkräkning	Census of population	Hö	Hay
Framställning	Production	Högst	At most
Fri kost	Board free	Höns	Fowls
Frivillig	Voluntary	Höstraps	Winter rape
Frukträd	Fruit tree	Höstrybs	Winter turnip rape
Frö	Seed	Höstråg	Winter rye
Får	Sheep	Höstsådd	Autumn sown
Född	Born	Höstsäd	Winter grain
Födo- och njutnings- ämnen	Food, drink and to- bacco	Höstvete	Winter wheat
Föl	Foal	Importera	Import
Förbrukning	Use	Inhemsk	Domestic
Fördelad	Distributed	Inkommen	Received
Fördelning	Distribution	Inkomst	Income
Förening	Society	Inkomstklass	Size of income
Företagare	Enterpriser	Inköp av	Purchase of
Förmalning	Milling	Inom	Within
Förmögenhet	Property	Inre	Internal
Förnödenhet	Requisite	Inräkna	Include
Förrentning	Net return (on capi- tal)	Insektsmedel	Insect-powder
Församling	Parish	Intäkter	Receipts
Första års	First year's	Inventarier (döda) ...	Farm equipments
Försäld	Sold	Inventarier (levande) ..	Livestock
Försäkrad	Insured	Invånare	Inhabitant
Försäljning	Sale	Invägning	Weighing in
Förtjänst	Profit	Jordbruk	Agriculture
Förvärv	Purchase	Jorbrukare	Farmer
Förvärvsarbetande (be- folkning)	Economically active (population)	Jordbruksfastighet ...	Agricultural real es- tate
Förändring	Change	Jordnöt	Peanut
Galt	Boar	Kalkon	Turkey
Genomsnittlig	Average	Kalluft	Cold air
Get	Goat	Kalv	Calf
Gift	Married	Kalva	Calve
Glesbebyggelse	Sparsely populated areas	Kategori	Category
Godkänd	Approved	Kläckt	Hatched
Gräs	Grass	Klöver	Clover
Gröda	Crop	Ko	Cow
Grödgrupp	Crop group	Kokos	Coco
Grönfoder	Green crop	Kokärter	Peas, dry edible
Gurka	Cucumber	Kollektivavtal	Collective agreement
Gödkalv	Fattening calf	Kommun	Community
Gödsel	Fertilizer	Konsumentprisindex ..	Consumer price in- dex
Gödsvin	Fattening pig	Konsumtion	Consumption
Hampa	Hemp	Kontant	Cash
Handelsgödsel	Fertilizer	Kontroll	Control
		Korn	Barley

Kostnad	Cost	Mellanbygd	Central hill and low-land district
Kostnadsprisindex	Cost price index	Mellersta	Central
Kost och logi	Board and lodging	Mer än	More than
Kreatur	Livestock	Minskning	Decrease
Kreatursplats	Livestock room-unit	Mjöl	Flour
Kredit	Credit	Mjölk	Milk
Kreditgivning	Lending	Mjölkboskapskontroll ..	Milk recording
Kronoskogar	State forests	Mjölkproduktion	Milk production
Kultiverad betesmark ..	Cultivated natural pastures	Modersugga	Breeding sow
Kvalitet	Quality	Morot	Carrot
Kvarn	Mill	Mulåsnor och åsnor ...	Mules and asses
Kviga	Heifer	Månad	Month
Kvigkalv	Cow-calf	Män	Men
Kvinnor	Women	Natura förmåner	Benefits in kind
Kyckling	Chicken	Naturlig betesmark ...	Natural pasturage
Kyrkan	Church	Naturlig äng	Natural pasture and meadow
Köksväxter	Vegetables	Nedre	Lower
Köp	Purchase	Nettoförmögenhet ...	Net capital
Köpeskilling	Price	Normskörd	Average yield
Köping	Market town	Norra	Northern
Kött	Meat	Nybildning	New formation
Köttfodermjöl	Meat meal	Nybyggnad	New building
Lada	Barn	Nyodling	Forcultivation
Ladugård	Cowshed	Nyuppförd	Newly erected
Ladugårdsförmän	Head cowman	Näringsgren	Branch of industry
Lager	Stock	Nötkreatur	Cattle
Lamm	Lamb	Nötkreatursenhet ...	Unit of cattle
Landsbygd	Country-side	Oavsett löneform	Regardless of form of payment
Landskommun	Rural community	Obrukad åkerjord	Untilled arable land
Lantarbetare	Farm-worker	Obärgad	Unharvested
Lantbruksnämnd	County agricultural board	Odla	Grow
Lantsmör	Country butter	Odling	Cultivation
Lejd	Hired	Ogräs	Weed
Levande	Living	Ogräsmedel	Weed remedy
Leverans	Delivery	Olika	Different
Levererad	Delivered	Oljekraftfoder	Oilcake
Livsmedel	Food	Oljelin	Lin seed
Loge	Barn	Oljeväxter	Oleiferous plants
Lån	Loan	Omfattning	Size
Län	County	Område	Region
Lök	Onion	Omsättningsvärde ...	Turnover value
Löpande	Current	Ost	Cheese
Magasin	Storehouse	Parthandel	Whole sale trade
Majs	Maize	Potatis	Potatoes
Mangårdsbyggnad	Dwelling house	Preparattyp	Kind of preparation
Manlig	Male	Pris	Price
Manuell	Manual	Prisnivå	Price level
Mark	Ground	Procent	Percentage
Marknadsförd slakt ...	Slaughter taken to market	Producentpris	Producer's price
Maskin	Machine	Produktion	Production
Matpotatis	Table potatoes	Produktionsområde ...	Production area
Medelavkastning	Average yield	Provision	Commission
Medelpris	Average price	Pålägg	Breeding
Medeltal	Average	Rapport	Report
Medlem	Member	Raps	Rape
Mejeri	Dairy	Ras	Breed
Mejerihantering	Dairying		
Mellan	Between		

Rationalisering	Rationalization	Statsplomberingsbevis .	Official certificate of inspection
Redskap	Tool	Sterbhus	Estate
Reducerad	Reduced	Stiftelse	Institution
Rensningsmaskin	Cleaning machine	Storboskap	Cattle
Repad	Ripped	Storlek	Size
Resultat	Result	Storleksgrupp	Size group
Reverslån	Promissory note loan	Struktur- och befolkningsutredning	Structure and population survey
Riksområde	Major region	Stut	Steer
Rotfrukter	Roots	Städer	Towns
Rumsenhet	Room unit	Sugga	Sow
Rybs	Turnip rape	Summa	Total
Råg	Rye	Svensk	Swedish
Rågsikt	Sifted rye flour	Svin	Pig
Råproteinhalt	Protein content	Svinhus	Piggery
Råvara	Raw product	Svinstamkontroll	Pig breeding control
Ränta	Interest	Sysselsatt	Employed
Rättare	Farm foreman	Sådd	Sowing
Rödbetor	Beetroots	Sädd	Grain
Rödklöver	Red clover	Sämre	Worse
Saknas	Not available	Södra	Southern
Sammansättning	Composition	Tal	Number
Samt	And	Taxeringsvärde	Assessed value
Samtliga	Total	Tidigare	Earlier
Semesterlön	Holiday pay	Tidlön	Time rate
Sifferomdöme	Assessment in figures	Tidpunkt	Time
Självbindare	Binder	Till avsalu	For sale
Självrisk	Excess	Tillfällig	Temporary
Självägande brukare	Owner farmers	Tillhörig	Belonging to
Skattad	Estimated	Tillgångar	Assets
Skattepliktig fastighet	Real estate, liable to real estate duty	Tillskott	Addition
Skogsbygd	Forest land	Tillväxt	Growth
Skogsfastighet	Forest property	Timförtjänst	Payment by the hour
Skogsmark	Forest land	Timotej	Timothy
Skuld	Debt	Tjur	Bull
Skuldprocent	Percentage debt	Tjurkalv	Bull calf
Skulltork	Hay-loft drier	Tomt- och industrivärde	Value of building-lot and industry
Skärmaskin	Cutting-machine	Torkanläggning	Drying plant
Skörd	Harvest; yield	Traktor	Tractor
Skördesätt	Method of harvesting	Traktorförare	Tractor driver
Skördetröska	Combine	Transportredskap	Means of conveyance
Skördeutfall	Outcome of harvest	Tröskning	Threshing
Skördeutsikter	Harvest prospects	Typ	Type
Slag	Kind	Tätbebyggelse	Built-up areas
Slakt	Slaughter	Undersökning	Survey
Slaktdjur	Slaughter animal	Undervisningsanstalt	Training institution
Slättervall	Ley for hay	Undre kvartil	Lower quartile
Slättbygd	Plain district	Unghäst	Colt
Sockerbetor	Sugar beet	Ungnöt	Young cattle
Sojaböna	Soya bean	Uppgift	Information
Sort	Kind	Upphöra	Discontinue
Spannmål	Cereals	Upplöjd	Ploughed
Spannmålstork	Grain-drying plant	Uppnådd	Reached
Specialarbetare	Specialized worker	Uppskattad	Estimated
Spenat	Spinach	Ursprungsländer	Countries of origin
Spill	Harvesting loss	Urval	Sample
Spredning	Deviation	Utan	Without
Spånadslin	Flax	Utfodring	Feeding
Spånadsväxtodling	Textile plant cultivation		
Staten	State		
Statligt stöd	Government support		

Utgift	Expense	Växtprodukt	Vegetable product
Utlåning.....	Lending	Växtskydd	Plant disease
Utrikeshandel	Foreign trade	Växtskyddsmedel.....	Plant protectants
Utsäde	Seed	Växtslag.....	Plant
		Växtrådhalt	Plant-fibre content
Vagn- och redskapsbod	Coach- and tool-house	Yrkesverksam	Economically active
Vall	Ley	Yttre rationalisering...	Structural improvement
Vall till fröskörd	Ley for seeds		
Vallhö.....	Hay	Åker	Arable land
Varmluft	Hot air	Åkerareal.....	Area of arable land
Varuslag.....	Kind of goods	Ålder	Age
Vecka	Week	Åldersgrupp.....	Age group
Vegetabilisk.....	Vegetable	År	Year
Verksamhet.....	Activity	Årsförtjänst	Annual earnings
Vete	Wheat	Årsväxtrapport	Report on the year's crop
Vetemjöl	Wheat flour		
Veterinärbesiktigad ...	Inspected	Ägarekategori	Category of owner
Vicker.....	Vetches	Ägd	Owned
Viktigare	More important	Ägg	Egg
Vitaminfodermedel....	Vitaminized feeding-stuff	Ägoslag	Type of land
Vitkål	White cabbage	Ärter.....	Peas
Vitsenap.....	White mustard		
Våraps	Spring rape	Ökning	Increase
Vårrys	Spring turnip rape	Överföring	Transfer
Vårråg	Spring rye	Överpris	Surplus
Vårsäd	Spring grain	Övervintring	Wintering
Vårvete	Spring wheat	Övre	Upper
Värde	Value	Övre kvartil	Upper quartile
Världsmarknadsprisindex	World market price index	Övrig	Other

Summary

I. Geographical divisions for agricultural statistics

In Swedish agricultural statistics, accounting is partly by administrative areas and partly by areas delimited in the light of the natural farming conditions. Accounting in current studies is usually limited to county level, while the general agricultural and population censuses also provide information on individual parishes and communities.

The majority of counties have, in the light of climatic conditions, soil etc., been divided up into special »natural farming areas». These areas can then in their turn be combined into »production areas» and »major regions». See further Appendix 1.

For the objective harvest estimates (see below), the country is divided into approx. 430 »harvest estimate areas», which have been made as homogeneous as possible with regard to the annual harvest outcome. This division into areas is the same as that used for »compensation areas» in the crop insurance system (see below).

II. Structure of agricultural enterprises etc. Types of land

The *general censuses of agriculture* provide every fifth year detailed information on, for example, the number of farms, the areas under different types of land, the use of arable land and number of livestock.

The latest agricultural census, which was held in 1961 and which was conducted, as in previous years, by the Central Bureau of Statistics, also contained information on holdings of machinery and agricultural plant. The census covered all holdings with more than 2 hectares of arable land and a sample of the smaller farms (about one third of the total).

The 1961 census of agriculture also covered the areas of forest land on agricultural real estates, the distribution of cattle by breed and the size of herds. The latter information was obtained by special processing of the agricultural register of the National Farmers' Union and material collected for the agricultural inventory in October 1961.

Some results from the 1961 census concerning distribution by type of land, number of holdings etc. are shown in Tables 1—7.

As in previous years, the Central Bureau of Statistics arranged *agricultural inventories* on three occasions in 1965, namely in March, June and October. These surveys were of random sample type and covered in March and October approx. 13 000 and in June approx. 27 000 holdings. With the present system, these inventories provide information on, for example, number of farms, size and use of arable land, number of livestock and labour on the farm. See Table 8.

The National Board of Private Forestry compiles annual *statistics on areas of forest land*. The farm forests are incorporated as a special item. See Table 9.

As a supplement to the general agricultural censuses, the Agricultural Research Institute has made *structure and population surveys* in 1956 and 1961. These, unlike the agricultural censuses, also provide information on gross changes in the number of holdings and in the area of arable land. See Tables 10—12.

III. Population and labour force

The *general censuses of population* arranged by the Central Bureau of Statistics include a great deal of information that can throw light on conditions in agriculture. They give statistics, for instance, on the population distribution by rural districts and towns, and by sparsely-populated and built-up areas, the number of persons profitably employed in agriculture and side-line enterprises, the distribution of farmers by different age groups etc. See Tables 13—18.

As indicated above, the *agricultural inventories* provide information on the labour force in agriculture. Some main results from these surveys are given in Tables 19—21.

Statistics on farm-workers' wages are compiled every year by the Central Bureau of Statistics (previously by the National Social Welfare Board) on the basis of information from a sample of farms. See Tables 22—27. The Central Bureau (as previously the National Labour Market Board) also makes annual random sample

surveys on employment in private forestry. See Table 28.

IV. Real estates and buildings

Information on outcome of taxation — according to the decisions of the tax assessment committees — is compiled and published every year by the Central Bureau of Statistics. This information includes *statistics on the assessed value of agricultural real estates*. See Table 29.

Special statistics on the prices of agricultural real estates emerge from an annual study made by the Central Bureau of Statistics and covering all the agricultural properties to which legal title has been claimed on the grounds of purchase in voluntary sale during the year. See Tables 30—32.

Information on new building in agriculture is reported annually by the National Agricultural Buildings Research Centre (previously the Research Institute for Farm Buildings) on the basis of surveys made in a sample of parishes. See Tables 33—35. The Agricultural Buildings Research Centre also makes annual *index calculations on agricultural building costs*. See Table 36.

V. Machinery and plant etc.

The 1961 census of agriculture also included some information on holdings of machinery and plant in agriculture. The main results from this part of the census are shown in Tables 37—38.

Current statistics on purchases of machinery, tools etc. in agriculture are obtained from surveys made by the Agricultural Research Institute. The primary material

for these surveys is obtained from manufacturers and importers. See Tables 39—40.

VI. Requisites

Information on the consumption of commercial fertilizer, based on figures from the manufacturers and importers, is reported annually by the National Agricultural Marketing Board. On the basis of information from Svenska Superfosfat AB, the Marketing Board also reports certain *price data on fertilizer*. See Tables 41—42.

The Agricultural Research Institute makes an annual *survey on the sale of plant protectants*. Information is provided by the firms that have imported or manufactured the products concerned. See Tables 43—44.

Information on the consumption of fodder is continually compiled by the National Agricultural Marketing Board on the basis of figures that it collects directly from the manufacturers and importers. See Tables 45—46.

VII. Crop farming. Vegetable production

The *agricultural inventories* in June and October (see above) include information on the use of arable land. Some results are given in Tables 47—54.

Special *annual crop reports* are given three times a year to the Central Bureau of Statistics, namely in May, July and October. Data are collected by sub-sections of the county agricultural societies. See Tables 55—59.

Quantitative information on the size of harvest per hectare is now obtained from the *objective harvest estimates*, which have assumed a permanent character in connection with the introduction of a special crop insurance system (see below). The 1965 surveys comprised, as in previous years, a main survey and a series of special surveys to determine harvesting losses etc. These surveys cover a sample of holdings. See Tables 60—61.

On the basis of the objective harvest estimates, the Central Bureau makes annual *total harvest estimates*. See Table 62.

Quantitative information on farmers' deliveries of cereals, milling, marketed production of flour etc. are compiled and reported every month by the National Agricultural Marketing Board, which also reports *statistics on the prices of vegetable produce*. The greater part of the current statistics on vegetable produce is based on information collected under the auspices of the Board. See Tables 63—64.

Information on the cultivation of sugar beet, oleiferous plants and textile plants, based on information from Svenska Sockerfabriks AB, the Swedish Oil-Plant Association and the Swedish Flax and Hemp Growers' Association, is given in Tables 65—67.

Under current regulations, the seed of cereals and leguminous plants for marketing is controlled by Government sealing; the control on other types of crop is voluntary. *Statistics on Government sealing* are reported annually by the respective seed control establishments. See Table 68.

In connection with the objective harvest estimates (see above), investigations have been made on the *quantities of seed of grain* (Table 69), *methods of harvesting for grain* (Table 70), *the quality of bread grain* (Table 71), *distribution by age of leyland* (Table 72), *ensiling of hay* (Table 73), *the botanical composition and quality of hay* (Tables 74—75), and *the cultivation of different types of table potatoes* (Table 76).

Since 1961 a special *crop insurance system* has been in existence, in which all farmers in Sweden with 2 or more hectares of arable land participate. The scheme covers at present grain, potatoes, oleiferous plants, sugar beet and ley for hay. The main authority handling this scheme is the National Agricultural Marketing Board, while compensation is computed by the Central Bureau of Statistics. See Table 77.

VIII. Livestock farming. Animal production

All the *agricultural inventories* made during the year collect information on number of livestock. Results are given in Tables 78—84. *Information on the distribution of cattle by breed* is given in Table 85. Certain figures from the Central Bureau's *statistics on number of serviceable boars and covered sows* are given in Table 86.

The *awarding of prizes to horses*, which is done under the supervision of the National Board of Agriculture, has, as its aim, to »reflect the breeding of good, and for different districts and purposes fully satisfactory horses». Some results from the awarding of prizes to horses are given in Table 87.

The control of dairy cattle is arranged every year under the supervision of the National Board of Agriculture. *Statistics on milk recording* are produced and published continually. See Tables 88—89.

Information on number of dairy suppliers, weighing-in of milk, use of dairy milk, prices etc. is given in the Swedish Dairies' Association's detailed statistics on dairy operations. See Table 90.

On several occasions, the Central Bureau, in co-operation with the National Agricultural Marketing Board, has made special *surveys on milk production and its use*. Some results from these surveys are reported in Tables 91—93.

Also in co-operation with the Agricultural Marketing Board, the Central Bureau customarily makes *studies on the slaughter of calves and swine*. See Tables 94—96, and 98—100.

Statistics on pig breeding control are reported continually by the National Board of Agriculture, which is the central supervisory authority for this activity. See Table 97.

Information on slaughter inspections, production of meat (incl. pork) and the prices of slaughter stock is reported monthly by the National Agricultural Marketing Board. Such reports are based on the information obtained from, for example, the Swedish Farmers' Meat Marketing Association. See Tables 101—102.

Estimates of total annual egg production are made by the National Agricultural Marketing Board, which also reports *price statistics on eggs*. See Table 103.

IX. Consumption

Information on the consumption of food, drink and tobacco is obtained through calculations made twice a year by the National Agricultural Marketing Board. The basis for these calculations is taken, apart from the Marketing Board's own statistics, from, for example, official industrial and foreign trade statistics. See Table 104.

X. Foreign trade

On the basis of the official foreign trade statistics, the National Agricultural Marketing Board makes an annual statement on the foreign trade in foodstuffs. See Tables 105—107.

XI. Agricultural economics

A special survey on the cash incomes, expenditures and net receipts of farmers is made every year by the Central Bureau of Statistics on the basis of farmers' tax declarations. Data on approx. 13 000 farmers are processed in each study. See Tables 108—111.

With a view to illustrating receipts, costs and profitability in Swedish agriculture, the National Board of Agriculture makes an annual *farm-economic investigation*. This covers approx. 3 500 farms, and its primary material is the books kept by the farms participating. See Tables 112—114.

At the request of the 1960 Agricultural Policy Committee, the Central Bureau of Statistics made a separate survey on the assets and liabilities of farmers as at 31st December, 1960. This survey covered

altogether approx. 12 000 farmers. See Tables 115—119.

In its statistics on the outcome of taxation — see above — the Central Bureau of Statistics includes annual information on income of agricultural real estates. The Central Bureau also compiles annual statistics on earners and capital owners. See Tables 120—123.

The development of prices and costs for agricultural products and requisites is reflected monthly in the National Agricultural Marketing Board's calculations of producer price-, world market price-, and cost price-indices. These series are used to supervise a block rule — known as the 3 per cent rule — in the current agricultural agreements. See Table 124.

Summary statistics on the agricultural credit market are published continually by the Agricultural Research Institute. So far as possible, these statistics incorporate only credit to private farmers. See Tables 125—128.

XII. County agricultural boards

Current statistics on state expenditure for rationalization etc. are published by the National Board of Agriculture. Information for these statistics is reported by the county agricultural boards, which exercise the power of decision in individual counties on state measures to promote agricultural rationalization. See Tables 129—131.

XIII. Farmers' co-operative associations

Information on membership and trade turnover in the co-operative associations is reported by the Federation of Swedish

Farmers' Associations, which is the supreme central body for the agricultural co-operative movement, and by the different branch organizations. See Table 132.

XIV. Agricultural training

Statistics on number of pupils, examinations etc. at the agriculture and forestry vocational schools are kept by the National Board of Agriculture and the National Board of Private Forestry. Corresponding information on the colleges associated with agriculture — primarily the Royal Agricultural College, the Royal Veterinary

College and the Royal College of Forestry — is published by the Central Bureau of Statistics. See Table 133.

XV. International information

Information on the scope of agriculture in different countries is obtained, for example, from the statistics published annually by the Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO). These include information on distribution by type of land, use of arable land, crops, livestock, number of persons profitably employed in agriculture, and the size of agricultural production. See Tables 134—139.

I. Områdesindelningen i jordbruksstatistiken¹

Inledning

Sedan lång tid tillbaka sker inom jordbruksstatistiken en omfattande områdesredovisning av de resultat som framkommer genom skilda undersökningar. Redovisning förekommer sålunda dels för olika administrativa områden, dels för områden som avgränsats med hänsyn till exempelvis de naturliga förutsättningarna för jordbruk.

Administrativa områden

En vanlig redovisningsgrund i den löpande statistiken är länen, vilka ibland sammanförs till huvudområdena Svealand, Götaland och Norrland. Dessutom ges i vissa fall uppgifter för lantbruksnämnds- och hushållningssällskapsområdena, vilkas gränser med ett undantag² sammanfaller med länsgränserna.

¹ För utförligare redogörelser beträffande områdesindelningen, se t. ex. Ernst Höijer: Sveriges uppdelning på naturliga jordbruksområden. Statsvetenskaplig tidskrift nr 24 (1921); Johannes Sjöstrand: Den svenska jordbruksstatistiken genom tiderna. Kungl. Lantbruksakademiens tidskrift 1942: 4; Börje Nilsson: Områdesindelningen för de objektiva skördeuppskattningarna och skördeskadeskyddet. Statistisk tidskrift 1964: 3; Olle Grundberg: Områdesindelningar för jordbruksstatistiskt bruk. Forskningsrapport nr 4 (1966) från kulturgeografiska institutionen vid Uppsala universitet (stencil) samt Jordbruksräkningen 1961 (SOS). — ² Älvsborgs län är uppdelat på två hushållningssällskaps- resp. lantbruksnämndsområden.

Resultat för mindre administrativa enheter än län — i första hand kommuner och församlingar — kan med nuvarande uppläggning av jordbruksstatistiken bara erhållas vart femte år i samband med de allmänna jordbruksräkningarna. Vid 1966 års jordbruksräkning, vars resultat beräknas föreligga under 1967, kommer för första gången en redovisning att ske för kommunblocken.

Naturliga jordbruksområden. Produktionsområden. Riksområden

Vid bearbetning och redovisning av jordbruksstatistiken är landets administrativa områden ur vissa synpunkter inte lämpliga som indelningsgrund. Flertalet län är därför med avseende på de klimatiska förhållandena, jordmånen etc. uppdelade på särskilda s. k. naturliga jordbruksområden (under 1965 fanns sammanlagt 60 sådana områden). Dessa områden kan sedan i sin tur, vilket närmare framgår av *bil. 1*, sammanföras till a) aderton produktionsområden, b) åtta produktionsområden samt c) tre riksområden.

Skördeuppskattningsområden (ersättningsområden)

Den officiella skördestatistiken baserades tidigare på uppskattningar enligt subjektiv metod, vilken ej krävde någon speciell

områdesindelning. Med införandet av den objektiva skördeuppskattningsmetoden och ett skördeskadeskydd för jordbruket — se sid. 77 resp. 107 — uppstod behov av en särskild indelning där områdena var homogena med avseende på det årliga skördeutfallet. Som kriterier vid skapandet av sådana områden — skördeuppskattningsområden (ersättningsområden) — har använts information om förekommande jordarter, klimatologiska förhållanden, brukningsenheterens storlek, odlingsinriktning, topografi, speciella risker för skördeskadorna m. m.

Indelningen i skördeuppskattningsområden, vilken är föremål för en fortlöpande översyn, har skett separat för varje län. I regel har man vid indelningen kunnat följa församlingsgränserna.

Enligt den indelning som gällde för 1965 års objektiva skördeuppskattningar fanns i landet totalt 429 skördeuppskattningsområden (ersättningsområden).

Särskilda indelningar

I vissa fall utnyttjas för statistiska ändamål andra områdesindelningar än de ovan beskrivna. Som exempel kan nämnas statens lantbruksbyggnadsförsöks årliga beräkningar av jordbrukets byggnadskostnader, där landet uppdelas på fem större jordbruksområden. Syftet med denna indelning är att skapa homogena områden med avseende på förutsättningarna för jordbruksdrift, vissa byggnadstekniska förhållanden, priserna på byggnadsmaterial samt byggnadsarbetarlöner.

Ytterligare ett exempel är den speciella regionindelning av landet som utförts av lantbruksstyrelsen och som i första hand används för att beskriva utvecklingen inom jord- och skogsbruket. Vid denna indelning har man sökt sammanföra områden med likartade sociala, ekonomiska och fysiska förutsättningar till enhetliga regiontyper.

II. Företagsstruktur. Ägoslagsfördelning m. m.

1. 1961 års allmänna jordbruksräkning

Inledning

Enligt ett av statistiska centralbyrån under 1920-talet framlagt förslag till jordbruksstatistikens framtida organisation skulle allmänna jordbruksräkningar verkställas i samband med de allmänna fastighetstaxeringarna. Härvid skulle uppgifter insamlas om bl. a. ägoslagens areal, åkerjordens användning och antalet husdjur. Jordbruksräkningar enligt den föreslagna metoden utfördes sedermera under åren 1927, 1932, 1937, 1944 och 1951. Sedan 1956 används ett nytt system och jordbruksräkningarna verkställs numera ej i direkt anslutning till fastighetstaxeringarna.

Föreliggande avsnitt omfattar en redogörelse för den under 1961 företagna räkningen. Framställningen inleds med en allmän beskrivning av räkningens uppläggning varefter lämnas vissa resultat rörande ägoslagsfördelningen, antalet brukningsenheter och innehavet av skogsmark.

Jordbruksräkningens genomförande m. m.

Tidpunkt och omfattning

Jordbruksräkningen verkställdes per den 15 september och omfattade följande avsnitt.

- a) En totalräkning av brukningsenheter med över 2 hektar åker oavsett om till

brukningsenheterna hörande fastigheter taxerats som jordbruksfastighet eller annan fastighet. I denna räkning ingick uppgifter om brukningsenheternas antal, areal och brukningsform, åkerarealens användning, antal husdjur samt förekomsten av vissa maskiner och anläggningar.

- b) En undersökning beträffande brukningsenheter med högst 2 hektar åker och djurhållare utan åker i ett urval av församlingar.
- c) En bearbetning av uppgifterna i Riksförbundet Landsbygdens folks (RLFs) jordbruksregister om skogsarealerna på jordbruksfastigheter.
- d) En undersökning av nötkreaturens rasfördelning, grundad på uppgifter som inhämtades i samband med arealinventeringen i oktober 1961.
- e) En redovisning av brukningsenheternas fördelning efter nötkreatursantalet, grundad på uppgifter till arealinventeringen i oktober 1961.

Blankett, definitioner

Vid utarbetandet av den blankett (se bil. 2) som låg till grund för insamling av primäruppgifterna samrådde centralbyrån med lantbruksstyrelsen, statens jordbruksnämnd, kalkylsakkunniga, 1960 års jord-

bruksutredning, Jordbrukets utredningsinstitut och RLF. Dessutom översändes blankettförslaget till ett antal jordbrukare för yttrande.

För varje brukningsenhet skulle lämnas en blankett. Enligt anvisningarna avsågs med *brukningsenhet* varje jordbruk, som med avseende på driften utgjorde ett och samma företag och drevs med en och samma arbetsstyrka. Sålunda skulle exempelvis tillarrenderad mark räknas med i brukningsenheten men däremot ej utarrenderad mark. Uppgifter skulle på blankettens framsida lämnas om brukningsenhetens areal, fördelad på ägoslagen åker (med särskiljande av ägd och arrenderad åkerareal), tomt och trädgård, betesmark, skogsmark och övrig mark. Som *åker* skulle räknas all mark, som lagts under plog och som utnyttjades för växtodling. Hit skulle räknas även mångåriga betes- och slåttervallar på mark, som kunde antas på nytt bli plöjd. Till *tomt* skulle räknas den mark, som användes till byggnadsplats, gårdsplan o. d. samt till *trädgård* mark som utan att vara åker användes till köksväxtodling, fruktträdgård, prydnadsträdgård eller parkanläggning. Med *kultiverad betesmark* avsågs gräsbärande mark, som förbättrats genom en eller flera åtgärder såsom bortröjning av träd och buskar, bearbetning med redskap, gödsling eller insädd av vallväxter utan att marken var att hänföra till åker. Till *naturlig betesmark* skulle föras till bete använd, gräsbärande mark som icke varit föremål för sådana förbättringsåtgärder, som nämnts i definitionen på kultiverad betesmark. Med *skogsmark* avsågs all mark, som antingen var skogsbärande eller som skulle kunna göras skogsbärande

utan mera omfattande grundförbättringar och som ej var att hänföra till åker, tomt och trädgård, kultiverad eller naturlig betesmark. *Övrig mark* skulle utgöras av dels vägar, avloppsgravar o. d., dels icke odlade eller trädbevuxna mossar och myrar, kärr, berg och annan dylik mark, som icke kunde hänföras till något av de andra ägoslagen.

Insamling av primäruppgifter

Enligt bestämmelserna för räkningen skulle distribution och insamling av blanketterna handhas av kommunstyrelserna. För att underlätta kommunernas arbete översände centralbyrån listor med namn och adress på uppgiftsskyldiga inom kommunen. Uppgifter rörande de uppgiftsskyldiga erhöi centralbyrån huvudsakligen genom RLFs jordbruksregister, vilket i princip omfattar samtliga brukningsenheter i landet (under förutsättning att fastigheterna taxerats som jordbruksfastighet).

Granskning och komplettering

Granskningen av primärmaterialen påbörjades i november 1961, då så gott som samtliga kommuner avlämnat sitt material. I samband med granskningen skedde en omfattande komplettering av ej inkomna resp. ofullständigt ifyllda uppgifter.

Resultatberäkning

Sedan granskningen av materialet avslutats framräknades beträffande brukningsenheter med över 2 hektar åker summor för varje församling. Dessa uppgifter stansades på hålkort, i regel 24 för varje församling (sammanlagt stansades

cirka 60 300 kort). Primärkortet användes sedan för framställning av summakort för kommuner, län och naturliga jordbruksområden. Med hjälp av summakortet framräknades därefter uppgifterna till de slutliga tabellerna i konventionella hälkortsmaskiner.

Primärmaterialet till undersökningen av brukningsenheter med högst 2 hektar åker bearbetades helt manuellt.

Resultatens tillförlitlighet

I avsikt att förbättra möjligheterna att bedöma fullständigheten av de uppgifter som lämnats till jordbruksräkningen och för att belysa tillämpningen av vissa vid jordbruksräkningen meddelade anvisningar genomfördes hösten 1961 en särskild fältundersökning¹. Av resultaten från denna framgår att fältundersökningens och jordbruksräkningens uppgifter om antalet brukningsenheter samt den totala åkerarealen vid dessa brukningsenheter för riket visar relativt god överensstämmelse. För arealen arrenderad åker samt antalet helt eller delvis arrenderade brukningsenheter visar fältundersökningen däremot något högre värden än jordbruksräkningen. Skillnader föreligger även i fråga om fördelningen mellan kultiverad och naturlig betesmark, varvid fältundersökningen redovisar något större arealer kultiverad betesmark än jordbruksräkningen, medan det motsatta gäller för naturlig betesmark. I fråga om antalet husdjur av olika slag råder i regel god överensstämmelse mellan fältundersökningens och jordbruksräkningens resultat.

¹ Se närmare Knut Medin, Bernt Unger och Bengt Malmås: Kontrollundersökningen i samband med 1961 års jordbruksräkning. Statistisk tidskrift 1965:4.

Beträffande brukningsenheter med 0,26—2 hektar åker och djurhållare tyder undersökningen på att jordbruksräkningens redovisning varit något ofullständig.

Resultat

I tab. 1—3 presenteras vissa data från huvudundersökningen medan tab. 4—7 ger en sammanfattning av resultaten från den särskilda bearbetningen av RLF-registret beträffande skogsmarksinnehavet. Redovisningen i de förstnämnda tabellerna avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker utom i fråga om vissa riks-siffror, där även resultaten för de mindre brukningsenheter medtagits. I de senare tabellerna ingår uppgifter för samtliga som jordbruk taxerade fastigheter.

Av tab. 1 framgår att den totala åkerarealen minskade från 1956 till 1961 med cirka 250 000 hektar (7 %). Arealen kultiverad betesmark reducerades under samma period med omkring 20 000 hektar.

Det totala antalet brukningsenheter med mer än 2 hektar åker — se tab. 2 — minskade från 1956 till 1961 med omkring 35 000 eller med 13 %. Större delen av minskningen kom på de båda minsta storleksgrupperna, dvs. brukningsenheter med 2—5 och 5—10 hektar åker.

Antalet ägda resp. arrenderade brukningsenheter samt åkerarealens fördelning på ägd och arrenderad areal redovisas i tab. 3. Enligt denna sammanställning skulle den arrenderade åkerarealen 1961 ha utgjort omkring 29 % av hela åkerarealen.

Beträffande skogsmarksinnehavet visar resultaten bl. a. att totalarealen skogsmark i enskild ägo uppgick till cirka 11,8 milj. hektar. Arealen var fördelad på omkring 200 000 brukningsenheter med såväl

Tab. 1. Arealer för olika ägoslager vid brukningsenheter med mer än 2 hektar åker, i hektar, år 1961, inom län, produktionsområden och hela riket

Område	Åker	Kultiverad betesmark	Naturlig betesmark
<i>Län</i>			
Stockholms stad o. län.....	127 310	4 983	11 760
Uppsala »	140 003	3 972	9 170
Södermanlands »	160 081	5 800	13 844
Östergötlands »	226 318	14 634	38 636
Jönköpings »	115 375	19 386	27 537
Kronobergs »	80 217	11 157	15 341
Kalmar »	161 992	7 904	33 753
Gotlands »	81 058	2 989	8 609
Blekinge »	48 371	2 938	6 378
Kristianstads »	207 645	14 242	21 513
Malmöhus »	313 976	10 416	16 909
Hallands »	134 662	6 055	7 629
Göteborgs o. Bohus »	79 395	4 859	10 324
Älvsborgs »	185 303	12 255	20 572
därav norra delen	119 753	3 664	9 059
» södra »	65 550	8 591	11 513
Skaraborgs län.....	292 408	12 154	23 559
Värmlands »	152 213	3 570	10 860
Örebro »	133 731	3 982	7 660
Västmanlands »	152 465	3 460	7 776
Kopparbergs »	76 725	1 847	7 938
Gävleborgs »	95 423	1 390	6 078
Västernorrlands »	82 833	3 338	13 782
Jämtlands »	57 544	3 775	8 425
Västerbottens »	117 891	3 702	10 592
Norrbottnens »	73 479	3 244	10 049
<i>Produktionsområden</i>			
Götalands södra slättbygder	373 021	9 506	13 964
» mellanbygder	343 476	15 902	44 176
» norra slättbygder	473 656	17 123	40 353
Svealands slättbygder	732 358	20 494	47 788
Götalands skogsbygder	675 707	72 277	123 335
Mellersta Sveriges skogsbygder	270 732	10 878	26 445
Nedre Norrland	223 304	8 105	28 502
Övre Norrland	204 164	7 767	24 131
<i>Hela riket</i>			
1961.....	3 296 418	162 052	348 694
1961 ¹	3 341 578	164 382	360 524
1956 ¹	3 597 939	184 214	..
1951 ¹	3 647 287	188 853	..
1944 ¹	3 714 644	129 654	..
1937 ¹	3 731 038	98 141	..
1932 ¹	3 724 625	58 433	..
1927 ¹	3 715 847	31 291	..

¹ Inkl. brukningsenheter med högst 2 hektar åker.

åker- som skogsmark samt 65 000 enheter med enbart skogsmark. Sammanlagt cirka 81 000 brukningsenheter redovisades som skoglösa.

Vid en jämförelse mellan antalet brukningsenheter enligt jordbruksräkningen och i RLFs register konstateras att vissa avvikelser föreligger. En i hög grad bidragande orsak härtill torde vara tidsmässiga olikheter. Medan jordbruksräkningen avsåg förhållandena den 15 september 1961 verkställdes sålunda sammanställningen av RLF-registrets uppgifter under perioden 1962—1964. Vidare bör observeras att jordbruksräkningen, till skillnad från RLF-registret, även omfattade jordbruk på fastigheter taxerade som annan fastighet. Slutligen kan nämnas att bearbetningen av registret också innefattade skogsmark på jordbruksfastigheter som saknade åker eller hade hela åkerarealen utarrenderad. Sådana brukningsenheter ingår ej i jordbruksräkningens redovisning.

Även beträffande brukningsenheter nas fördelning efter brukningsformen — se tab. 5 och tab. 6 — föreligger skillnader mellan jordbruksräkningens resultat och RLF-registrets uppgifter. Dessa synes i huvudsak kunna hänföras till något skiljaktiga principer i fråga om klassificeringen av de »delvis arrenderade» brukningsenheter na.

Övrig publicering

För en utförligare redogörelse för 1961 års jordbruksräkning hänvisas till publika-

tionen Jordbruksräkningen 1961 (SOS). Beträffande brukningsenheter med mer än 2 hektar åker redovisas där resultat för enskilda församlingar, kommuner, län, naturliga jordbruksområden och hela riket. I fråga om brukningsenheter med högst 2 hektar åker är redovisningen begränsad till de tre riksområdena.

Uppgifter om jordbrukets skogsmarksinnehav, baserade på bearbetningen av RLF-registret, har för olika län, produktionsområden och för hela riket publicerats i Statistiska meddelanden J 1964:31. I separat bilaga till detta meddelande finns motsvarande resultat för de naturliga jordbruksområdena.

1966 års jordbruksräkning

Nästa jordbruksräkning skall enligt statsmakternas beslut äga rum under 1966 och omfatta följande tre delavsnitt.

- a) En allmän jordbruksräkning i september samt en kontrollundersökning i anslutning härtill enligt ungefär samma plan som vid jordbruksräkningen 1961.
- b) Vissa specialundersökningar för belysning av i första hand jordbrukets strukturförhållanden och strukturutvecklingen.
- c) En bearbetning av längderna från 1965 års fastighetstaxering för redovisning av främst sambandet mellan åker- och skogsmarksarealen på enskilda brukningsenheter.

Tab. 2. Antal bruksenheter inom olika storleksgrupper samt åkerareal vid dessa bruk-

Område	Antal bruksenheter inom storleksgrupper (hektar åker)						
	2,1—5,0	5,1—10,0	10,1—20,0	20,1—30,0	30,1—50,0	50,1—100,0	Över 100,0
Län							
Stockholms stad o. län.....	495	730	1 418	775	553	387	175
Uppsala ».....	304	550	1 399	948	849	386	155
Södermanlands ».....	308	783	1 585	894	681	457	262
Östergötlands ».....	1 118	1 815	2 320	1 224	1 110	760	275
Jönköpings ».....	4 057	4 904	2 357	459	209	88	22
Kronobergs ».....	4 125	4 599	1 273	184	78	37	8
Kalmar ».....	1 540	3 138	2 754	1 108	663	278	101
Gotlands ».....	667	779	1 265	767	531	136	21
Blekinge ».....	1 227	1 524	839	246	168	64	12
Kristianstads ».....	2 473	4 156	4 179	1 251	728	315	124
Malmöhus ».....	1 761	2 785	4 123	1 905	1 610	671	335
Hallands ».....	1 889	2 915	2 969	841	448	144	68
Göteborgs o. Bohus ».....	2 218	3 289	1 964	356	133	51	5
Älvsborgs ».....	5 516	6 261	4 163	931	456	144	37
därav norra delen.....	2 503	3 399	2 785	710	354	100	33
» södra ».....	3 013	2 862	1 378	221	102	44	4
Skaraborgs län.....	2 319	4 119	5 376	2 098	1 215	465	205
Värmlands ».....	5 522	4 812	2 387	693	467	203	80
Örebro ».....	1 374	1 645	1 853	915	654	266	115
Västmanlands ».....	378	641	1 479	1 139	940	434	158
Kopparbergs ».....	3 337	2 324	1 438	497	226	60	11
Gävleborgs ».....	2 645	3 488	2 554	502	138	31	12
Västernorrlands ».....	6 418	4 890	1 235	150	37	19	3
Jämtlands ».....	4 242	3 114	1 039	129	25	5	—
Västerbottens ».....	7 164	7 320	2 296	134	20	5	1
Norrbottnens ».....	5 538	4 436	1 181	120	21	4	1
Produktionsområden							
Götalands södra slättbygder ...	1 784	2 892	5 195	2 490	1 921	808	379
» mellanbygder.....	2 566	4 367	5 826	2 531	1 705	587	211
» norra slättbygder ...	2 858	5 014	7 340	3 163	2 155	1 084	432
Svealands slättbygder.....	2 427	4 154	7 861	4 839	3 889	2 009	893
Götalands skogsbygder.....	20 194	26 464	14 346	2 887	1 374	549	151
Mellersta Sveriges skogsbygder..	7 941	8 047	5 060	1 466	726	314	111
Nedre Norrland.....	14 259	11 617	4 280	629	147	49	7
Övre Norrland.....	14 606	12 462	3 538	261	43	10	2
Hela riket							
1961.....	66 635	75 017	53 446	18 266	11 960	5 410	2 186
1956.....	87 554	83 246	59 561	18 479	11 667	5 373	2 221
1951.....	95 945	89 755	59 790	17 719	11 234	5 419	2 325
1944.....	107 776	94 144	58 477	17 030	10 710	5 065	2 325
1937.....	113 722	97 298	60 441	17 518	10 969	5 077	2 294
1932.....	116 515	95 848	59 524	17 176	10 821	5 100	2 395
1927.....	117 678	94 533	59 593	17 114	10 813	5 195	2 469

ningsenheter, år 1961, inom län, produktionsområden och hela riket

Åkerareal i hektar inom storleksgrupper (hektar åker)								
Summa	2,1—5,0	5,1—10,0	10,1—20,0	20,1—30,0	30,1—50,0	50,1—100,0	Över 100,0	Summa
4 533	1 858	5 918	22 148	19 545	21 831	27 280	28 730	127 310
4 591	1 149	4 483	22 024	24 014	33 038	26 615	28 680	140 003
4 970	1 217	6 385	24 558	22 653	26 800	32 236	46 232	160 081
8 622	4 325	14 425	35 665	31 077	44 051	52 940	43 835	226 318
12 096	16 110	36 982	33 733	11 353	8 013	6 178	3 006	115 375
10 304	16 426	34 276	18 054	4 542	2 987	2 634	1 298	80 217
9 582	6 251	24 811	41 476	28 064	25 682	18 966	16 742	161 992
4 166	2 515	6 227	19 829	19 332	20 440	8 826	3 889	81 058
4 080	4 755	11 725	12 443	6 248	6 451	4 134	2 615	48 371
13 226	9 407	32 770	61 440	31 240	27 958	21 381	23 449	207 645
13 190	6 561	22 313	61 598	47 665	62 238	45 016	68 585	313 976
9 274	7 465	22 515	43 779	20 745	17 153	9 550	13 455	134 662
8 016	8 448	25 125	27 830	8 692	5 137	3 448	715	79 395
17 508	20 920	47 722	60 303	22 951	17 522	10 143	5 742	185 303
9 884	9 477	26 207	40 862	17 498	13 582	6 969	5 158	119 753
7 624	11 443	21 515	19 441	5 453	3 940	3 174	584	65 550
15 797	8 958	32 777	80 788	52 450	47 545	32 072	37 818	292 408
14 164	19 793	35 678	35 041	17 267	17 945	14 055	12 434	152 213
6 822	5 055	12 798	28 094	22 857	25 433	18 756	20 738	133 731
5 169	1 460	5 237	23 399	28 834	36 918	29 473	27 144	152 465
7 893	11 892	17 016	21 304	12 266	8 560	3 941	1 746	76 725
9 370	9 886	26 851	37 180	12 175	5 256	2 013	2 062	95 423
12 752	23 432	35 844	16 750	3 707	1 435	1 208	457	82 833
8 554	15 833	22 837	14 503	3 125	937	309	—	57 544
16 940	26 913	55 172	31 394	3 186	713	360	153	117 891
11 301	20 647	32 497	16 272	2 894	807	222	140	73 479
15 469	6 546	23 374	77 704	61 979	74 122	54 401	74 895	373 021
17 793	9 861	35 007	88 788	64 000	65 476	38 959	41 385	343 476
22 046	10 918	40 038	110 756	79 207	84 649	75 036	73 052	473 656
26 072	9 134	33 473	122 510	122 211	152 118	139 685	153 227	732 358
65 965	79 110	201 578	206 745	71 742	53 308	38 240	24 984	675 707
23 665	29 197	60 609	74 374	36 180	28 006	21 590	20 776	270 732
30 988	52 080	85 837	60 244	15 317	5 564	3 209	1 053	223 304
30 922	54 430	92 468	48 484	6 246	1 607	636	293	204 164
232 920	251 276	572 384	789 605	456 882	464 850	371 756	389 665	3 296 418
268 101	320 280	635 050	860 250	457 974	451 271	369 607	393 566	3 487 998
282 187	349 628	681 558	859 457	438 254	432 741	369 486	395 422	3 526 546
295 527	398 534	721 447	850 992	427 613	420 054	351 242	396 681	3 566 563
307 319	413 677	728 672	864 178	431 415	421 621	347 133	383 276	3 589 972
307 379	421 370	715 994	852 310	425 512	416 586	348 794	394 823	3 575 389
307 395	423 700	704 746	851 687	422 993	413 402	353 564	393 332	3 563 424

Tab. 3. Antal ägda och arrenderade brukningsenheter med över 2 hektar åker samt åkerarealens fördelning på ägd och arrenderad areal vid dessa brukningsenheter, år 1961, inom län, produktionsområden och hela riket

Område	Antal brukningsenheter			Åkerareal, hektar	
	Helt ägda	Helt arrenderade	Delvis arrenderade	Ägd	Arrenderad
Län					
Stockholms stad o. län.....	2 151	1 323	1 059	71 788	55 522
Uppsala »	2 332	1 286	973	84 631	55 372
Södermanlands »	2 238	1 858	874	86 639	73 442
Östergötlands »	3 711	3 567	1 344	117 302	109 016
Jönköpings »	7 754	1 932	2 410	76 970	38 405
Kronobergs »	7 458	993	1 853	62 870	17 347
Kalmar »	5 735	1 914	1 933	107 963	54 029
Gotlands »	2 664	187	1 315	68 663	12 395
Blekinge »	3 125	246	709	40 393	7 978
Kristianstads »	9 407	1 574	2 245	156 913	50 732
Malmöhus »	8 472	2 721	1 997	200 600	113 376
Hallands »	6 974	833	1 467	108 639	26 023
Göteborgs o. Bohus »	5 963	613	1 440	64 695	14 700
Älvsborgs »	12 465	1 749	3 294	145 466	39 837
därav norra delen	7 319	1 003	1 562	95 701	24 052
» södra »	5 146	746	1 732	49 765	15 785
Skaraborgs län.....	10 273	2 987	2 537	199 801	92 607
Värmlands »	10 430	1 282	2 452	121 196	31 017
Örebro »	4 070	1 318	1 434	91 783	41 948
Västmanlands »	3 023	1 298	848	99 069	53 396
Kopparbergs »	4 430	644	2 819	56 851	19 874
Gävleborgs »	6 335	695	2 340	76 936	18 487
Västernorrlands »	10 553	428	1 771	73 140	9 693
Jämtlands »	6 775	427	1 352	49 662	7 882
Västerbottens »	14 486	494	1 960	109 779	8 112
Norrbottnens »	9 647	358	1 296	67 233	6 246
Produktionsområden					
Götalands södra slättbygder	10 133	2 861	2 475	252 204	120 817
» mellanbygder	12 137	1 962	3 694	262 002	81 474
» norra slättbygder	14 214	4 389	3 443	314 005	159 651
Svealands slättbygder	14 628	6 457	4 987	457 667	274 691
Götalands skogsbygder	44 854	8 969	12 142	486 483	189 224
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	15 241	3 521	4 903	192 299	78 433
Nedre Norrland	23 141	1 537	6 310	186 704	36 600
Övre Norrland	26 123	1 031	3 768	187 618	16 546
Hela riket					
1961.....	160 471	30 727	41 722	2 338 982	957 436
1956.....	204 861	37 862	25 378	2 554 678	933 320
1951.....	..	..	..	2 613 870	912 676
1944.....	..	..	..	2 613 790	952 773
1937.....	..	..	..	2 636 870	953 102
1932.....	..	..	..	2 620 504	954 885
1927.....	..	..	..	..	..

Tab. 4. Antal bruksenheter och skogsfastigheter i enskild ägo enligt RLF-registret 1962—1964: Fördelning på storleksgrupper efter åkerarealen och skogsmarksarealen. Hela riket¹

Storleksgrupp, hektar skogsmark	Storleksgrupp, hektar åker										All- män- ningar	Åker saknas	Åkern utarren- derad	Total- summa
	0,1— 1,0	1,1— 2,0	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	Summa				
0	6 150	12 469	16 118	13 605	15 916	7 390	5 757	2 881	929	81 215	—	—	—	81 215
1—10	5 733	10 297	17 962	12 784	9 081	2 669	1 295	408	73	60 302	4	8 382	14 672	83 360
11—25	2 271	4 044	14 772	15 620	10 581	3 120	1 621	490	108	52 627	2	5 372	11 085	69 086
26—50	1 153	2 241	10 074	15 331	9 524	2 851	1 732	577	126	43 609	5	3 494	8 313	55 421
51—100	661	1 320	5 542	9 445	6 517	1 715	1 236	657	197	27 290	6	2 468	5 307	35 071
101—200	313	654	2 830	3 525	2 345	650	487	425	245	11 474	14	1 371	2 364	15 223
201—400	89	219	883	940	546	148	135	137	207	3 304	13	581	835	4 733
Över 400	24	49	163	197	125	34	39	63	268	962	91	260	357	1 670
Summa	16 394	31 293	68 344	71 447	54 635	18 577	12 302	5 638	2 153	280 783	135	21 928	42 933	345 779

¹ Exkl. Mora köping.

Tab. 5. Antal bruksenheter och skogsfastigheter i enskild ägo samt skogsmarksareal vid dessa enligt RLF-registret 1962—1964: Fördelning efter bruksform samt på storleksgrupper efter åkerarealen. Hela riket¹

Storleksgrupp, hektar åker	Ägda bruksenheter		Arrenderade bruksenheter		Delvis arrenderade bruksenheter		Summa	
	Antal	Skogsmarksareal, hektar	Antal	Skogsmarksareal, hektar	Antal	Skogsmarksareal, hektar	Antal	Skogsmarksareal, hektar
Allmänningar...	..	..	..	..	..	..	135	632 715
Åker saknas....	..	..	..	..	..	..	21 928	985 014
Åker utarr.	..	..	..	..	..	..	42 933	1 763 552
0,1—1,0	15 740	275 124	550	302	104	1 847	16 394	277 273
1,1—2,0	29 415	510 197	1 471	944	407	9 026	31 293	520 167
2,1—5,0	59 826	1 870 313	4 894	2 224	3 624	89 651	68 344	1 962 188
5,1—10,0	55 200	2 190 834	6 682	4 028	9 565	292 458	71 447	2 487 320
10,1—20,0	35 446	1 271 449	8 314	5 097	10 875	341 432	54 635	1 617 978
20,1—30,0	9 808	333 292	4 661	4 562	4 108	118 906	18 577	456 760
30,1—50,0	5 502	232 471	4 130	6 232	2 670	86 171	12 302	324 874
50,1—100,0	2 144	174 559	2 342	6 934	1 152	54 070	5 638	235 563
Över 100,0	1 064	389 092	709	3 493	380	91 597	2 153	484 182
Summa	214 145	7 247 331	33 753	33 816	32 885	1 085 158	345 779	11 747 586

¹ Exkl. Mora köping.**Tab. 6. Antal bruksenheter och skogsfastigheter i enskild ägo samt skogsmarksareal vid dessa enligt RLF-registret 1962—1964: Fördelning efter bruksform samt på storleksgrupper efter skogsmarksarealen. Hela riket¹**

Storleksgrupp, hektar skogs- mark	Ägda enheter ²		Arrenderade enheter		Delvis arrenderade enheter		Summa	
	Antal	Skogsmarksareal, hektar	Antal	Skogsmarksareal, hektar	Antal	Skogsmarksareal, hektar	Antal	Skogsmarksareal, hektar
0.....	43 841	—	32 744	—	4 630	—	81 215	—
1—10.....	75 663	424 411	386	2 023	7 311	41 807	83 360	468 241
11—25.....	60 706	1 093 585	265	4 718	8 115	143 681	69 086	1 241 984
26—50.....	48 175	1 815 377	132	6 653	7 064	258 752	55 421	2 080 782
51—100.....	30 962	2 258 019	105	7 386	4 004	281 248	35 071	2 546 653
101—200.....	13 813	1 966 377	53	6 831	1 357	182 716	15 223	2 155 924
201—400.....	4 397	1 227 562	13	3 456	323	84 488	4 733	1 315 506
Över 400.....	1 584	1 843 281	5	2 749	81	92 466	1 670	1 938 496
Summa	279 141	10 628 612	33 753	33 816	32 885	1 085 158	345 779	11 747 586

¹ Exkl. Mora köping. — ² Här ingår allmänningar, rena skogsfastigheter samt fastigheter med åker utarrenderad.

Tab. 7. Antal bruksenheter i enskild ägo enligt RLF-registret 1962—1964: Fördelning på storleksgrupper efter skogsmarksarealen, inom län, produktionsområden och hela riket

Område	Storleksgrupp, hektar skogsmark								Summa
	0	1—10	11—25	26—50	51—100	101—200	201—400	Över 400	
<i>Län</i>									
Stockholms stad o. län.....	1 470	733	966	843	473	153	51	38	4 727
Uppsala »	1 626	1 084	1 043	616	282	84	29	22	4 786
Södermanlands »	2 147	957	1 094	571	270	87	53	59	5 238
Östergötlands »	4 857	1 372	1 183	885	542	197	71	28	9 135
Jönköpings »	2 495	1 919	3 558	3 602	1 544	236	30	14	13 398
Kronobergs »	1 506	2 419	3 195	2 883	1 217	258	45	16	11 539
Kalmar »	2 924	1 430	1 522	1 933	1 433	535	105	49	9 931
Gotlands »	834	1 193	1 170	829	416	103	11	1	4 557
Blekinge »	644	1 329	1 271	998	534	116	25	7	4 924
Kristianstads »	8 029	3 823	2 066	1 071	423	62	11	19	15 504
Malmöhus »	13 450	1 058	336	155	62	19	12	17	15 109
Hallands »	3 713	2 488	1 777	1 320	446	61	4	11	9 820
Göteborgs o. Bohus »	1 844	4 080	1 892	853	287	50	7	2	9 015
Älvsborgs »	3 464	6 227	5 544	3 437	1 249	243	48	17	20 229
Skaraborgs »	6 348	6 144	2 567	952	321	104	23	28	16 487
Värmlands »	3 189	5 907	4 569	3 333	1 746	580	163	62	19 549
Örebro »	2 226	2 252	1 564	850	406	141	48	20	7 507
Västmanlands »	1 581	968	1 099	909	565	208	30	22	5 382
Kopparbergs ¹ »	1 062	2 734	3 190	2 970	1 704	674	157	22	12 513
Gävleborgs »	2 495	2 450	2 061	2 051	2 011	1 054	261	40	12 423
Västernorrlands »	6 137	3 699	2 814	2 419	2 198	1 292	332	67	18 958
Jämtlands »	2 863	1 997	1 962	2 044	1 868	1 403	573	169	12 879
Västerbottens »	2 633	2 511	3 830	4 746	4 137	1 994	555	90	20 496
Norrbottens »	3 678	1 528	2 354	3 339	3 156	1 820	660	142	16 677
<i>Produktionsområden</i>									
Götalands södra slättbygder ..	15 045	1 554	622	243	70	26	8	26	17 594
» mellanbygder	9 505	4 412	2 701	1 831	851	236	47	31	19 614
» norra slättbygder ..	9 159	8 625	3 539	1 111	380	151	48	30	23 043
Svealands slättbygder	8 361	6 461	6 001	3 934	1 947	642	213	155	27 714
Götalands skogsbygder.....	14 963	17 874	18 019	14 903	6 744	1 448	251	109	74 311
Mellersta Sveriges skogsbygder	5 443	7 018	6 689	5 285	2 959	917	165	50	28 526
Nedre Norrland ¹	11 481	9 634	8 076	7 355	6 249	3 661	1 065	229	47 750
Övre Norrland	7 258	4 724	6 980	8 947	8 090	4 393	1 507	332	42 231
Hela riket ¹	81 215	60 302	52 627	43 609	27 290	11 474	3 304	962	280 783

¹ Exkl. Mora köping.

2. Jordbruksinventeringarna

Inledning

Liksom tidigare år genomförde statistiska centralbyrån under 1965 vid tre tillfällen s. k. jordbruksinventeringar, nämligen i mars, juni och oktober. En närmare beskrivning av dessa undersökningars uppläggning, innehåll m. m. samt en sammanfattande redogörelse för vissa undersökningsresultat rörande jordbrukets företagsstruktur ges i detta avsnitt.

Undersökningarnas genomförande m. m.

Författning

Primärdata till undersökningarna insamlades med stöd av Kungl. Maj:ts kungörelser den 13 april 1956 (nr 116) och 21 februari 1964 (nr 22).

Omfattning

Sedan början av 1950-talet har undersökningarna utförts enligt stickprovsmetod, varvid i populationen ingått samtliga brukningsenheter med mer än 2 hektar åker. I samband med en allmän översyn av systemet med de löpande jordbruksinventeringarna¹ har från och med 1964 populationen vid juniundersökningen utsträckt att avse även brukningsenheter med 0,26—2 hektar åker.

I geografiskt hänseende omfattar samtliga undersökningar numera hela riket.

Blanketter, definitioner m. m.

Undersökningarnas huvudsakliga innehåll under 1965 framgår av följande sammanställning (se närmare *bil.* 3—5).

¹ Se närmare Knut Medin: Omläggningen av jordbruksinventeringarna. I. Översikt. Statistisk tidskrift 1963:6.

2 mars

Antal nötkreatur

» svin

I jordbruket sysselsatt arbetskraft

1 juni

Förändringar i brukningsenheternas areal

Åkerjordens användning

Antal hästar

» nötkreatur

» svin

» får och lamm

» höns och kycklingar

» kalkoner

I jordbruket sysselsatt arbetskraft

15 oktober

Höstsådd areal

Areal för skörd av vallfrö

Antal nötkreatur

» svin

» höns och kycklingar

I jordbruket sysselsatt arbetskraft

De definitioner på begreppen brukningsenhet, åker m. m. som användes i undersökningarna var desamma som vid 1961 års jordbruksräkning (se närmare härom sid. 3).

Stickprovsförfarande

Den plan som under senare år legat till grund för användningen av stickprovsmetodik vid de jordbruksstatistiska undersökningarna utarbetades under åren 1949—

1950¹. Därvid eftersträvades ett förfarande, som i sig förenade kravet på en rimlig kostnad och enkelhet med tillfredsställande och mätbar precision. Planen har med vissa modifieringar tillämpats sedan inventeringen i juni 1950.

Beträffande brukningsenheter med mer än 2 hektar åker har urvalet formen av stratifierat systematiskt urval varvid stratifieringen sker efter naturligt jordbruksområde och storleksgrupp enligt de inom jordbruksstatistiken använda indelningarna. Med utgångspunkt från det för juniundersökningen ungefärligt fixerade antalet urvalsenheter — 25 å 30 tusen — eftersträvas en fördelning av dessa på områden och storleksgrupper, som ger skattningar med största möjliga precision. Undersökningar har visat, att en god approximation till en optimal fördelning erhålles genom att antalet urvalsenheter görs proportionellt mot den totala åkerarealen inom strata.

Till skillnad från tidigare, då alla inventeringar omfattade samma urval av gårdar, är sedan 1963 urvalet för oktoberundersökningen begränsat till i stort sett varannan av gårdarna i juniinventeringen. Detsamma gäller sedan 1964 även marsundersökningen, där urvalet huvudsakligen omfattar de gårdar i juniurvalet som ej medtagits i oktober.

Urvalet för 1950 års arealinventering baserades på blankettmaterialet från motsvarande totala inventering 1949. På grundval av RLF-registret (se sid. 4) uttogs därefter nya urval åren 1953, 1957 och 1960. Det sistnämnda urvalet ut-

nyttjades till och med undersökningen i april 1963. Från och med juniinventeringen 1963 tillämpas ett nytt system, innebärande att en tredjedel av urvalet årligen utbyts. Som urvalsram utnyttjas fortfarande RLF-registret.

I fråga om brukningsenheter med högst 2 hektar åker har använts ett annat urvalsförfarande än det ovan beskrivna; urvalet har här dragits ur primärmaterialet till 1961 års jordbruksräkning.

Insamling av primäruppgifter

De för undersökningarna utvalda brukningsenheterna ordnades församlingsvis å listor upptagande brukarens namn och adress samt uppgift om den till enheten hörande åkerarealen. Dessa listor och erforderligt antal blanketter tillställdes sedan kommunernas styrelser, vilka ombesörjde uppgiftsinsamlingen. Från och med undersökningen i juni 1963 anges brukarens namn och adress jämte vissa övriga data på blanketterna före utsändandet till kommunerna. Utskriften av såväl listor som blanketter sker med datamaskin.

Enligt gällande författning åligger det kommunerna att tillse att uppgifter inkommer från samtliga uppgiftsskyldiga. Efter viss granskning av materialet skall kommunstyrelserna senast på tionde dagen, räknat från den på blanketten angivna tidpunkten för inventeringen, insända uppgifterna till statistiska centralbyrån.

Komplettering och granskning

Kompletteringsarbetet innefattade dels infordrande av resterande blanketter, dels behandling av blanketter som vid granskningen visat sig vara felaktigt eller ofullständigt ifyllda.

¹ Se närmare Tore Dalenius: Användningen av stickprovsmetodik vid 1950 års arealinventering och kreatursräkning. Jordbruksekonomiska Meddelanden 1951:2.

Granskningen utförs från och med undersökningen i oktober 1963 till stor del med datamaskin¹, vilken genom s. k. felmeddelanden anger vilka uppgifter som skall bli föremål för efterföljande manuell kontroll; denna utförs i huvudsak av jordbruksutbildad personal (agronomer och lantmästare).

Resultatberäkning

På grundval av de granskade och godkända uppgifterna verkställs med datamaskin skattningar storleksgruppsvis för de olika naturliga jordbruksområdena. Härvid används från och med juni 1963 ett nytt förfarande. Metoden innebär i korthet, att varje brukningsenhet tilldelas en individuell uppräkningsfaktor, vilken utgör kvoten mellan antalet brukningsenheter i populationen resp. det i urvalet. Brukningsenheter som nedläggs eller sammanslås med annan enhet avförs efter hand från urvalet enligt särskilda regler. Uppräkningen sker individuellt för varje brukningsenhet. De uppräknade talen summeras sedan för olika kombinationer av naturliga jordbruksområden och storleksgrupper.

Enligt tidigare tillämpat skattningsförfarande har uppräknningen företagits *efter* summering för varje kombination av storleksgrupp och naturligt jordbruksområde. Uppräkningsfaktorernas storlek bestämdes därvid av förhållandet mellan den totala åkerarealen enligt senaste jordbruksräk-

ning och den i urvalet redovisade åkerarealen. Förfarandet innebar, att totalarealen hölls oförändrad under perioderna mellan jordbruksräkningarna.

Resultatens tillförlitlighet

I de årliga jordbruksstatistiska undersökningarna enligt stickprovsmetod är erhållna resultat behäftade med vissa slumpfel. För hela riket och större områden torde emellertid de relativa medelfelen vara obetydliga. Beräkningar för antalet kor vid husdjursräkningen 1950 gav ett medelfel för hela riket av cirka 0,3 %. Medelfelet relativa storlek hos länssiffrorna varierade mellan 0,8 och 2,7 %. För uppgifter med ojämn förekomst är de skattade resultaten mera osäkra, särskilt för små områden, vilket bör beaktas vid användningen av uppgifterna. Beträffande den skattade arealen för sockerbetor finns möjlighet att erhålla kontroll av tillförlitligheten. Denna odling uppgick vid jordbruksinventeringen i juni 1965 till 42 970 hektar. Enligt uppgift från Svenska Sockerfabriks Aktiebolaget utgjorde den kontraherade arealen 43 020 hektar. För denna gröda förelåg således mycket god överensstämmelse, trots att den omfattade relativt liten areal.

Av betydelse för tillförlitligheten hos resultaten är även bortfallets storlek. Fastän uppgifterna lämnas av brukaren personligen genom postenkät och urvalet är av betydande omfattning, brukar bortfallet icke vara stort. Förklaringen härtill torde vara dels att brukarna är skyldiga att lämna uppgifter, dels att ett omfattande arbete nedläggs av kommunala myndigheter och av centralbyrån för att införskaffa resterande uppgifter.

¹ Se närmare Knut Medin och Brita Larson: Omläggningen av jordbruksinventeringarna. II. Maskinella gransknings- och rättningsförfaranden. Statistisk tidskrift 1964:6 samt Brita Larson: Omläggningen av jordbruksinventeringarna. III. Systemuppbyggnaden. Statistisk tidskrift 1965:4.

Tab. 8. Antal brukningsenheter inom olika storleksgrupper samt åkerareal vid dessa brukningsenheter, år 1965, inom produktionsområden och hela riket

Produktionsområde	Storleksgrupp, hektar åker							
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	Summa
<i>Antal brukningsenheter</i>								
Götalands södra slättbygder	1 469	2 261	4 478	2 609	2 006	881	380	14 084
» mellanbygder	2 090	3 235	4 969	2 717	1 866	701	208	15 786
» norra slättbygder	2 308	4 234	5 858	3 303	2 313	1 254	489	19 759
Svealands slättbygder	2 018	3 231	5 903	4 130	3 984	2 287	907	22 460
Götalands skogsbygder	16 407	22 101	13 209	3 470	1 580	610	147	57 524
Mellersta Sveriges skogsbygder..	6 872	6 251	4 443	1 520	934	339	100	20 459
Nedre Norrland	11 273	10 011	4 138	867	234	50	8	26 581
Övre Norrland	12 264	10 613	3 779	512	132	13	3	27 316
Hela riket	54 701	61 937	46 777	19 128	13 049	6 135	2 242	203 969
<i>Åkerareal, hektar</i>								
Götalands södra slättbygder	5 314	18 504	67 662	65 797	78 489	60 327	76 802	372 895
» mellanbygder	8 026	25 912	76 883	68 407	72 657	46 730	40 542	339 157
» norra slättbygder	8 933	34 068	89 107	83 344	90 253	86 506	80 915	473 126
Svealands slättbygder	7 431	25 429	91 893	104 350	157 106	158 949	157 090	702 248
Götalands skogsbygder	64 818	167 736	190 686	86 226	60 799	41 298	24 576	636 139
Mellersta Sveriges skogsbygder..	26 544	47 136	65 253	37 773	36 155	22 692	19 863	255 416
Nedre Norrland	41 906	74 358	59 071	21 141	8 934	3 153	1 452	210 015
Övre Norrland	46 405	77 043	53 315	12 269	4 656	831	424	194 943
Hela riket	209 377	470 186	693 870	479 307	509 049	420 486	401 664	3 183 939

Nedanstående tablå utvisar bortfallets storlek vid inventeringarna under 1965.

Undersöknings- tidpunkt	Antal ut- tagna bruk- ningsen- heter	Bortfall (procent)
Mars	12 689	1,3
Juni	127 121	0,5
Oktober	13 111	0,9

¹Inkl. brukningsenheter med 0,26—2 hektar åker.

Resultat

Genom övergång till nytt skattningsförfarande i jordbruksinventeringarna — se ovan — är det numera möjligt att på

grundval av juniundersökningens uppgifter följa utvecklingen år från år i fråga om antalet brukningsenheter samt åkerarealens storlek. I tab. 8 har med fördelning på de olika storleksgrupperna sammanställts uppgifter för 1965 om brukningsenheternas antal samt om arealen åker inom produktionsområdena och hela riket. Vid en jämförelse med motsvarande uppgifter enligt den senaste jordbruksräkningen — se tab. 2 — framgår att antalet brukningsenheter i de lägre storleksgrupperna totalt sett fortsatte att minska kraftigt mellan 1961 och 1965, medan antalet i de högre grupperna ökade något.

Övrig publicering

Jordbruksinventeringarnas resultat publiceras fortlöpande i Statistiska meddelanden. Uppgifterna för 1965 om åkerarealens

storlek och om antalet brukningsenheter inom olika områden och storleksgrupper finns redovisade i meddelandena nr J 1965:37 resp. 1965:42.

3. Skogsmarksarealens storlek

Inledning

Uppgifter om den produktiva skogsmarksarealens storlek sammanställs och publiceras årligen av skogsstyrelsen. Som särskild post i denna statistik ingår de s. k. gods- och bondeskogarna, vilka tillsammans omfattar ungefär hälften av rikets totala skogsmarksareal.

Resultat

Vissa huvuddata från skogsstyrelsens redovisning avseende 1963 lämnas i *tab. 9*. Vid sammanställningen av dessa uppgifter har i fråga om domänverkets skogar använts arealdata som publicerats i verkets årliga officiella statistik, medan uppgifterna för övriga allmänna skogar baseras på särskilda till skogsstyrelsen ingivna rapporter från berörda myndigheter. Aktiebolagens skogsarealer har hämtats från den tredje riksskogstaxeringen. Arealuppgifterna för övriga enskilda skogar, dvs. gods- och bondeskogar, har slutligen framkommit som en

restpost mellan den totala skogsmarksarealen (enligt riksskogstaxeringen) och de tidigare uppräknade ägarekategorierna.

Som framgår av tabellen råder stora olikheter mellan skilda delar av riket i fråga om ägaregruppernas andel av den totala skogsmarksarealen. I Norrbottens län utgjorde sålunda de allmänna skogarna 1963 drygt 60 % av skogsarealen, medan motsvarande andelar för Blekinge och Värmlands län var endast 7 resp. 6 %. Gods- och bondeskogsbruket dominerar kraftigt i södra Sverige och omfattar där 80 à 90 % av de totala skogsmarksarealerna.

Övrig publicering

Detaljuppgifter om skogsmarksarealens storlek 1963 har av skogsstyrelsen redovisats i Skogsstatistisk årsbok (SOS). Förutom uppgifter för länen ges där även resultat för fem större s. k. skogliga huvudområden.

Tab. 9. Produktiv skogsmarksareal, i 1 000-tal hektar, år 1963, inom län och hela riket

Område	Allmänna skogar			Enskilda skogar			Samtliga skogar
	Krono-skogar	Övriga allmänna skogar	Summa	Aktiebo-lagsskogar	Övriga enskilda skogar	Summa	
Län							
Stockholms stad o. län...	23,3	51,3	74,6	45,0	282,4	327,4	402,0
Uppsala » ...	7,7	43,6	51,3	104,0	137,7	241,7	293,0
Södermanlands » ...	22,7	38,6	61,3	22,0	254,7	276,7	338,0
Östergötlands » ...	42,8	48,7	91,5	79,0	381,5	460,5	552,0
Jönköpings » ...	32,1	33,7	65,8	34,0	566,2	600,2	666,0
Kronobergs » ...	30,9	32,2	63,1	72,0	471,9	543,9	607,0
Kalmar » ...	65,8	28,2	94,0	43,0	552,0	595,0	689,0
Gotlands » ...	4,9	13,6	18,5	6,0	115,5	121,5	140,0
Blekinge » ...	4,7	7,0	11,7	6,0	155,3	161,3	173,0
Kristianstads » ...	18,0	11,1	29,1	7,0	228,9	235,9	265,0
Malmöhus » ...	4,3	5,9	10,2	1,0	52,8	53,8	64,0
Hallands » ...	11,3	13,8	25,1	5,0	167,9	172,9	198,0
Göteborgs o. Bohus » ...	10,5	15,1	25,6	3,0	122,4	125,4	151,0
Älvsborgs » ...	29,5	32,1	61,6	40,0	546,4	586,4	648,0
Skaraborgs » ...	40,3	26,8	67,1	25,0	258,9	283,9	351,0
Värmlands » ...	28,5	51,4	79,9	480,0	711,1	1 191,1	1 271,0
Örebro » ...	81,4	36,6	118,0	148,0	269,0	417,0	535,0
Västmanlands » ...	46,1	42,8	88,9	90,0	192,1	282,1	371,0
Kopparbergs » ...	270,0	222,3	492,3	667,0	871,7	1 538,7	2 031,0
Gävleborgs » ...	86,9	81,8	168,7	610,0	675,3	1 285,3	1 454,0
Västernorrlands » ...	135,7	55,2	190,9	843,0	864,1	1 707,1	1 898,0
Jämtlands » ...	127,6	137,8	265,4	1 185,0	1 098,6	2 283,6	2 549,0
Västerbottens » ...	1 033,6	147,9	1 181,5	781,0	1 240,5	2 021,5	3 203,0
Norrbottens » ...	2 123,4	284,9	2 408,3	386,0	1 171,7	1 557,7	3 966,0
Hela riket							
1963.....	4 282,0	1 462,4	5 744,4	5 682,0	11 388,6	17 070,6	22 815,0
1962.....	4 276,2	1 445,4	5 721,6	5 641,0	11 452,4	17 093,4	22 815,0
1961.....	4 377,8	1 490,5	5 868,3	5 641,0	11 431,3	17 072,3	22 940,6
1960.....	4 372,3	1 487,4	5 859,7	5 641,0	11 439,9	17 080,9	22 940,6
1959.....	4 368,5	1 477,1	5 845,6	5 551,4	11 532,0	17 083,4	22 929,0

4. Struktur- och befolkningsutredningarna

Inledning

Genom olika grenar av den officiella statistiken, främst jordbruksräkningarna och folkräkningarna, erhålles grundläggande information om företagsstrukturen, befolkningsförhållandena m. m. inom jordbruket. Det är dock i regel inte möjligt att med dessa data detaljstudera olika slag av förändringar, exempelvis hur förskjutningar av bruksenheter mellan

de olika storleksgrupperna av jordbruk skett från en jordbruksräkning till en annan. Som komplement till den officiella statistiken har Jordbrukets utredningsinstitut därför genomfört de s. k. struktur- och befolkningsutredningarna.

Den första struktur- och befolkningsutredningen avsåg förhållandena 1956 och den har senare följts av en liknande under-

sökning för 1961. Grundmaterialet för undersökningarna har utgjorts av ett urval brukningsenheter, uttagna från primärmaterialet till 1951 års jordbruksräkning. Genom att observera utvecklingen för de enskilda gårdarna i urvalet har det bl. a. varit möjligt att följa olika slag av bruttoförändringar — exempelvis beträffande antalet brukningsenheter och åkerarealens storlek — för perioderna 1951—1956, 1951—1961 samt 1956—1961.

Genomförandet av 1961 års undersökning

Omfattning

Den senast utförda struktur- och befolkningsutredningen baserades på ett urval om 8 087 brukningsenheter, dvs. de gårdar i det ursprungliga urvalet som 1956 fanns kvar som självständiga brukningsenheter. Av de från början uttagna brukningsenheterna — sammanlagt 9 109 st — hade 913 gårdar redovisats som upphörda mellan 1951 och 1956, medan 109 st på grund av identifieringssvårigheter utesluts ur undersökningen.

De undersökta brukningsenheterna har vid såväl 1956 som 1961 års undersökning ansetts utgöra ett representativt urval av landets samtliga jordbruk med mer än 2 hektar åker.

Insamling av primäruppgifter

Vid själva uppgiftsinsamlingen medverkade utredningsinstitutets lokala kontaktmän, vilka enligt instruktionerna skulle besöka de uttagna brukningsenheterna för att i samråd med brukaren ifylla undersökningsblanketterna. Totalt medverkade cirka 2 200 kontaktmän vid insamlingen av primäruppgifterna. I

några enstaka fall översände utredningsinstitutet blanketten direkt till brukaren för ifyllande.

De lämnade uppgifterna skulle avse förhållandena den 15 september 1961, dvs. samma tidpunkt som 1961 års jordbruksräkning (se sid. 3). Tre olika typer av blanketter användes i undersökningen, varav en hade karaktär av huvudblankett och skulle ifyllas av samtliga brukare. I denna skulle information lämnas om bl. a.:

Ägareförhållanden

Brukareförhållanden

Arealer och arealförändringar

Brukarens intresse för och möjligheter till utökning av brukningsenheten
Brukarens (och dennes hustrus) arbete utom gården

I en andra blankett skulle tilläggsuppgifter lämnas för de jordbruk, vilka upphört som självständiga jordbruk mellan 1956 och 1961. Här ombads kontaktmännen söka upp den person som bäst kunde lämna erforderliga upplysningar. Blanketten omfattade bl. a. information om brukningsförhållandena åren närmast före upphörandet samt om den tidigare brukarens och hans familjs sysselsättningsförhållanden 1961.

Den tredje blanketten var en specialblankett för sterbhus och avsåg bl. a. uppgifter om delägare i sterbhuset, sterbhusets uppkomst och bestånd m. m.

Resultatberäkning

Bearbetningen, vilken till större delen gjordes maskinellt, var främst inriktad på en redovisning av relativa förändringstal för utvecklingen 1951—1961 samt 1956—1961. I viss utsträckning avsåg beräk-

Tab. 10. Brukningsenheternas fördelning på olika storleksgrupper åren 1956 och 1961 enligt struktur- och befolkningsutredningarna

Avser brukningsenheter i urvalet

Storleksgrupp 1956, hektar åker	Upphörda 1956—1961	Storleksgrupp 1961, hektar åker								Summa
		2-5	5-10	10-15	15-20	20-30	30-50	50-100	Över 100	
2—5	408	1 785	94	6	1	2	1	—	—	2 297
5—10	260	115	2 156	105	39	10	2	—	—	2 687
10—15	94	9	94	944	70	42	6	2	—	1 261
15—20	38	4	11	56	482	47	10	1	1	650
20—30	23	4	3	11	39	472	34	3	1	590
30—50	9	—	—	2	2	21	300	14	1	349
50—100	6	—	—	—	—	3	10	147	3	169
Över 100	1	—	—	—	—	—	—	7	76	84
Nybildade 1956—1961	—	10	5	3	1	4	3	—	—	26
Summa	839	1 927	2 363	1 127	634	601	366	174	82	8 113

ningarna dock även skattning av totalsummor för olika variabler; dessa summor erhöles genom multiplicering av resultaten i urvalet med talet 30 (= relationen mellan antalet gårdar i populationen resp. i urvalet vid urvalstillfället).

Resultatens tillförlitlighet

Förutom de rena slumpfelen, betingade av själva undersökningsmetodiken, torde resultaten från struktur- och befolkningsutredningarna vara behäftade med vissa systematiska fel. Av detta skäl bör större avseende fästas vid redovisade relativa förändringar än vid uppräknade totalresultat.

Svarsprocenten var vid 1961 års undersökning totalt sett 98 %. För några län redovisas hundra procentig anslutning av de uttagna uppgiftslämnarna.

Resultat

Vissa huvudresultat från 1961 års undersökning redovisas i *tab. 10—12*. Huvud-

vikten är i denna redovisning lagd vid sådana data som ej tidigare framkommit i den officiella statistiken och som därför ansetts ha speciellt intresse. Det kan i detta sammanhang nämnas att struktur- och befolkningsutredningarna samt jordbruksräkningarna i långa stycken har en parallellt löpande redovisning. Sålunda ger båda undersökningarna uppgifter om antalet brukningsenheter, åkerarealens storlek, arrendeförhållanden m. m. (jordbruksräkningarna dock med en mera långtgående regional differentiering).

Minskningen i antalet brukningsenheter (med mer än 2 hektar åker) från 1956 till 1961 uppgick enligt den senaste jordbruksräkningen till cirka 35 000 eller 13,1 %. Motsvarande nedgång enligt struktur- och befolkningsutredningen var omkring 24 000 eller 10,1 %. I *tab. 10* kan med hjälp av struktur- och befolkningsutredningens resultat närmare studeras dels hur antalet under perioden upphörda jordbruk varit fördelat på olika storleksgrupper, dels fördelningen av de

Tab. 11. Förändringar i brukningsenheternas åkerareal¹, i hektar, mellan 1956 och 1961, enligt struktur- och befolkningsutredningarna

Avser uppräknade tal

Typ av förändring	Storleksgrupp 1956, hektar åker				
	2—10	10—20	20—30	Över 30	Summa
Ökning					
Förvärv av tillskottsåker	15 000	17 000	7 500	5 000	44 500
Arrende » »	31 900	61 700	13 600	31 100	138 300
Nybildning av brukningsenhet	2 500	1 800	2 900	3 600	10 800
Nyodling	3 100	3 100	600	1 500	8 300
Summa ökning	52 500	83 600	24 600	41 200	201 900
Minskning					
Försäljning av del av åker	2 700	3 700	1 800	8 100	16 300
Bortarrendering av del av åker	10 400	16 100	10 500	25 300	62 300
Brukningsevenheten upphörd	101 200	55 600	17 300	25 200	199 300
Överföring till betesmark	8 400	7 900	3 900	8 900	29 100
» » skogsmark	3 200	3 000	1 500	4 200	11 900
» » övrig mark	2 000	2 000	800	4 700	9 500
Summa minskning	127 900	88 300	35 800	76 400	328 400

¹ Till följd av ofullständigheter i uppgiftsmaterialet blir skillnaden i tabellen mellan minskningar och öknings cirka 17 000 hektar lägre än den skattade totala nedgången i åkerarealen mellan 1956 och 1961.

Tab. 12. Brukingsenheternas och åkerarealens fördelning på ägarekategorier åren 1956 och 1961 enligt struktur- och befolkningsutredningarna. Procent

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Ägarekategori	Brukingsenheterna		Åkerarealen	
	1956	1961	1956	1961
Enskild person	84,2	84,0	79,1	78,4
Enskild person, två eller flera	4,5	4,9	5,3	6,2
Sterbhus	5,5	5,7	6,1	5,9
Bolag och stiftelser	2,4	2,1	3,1	3,0
Staten (inkl. lantbruksnämnder)	1,4	1,2	1,8	1,7
Kommun och allmänningar	0,5	0,5	1,3	1,4
Kyrkan och universitet	1,4	1,5	2,9	2,9
Övriga	0,1	0,1	0,4	0,5
Summa	100,0	100,0	100,0	100,0

under samma tid nybildade brukningsenheterna.

Av tabellen framgår att antalet upphörda jordbruk, varmed menas jordbruk som upphört att drivas som självständiga brukningsenheter, utgjorde 10,4 % av de bestående jordbruken enligt 1956 års undersökning. Antalet nybildade fastigheter, dvs. fastigheter som avsöndrats från andra brukningsenheter och som i fortsättningen utgjort en självständig driftsenhet, har däremot varit helt obetydligt. I själva verket torde detta antal dock vara något underskattat eftersom registrering ej skett av nya enheter som uppstått genom att två eller flera fastigheter med vardera mindre än 2 hektar åker sammanslagits till en enhet.

Den samlade åkerarealen har enligt 1961 års undersökning minskat med 143 000 hektar mellan 1956 och 1961. I tab. 11 kan närmare studeras hur denna nettoförändring uppkommit. Minussidan, vilken upptar nära 330 000 hektar, domineras av den åkerareal som tillhört de mellan 1956 och 1961 som självständiga enheter upphörda gårdarna. På plussidan

observeras att ökningsar av åkerarealen genom arrende är vanligare än genom tillköp.

I tab. 12 redovisas uppgifter om brukningsenheternas och åkerarealens fördelning åren 1956 och 1961 efter ägarekategori. I den mån brukningsenheten bestått av flera fastigheter och dessa innehafts av ägare representerande olika ägarekategorier har klassificeringen i undersökningen skett efter huvudfastigheten (som sådan har då i regel räknats den fastighet, där brukaren haft sin bostad). Av tabellsammanställningen framgår att brukningsenheterna till nära 95 % ägdes av enskilda personer eller sterbhus. I fråga om åkerarealen var dessa ägarekategoriers andel något lägre, nämligen 90 %.

Övrig publicering

Huvudresultaten från den senaste struktur- och befolkningsutredningen har av Jordbrukets utredningsinstitut publicerats i häftena nr 5—64 och 6—64 i institutets meddelandeserie.

III. Befolkning och arbetskraft

1. 1960 års folkräkning

Inledning

I resultaten från 1960 års folkräkning ingår åtskilliga uppgifter, som kan bidra till att belysa de aktuella förhållandena inom jordbruket. Sålunda redovisas data rörande befolkningens fördelning på landsbygd och städer samt på gles- och tätbebyggelse, antalet förvärvsarbetande inom jordbruk med binärningar, jordbrukarnas fördelning på olika åldersklasser etc.

Folkräkningens uppläggning¹

I folkräkningen 1960 ingick dels en totalräkning, dels en serie urvalsundersökningar. Totalräkningen bearbetades i två etapper, varav den första omfattade uppgifter i mantalslängden om kön, ålder, civilstånd och vigselår samt för utlänningar om medborgarskap och födelseland. I den regionala fördelningen ingick dessutom en tätortsredovisning. Underlaget för totalräkningens andra etapp utgjordes av uppgifter som inhämtades direkt från allmänheten på särskild blankett och som bl. a. avsåg förvärvsverksamhet, yrke, näringsgren, hushåll, viss högre utbildning, bilinnehav samt pendling mellan bostadsort och arbetsplats.

¹ En mera ingående beskrivning av metoderna för insamling av data etc. återfinns i publikationen Folk- och bostadsräkningen den 1 november 1960: Redogörelse för folk- och bostadsräkningens uppläggning och utförande (SOS).

För att på ett tidigt stadium kunna redovisa vissa uppgifter ingående i totalräkningens andra etapp bearbetades materialet för ett urval av fastigheter med förtur. Denna undersökning — snabbstatistiken — omfattade cirka 280 000 personer.

I folkräkningen ingick vidare en bearbetning inom befolkningsregistrets ram¹, avsedd att ge uppgifter om bl. a. familje- och inkomstförhållanden, inrikes omflyttning samt växling av näringsgren mellan 1950 och 1960. På grundval av folkräkningsmaterialet genomfördes dessutom en maskinell samkörning med brukare- och arealuppgifter enligt RLFs jordbruksregister (se sid. 4).

Resultat

I *tab. 13* och *tab. 15* har sammanställts uppgifter från folkräkningen 1960 om befolkningens fördelning på landsbygd och städer resp. gles- och tätbebyggelse. *Tab. 14* redogör för folkmängdens fördelning på större åldersgrupper inom olika län. Uppgifter om antalet förvärvsarbetande inom jordbruk m. m. ges i *tab. 16*. Slutligen presenteras i *tab. 17* och *tab. 18*

¹ Befolkningsregistret — numera Registret för femtondefödda (RFF) — omfattar samtliga personer i riket födda den 15:e i månaden.

Tab. 13. Folkmängdens fördelning på städer resp. landsbygd, år 1960, inom län och hela riket

Område	Städer			Landsbygd			Hela folkmängden		
	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa	Män	Kvinnor	Summa
Län									
Stockholms stad o. län	478 257	533 299	1 011 556	130 491	127 519	258 010	608 748	660 818	1 269 566
Uppsala »	42 908	47 648	90 556	39 846	37 333	77 179	82 754	84 981	167 735
Södermanlands »	67 114	68 667	135 781	47 361	44 473	91 834	114 475	113 140	227 615
Östergötlands »	100 871	106 567	207 438	77 428	72 827	150 255	178 299	179 394	357 693
Jönköpings »	67 595	71 655	139 250	75 602	70 419	146 021	143 197	142 074	285 271
Kronobergs »	15 739	17 529	33 268	65 607	60 102	125 709	81 346	77 631	158 977
Kalmar »	38 405	41 003	79 408	80 978	75 384	156 362	119 383	116 387	235 770
Gotlands »	7 290	8 336	15 626	20 075	18 621	38 696	27 365	26 957	54 322
Blekinge »	28 320	30 993	59 313	44 327	40 828	85 155	72 647	71 821	144 468
Kristianstads »	28 064	31 061	59 125	100 963	96 387	197 350	129 027	127 448	256 475
Malmöhus »	203 928	221 667	425 595	102 551	97 521	200 072	306 479	319 188	625 667
Hallands »	35 253	37 815	73 068	50 649	46 343	96 992	85 902	84 158	170 060
Göteborgs o. Bohus »	236 948	247 809	484 757	71 748	68 257	140 005	308 696	316 066	624 762
Älvsborgs »	73 337	79 073	152 410	113 952	108 644	222 596	187 289	187 717	375 006
Skaraborgs »	42 246	45 220	87 466	84 623	78 091	162 714	126 869	123 311	250 180
Värmlands »	52 306	54 927	107 233	95 656	88 196	183 852	147 962	143 123	291 085
Örebro »	65 612	69 406	135 018	65 717	61 504	127 221	131 329	130 910	262 239
Västmanlands »	67 130	65 834	132 964	51 917	47 708	99 625	119 047	113 542	232 589
Kopparbergs »	38 911	39 938	78 849	106 067	100 946	207 013	144 978	140 884	285 862
Gävleborgs »	57 899	60 277	118 176	90 126	84 768	174 894	148 025	145 045	293 070
Västernorrlands »	37 237	39 965	77 202	107 443	100 975	208 418	144 680	140 940	285 620
Jämtlands »	11 665	13 112	24 777	60 346	54 677	115 023	72 011	67 789	139 800
Västerbottens »	24 564	26 465	51 029	98 563	90 033	188 596	123 127	116 498	239 625
Norrbotbens »	41 106	40 549	81 655	93 955	86 062	180 017	135 061	126 611	261 672
Hela riket									
1960.....	1 862 705	1 998 815	3 861 520	1 875 991	1 757 618	3 633 609	3 738 696	3 756 433	7 495 129
1950.....	1 567 120	1 711 184	3 278 304	1 939 322	1 824 203	3 763 525	3 506 442	3 535 387	7 041 829
1945.....	1 325 705	1 481 535	2 807 240	1 994 272	1 872 237	3 866 509	3 319 977	3 353 772	6 673 749
1940.....	1 111 210	1 269 702	2 380 912	2 048 918	1 941 602	3 990 520	3 160 128	3 211 304	6 371 432
1930.....	919 697	1 076 178	1 995 875	2 101 151	2 045 165	4 146 316	3 020 848	3 121 343	6 142 191
1920.....	811 354	931 757	1 743 111	2 086 902	2 074 476	4 161 378	2 898 256	3 006 233	5 904 489
1910.....	631 472	736 128	1 367 600	2 067 257	2 087 546	4 154 803	2 698 729	2 823 674	5 522 403
1900.....	507 780	596 171	1 103 951	1 998 656	2 033 834	4 032 490	2 506 436	2 630 005	5 136 441
1890.....	410 693	489 005	899 698	1 906 494	1 978 789	3 885 283	2 317 187	2 467 794	4 784 981
1880.....	313 423	377 008	690 431	1 901 820	1 973 417	3 875 237	2 215 243	2 350 425	4 565 668
1870.....	244 081	295 568	539 649	1 772 572	1 856 304	3 628 876	2 016 653	2 151 872	4 168 525

Tab. 14. Folkmängdens fördelning på större åldersgrupper, år 1960, inom län och

Län	Män			
	0—14 år	15—44 år	45—64 år	Över 64 år
<i>Glesbebyggelse</i> ¹				
Stockholms stad o. län.....	7 850	13 633	10 536	5 690
Uppsala »	5 577	9 443	6 824	3 843
Södermanlands »	7 660	12 240	9 461	4 949
Östergötlands »	11 064	18 388	14 186	7 678
Jönköpings »	9 389	15 849	12 785	7 252
Kronobergs »	7 547	13 394	11 526	6 696
Kalmar »	9 920	17 694	14 117	7 535
Gotlands »	3 792	5 934	4 305	2 444
Blekinge »	5 133	10 060	8 106	4 317
Kristianstads »	10 888	19 792	14 966	7 978
Malmöhus »	13 356	22 886	17 466	8 835
Hallands »	8 405	14 818	11 025	5 665
Göteborgs o. Bohus »	8 085	14 242	11 193	6 542
Älvsborgs »	13 711	24 634	19 589	11 066
Skaraborgs »	13 160	22 199	17 569	9 541
Värmlands »	12 317	23 030	18 015	9 591
Örebro »	7 370	13 016	10 629	5 709
Västmanlands »	5 820	9 711	7 294	3 860
Kopparbergs »	8 377	14 905	11 455	6 339
Gävleborgs »	10 071	17 761	13 308	6 988
Västernorrlands »	11 850	21 173	15 399	7 791
Jämtlands »	9 054	15 983	11 580	6 409
Västerbottens »	14 601	24 684	15 632	6 813
Norrbottens »	12 947	20 546	11 821	4 714
Hela riket	227 944	396 015	298 787	158 245
<i>All bebyggelse</i>				
Stockholms stad o. län.....	135 693	266 689	150 632	55 734
Uppsala »	19 235	33 864	19 777	9 878
Södermanlands »	26 362	45 559	29 303	13 251
Östergötlands »	40 426	71 533	45 915	20 425
Jönköpings »	33 115	57 201	36 557	16 324
Kronobergs »	17 686	31 148	21 615	10 897
Kalmar »	26 364	46 078	32 023	14 918
Gotlands »	6 799	10 341	6 752	3 473
Blekinge »	15 642	29 256	18 933	8 816
Kristianstads »	28 505	50 908	32 816	16 798
Malmöhus »	66 561	127 090	78 205	34 623
Hallands »	19 215	33 816	22 428	10 443
Göteborgs o. Bohus »	69 041	130 381	77 676	31 598
Älvsborgs »	41 929	74 646	48 977	21 737
Skaraborgs »	28 718	49 215	32 729	16 207
Värmlands »	31 783	58 821	39 513	17 845
Örebro »	28 453	52 468	35 291	15 117
Västmanlands »	28 498	50 805	28 377	11 367
Kopparbergs »	33 097	57 568	37 218	17 095
Gävleborgs »	33 027	58 718	39 067	17 213
Västernorrlands »	32 972	58 578	37 094	16 036
Jämtlands »	16 458	28 107	18 282	9 164
Västerbottens »	30 467	51 962	29 227	11 471
Norrbottens »	36 632	59 758	28 800	9 871
Hela riket	846 678	1 534 510	947 207	410 301

¹ Som »tätbebyggt» område har i allmänhet räknats alla hussamlingar med minst 200 invånare. Regel hänförs till »glesbebyggelse».

hela riket

Kvinnor				Summa			
0—14 år	15—44 år	45—64 år	Över 64 år	0—14 år	15—44 år	45—64 år	Över 64 år
7 585	11 806	9 429	5 627	15 435	25 439	19 965	11 317
5 242	8 028	6 194	3 593	10 819	17 471	13 018	7 436
7 250	10 695	8 360	4 567	14 910	22 935	17 821	9 516
10 494	15 723	12 851	7 021	21 558	34 111	27 037	14 699
8 907	13 236	11 542	6 665	18 296	29 085	24 327	13 917
7 048	10 529	9 942	6 086	14 595	23 923	21 468	12 782
9 410	14 606	12 541	7 112	19 330	32 300	26 658	14 647
3 531	5 103	4 049	2 400	7 323	11 037	8 354	4 844
4 932	8 099	7 218	4 354	10 065	18 159	15 324	8 671
10 460	15 899	13 384	7 709	21 348	35 691	28 350	15 687
12 332	19 556	15 495	8 749	25 688	42 442	32 961	17 584
7 857	12 387	9 532	5 530	16 262	27 205	20 557	11 195
7 471	12 014	10 195	6 517	15 556	26 256	21 388	13 059
12 706	20 711	18 036	11 166	26 417	45 345	37 625	22 232
12 117	18 529	15 495	9 217	25 277	40 728	33 064	18 758
11 479	19 174	16 266	9 305	23 796	42 204	34 281	18 896
6 990	10 926	9 466	5 372	14 360	23 942	20 095	11 081
5 392	8 177	6 276	3 621	11 212	17 888	13 570	7 481
7 734	12 704	10 498	6 005	16 111	27 609	21 953	12 344
9 382	14 842	11 962	6 914	19 453	32 603	25 270	13 902
11 023	17 555	14 105	7 370	22 873	38 728	29 504	15 161
8 418	13 048	9 865	5 568	17 472	29 031	21 445	11 977
13 627	20 011	13 257	5 875	28 228	44 695	28 889	12 688
12 543	16 544	10 104	4 246	25 490	37 090	21 925	8 960
213 930	329 902	266 062	150 589	441 874	725 917	564 849	308 834
128 725	273 825	175 168	83 100	264 418	540 514	325 800	138 834
18 087	34 246	20 798	11 850	37 322	68 110	40 575	21 728
24 951	44 475	29 027	14 687	51 313	90 034	58 330	27 938
38 553	70 667	46 592	23 582	78 979	142 200	92 507	44 007
31 634	56 499	35 895	18 046	64 749	113 700	72 452	34 370
16 815	29 451	20 033	11 332	34 501	60 599	41 648	22 229
25 209	44 204	30 759	16 215	51 573	90 282	62 782	31 133
6 449	9 998	6 777	3 733	13 248	20 339	13 529	7 206
15 096	27 608	18 686	10 431	30 738	56 864	37 619	19 247
27 399	48 203	32 473	19 373	55 904	99 111	65 289	36 171
63 406	126 821	84 098	44 863	129 967	253 911	162 303	79 486
18 289	32 270	21 791	11 808	37 504	66 086	44 219	22 251
64 761	129 565	82 353	39 387	133 802	259 946	160 029	70 985
39 285	73 722	49 548	25 162	81 214	148 368	98 525	46 899
26 849	47 150	31 465	17 847	55 567	96 365	64 194	34 054
30 044	55 537	38 362	19 180	61 827	114 358	77 875	37 025
27 315	51 440	34 759	17 396	55 768	103 908	70 050	32 513
26 462	47 750	26 513	12 817	54 960	98 555	54 890	24 184
31 230	54 716	36 367	18 571	64 327	112 284	73 585	35 666
31 366	56 038	38 304	19 337	64 393	114 756	77 371	36 550
31 022	55 935	36 322	17 661	63 994	114 513	73 416	33 697
15 509	26 549	16 823	8 908	31 967	54 656	35 105	18 072
28 999	49 563	26 756	11 180	59 466	101 525	55 983	22 651
34 762	54 773	26 625	10 451	71 394	114 531	55 425	20 322
802 217	1 501 005	966 294	486 917	1 648 895	3 035 515	1 913 501	897 218

nare, såvida avståndet mellan husen normalt icke överstigit 200 meter. Övriga områden har i

Tab. 15. Folkmängd i gles- resp. tätbebyggelse¹, år 1960, inom län och hela riket

Län	Glesbebyggelse				Tätbebyggelse				Folkmängd i glesbebyggelse i procent av hela folkmängden
	Landskommuner	Köpingar	Städer	Summa	Landskommuner	Köpingar	Städer	Summa	
Stockholms stad o. län	62 663	1 143	8 350	72 156	127 143	67 061	1 003 206	1 197 410	5,7
Uppsala »	45 987	829	1 928	48 744	27 436	2 927	88 628	118 991	29,1
Södermanlands »	56 434	2 687	6 061	65 182	28 583	4 130	129 720	162 433	28,6
Östergötlands »	82 621	4 616	10 168	97 405	37 281	25 737	197 270	260 288	27,2
Jönköpings »	72 763	4 900	7 962	85 625	44 348	24 010	131 288	199 646	30,0
Kronobergs »	58 967	12 117	1 684	72 768	26 534	28 091	31 584	86 209	45,8
Kalmar »	86 034	3 829	3 072	92 935	52 606	13 893	76 336	142 835	39,4
Gotlands »	30 171	783	604	31 558	5 991	1 751	15 022	22 764	58,1
Blekinge »	48 759	378	3 082	52 219	29 682	6 336	56 231	92 249	36,1
Kristianstads »	88 964	8 163	3 949	101 076	62 421	37 802	55 176	155 399	39,4
Malmöhus »	107 813	6 272	4 590	118 675	56 452	29 535	421 005	506 992	19,0
Hallands »	72 581	77	2 561	75 219	21 482	2 852	70 507	94 841	44,2
Göteborgs o. Bohus »	71 925	—	4 334	76 259	68 080	—	480 423	548 503	12,2
Älvsborgs »	118 785	4 574	8 260	131 619	76 471	22 766	144 150	243 387	35,1
Skaraborgs »	105 576	7 086	5 165	117 827	36 037	14 015	82 301	132 353	47,1
Värmlands »	105 833	6 130	7 214	119 177	40 540	31 349	100 019	171 908	40,9
Örebro »	57 850	3 338	8 290	69 478	35 409	30 624	126 728	192 761	26,5
Västmanlands »	42 012	2 643	5 496	50 151	34 773	20 197	127 468	182 438	21,6
Kopparbergs »	74 837	2 000	1 180	78 017	110 199	19 977	77 669	207 845	27,3
Gävleborgs »	84 093	86	7 049	91 228	84 181	6 534	111 127	201 842	31,1
Västernorrlands »	101 375	1 949	2 942	106 266	77 480	27 614	74 260	179 354	37,2
Jämtlands »	77 884	1 194	847	79 925	26 167	9 778	23 930	59 875	57,2
Västerbottens »	109 231	4 207	1 062	114 500	61 375	13 783	49 967	125 125	47,8
Norrbottens »	88 940	744	3 781	93 465	87 501	2 832	77 874	168 207	35,7
Hela riket	1 852 098	79 745	109 631	2 041 474	1 258 172	443 594	3 751 889	5 453 655	27,2

¹ Se not till tab. 14.

Tab. 16. Förvärvsarbetande befolkning inom jordbruk, skogsbruk m. m. samt dennas procentuella andel av den totala förvärvsarbetande befolkningen, år 1960, inom län och hela riket

Län	Antal inom jordbruk, skogsbruk m. m. förvärvsarbetande personer				Antal inom jordbruk, skogsbruk m. m. förvärvsarbetande personer i procent av totala antalet förvärvsarbetande	
	Jordbruk	Skogsbruk	Summa ¹	Därav kvinnor	Summa	Därav kvinnor
Stockholms stad o. län.	12 896	2 094	15 460	1 743	2,6	0,3
Uppsala » .	8 898	1 473	10 438	802	15,1	1,2
Södermanlands » .	11 356	1 547	13 084	746	13,5	0,8
Östergötlands » .	18 136	2 270	20 658	911	13,7	0,6
Jönköpings » .	17 968	1 390	19 376	1 568	15,9	1,3
Kronobergs » .	14 136	1 599	15 753	1 355	23,7	2,0
Kalmar » .	18 101	2 148	20 788	1 572	21,8	1,6
Gotlands » .	7 286	111	7 594	979	34,6	4,5
Blekinge » .	8 354	467	9 668	1 049	16,2	1,8
Kristianstads » .	25 612	1 023	27 099	4 537	24,7	4,1
Malmöhus » .	31 551	615	32 587	5 565	11,4	1,9
Hallands » .	15 883	547	16 888	1 200	23,4	1,7
Göteborgs o. Bohus » .	12 824	577	17 656	1 263	6,4	0,5
Älvsborgs » .	24 154	2 049	26 227	1 860	15,4	1,1
Skaraborgs » .	23 783	1 275	25 130	1 602	24,2	1,5
Värmlands » .	15 602	9 664	25 330	1 705	20,6	1,4
Örebro » .	9 977	3 350	13 384	759	11,8	0,7
Västmanlands » .	9 191	1 795	11 023	658	11,0	0,7
Kopparbergs » .	10 451	8 752	19 213	1 563	16,2	1,3
Gävleborgs » .	11 177	8 065	19 544	1 266	16,2	1,1
Västernorrlands » .	11 098	8 213	19 502	1 474	16,8	1,3
Jämtlands » .	10 342	7 304	17 707	1 061	31,3	1,9
Västerbottens » .	15 087	8 782	24 001	1 321	25,6	1,4
Norrbottnens » .	10 365	8 154	18 842	2 306	18,6	2,3
Hela riket	354 228	83 264	446 952	38 865	13,8	1,2

¹ Inkl. förvärvsarbetande befolkning inom fiske.

vissa resultat från den speciella bearbetningen av RLF-registret.

Av redovisade uppgifter framgår bl. a. att landsbygdsbefolkningens andel av totala folkmängden minskat från 87 % år 1870 till 48 % år 1960. Endast något mer än en fjärdedel av befolkningen var sistnämnda år bosatt i egentlig glesbebyggelse. Antalet inom jordbruk, skogsbruk m. m. förvärvsarbetande personer utgjorde vid

den senaste räkningen knappt 14 % av det totala antalet förvärvsarbetande.

Övrig publicering

Folkräkningens resultatmaterial har publicerats i publikationen Folkräkningen den 1 november 1960, I—XI (SOS). Detaljresultat redovisas där för bl. a. enskilda församlingar och kommuner.

Tab. 17. Jordbrukare i RLFs jordbruksregister¹: Fördelning efter åkerarealens storlek samt brukarens ålder och förvärvsverksamhet enligt 1960 års folkräkning. Hela riket

Storleksgrupp, hektar åker; brukarens ålder	Förvärvsarbete efter näringsgren			Ej för- värvsar- betande	Summa	Därav kvinnor
	Företagare i jordbruk m. m.	Anställda i jordbruk m. m.	Förvärvs- arbetande i andra närings- grenar			
<i>Högst 2 hektar åker</i>						
Under 35 år	190	185	529	154	1 058	135
35—44 »	564	468	1 644	282	2 958	326
45—54 »	1 111	773	2 831	794	5 509	823
55—64 »	1 966	1 007	2 581	2 225	7 779	1 667
Över 64 »	1 704	515	829	9 800	12 848	3 098
Summa	5 535	2 948	8 414	13 255	30 152	6 049
<i>2—10 hektar åker</i>						
Under 35 år	4 996	1 271	2 561	351	9 179	332
35—44 »	14 434	2 517	6 265	714	23 930	877
45—54 »	24 765	3 278	8 864	1 645	38 552	2 113
55—64 »	29 420	2 552	5 627	3 802	41 401	3 514
Över 64 »	18 124	592	1 210	13 224	33 150	4 387
Summa	91 739	10 210	24 527	19 736	146 212	11 223
<i>10—20 hektar åker</i>						
Under 35 år	4 872	339	409	136	5 756	129
35—44 »	11 660	319	682	170	12 831	266
45—54 »	15 370	303	746	328	16 747	538
55—64 »	12 916	236	331	487	13 970	624
Över 64 »	5 077	114	97	1 353	6 641	590
Summa	49 895	1 311	2 265	2 474	55 945	2 147
<i>Över 20 hektar åker</i>						
Under 35 år	4 361	238	101	100	4 800	77
35—44 »	9 425	153	180	107	9 865	173
45—54 »	10 443	135	209	138	10 925	280
55—64 »	7 365	112	126	195	7 798	284
Över 64 »	2 403	88	64	509	3 064	254
Summa	33 997	726	680	1 049	36 452	1 068
<i>Samtliga storleksgrupper</i>						
Under 35 år	14 419	2 033	3 600	741	20 793	673
35—44 »	36 083	3 457	8 771	1 273	49 584	1 642
45—54 »	51 689	4 489	12 650	2 905	71 733	3 754
55—64 »	51 667	3 907	8 665	6 709	70 948	6 089
Över 64 »	27 308	1 309	2 200	24 886	55 703	8 329
Summa	181 166	15 195	35 886	36 514	268 761	20 487

¹ Se sid. 24.

**Tab. 18. Jordbrukare enligt 1960 års folkräkning och RLFs jordbruksregister¹:
Fördelning efter ålder inom län, produktionsområden och hela riket**

Område	Antal jordbrukare i åldern					Summa
	Under 35 år	35—44 år	45—54 år	55—64 år	Över 64 år	
<i>Län</i>						
Stockholms län.....	460	983	1 402	1 431	1 164	5 440
Uppsala »	480	1 177	1 409	1 281	803	5 150
Södermanlands »	536	1 138	1 555	1 476	986	5 691
Östergötlands »	971	2 121	2 821	2 582	1 736	10 231
Jönköpings »	1 111	2 594	3 735	3 812	3 079	14 331
Kronobergs »	902	2 092	3 127	3 155	2 424	11 700
Kalmar »	1 089	2 289	3 042	2 865	1 994	11 279
Gotlands »	435	894	1 294	1 080	820	4 523
Blekinge »	401	849	1 216	1 304	886	4 656
Kristianstads »	1 388	2 950	4 013	3 613	2 329	14 293
Malmöhus »	1 368	2 851	3 967	3 494	1 812	13 492
Hallands »	864	2 021	2 563	2 600	1 689	9 737
Göteborgs o. Bohus »	682	1 535	2 199	2 188	1 855	8 459
Älvsborgs »	1 404	3 212	4 946	5 170	4 598	19 330
Skaraborgs »	1 619	3 350	4 641	4 534	3 120	17 264
Värmlands »	888	2 414	3 840	4 424	4 682	16 248
Örebro »	559	1 330	2 043	2 120	1 644	7 696
Västmanlands »	539	1 209	1 564	1 479	1 005	5 796
Kopparbergs »	572	1 758	3 163	3 955	4 901	14 349
Gävleborgs »	682	1 905	2 829	2 783	2 544	10 743
Västernorrlands »	798	2 441	3 791	3 725	3 002	13 757
Jämtlands »	562	1 671	2 790	2 836	2 738	10 597
Västerbottens »	1 528	4 200	5 573	5 057	3 073	19 431
Norrbottnens »	955	2 600	4 210	3 984	2 819	14 568
<i>Produktionsområden</i>						
Götalands södra slättbygder..	1 625	3 359	4 610	4 123	2 067	15 784
» mellanbygder	1 950	4 049	5 467	4 652	2 923	19 041
» norra slättbygder ..	2 239	4 742	6 496	6 142	4 121	23 740
Svealands slättbygder	2 539	5 885	7 795	7 695	5 638	29 552
Götalands skogsbygder	6 044	13 703	19 657	20 061	15 931	75 396
Mellersta Sveriges skogsbygder	1 693	4 344	6 803	7 339	7 218	27 397
Nedre Norrland	2 046	6 119	10 082	10 767	10 554	39 568
Övre Norrland	2 657	7 383	10 823	10 169	7 251	38 283
Hela riket	20 793	49 584	71 733	70 948	55 703	268 761

¹ Se sid. 24.

2. Jordbruksinventeringarna

Inledning

Uppgifter om antalet i jordbruket sysselsatta personer infordrades även under 1965 i samband med statistiska centralbyråns jordbruksinventeringar. Dessutom inhämtades vid marsundersökningen uppgifter om totalantalet i jordbruket lejda arbetstimmar under 1964.

För inventeringarnas metodik etc. har en närmare redogörelse lämnats i kap. II (sid. 14), till vilken hänvisas.

Undersökningarnas innehåll

Undersökningarna syftar till en redovisning av totala antalet män och kvinnor över 15 år sysselsatta i jordbruket vid resp. undersökningstidpunkter. Redovisningen är uppdelad på två huvudgrupper, nämligen dels brukaren och dennes familjemedlemmar, dels lejd arbetskraft. Den senare gruppen är i sin tur uppdelad på fast resp. tillfälligt anställda.

Enligt anvisningarna för uppgiftslämnandet skulle under rubriken »brukaren och dennes familjemedlemmar» redovisas endast brukaren, dennes maka och hemmavarande barn samt föräldrar. Som lejd arbetskraft betraktas sålunda även brukarens syskon, mågar, sonhustrur, barnbarn och ej hemmavarande barn, vilka på undersökningdagen mot avlöning utfört jordbruksarbete för brukaren. Några närmare anvisningar i övrigt för uppgiftslämnandet, t. ex. i fråga om avgränsningen i förhållande till hemsysslor, skogsarbete eller annat arbete som kan vara kombinerat med jordbruksarbete, lämnas inte.

Det är tydligt att en redovisning av antalet sysselsatta vissa bestämda dagar i stor utsträckning — speciellt när det gäller den lejda arbetskraften — kommer att påverkas av tillfälliga faktorer, såsom onormala väderleksförhållanden, förskjutningar i växtlighetens utveckling etc. För att en säkrare bild skall erhållas av den lejda arbetskraften inhämtas därför i marsinventeringen (se ovan) uppgift om totala antalet lejda arbetstimmar under närmast föregående kalenderår.

Resultat

I tab. 19—21 ges vissa huvudresultat från undersökningarna 1965 rörande arbetskraften inom jordbruket. Av denna redovisning framgår bl. a. att *totalantalet sysselsatta* vid brukningsenheter med mer än 2 hektar åker i juni 1965 var 35 800 (9 %) lägre än vid motsvarande undersökning 1964. Störst var nedgången för de tillfälligt anställda (22—28 %) och minst för gruppen brukare och deras familjemedlemmar (6—8 %).

Antalet sysselsatta brukare (jämfte familjemedlemmar) per 100 hektar åker — se tab. 20 — var liksom tidigare störst i den lägsta storleksgruppen (2—5 hektar åker) och avtog starkt med ökad storlek på brukningsenheterna. För fast anställda män rådde ett motsatt förhållande.

Antalet lejda arbetstimmar under 1964 var 5 % lägre än motsvarande antal för närmast föregående år, vilket framgår av tabblån på sid. 33.

I tab. 21 har gjorts en sammanställning över antalet i jordbruket sysselsatta per-

Tab. 19. Antal i jordbruket den 1 juni 1965 sysselsatta personer över 15 år, inom produktionsområden, riksområden och hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Brukaren jämte familjemedlemmar		Lejd arbetskraft				Samtliga sysselsatta	
			Fast anställda		Tillfälligt anställda			
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
<i>Produktionsområden</i>								
Götalands södra slättbygder	15 010	9 620	4 530	800	3 060	3 500	22 600	13 920
» mellanbygder...	17 340	12 040	3 310	600	1 590	1 530	22 240	14 170
» norra slättbygder	20 710	13 400	3 330	540	1 210	230	25 250	14 170
Svealands slättbygder	23 180	15 070	6 550	680	1 390	220	31 120	15 970
Götalands skogsbygder ...	57 980	42 090	3 640	1 470	2 660	570	64 280	44 130
Mellersta Sveriges skogsb.	17 960	13 190	1 470	450	650	180	20 080	13 820
Nedre Norrland	22 020	17 830	520	340	720	150	23 260	18 320
Övre Norrland	21 290	16 120	300	310	900	300	22 490	16 730
<i>Riksområden</i>								
Södra och mellersta Sveriges slättbygder	76 240	50 140	17 720	2 620	7 240	5 480	101 200	58 240
Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder	75 940	55 280	5 110	1 920	3 310	750	84 360	57 950
Norra Sverige	43 310	33 940	820	650	1 630	450	45 760	35 040
<i>Hela riket</i>								
Juni 1965	195 490	139 360	23 650	5 190	12 180	6 680	231 320	151 230
» 1964	208 530	151 680	26 450	6 680	15 660	9 330	250 640	167 690
» 1963	228 250	166 090	28 220	6 290	18 220	11 170	274 690	183 550
» 1962	248 310	181 020	30 250	7 800	20 220	11 880	298 780	200 700
» 1961	262 900	192 810	31 990	8 380	23 120	13 480	318 010	214 670

Totala antalet
lejda arbetstimmar
i milj.

1960	123,5
1961	120,0
1962	108,4
1963	100,2
1964	94,8

anställda arbetskraften undergick ganska små förändringar under året medan antalet tillfälligt anställda varierade starkt.

Övrig publicering

soner vid fyra tidpunkter under ett produktionsår, nämligen den 1 oktober 1964 samt 2 mars, 1 juni och 1 oktober 1965. Resultaten visar att gruppen brukare jämte familjemedlemmar samt den fast

Resultaten från 1965 års arbetskraftsundersökningar finns redovisade i Statistiska meddelanden J 1965:27 (undersökningen i mars), 1965:38 (juni) samt 1966:2 (oktober).

Tab. 20. Antal i jordbruket den 1 juni 1965 sysselsatta personer över 15 år, totalt och per 100 hektar åker, inom olika storleksgrupper. Hela riket

Storleksgrupp, hektar åker	Brukaren jämte familjemedlemmar		Lejd arbetskraft				Samtliga sysselsatta	
			Fast anställda		Tillfälligt anställda			
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
<i>Antal sysselsatta</i>								
2,1— 5,0 hektar	37 520	28 900	..	..	..	..	38 130	29 630
5,1— 10,0 »	58 030	43 760	790	1 300	2 050	830	60 870	45 890
10,1— 20,0 »	51 870	38 120	1 970	1 440	2 610	1 180	56 450	40 740
20,1— 30,0 »	22 620	15 420	2 170	750	1 890	1 110	26 680	17 280
30,1— 50,0 »	15 930	9 550	3 700	520	2 060	1 380	21 690	11 450
50,1—100,0 »	7 490	3 180	5 400	290	1 630	1 080	14 520	4 550
Över 100,0 »	2 030	430	9 530	340	1 420	920	12 980	1 690
Summa	195 490	139 360	23 650	5 190	12 180	6 680	231 320	151 230
<i>Antal sysselsatta per 100 hektar åker</i>								
2,1— 5,0 hektar	17,9	13,8	..	..	..	..	18,2	14,2
5,1— 10,0 »	12,3	9,3	0,2	0,3	0,4	0,2	12,9	9,8
10,1— 20,0 »	7,4	5,5	0,3	0,2	0,4	0,2	8,1	5,9
20,1— 30,0 »	4,7	3,2	0,5	0,2	0,4	0,2	5,6	3,6
30,1— 50,0 »	3,1	1,9	0,7	0,1	0,4	0,3	4,2	2,3
50,1—100,0 »	1,8	0,8	1,3	0,1	0,4	0,2	3,5	1,1
Över 100,0 »	0,5	0,1	2,4	0,1	0,3	0,2	3,2	0,4
Totalt	6,1	4,4	0,8	0,2	0,4	0,2	7,3	4,8

Tab. 21. Antal i jordbruket den 1 oktober 1964, 2 mars, 1 juni och 1 oktober 1965 sysselsatta personer över 15 år. Hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Tidpunkt	Brukaren jämte familjemedlemmar		Lejd arbetskraft				Samtliga sysselsatta	
			Fast anställda		Tillfälligt anställda			
	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor
Oktober 1964	207 070	144 210	29 140	7 400	18 770	12 010	254 980	163 620
Mars 1965	198 760	137 280	23 020	5 540	7 710	1 840	229 490	144 660
Juni »	195 490	139 360	23 650	5 190	12 180	6 680	231 320	151 230
Oktober »	194 780	139 310	24 170	5 450	14 690	8 970	233 640	153 730

3. Löneförhållandena för lantarbetare

Inledning

Officiella uppgifter rörande lantarbetarlönerna har insamlats alltsedan 1911. Ifrågavarande statistik har tidigare utarbetats av socialstyrelsen men är från och med 1 juli 1963 överförd till statistiska centralbyrån.

De i föreliggande redogörelse införda uppgifterna avser i huvudsak inkomståret 1964.

Undersökningens genomförande

Omfattning

Till undersökningen av lantarbetarnas löneförhållanden 1954 begärdes uppgifter från 4 324 brukningsenheter med över 2 hektar åker, uttagna genom systematiskt urval ur statistiska centralbyråns primärmaterial till 1954 års arealinventering. Vid de för åren 1955—1964 utförda undersökningarna har i huvudsak samma urval av brukningsenheter som för 1954 års undersökning använts. Enligt särskilda regler har dock vissa enheter sedermera uteslutits från det ursprungliga urvalet. I följande tabell redovisas uppgiftsmaterialets omfattning för undersökningen avseende inkomståret 1964.

Storleksgrupp (hektar åker)	Antal uttagna brukningsenheter	Bortfall (procent)
2—10	849	22,6
10—20	937	26,3
20—50	950	28,6
Över 50	1 040	37,5
Summa	3 776	29,1

Lejd arbetskraft hade under året anlitats vid 997 av de brukningsenheter för vilka

uppgift inkommit. Totalt redovisades för dessa brukningsenheter cirka 3 900 arbetare.

Blankett, definitioner m. m.

Liksom tidigare begärdes vid 1964 års undersökning uppgifter om arbetstid och löner för lejda arbetare (exkl. brukarens familjemedlemmar). Skogsarbetare, trädgårdsarbetare och arbetare vid maskinstationer skulle ej redovisas. Av lantarbetare utfört skogsarbete skulle medräknas endast om det utförts mot samma lön som jordbruksarbetet.

Särskilda uppgifter inhämtades om hur den kontanta lönen för ackordsarbete fördelats på olika poster för de arbetare som haft sådant arbete. »Fria naturprodukter» — t. ex. mjölk eller bränsle — skulle av uppgiftslämnaren värderas enligt gällande marknadspriser. För fritt logi, fri bostad, fri kost etc. skulle anges under vilken tidsperiod resp. förmån åtnjuts.

Blankett för uppgiftslämnandet utsändes direkt till de berörda brukarna. Insamlingen av primäruppgifterna skedde däremot under medverkan av hushållningssällskapen i resp. län.

Resultatberäkning

De 2 676 brukningsenheter, för vilka användbara svar inkommit, uppdelades vid bearbetningen på fyra storleksgrupper med ledning av uppgifter om brukningsenheternas areal vid 1954 års inventering. För varje redovisad arbetare överfördes flertalet uppgifter från blanketten till ett halkort. Innan halkortsmassan användes

Tab. 23. Genomsnittliga årsförtjänster samt årsförtjänsternas spridning år 1964 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år

m. k. = med kollektivavtal; u. k. = utan kollektivavtal

Kategori	Årsförtjänst, kronor			
	Genomsnittlig förtjänst ¹	Undre kvartil ²	Median ²	Övre kvartil ²
Arbetare utan naturaförmåner				
Egentliga lantarbetare m. k.	13 669	12 620	13 640	14 700
Traktorförare m. k.	14 666	13 730	14 570	15 500
Ladugårdsförmän m. k.	19 307	17 050	18 840	21 160
Djurskötare m. k.	16 847	15 030	16 330	18 510
Samtliga arbetare (oavsett löneform) m. k.	15 625	13 770	15 200	17 000
..... u. k.	9 664	5 840	8 900	13 350
Totalt m. k.	13 848	12 020	14 430	16 320
Rättare m. k.	16 936	15 440	16 800	18 410
Egentliga lantarbetare m. k.	13 423	12 540	13 570	14 700
..... u. k.	8 616	5 250	8 300	11 790
Traktorförare m. k.	14 748	13 740	14 600	15 540
Ladugårdsförmän m. k.	19 433	17 160	18 900	21 250
Djurskötare m. k.	16 463	14 690	16 140	18 460

¹ Se texten. — ² Se not till tab. 22.

som kvoten mellan en arbetares lönesumma och det antal arbetstimmar han utfört mot tidlön. Den *genomsnittliga årsförtjänsten* erhålls genom att dividera summan av arbetarnas förtjänster under året med antalet arbetare; vid dessa beräkningar medtogs dock endast arbetare med minst 250 arbetsdagar under året hos den arbetsgivare som lämnat uppgifterna.

Vid bearbetningen av materialet värderades förmånen av fritt logi, fri bostad, fri kost och fri tvätt med användande av de i gällande kollektivavtal föreskrivna nyttjanderättsavgifterna m. m.

Resultat

Vissa huvudresultat från 1964 års undersökning redovisas i *tab. 22—26*.

I *tab. 22* lämnas uppgifter om timförtjänsternas genomsnittliga storlek för

lantarbetare i åldern 18—64 år samt om timförtjänsternas spridning. Motsvarande uppgifter beträffande årsförtjänsterna redovisas i *tab. 23*. *Tab. 24* innehåller data om genomsnittliga timförtjänster samt tim- och årsförtjänsternas spridning inom olika storleksgrupper av jordbruk. I *tab. 25* och *tab. 26* redogörs för förtjänsternas sammansättning. *Tab. 27* slutligen visar utvecklingen av de genomsnittliga lantarbetarförtjänsterna under perioden 1960—1964.

Av tabelluppgifterna framgår bl. a. att den genomsnittliga timförtjänsten för män steg med 7 % mellan 1963 och 1964. Vidare noteras att den genomsnittliga timförtjänsten 1964 för gruppen manliga egentliga lantarbetare var cirka 18 % högre på bruksningsenheter med kollektivavtal än på bruksningsenheter utan sådant avtal.

Tab. 24. Genomsnittliga timförtjänster samt tim- och årsförtjänsternas spridning år 1964 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år på brukningsenheter av olika storlek

m. k. = med kollektivavtal; u. k. = utan kollektivavtal

Storleksgrupp (hektar åker); kategori	Timförtjänst, öre				Årsförtjänst, kronor		
	Genomsnittlig förtjänst ¹	Undre kvartil ²	Median ²	Övre kvartil ²	Undre kvartil ²	Median ²	Övre kvartil ²
<i>Brukningenheter med 2—20 hektar åker</i>							
Samtliga arbetare (oavsett yrke)	u. k. 443	487	538	625	..	..	..
Egentliga lantarbetare ..	u. k. 430	471	518	613	..	..	..
<i>Brukningenheter med 20—50 hektar åker</i>							
Samtliga arbetare (oavsett yrke)	m. k. 663	574	637	704	..	..	..
.....	u. k. 512	500	567	633	..	..	..
Egentliga lantarbetare ...	m. k. 589	545	600	700	..	..	..
.....	u. k. 493	500	559	623	..	..	..
<i>Brukningenheter med över 50 hektar åker</i>							
Samtliga arbetare (oavsett yrke)	m. k. 689	619	664	719	14 040	15 330	17 050
.....	u. k. 598	500	601	681	10 020	14 130	16 510
Rättare	m. k. 762	685	742	822	15 290	16 760	18 390
Egentliga lantarbetare ...	m. k. 626	569	612	662	12 650	13 880	14 860
.....	u. k. 535	500	574	646	..	..	..
Traktorförare	m. k. 672	635	661	701	13 810	14 660	15 570
Ladugårdsförmän	m. k. 808	744	799	878	17 030	19 470	21 420
Djurskötare	m. k. 711	664	698	757	15 160	16 360	18 360
Specialarbetare	m. k. 727	678	707	785	..	..	..

¹ Se texten. — ² Se not till tab. 22.

Tab. 25. Timförtjänsternas sammansättning år 1964 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år (oavsett löneform)

m. k. = med kollektivavtal; u. k. = utan kollektivavtal

Kategori	Total genomsnittlig timförtjänst ¹ , öre	Därav (öre)				
		Kontant tidlön ¹ (exkl. övertids-tillägg)	Övertids-tillägg	Kontant semester-lön och semester-ersättn.	Provisioner och övr. kontanta ersättn.	Naturaför-månernas värde
Rättare	m. k. 769	687	17	45	11	9
Egentliga lantarbetare ...	m. k. 619	564	8	38	2	6
.....	u. k. 472	391	1	11	1	69
Traktorförare	m. k. 671	605	17	45	3	1
.....	u. k. 618	555	3	28	1	29
Ladugårdsförmän	m. k. 809	681	13	51	60	4
Djurskötare	m. k. 707	622	12	45	18	10
Specialarbetare	m. k. 727	660	19	41	5	2

¹ Se texten. — ² Här ingår grundlön, ackordskompensation vid ersättartjänstgöring på sön- och helgdagar, vid förberedelse- och avslutningsarbete eller vid annat övertidsarbete, skifttillägg, tillägg för obekvämt arbetstid och månadstillägg för skolad rättare, reparatör eller skolad djurskötare i förmansställning.

Tab. 26. Årsförtjänsternas sammansättning år 1964 för manliga lantarbetare i åldern 18—64 år (oavsett löneform)

m. k. = med kollektivavtal; u. k. = utan kollektivavtal

Kategori	Total genomsnittlig årsförtjänst ¹ , kronor	Därav (kronor)				
		Kontant tidlön ¹ (inkl. över-tidstillägg)	Kontant akordalön	Kontant semesterlön och semesterersätt.	Provisioner och övr. kontanta ersätt.	Naturförmånernas värde
Rättare	16 936	15 358	80	1 020	225	255
Egentliga lantarbetare .. m. k.	13 423	12 311	136	761	32	183
u. k.	8 616	6 003	85	256	2	2 271
Traktorförare	14 748	13 526	185	957	64	17
Ladugårdsförmän	19 433	15 271	1 771	1 105	1 183	103
Djurskötare	16 463	13 859	1 024	939	377	264

¹ Se texten. — ² Se not till tab. 25.**Övrig publicering**

En utförlig redogörelse för undersök- Statistiska meddelanden Am 1966:11.
ningsmetodiken samt för resultaten av- Publicering kommer dessutom att ske i
seende inkomståret 1964 har lämnats i Löner 1964 (SOS).

Tab. 27. Genomsnittliga tim- och årsförtjänster åren 1960—1964 för lantarbetare i åldern 18—64 år

År	Män										Kvinnor	
	Oavsett löneform		Egentliga lantarbetare ¹		Djurskötare ¹		Egentliga lantarbetare med fri kost		Egentliga lantarbetare m. kost o. logi		Oavsett löneform	
	Öre resp. kronor	Index ¹	Öre resp. kronor	Index ¹	Öre resp. kronor	Index ¹	Öre resp. kronor	Index ¹	Öre resp. kronor	Index ¹	Öre resp. kronor	Index ¹
<i>Timförtjänster, öre</i>												
1964	627	221	585	209	712	230	490	184	397	171	..	..
1963	584	206	552	197	639	207	428	160	397	171	405	219
1962	531	187	500	179	583	189	413	155	366	158	399	216
1961	479	169	458	164	534	173	378	142	334	144	358	194
1960	433	152	418	149	475	154	362	136	333	144	332	179
<i>Årsförtjänster, kronor</i>												
1964	13 848	206	13 695	204	16 782	209	..	..	..	..	..	..
1963	12 902	191	12 550	187	15 461	192	..	..	7 024	143	..	..
1962	11 819	175	11 243	167	14 163	176	..	..	7 131	145	..	..
1961	10 551	157	10 419	155	12 988	161	..	..	6 280	127	..	..
1960	9 747	145	9 461	141	12 031	150	..	..	6 534	133	..	..

¹ År 1954 = 100. — ² Utan naturförmåner.

4. Sysselsättningen inom enskilt skogsbruk

Inledning

Statistiska centralbyrån — tidigare arbetsmarknadsstyrelsen — utför varje år i februari, maj, augusti och november särskilda undersökningar rörande sysselsättningen inom det enskilda skogsbruket. Dessa undersökningar baseras på uppgifter för ett slumpmässigt urval av brukningsenheter i RLFs jordbruksregister (se sid. 4).

Undersökningarnas genomförande

Omfattning m. m.

I det ursprungliga urvalet (uttaget år 1957), ingick sammanlagt 6 010 brukningsenheter, motsvarande 1/28 av de i RLF-registret medtagna enheterna med minst 25 hektar skogsmark i norra Sverige och med minst 10 hektar skogsmark i mellersta och södra Sverige. Vissa av de ursprungligen utvalda brukningsenheter har efter hand ersatts med andra enheter. Vidare har en del enheter på grund av olika slags förändringar, t. ex. sammanslagning med andra brukningsenheter eller uppdelning på flera enheter, borttagits ur undersökningsurvalet. För åren 1961—1965 har totalantalet uppgiftslämnare vid undersökningarna varierat mellan 5 500 och 5 800.

Innehåll

På särskilda blanketter, vilka utsänds direkt till uppgiftslämnarna, skall vid varje undersökningstillfälle uppgifter lämnas om sysselsättningen i skogsarbete för

gårdens räkning under en viss angiven vecka. Uppgifterna skall avse antalet dagsverken som utförts på gårdens skogsareal beträffande leverans- och husbehovsvirke samt skogsvård och andra skogsarbeten (som ett dagsverke räknas 6 à 8 timmars arbetsdag). Skilda uppgifter anges för å ena sidan skogsägaren och dennes familjemedlemmar över 15 år, å andra sidan fast och tillfälligt lejd arbetskraft.

Resultatberäkning

Vid bearbetningen multipliceras de redovisade uppgifterna om antalet dagsverken med talet 28, dvs. med inverterade värdet av den ursprungliga urvalskvoten.

Resultat

Undersökningsresultat för åren 1961—1965 redovisas områdesvis i *tab. 28*. Av uppgifterna framgår bl. a. att antalet under resp. mätveckor utförda dagsverken visar stora variationer under året med det högsta värdet redovisat för februari och det lägsta för augusti.

Övrig publicering

Resultaten från undersökningarna rörande sysselsättningen inom enskilt skogsbruk meddelas fortlöpande i Statistiska meddelanden. Uppgifter från 1965 års undersökningar finns publicerade i nr Am 1965:17, 34 och 42 samt 1966:6.

Tab. 28. Sysselsättningen inom enskilt skogsbruk åren 1961—1965: Totala antalet under en vecka utförda dagsverken

Vecka	Antal dagsverken, i 1 000-tal, utförda av lejd arbetskraft				Antal dagsverken, i 1 000-tal, utförda av skogsägarna och deras familjemedlemmar				Summa dagsverken, i 1 000-tal			
	Södra Sverige ¹	Mellersta Sverige ²	Norra Sverige	Hela riket	Södra Sverige ¹	Mellersta Sverige ²	Norra Sverige	Hela riket	Södra Sverige ¹	Mellersta Sverige ²	Norra Sverige	Hela riket
<i>1965</i>												
8—13 nov.	43	44	38	125	52	32	80	164	95	76	118	289
9—14 aug.	33	27	23	83	41	17	37	95	74	44	60	178
10—15 maj	60	44	25	129	58	25	54	137	118	69	79	266
8—13 febr.	102	78	45	225	157	75	80	312	259	153	125	537
<i>1964</i>												
9—14 nov.	49	52	40	141	64	37	83	184	113	89	123	325
10—15 aug.	31	34	19	84	43	21	37	101	74	55	56	185
11—16 maj	58	45	29	132	50	26	47	123	108	71	76	255
10—15 febr.	85	82	45	212	162	76	87	325	247	158	132	537
<i>1963</i>												
11—16 nov.	47	40	29	116	61	33	75	169	108	73	104	285
12—17 aug.	30	29	17	76	47	19	39	105	77	48	56	181
13—18 maj	76	48	33	157	52	24	49	125	128	72	82	282
11—16 febr.	73	83	53	209	121	68	83	272	194	151	136	481
<i>1962</i>												
12—17 nov.	40	57	38	135	43	28	89	160	83	85	127	295
13—18 aug.	36	41	31	108	41	18	39	98	77	59	70	206
7—12 maj	73	75	29	177	61	37	60	158	134	112	89	335
12—17 febr.	90	95	36	221	165	76	71	312	255	171	107	533
<i>1961</i>												
13—18 nov.	51	64	40	155	65	45	88	198	116	109	128	353
7—12 aug.	37	42	21	100	44	23	35	102	81	65	56	202
8—13 maj	52	45	28	125	55	33	55	143	107	78	83	268
13—18 febr.	92	96	40	228	161	73	73	307	253	169	113	535

¹ Omfattar Götalands södra slättbygder, Götalands mellanbygder, Götalands skogsbygder samt Götalands norra slättbygder. — ² Omfattar Svealands slättbygder samt Svealands skogsbygder.

IV. Fastigheter och byggnader

1. Jordbruksfastigheternas taxeringsvärden

Inledning

Uppgifter över taxeringsutfallet (enligt taxeringsnämndernas beslut) sammanställs och publiceras årligen av statistiska centralbyrån. I föreliggande avsnitt redovisas vissa data rörande jordbruksfastigheternas taxeringsvärden enligt statistiken för taxeringsåret 1965. Ytterligare resultat från taxeringsstatistiken finns intagna

visas vissa data rörande jordbruksfastigheternas taxeringsvärden enligt statistiken för taxeringsåret 1965. Ytterligare resultat från taxeringsstatistiken finns intagna

Tab. 29. Jordbruksfastigheternas taxeringsvärden enligt fastighetstaxeringen år 1965,

Område	Skattepliktig jordbruksfastighet ägd av fysisk person eller annan juridisk person än svenskt aktiebolag				Skattepliktig jordbruksfastig- aktiebolag	
	Jordbruks- värde	Skogsvärde	Tomt- och industrivärde	Summa	Jordbruks- värde	Skogsvärde
Län						
Stockholms stad o. län	497 472,7	181 508,7	93 142,0	772 123,4	21 819,5	30 173,4
Uppsala »	439 847,8	119 330,5	16 440,4	575 618,7	50 927,6	84 205,2
Södermanlands »	573 553,3	235 000,9	15 685,4	824 239,6	16 713,5	18 308,0
Östergötlands »	1 010 091,0	455 360,1	21 415,8	1 486 866,9	41 605,8	88 226,8
Jönköpings »	643 250,7	611 226,1	10 471,3	1 264 948,1	16 847,6	35 629,5
Kronobergs »	565 127,9	450 732,2	3 302,4	1 019 162,5	29 342,4	66 435,1
Kalmar »	718 849,6	582 998,4	8 206,5	1 310 054,5	23 504,9	40 836,5
Gotlands »	226 649,5	37 286,5	1 096,7	265 032,7	2 798,2	951,6
Blekinge »	319 091,9	133 098,4	6 236,4	458 426,7	5 080,7	7 158,8
Kristianstads »	1 278 961,8	179 375,9	16 004,8	1 474 342,5	14 270,7	7 688,6
Malmöhus »	2 125 886,9	48 100,1	23 791,7	2 197 778,7	68 000,8	499,7
Hallands »	749 349,0	128 889,8	18 266,7	896 505,5	4 904,0	3 489,5
Göteborgs o. Bohus »	418 609,8	78 920,4	32 475,3	530 005,5	5 399,6	1 682,6
Älvsborgs »	822 724,8	549 270,6	36 312,7	1 408 308,1	18 842,0	34 481,1
Skaraborgs »	1 051 126,6	291 835,5	6 877,3	1 349 839,4	28 632,6	28 123,3
Värmlands »	664 093,1	537 960,1	4 844,1	1 206 897,3	115 688,2	315 318,4
Örebro »	482 342,5	280 923,5	10 418,7	773 684,7	53 265,9	135 850,1
Västmanlands »	439 207,5	198 838,6	6 287,0	644 333,1	40 489,8	74 039,3
Kopparbergs »	542 526,9	498 583,8	5 795,5	1 046 906,2	71 990,5	343 113,2
Gävleborgs »	382 201,6	363 584,2	7 594,1	753 379,9	68 263,5	320 268,6
Västernorrlands »	364 387,2	293 269,8	5 750,5	663 407,5	31 776,0	260 312,1
Jämtlands »	324 030,4	228 239,3	1 405,3	553 675,0	58 738,8	205 542,2
Västerbottens »	579 103,8	428 835,9	4 376,4	1 012 316,1	15 247,9	163 825,2
Norrbottens »	400 648,0	329 225,4	6 608,0	736 481,4	5 310,8	54 394,3
Hela riket						
1965	15 619 134,3	7 242 394,7	362 805,0	23 224 334,0	809 461,3	2 320 553,1
1964	12 046 905,5	7 078 245,6	117 789,8	19 242 940,9	579 938,9	2 175 060,7
1963	12 058 923,9	7 078 625,2	126 981,6	19 264 530,7	582 422,3	2 176 145,6
1962	12 066 165,2	7 083 424,1	130 351,8	19 279 941,1	575 391,5	2 173 914,6
1961	12 069 742,5	7 079 998,9	134 902,3	19 284 643,7	569 867,5	2 174 214,2

i kapitlet »Jordbruksekonomiska uppgifter» (sid. 179).

Undersökningens genomförande

Huvuddelen av primärmaterialet till statistiken över taxeringsutfallet utgörs av sammandrag över den av taxeringsnämnderna verkställda taxeringen, vilka jämlikt taxeringskungörelsen den 27 juni 1957 (svensk författningssamling nr 513) insänds till statistiska centralbyrån av de

lokala skattemyndigheterna. Dessa sammandrag innehåller även uppgifter om påförda pensionsavgifter enligt lagen om folkpensionering, underlag för beräkning av skogsvårdsavgift samt skattepliktig omsättning vid taxering till allmän varus katt. Nämda sammandrag skall före den 1 september under taxeringsåret avges till centralbyrån.

Under år då allmän fastighetstaxering icke sker skall i vissa fall s. k. särskild

i 1 000-tal kronor, inom län och hela riket

het ägd av svenskt		Summa skattepliktig jordbruksfastighet			
Tomt- och industrivärde	Summa	Jordbruksvärde	Skogsvärde	Tomt- och industrivärde	Summa
24 042,3	76 035,2	519 292,2	211 682,1	117 184,3	848 158,6
4 469,9	139 602,7	490 775,4	203 535,7	20 910,3	715 221,4
2 938,4	37 959,9	590 266,8	253 308,9	18 623,8	862 199,5
1 567,0	131 399,6	1 051 696,8	543 586,9	22 982,8	1 618 266,5
2 886,5	55 363,6	660 098,3	646 855,6	13 357,8	1 320 311,7
108,0	95 885,5	594 470,3	517 167,3	3 410,4	1 115 048,0
608,8	64 950,2	742 354,5	623 834,9	8 815,3	1 375 004,7
787,8	4 537,6	229 447,7	38 238,1	1 884,5	269 570,3
747,3	12 986,8	324 172,6	140 257,2	6 983,7	471 413,5
797,5	22 756,8	1 293 232,5	187 064,5	16 802,3	1 497 099,3
5 112,8	73 613,3	2 193 887,7	48 599,8	28 904,5	2 271 392,0
1 297,0	9 690,5	754 253,0	132 379,3	19 563,7	906 196,0
6 956,3	14 038,5	424 009,4	80 603,0	39 431,6	544 044,0
3 574,2	56 897,3	841 566,8	583 751,7	39 886,9	1 465 205,4
1 151,5	57 907,4	1 079 759,2	319 958,8	8 028,8	1 407 746,8
356,0	431 362,6	779 781,3	853 278,5	5 200,1	1 638 259,9
669,3	189 785,3	535 608,4	416 773,6	11 088,0	963 470,0
1 046,3	115 575,4	479 697,3	272 877,9	7 333,3	759 908,5
8 126,8	423 230,5	614 517,4	841 697,0	13 922,3	1 470 136,7
1 582,4	390 114,5	450 465,1	683 852,8	9 176,5	1 143 494,4
737,5	292 825,6	396 163,2	553 581,9	6 488,0	956 233,1
670,0	264 951,0	382 769,2	433 781,5	2 075,3	818 626,0
823,0	179 896,1	594 351,7	592 661,1	5 199,4	1 192 212,2
8,6	59 713,7	405 958,8	383 619,7	6 616,6	796 195,1
71 065,2	3 201 079,6	16 428 595,6	9 562 947,8	433 870,2	26 425 413,6
21 347,1	2 776 346,7	12 626 844,4	9 253 306,3	139 136,9	22 019 287,6
21 334,5	2 779 902,4	12 641 346,2	9 254 770,8	148 316,1	22 044 433,1
21 807,9	2 771 114,0	12 641 556,7	9 257 338,7	152 159,7	22 051 055,1
22 376,5	2 766 458,2	12 639 610,0	9 254 213,1	157 278,8	22 051 101,9

fastighetstaxering verkställas. De vanligaste fallen av dylik taxering är nytaxering av avstyckade tomter samt omtaxering av fastighet, vars värde genom ny-, till- eller ombyggnad väsentligt förhöjts. Om nytaxering icke ägt rum upptas vid taxeringen fastighetens värde till det vid den senaste allmänna fastighetstaxeringen åsatta. Detta innebär att förändringarna år från år i fråga om fastighetsvärdena — bortsett från år då allmän taxering äger rum — blir förhållandevis små.

Resultat

I tab. 29 lämnas med fördelning på olika ägarekategorier uppgifter om de vid 1965 års allmänna fastighetstaxering åsatta värdena på jordbruksfastigheter. Enligt sammanställningen uppgick de skattepliktiga jordbruksfastigheternas sammanlagda taxeringsvärden 1965 till 26 425 milj. kronor, varav 23 224 milj. belöpte sig på fastigheter ägda av fysisk person eller annan juridisk person än svenskt aktiebolag. I förhållande till närmast föregående år — då endast särskilda taxeringar utfördes — hade taxeringsvärdena

totalt ökat med 4 406 milj. kronor eller 20,0 %. Jämfört med 1957, dvs. det år då närmast föregående allmänna taxering utförts, redovisas en ökning med 4 292 milj. kronor (19,4 %).

Av det totala fastighetsvärdet 1965 (för skattepliktig jordbruksfastighet) utgjorde jordbruksvärdet 62 %, skogsvärdet 36 % samt tomt- och industrivärdet 2 %. Med jordbruksvärdet förstås fastighetens värde utom värdet av växande skog (skogsvärdet) och med tomt- och industrivärde det värde som fastigheten eller del därav äger utöver jordbruksvärdet och skogsvärdet, på grund av att till fastigheten hörande mark kan tillgodogöras för annat ändamål än jordbruk med binäringar eller skogsbruk.

Övrig publicering

Detaljuppgifter om taxeringsutfallet 1965 har redovisats i den av statistiska centralbyrån utgivna publikationen Skattetaxeringarna samt fördelningen av inkomst och förmögenhet taxeringsåret 1965 (SOS).

2. Jordbruksfastigheternas priser

Inledning

Statistiska centralbyrån upprättar årligen en sammanställning av priserna på de jordbruksfastigheter, för vilka lagfart söks på grund av köp vid frivillig försäljning. Resultaten härifrån redovisas för områden, som i stort ansluter till indelningen i övrig jordbruksstatistik.

Undersökningens genomförande¹

Primäruppgifterna erhålles dels ur de lagfartsunderrättelser som finns tillgängliga

¹ Från och med redovisningsåret 1965 har en omläggning skett av statistiken över fastighetspriserna. Den i föreliggande avsnitt lämnade redogörelsen för prisstatistikens uppläggning återger de förhållanden som gällt till och med redovisningsåret 1964.

Tab. 30. Köpeskillingar och taxeringsvärden för år 1964 frivilligt försälda jordbruksfastigheter, inom län, produktionsområden och hela riket

Område	Antal köp	Köpeskilling, 1 000-tal kronor	Taxerings- värde, 1 000-tal kronor	Överpris ¹ , procent
<i>Län</i>				
Stockholms stad o. län	23	2 301,0	1 543,6	49,1
Uppsala »	54	6 427,3	4 153,5	54,7
Södermanlands »	54	6 045,0	3 841,9	57,3
Östergötlands »	126	12 771,7	8 098,4	57,7
Jönköpings »	106	10 172,7	6 745,8	50,8
Kronobergs »	92	6 690,0	3 763,7	77,8
Kalmar »	80	6 495,4	4 403,7	47,5
Gotlands »	35	1 579,3	1 044,6	51,2
Blekinge »	51	2 240,3	1 560,6	43,6
Kristianstads »	175	13 337,5	7 595,3	75,6
Malmöhus »	337	30 105,5	17 369,8	73,3
Hallands »	65	5 427,4	3 573,5	51,9
Göteborgs o. Bohus »	39	2 455,7	1 496,1	64,1
Älvsborgs »	186	12 356,2	8 144,9	51,7
Skaraborgs »	242	15 105,3	9 848,8	53,4
Värmlands »	126	7 782,6	4 840,7	60,8
Örebro »	99	7 625,4	4 910,6	55,3
Västmanlands »	56	5 252,4	3 264,0	60,9
Kopparbergs »	35	2 324,5	1 523,4	52,6
Gävleborgs »	107	5 166,7	3 383,0	52,7
Västernorrlands »	95	2 851,1	1 853,3	53,8
Jämtlands »	66	2 381,0	1 645,4	44,7
Västerbottens »	59	1 999,3	1 347,2	48,4
Norrbottnens »	44	1 617,0	1 046,9	54,5
<i>Produktionsområden</i>				
Götalands södra slättbygder	282	29 152,8	16 935,3	72,1
» mellanbygder	266	17 661,8	10 743,5	64,4
» norra slättbygder	318	23 045,8	15 156,7	52,1
Svealands slättbygder	295	28 821,4	18 629,7	54,7
Götalands skogsbygder	601	44 794,6	28 171,8	59,0
Mellersta Sveriges skogsbygder	237	14 082,9	8 993,5	56,6
Nedre Norrland	236	8 782,9	5 661,6	55,1
Övre Norrland	117	4 168,1	2 706,6	54,0
<i>Hela riket</i>				
1964	2 352	170 510,3	106 998,7	59,4
1963	2 504	158 270,0	107 654,1	47,0
1962	2 620	171 265,3	119 542,9	43,3
1961	2 595	162 267,5	116 951,6	38,7
1960	2 491	154 563,2	114 773,0	34,7

¹ Se texten.

Tab. 31. Köpeskillingar och taxeringsvärden för år 1964 frivilligt försålda jordbruks-

Område	Taxeringsvärde, 1 000-tal kronor						
	5 100—10 000				10 100—50 000		
	Antal köp	Köpeskilling, 1 000-tal kronor	Tax.-värde, 1 000-tal kronor	Överpris ¹ , procent	Antal köp	Köpeskilling, 1 000-tal kronor	Tax.-värde, 1 000-tal kronor
Län							
Stockholms stad o. län ...	1	9,0	6,9	30	9	386,5	230,1
Uppsala » ...	2	20,7	14,7	41	28	1 167,5	801,3
Södermanlands » ...	1	10,0	7,9	27	28	1 576,8	888,4
Östergötlands » ...	8	98,7	65,3	51	63	2 568,3	1 718,7
Jönköpings » ...	6	82,0	45,7	79	55	2 356,0	1 685,7
Kronobergs » ...	7	89,7	51,1	76	66	2 732,8	1 614,5
Kalmar » ...	4	63,5	35,4	79	39	1 819,2	1 128,8
Gotlands » ...	7	81,8	49,1	67	20	722,5	471,7
Blekinge » ...	14	198,0	113,4	75	27	1 042,9	693,4
Kristianstads » ...	8	136,5	63,2	116	117	4 930,8	2 865,4
Malmöhus » ...	13	181,9	106,9	70	206	9 332,8	5 530,9
Hallands » ...	2	26,0	16,6	57	33	1 662,4	1 135,9
Göteborgs o. Bohus » ...	2	23,5	16,3	44	26	1 286,5	774,4
Älvsborgs » ...	6	85,2	52,8	61	129	5 411,3	3 621,0
Skaraborgs » ...	18	227,6	139,5	63	158	6 487,8	4 166,5
Värmlands » ...	17	211,8	136,0	56	86	3 476,4	2 156,0
Örebro » ...	5	57,0	44,9	27	72	2 709,4	1 848,9
Västmanlands » ...	4	56,0	27,8	101	29	1 313,3	829,4
Kopparbergs » ...	4	47,4	26,7	78	21	917,4	581,2
Gävleborgs » ...	17	197,1	124,1	59	77	2 620,4	1 697,3
Västernorrlands » ...	29	328,1	220,3	49	62	2 076,0	1 330,1
Jämtlands » ...	3	76,1	25,4	200	56	1 675,2	1 213,3
Västerbottens » ...	11	147,6	79,9	85	48	1 851,7	1 267,3
Norrbottnens » ...	7	78,0	50,0	56	33	1 170,5	753,8
Hela riket							
1964.....	196	2 533,2	1 519,9	66,7	1 488	61 294,4	39 004,0
1963.....	249	3 119,3	1 986,9	57,0	1 627	62 164,9	42 149,3
1962.....	248	2 965,8	1 958,5	51,4	1 633	60 480,6	42 565,5
1961.....	274	3 121,3	2 143,3	45,6	1 602	57 045,5	41 108,1
1960.....	282	3 200,0	2 222,1	44,0	1 560	52 271,0	39 113,7

¹ Se texten.

hos häradsskrivarna, dels ur fastighets-taxeringslängderna. Uppgifter inhämtas dock endast beträffande fastigheter som under redogörelseåret (a) lydde under häradsrätt, (b) var taxerade som jordbruksfastighet och (c) var äsatta ett taxeringsvärde överstigande 5 000 kronor. Förvärv på exekutiv auktion eller konkursauktion, genom inlösen, expropriation eller annat s. k. exstinktivt fång faller enligt anvisningarna helt utanför redovis-

ningen. Även vissa frivilliga köp, vilka inte kan anses representativa för prisbildningen på den allmänna fastighetsmarknaden, lämnas utanför statistiken. Hit hör bl. a. de s. k. släktköpen.

Resultat

Definitiva resultat avseende kalenderåret 1964 meddelas i tab. 30—32. Den första tabellen visar för län och produktionsområden antalet försålda fastigheter,

fastigheter, inom län och hela riket: Fördelning efter taxeringsvärdet

50 100—100 000					Över 100 000			
Överpris ¹ , procent	Antal köp	Köpeskil- ling, 1 000- tal kronor	Tax.-värde, 1 000-tal kronor	Överpris ¹ , procent	Antal köp	Köpeskil- ling, 1 000- tal kronor	Tax.-värde, 1 000-tal kronor	Överpris ¹ , procent
68	8	870,5	537,0	62	5	1 035,0	769,6	34
46	14	1 185,1	921,9	29	10	4 054,0	2 415,6	68
77	16	1 474,0	1 091,1	35	9	2 984,2	1 854,5	61
49	32	3 470,7	2 284,9	52	23	6 634,0	4 029,5	65
40	28	2 939,0	1 946,0	51	17	4 795,7	3 068,4	56
69	12	1 487,5	880,0	69	7	2 380,0	1 218,1	95
61	27	2 627,0	1 797,7	46	10	1 985,7	1 441,8	38
53	7	585,0	383,3	53	1	190,0	140,5	35
50	9	864,0	623,5	39	1	135,4	130,3	4
72	34	3 589,7	2 137,0	68	16	4 680,5	2 529,7	85
69	77	9 082,1	5 293,6	72	41	11 508,7	6 438,4	79
46	25	2 586,5	1 700,2	52	5	1 152,5	720,8	60
66	10	893,7	590,3	51	1	252,0	115,1	119
49	40	4 291,7	2 749,2	56	11	2 568,0	1 721,9	49
56	54	5 020,8	3 558,7	41	12	3 369,1	1 984,1	70
61	15	1 335,0	954,2	40	8	2 759,4	1 594,5	73
47	14	1 499,0	875,7	71	8	3 360,0	2 141,1	57
58	13	1 306,5	834,4	57	10	2 576,6	1 572,4	64
58	8	789,7	527,0	50	2	570,0	388,5	47
54	10	858,3	673,1	28	3	1 490,9	888,5	68
56	3	325,0	187,9	73	1	122,0	115,0	6
38	7	629,7	406,7	55	—	—	—	—
46	—	—	—	—	—	—	—	—
55	4	368,5	243,1	52	—	—	—	—
57,1	467	48 079,0	31 196,5	54,1	201	58 603,7	35 278,3	66,1
47,5	436	43 734,0	30 257,0	44,5	192	49 251,8	33 260,9	48,1
42,1	537	51 097,0	36 230,5	41,0	202	56 721,9	38 788,4	46,2
38,8	510	47 353,8	35 220,8	34,4	209	54 746,9	38 479,4	42,3
33,6	445	39 515,4	30 644,7	28,9	204	59 576,8	42 792,5	39,2

den totala köpeskillingen, det sammanlagda taxeringsvärdet samt den s. k. överprisprocenten, dvs. förhållandet mellan å ena sidan skillnaden mellan köpeskillning och taxeringsvärde samt å andra sidan taxeringsvärdet. I tab. 31 lämnas motsvarande uppgifter med fördelning efter taxeringsvärdet och i tab. 32 med fördelning efter åkerarealen.

Enligt tab. 30 steg överprisprocenten från totalt 47,0 till 59,4 % mellan 1963 och

1964. Fastigheter med taxeringsvärden högre än 100 000 kronor visade ökning med 18 procentenheter, medan för övriga fastigheter uppgången stannade vid cirka 10 enheter.

Övrig publicering

Detaljerade resultat från undersökningen ges årligen i Statistiska meddelanden. Redovisningen har skett dels i preliminär, dels i definitiv form, varvid i de prelimi-

Tab. 32. Köpeskillingar och taxeringsvärden för år 1964 frivilligt försälda jordbruksfastigheter storlek

Område	Storleksgrupp, hektar åker									
	Under 5				5—10				10—20	
	Antal köp	Köpeskilling, 1 000-tal kronor	Tax.-värde, 1 000-tal kronor	Överpris ¹ , procent	Antal köp	Köpeskilling, 1 000-tal kronor	Tax.-värde, 1 000-tal kronor	Överpris ¹ , procent	Antal köp	Köpeskilling, 1 000-tal kronor
<i>Län</i>										
Stockholms stad o. län	3	289,0	142,5	103	8	476,0	286,9	66	—	—
Uppsala »	6	159,0	85,9	85	7	190,6	135,6	41	10	550,8
Södermanlands »	3	106,0	49,6	114	2	105,0	50,4	108	7	537,5
Östergötlands »	23	543,2	360,4	51	11	542,8	331,2	64	11	929,0
Jönköpings »	13	380,0	269,9	41	6	279,5	212,3	32	1	36,0
Kronobergs »	17	423,7	253,6	67	3	172,0	70,4	144	1	82,5
Kalmar »	9	231,0	126,1	83	2	120,0	59,6	101	7	361,5
Gotlands »	10	150,8	91,0	66	6	184,5	126,7	46	8	452,0
Blekinge »	11	239,0	156,2	53	6	396,3	216,2	83	4	289,0
Kristianstads »	63	1 867,6	1 068,5	75	37	2 044,5	1 231,3	66	34	3 062,2
Malmöhus »	126	4 139,1	2 369,3	75	83	5 293,2	3 118,2	70	88	10 381,7
Hallands »	11	603,4	392,5	54	8	536,5	386,0	39	27	2 525,0
Göteborgs o. Bohus »	7	229,0	126,1	82	5	280,5	135,7	107	6	447,0
Älvsborgs »	21	436,2	254,3	72	11	384,7	259,6	48	20	1 132,7
Skaraborgs »	35	812,7	491,3	65	50	1 522,0	1 032,0	47	48	2 881,9
Värmlands »	27	600,3	386,9	55	8	276,0	158,9	74	4	167,5
Örebro »	31	702,2	458,1	53	10	289,0	219,3	32	13	781,0
Västmanlands »	7	174,5	94,5	85	3	60,0	52,3	15	9	439,3
Kopparbergs »	5	86,5	48,6	78	1	38,5	19,5	97	2	115,0
Gävleborgs »	43	861,6	558,7	54	9	287,5	191,1	50	2	80,0
Västernorrlands »	55	993,2	607,6	63	4	105,5	85,5	23	2	48,4
Jämtlands »	29	680,2	433,9	57	11	428,2	308,1	39	4	223,6
Västerbottens »	21	429,1	299,4	43	13	370,6	323,4	15	5	226,0
Norrbottnens »	17	295,0	221,3	33	6	295,5	217,0	36	2	120,0
<i>Hela riket</i>										
1964.....	593	15 432,3	9 346,2	65,1	310	14 678,9	9 227,2	59,1	315	25 869,6
1963.....	695	16 102,5	10 458,6	54,0	360	14 927,6	10 173,4	46,7	314	24 483,3
1962.....	691	15 357,9	10 609,8	44,8	377	15 800,4	10 931,1	44,5	340	25 638,1
1961.....	721	15 136,9	10 677,2	41,8	363	14 793,6	10 550,5	40,2	306	23 173,8
1960.....	720	15 001,1	10 821,4	38,6	329	12 820,2	9 412,2	36,2	295	19 764,2

¹ Se texten.

nära uppgifterna ej inkluderats fastigheter för vilka lagfart söktes efter utgången av redogörelseåret.

Beträffande undersökningen för 1964 hänvisas till den definitiva redovisning som skett i nr R 1966:4.

(med högst 25 procent skogsmark), inom län och hela riket: Fördelning efter åkerarealens

Tax- värde, 1 000-tal kronor	Över- pris ¹ , procent	20—50				50—100				Över 100			
		Antal köp	Köpe- skilling, 1 000-tal kronor	Tax- värde, 1 000-tal kronor	Över- pris ¹ , procent	Antal köp	Köpe- skilling, 1 000-tal kronor	Tax- värde, 1 000-tal kronor	Över- pris ¹ , procent	Antal köp	Köpe- skilling, 1 000-tal kronor	Tax- värde, 1 000-tal kronor	Över- pris ¹ , procent
—	—	3	441,0	324,0	36	1	150,0	112,0	34	—	—	—	—
373,4	48	7	861,0	604,2	43	4	1 162,0	642,7	81	1	1 300,0	824,4	58
325,5	65	3	348,0	248,5	40	1	300,0	235,0	28	1	950,0	468,8	103
620,6	50	7	1 486,0	975,7	52	2	858,0	507,8	69	2	1 240,0	706,9	75
32,0	13	1	257,2	141,9	81	—	—	—	—	—	—	—	—
65,5	26	1	160,0	102,2	57	—	—	—	—	—	—	—	—
267,5	35	2	235,7	220,4	7	—	—	—	—	—	—	—	—
293,4	54	1	100,0	71,4	40	1	190,0	140,5	35	—	—	—	—
231,4	25	1	135,4	130,3	4	—	—	—	—	—	—	—	—
1 814,2	69	14	2 781,0	1 622,6	71	2	510,0	323,2	58	—	—	—	—
6 150,9	69	34	9 470,5	5 238,7	81	9	2 767,5	1 595,6	73	—	—	—	—
1 641,6	54	1	125,0	104,7	19	1	400,0	244,3	64	—	—	—	—
311,6	43	1	90,0	57,5	57	—	—	—	—	—	—	—	—
821,0	38	6	676,0	461,2	47	2	379,0	236,3	60	—	—	—	—
1 968,0	46	27	3 068,9	2 053,0	49	6	554,5	397,4	40	—	—	—	—
111,6	50	4	327,0	205,3	59	1	63,0	35,1	79	—	—	—	—
567,7	38	5	455,0	366,2	24	3	875,0	539,7	62	1	750,0	391,5	92
316,7	39	6	587,5	389,6	51	1	302,5	156,1	94	2	595,0	375,0	59
78,2	47	2	335,0	157,1	113	1	300,0	279,7	7	—	—	—	—
70,7	13	1	84,0	84,0	±0	—	—	—	—	—	—	—	—
34,0	42	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
168,4	33	1	22,0	14,4	53	—	—	—	—	—	—	—	—
189,5	19	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
74,9	60	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16 528,3	56,5	128	22 046,2	13 572,9	62,4	35	8 811,5	5 445,4	61,8	7	4 835,0	2 766,6	74,8
16 191,3	51,2	152	20 720,6	14 013,6	47,9	19	5 440,0	4 042,3	34,6	2	2 400,0	1 885,1	27,3
18 268,0	40,3	143	21 101,3	14 900,3	41,6	13	4 215,2	2 943,2	43,2	11	7 276,8	4 818,6	51,0
16 863,1	37,4	156	21 787,7	16 414,6	32,7	22	7 601,0	5 299,1	43,4	3	2 230,0	1 645,6	35,5
15 392,5	28,4	140	18 979,7	14 470,0	31,2	21	7 763,0	5 504,3	41,0	13	10 187,0	6 934,0	46,9

3. Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket

Inledning

Sedan 1943 har inom statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader, numera statens lantbruksbyggnadsförsök, företagits årliga undersökningar för att belysa nybyggnadsverksamheten inom jordbruket. Genom dessa undersökningar, vilka utförts under medverkan av hushållningssällskapens gillesombud i för undersökningen utvalda socknar, erhålles statistik över bl. a. antalet nyuppförda byggnader av olika slag samt kostnaderna för nybyggnadsverksamheten.

Undersökningens genomförande

Omfattning

Primäruppgifter till undersökningen har under senare år insamlats från cirka 450 socknar (församlingar), vilka uttagits från en population omfattande samtliga socknar i riket. Uppgiftslämnandet, vilket enligt reglerna för undersökningen skall avse brukningsenheter med mer än 2 hektar åker, berörde vid 1965 års undersökning omkring 45 000 gårdar representerande cirka 20 % av landets totala åkerareal.

Innehåll

För uppgiftsinsamlingen används särskilda frågeformulär, fastställda av statens lantbruksbyggnadsförsök. Uppgifterna gäller dels rena nybyggnader, dels byggnader som uppförts på gammal grund eller på gamla murar. I princip skall undersökningen omfatta den totala nybyggnadsverksamheten inom jordbru-

ket, dvs. både ekonomibyggnader och bostadshus.

Resultatberäkning

Skattningar av totalsummor för de undersökta variablerna utförs med utgångspunkt från relationen mellan antalet brukningsenheter enligt senaste allmänna jordbruksräkning och antalet i undersökningen ingående brukningsenheter. Vid beräkningarna uppdelas materialet på fyra större produktionsområden — se not till tab. 34 — samt storleksgrupperna 2—10, 10—20, 20—50 och över 50 hektar åker.

Kostnaderna för den i undersökningen redovisade byggnadsverksamheten uppskattas med ledning av enhetspriser, vilka framräknas inom statens lantbruksbyggnadsförsök. Utgångspunkt för bestämningen av dessa priser har varit kostnadsläget för byggnader projekterade under 1950. En justering för under mellantiden inträffade kostnadsförändringar görs med hjälp av jordbrukets byggnadskostnadsindex (se sid. 52).

Resultatens tillförlitlighet

För flertalet av undersökningsvariablerna redovisas årligen uppgifter om resultatens medelfel. Av denna redovisning framgår att slumpfelen i vissa fall är av betydande storlek (50—70 % av totalvärdet för variabeln).

Resultat

I tab. 33 har för åren 1961—1965 sammanställts uppgifter om antalet nyuppförda

Tab. 33. Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket åren 1961—1965: Antal nyuppförda byggnader av olika slag samt antal nyuppförda ladugårdar och mangårdsbyggnader i procent av totalantalet byggnader av resp. slag

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Typ av byggnad	1961	1962	1963	1964	1965
<i>Antal nyuppförda byggnader</i>					
Ladugårdar	636	599	510	485	401
Häststall	61	45	19	32	20
Svinhus	328	343	350	416	363
Vagn- o. redskapsbodar	255	260	281	305	265
Logar och lador	340	332	325	259	151
Magasin	74	95	109	105	58
Gödselstäder	256	190	168	297	259
Urinbrunnar	105	82	83	209	238
Traktorgarage	646	564	545	533	366
Spannmålstorkar	989	828	1 487	2 452	2 644
Mangårdsbyggnader ...	527	544	551	626	435
Övriga bostadshus	95	106	151	149	103
<i>Antal nyuppförda byggnader i procent av totalantalet byggnader av resp. slag</i>					
Ladugårdar	0,24	0,22	0,19	0,21	0,17
Mangårdsbyggnader ...	0,20	0,20	0,21	0,27	0,19

Tab. 34. Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket åren 1961—1965: Antal nyuppförda kreatursplatser resp. rumsenheter inom riksområden och hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	1961	1962	1963	1964	1965
<i>Antal nyuppförda kreatursplatser¹</i>					
Södra Sveriges slättbygder ²	4 733	4 149	5 457	9 397	8 439
Mellersta Sveriges slättbygder ³ ...	3 114	2 711	4 110	7 891	8 699
Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder	6 777	7 482	4 323	6 250	3 769
Norra Sverige	3 261	3 146	2 853	2 947	3 028
Hela riket	17 885	17 488	16 743	26 485	23 935
<i>Antal nyuppförda rumsenheter¹</i>					
Södra Sveriges slättbygder ²	145	164	566	377	294
Mellersta Sveriges slättbygder ³ ...	864	816	696	1 011	757
Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder	920	1 040	1 091	1 419	795
Norra Sverige	609	650	462	401	347
Hela riket	2 538	2 670	2 815	3 208	2 193

¹ Se not till texten. — ² Omfattar Skåne-Hallands slättbygder samt sydsvenska mellanbygden. —

³ Omfattar Öland, Gotland, Östgötaslätten, Vänerslätten samt Mälar- och Hjälmärbgden.

Tab. 35. Nybyggnadsverksamheten inom jordbruket åren 1961—1965: Kostnader i milj. kronor för den totala nybyggnaden

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Prisnivå	1961	1962	1963	1964	1965
Löpande priser	88	95	99	138	124
1949 års priser	44	45	43	60	49

byggnader av olika slag. Tab. 34 innehåller beräknade värden för antalet nyuppförda kreatursplatser¹ och rumsenheter² inom vissa större jordbruksområden. Tab. 35 slutligen ger data rörande kostnaderna för den i tab. 33 redovisade byggnadsverksamheten (angivna i såväl löpande som fasta priser).

Övrig publicering

Resultaten från undersökningarna av nybyggnadsverksamheten redovisas numera i serien *Handlingar från statens lantbruksbyggnadsförsök*. De senast publicerade uppgifterna — avseende åren 1963 och 1964 — återfinns i häfte nr 103 (1965) i denna serie. Uppgifter för 1965 föreligger i separat stencil

4. Jordbrukets byggnadskostnader

Inledning

Fortlöpande uppgifter rörande jordbrukets byggnadskostnader erhålles genom de indexberäkningar som årligen utförs av statens lantbruksbyggnadsförsök. Med hjälp av dessa data är det möjligt att följa kostnadsutvecklingen för dels jordbrukets totala byggnadsbestånd, dels olika slag av byggnader.

Beräkningsunderlag m. m.

Till grund för beräkningarna ligger uppgifter rörande material- och arbetskostnader som insamlas under juli månad

¹ En kreatursplats = så stor del av en stallbyggnad som erfordras för ett fullvuxet nötkreatur motsvarande 2 ungdjur eller kalvar, $\frac{2}{3}$ häst, $\frac{1}{3}$ unghäst eller föl, $\frac{10}{3}$ får eller get, 5 svin eller 20 höns. — ² Inkl. kök.

varje år. Data om materialpriserna (riktpriser) erhålles genom hänvändelse till ett stort antal tillverkare och försäljare av byggnadsmaterial medan arbetskostnaderna beräknas med utgångspunkt från gällande ackordsprislista.

Beräkningarna avser två olika indexserier, nämligen dels en totalindex (generalindex), dels en särskild s. k. byggnadsdelsindex, där separata uppgifter ges för olika naturliga jordbruksområden (enligt särskild indelning).

Resultat

Enligt byggnadsdelsindex — redovisad i tab. 36 — steg kostnaderna för ladugårdar med 6—9 % och för logar och magasin

Tab. 36. Jordbrukets byggnadskostnader åren 1964—1965: Byggnadsindex (1964 = 100)

Byggnadstyp; område ¹	Ladugård, sten			Ladugård, trä			Loge			Magasin		
	Ar-bete	Mate-rial	To-talt	Ar-bete	Mate-rial	To-talt	Ar-bete	Mate-rial	To-talt	Ar-bete	Mate-rial	To-talt
<i>Höghus</i>												
Södra Sveriges slättbygder	105	107	107	105	108	107	110	113	112	112	111	112
Sydsvenska höglandet	105	109	108	105	109	108	110	115	113	112	115	114
Västra Mellansverige	105	111	109	105	112	109	110	117	114	112	118	116
Östra Mellansverige	105	107	106	105	108	107	110	114	113	112	113	113
Nordsverige	105	110	108	105	112	109	110	119	115	112	120	117
<i>Låghus</i>												
Södra Sveriges slättbygder	106	106	106	107	108	108	108	111	110	110	111	110
Sydsvenska höglandet	106	107	107	107	109	108	108	114	112	110	115	113
Västra Mellansverige	106	108	108	107	111	109	108	115	113	110	118	115
Östra Mellansverige	106	105	106	107	107	107	108	110	110	110	112	111
Nordsverige	106	107	107	107	109	108	108	117	114	109	120	116

¹ Beträffande områdesindelningen, se meddelande nr 9 från statens forskningsanstalt för lantmanna-byggnader.

med 10—17 % från 1964 till 1965. Total-index ökade under samma tid med 10 %.

Övrig publicering

Resultat från indexberäkningarna redovisas årligen av statens lantbruksbygg-

nadsförsök i särskilt meddelande. De senast publicerade uppgifterna — avseende byggnadskostnaderna under 1964 — återfinns i häfte nr 103 (1965) i serien Handlingar från statens lantbruksbyggnadsförsök.

V. Maskiner och anläggningar m. m.

1. 1961 års allmänna jordbruksräkning

Inledning

Till 1961 års jordbruksräkning — se närmare sid. 3 — skulle även lämnas vissa upplysningar rörande innehavet av maskiner och anläggningar. På blanketten skulle brukaren sålunda dels uppge antalet ägda traktorer, skördetröskor och självbindare, dels meddela om skulttork, spannmålstork eller silo fanns vid brukningsenheten.

Resultat

Redovisningen av maskininnehavet m. m. 1961 har uppdelats på två tabeller. I den första — *tab. 37* — ingår uppgifter om antalet brukningsenheter med maskiner och anläggningar av olika slag. I den

andra — *tab. 38* — redovisas antalet maskiner.

Resultaten visar att traktor fanns vid drygt hälften av samtliga brukningsenheter med mer än 2 hektar åker. Självbindare förekom på 42 % och skördetröska på 11 % av gårdarna.

Övrig publicering

En utförlig redogörelse för innehavet 1961 av maskiner och anläggningar återfinns i publikationen *Jordbruksräkningen 1961 (SOS)*. Utöver de i *tab. 37* och *tab. 38* redovisade resultaten lämnas där data för bl. a. olika storleksgrupper av jordbruk.

Tab. 37. Antal bruksningsenheter med olika slag av maskiner m. m., år 1961, inom län, produktionsområden och hela riket
Avser bruksningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Antal bruksningsenheter med egen (egna) eller samäg(-a) maskin(-er) av nedanstående slag					Antal bruksningsenheter med anläggningar av nedanstående slag					
	Traktor	Skördetröska			Självb-bindare	Skulttork	Spannmålstork		Silö för ensilering		
		Självgående	Bogserad, med hjälpmotor	Bogserad, utan hjälpmotor			Med varmluft	Med kallluft	Tornsilö av betong	Tornsilö av trä, plåt etc.	Gropsilö, plansilö etc.
<i>Län</i>											
Stockholms stad o. län	3 806	283	56	860	3 298	86	205	205	395	249	321
Uppsala »	4 091	273	49	1 318	3 601	52	326	305	450	168	369
Södermanlands »	4 339	335	65	1 192	4 015	65	232	261	494	609	600
Östergötlands »	6 790	513	76	2 258	6 031	106	176	235	600	1 185	860
Jönköpings »	4 841	51	9	220	4 585	112	36	134	629	495	326
Kronobergs »	3 124	29	8	199	3 085	47	29	135	322	187	237
Kalmar »	5 983	274	63	975	5 015	71	51	258	597	368	751
Gotlands »	3 250	97	110	1 107	1 670	21	18	118	340	103	536
Blekinge »	1 763	104	28	355	1 311	27	10	79	154	82	374
Kristianstads »	8 657	231	69	1 126	6 990	160	80	421	370	158	1 948
Malmöhus »	10 446	463	233	2 981	7 603	293	209	604	369	172	2 858
Hallands »	5 801	93	58	668	5 625	88	36	259	1 048	725	1 756
Göteborgs o. Bohus »	3 867	34	7	208	3 836	80	33	166	241	95	177
Älvsborgs »	7 850	110	18	586	7 663	175	103	419	561	302	309
därav norra delen	4 896	82	14	435	4 616	119	74	268	274	71	150
» södra »	2 954	28	4	151	3 047	56	29	151	287	231	159
Skaraborgs län	11 387	307	48	1 964	10 260	254	269	496	892	327	798
Värmlands »	5 202	116	62	665	4 135	105	111	256	166	287	132
Örebro »	4 846	255	54	1 263	4 092	67	216	241	240	186	162
Västmanlands »	4 619	280	58	1 833	3 911	62	360	514	365	205	253
Kopparbergs »	3 694	92	44	570	2 894	78	253	212	345	77	319
Gävleborgs »	3 882	64	27	329	3 325	48	81	176	235	61	87
Västernorrlands »	2 941	43	12	150	1 351	80	51	267	71	99	48
Jämtlands »	2 082	6	8	64	1 366	56	12	81	164	111	57
Västerbottens »	4 771	74	10	26	2 131	104	22	246	380	59	182
Norrbottnens »	2 666	23	1	55	1 026	54	17	120	131	13	85
<i>Produktionsområden</i>											
Götalands södra slättbygder ..	12 804	561	300	3 624	9 532	301	263	839	1 014	598	4 072
» mellanbygder	13 195	542	215	2 834	9 478	216	110	613	950	310	2 638
» norra slättbygder ..	16 339	765	103	3 941	14 610	376	444	798	1 315	975	1 338
Svealands slättbygder	21 897	1 453	303	6 605	18 973	319	1 371	1 558	1 924	1 453	1 706
Götalands skogsbygder	29 205	387	93	1 954	27 979	513	201	1 014	2 681	2 152	2 733
Mellersta Sveriges skogsbygder	10 864	230	102	1 447	9 000	190	352	502	684	495	527
Nedre Norrland	8 484	115	45	483	5 962	199	156	514	420	238	225
Övre Norrland	7 910	97	12	84	3 285	177	39	370	571	102	306
Hela riket	120 698	4 150	1 173	20 972	98 819	2 291	2 936	6 208	9 559	6 323	13 545

Tab. 38. Antal maskiner, år 1961, inom län, produktionsområden och hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Traktorer	Skördetröskor				Självybindare
		Självgående	Bogserade, med hjälpmotor	Bogserade, utan hjälpmotor	Summa	
<i>Län</i>						
Stockholms stad o. län	5 224	306	58	876	1 240	3 305
Uppsala »	5 884	296	49	1 380	1 725	3 591
Södermanlands »	6 289	365	66	1 236	1 667	4 058
Östergötlands »	9 987	527	82	2 339	2 948	6 046
Jönköpings »	5 128	47	11	211	269	4 068
Kronobergs »	3 209	32	8	193	233	2 505
Kalmar »	7 289	238	54	945	1 237	4 794
Gotlands »	3 866	58	84	949	1 091	1 610
Blekinge »	2 159	68	23	331	422	1 202
Kristianstads »	11 388	257	71	1 186	1 514	6 785
Malmöhus »	16 536	525	236	3 165	3 926	7 598
Hallands »	6 548	99	58	671	828	5 209
Göteborgs o. Bohus »	3 938	31	8	202	241	3 207
Älvsborgs »	8 374	107	18	582	707	6 803
därav norra delen	5 261	80	14	432	526	4 149
» södra »	3 113	27	4	150	181	2 654
Skaraborgs län	13 679	336	49	1 980	2 365	10 051
Värmlands »	5 680	114	60	635	809	3 364
Örebro »	6 162	267	54	1 275	1 596	4 012
Västmanlands »	6 529	298	59	1 862	2 219	3 921
Kopparbergs »	3 930	69	41	518	628	2 442
Gävleborgs »	4 003	52	16	292	360	2 843
Västernorrlands »	2 997	18	9	130	157	1 021
Jämtlands »	2 051	3	7	47	57	768
Västerbottens »	4 746	34	6	23	63	1 140
Norrbottens »	2 649	7	2	34	43	570
<i>Produktionsområden</i>						
Götalands södra slättbygder ..	19 800	627	307	3 844	4 778	9 442
» mellanbygder	17 053	473	177	2 659	3 309	9 155
» norra slättbygder ..	21 291	805	109	4 032	4 946	14 349
Svealands slättbygder	30 356	1 557	305	6 755	8 617	18 833
Götalands skogsbygder	31 350	362	92	1 919	2 373	25 019
Mellersta Sveriges skogsbygder	12 003	223	99	1 382	1 704	7 934
Nedre Norrland	8 533	66	31	412	509	4 414
Övre Norrland	7 859	41	9	59	109	1 767
<i>Hela riket</i>						
1961	148 245	4 154	1 129	21 062	26 345	90 913
1951	69 292	..	..	..	8 347	101 608

2. Jordbrukets inköp av maskiner, redskap m. m.

Inledning

Inom Jordbrukets utredningsinstitut utarbetas årligen statistik över jordbrukets och trädgårdsbrukets anskaffning av maskiner, redskap och varaktiga inventarier för driften. Primärmaterialet härför insamlas från tillverkare och importörer, som uppger försäljningsvärdet på den svenska marknaden beräknat i förbrukarpriser (riktpriiser, katalogpriser o. d.).

I avsikt att förenkla undersökningen har företag, vilkas leveranser av lantbruksmaskiner under tre på varandra följande år understigit 50 000 kronor per år, endast tillskrivits vart tredje år. För de mellanliggande åren har i undersökningen medtagits vederbörande företags senaste uppgift. Beträffande undersökningen för 1964, varifrån vissa huvudresultat redovisas i föreliggande avsnitt, innebär detta att 92 företag med ett sammanlagt leveransvärde till jordbruket om cirka 1,8 milj. kronor ej tillfrågats om färskare uppgifter. Antalet faktiska uppgiftslämnare till den senaste undersökningen uppgick till 241 av vilka 17 var nytillkomna tillverkare resp. importörer.

För vissa maskingrupper har det av olika skäl inte ansetts möjligt att erhålla uppgifter till undersökningen. De viktigaste av dessa grupper är elektriska motorer, pumpar, hydroforer, kälkar samt äggläckningsmaskiner och annan utrustning för hönsgårdar.

Uppgifter om anskaffningen av vagnar har infordrats i de fall tillverkarnas adresser kunnat erhållas. Sannolikt har därvid praktiskt taget alla större tillverkare blivit medtagna. Däremot torde

uppgifter från ett stort antal småtillverkare saknas. Hur stor del av den årliga omsättningen av transportredskap, som härigenom saknas i redovisningen, kan emellertid inte fastställas utan närmare undersökningar.

Resultat

Jordbrukets kända inköp av maskiner, redskap etc. under åren 1960—1964 framgår av *tab. 39*. Värdesummor för investeringarna redovisas där dels i löpande priser, dels — för varugrupperna som helhet — även i konstant prisnivå.

Vid användningen av undersökningsresultaten bör observeras att eventuella rabatter på de av tillverkarna och importörerna angivna riktpriiserna (katalogpriserna) i regel ej kunnat beaktas i undersökningen. Vidare bör erinras om att möjligheter saknats att för vissa var för sig mindre betydande grupper av inventarier frilägga jordbrukets andel (gäller bl. a. utrustning till traktorer, handredskap o. d.). I sådana fall har beloppen i sin helhet upptagits som hörande till jordbruket, såvida det ansetts att huvudparten i själva verket gått till detta, men utelämnats om största delen antagits gå till andra områden (trädgårdsodling, skogsbruk etc.).

Anskaffningen till jordbruket av nya traktorer åren 1960—1964 belyses närmare i *tab. 40*. Därav framgår att försäljningen under 1964 omfattat cirka 11 000 traktorer till ett genomsnittligt pris av ungefär 19 000 kronor.

Tab. 39. Jordbrukets totala inköp av maskiner och redskap åren 1960—1964, i milj. kronor

Varuslag	1960	1961	1962	1963	1964
<i>Löpande priser</i>					
Traktorer och jeepar					
Egentliga traktorer	148,1	186,4	193,1	224,9	211,5
Övriga traktorer	15,0	14,9	12,3	13,6	15,4
Jordbearbetningsredskap	26,2	29,4	29,2	33,6	40,6
Redskap för sådd, spridning m. m.	27,4	31,0	32,0	31,3	34,6
» » skörd och tröskning	77,6	93,0	116,6	124,4	143,2
Kombivagnar	..	..	1,7	3,8	5,3
Torkar, kvarnar, rensningsmaskiner och stationära skärmaskiner	7,2	8,4	10,4	12,2	14,4
Potatis- och rotfruktsredskap	9,2	9,0	8,0	11,8	12,5
Transportredskap och lastapparater ¹ ...	23,3	28,4	30,2	30,5	32,5
Mjölkningsmaskinanläggningar jämte andra fasta och lösa invent. i djurstallar	7,3	10,4	10,3	9,9	9,7
Mjölkttransportkärl ²	3,4	3,2	3,8	7,8	8,6
Diverse	14,5	17,4	14,7	15,5	15,8
Summa ²	359,2	431,5	462,3	519,3	544,1
<i>1964 års priser</i>					
Traktorer	166,7	205,9	203,5	229,2	211,5
Övriga maskiner och redskap ²	239,1	268,7	279,4	299,4	332,6
Summa ²	405,8	474,6	482,9	528,6	544,1

¹ Exkl. vagnar. — ² I uppgifterna för 1963—1964 ingår till skillnad från tidigare år även inköp av gårdstankar.

Tab. 40. Jordbrukets inköp av traktorer¹ åren 1960—1964: Antal levererade traktorer samt medelpris per traktor

År	Antal levererade traktorer	Medelpris per traktor, kronor
1964.....	11 023	19 184
1963.....	12 004	18 734
1962.....	11 078	17 430
1961.....	11 228	16 599
1960.....	9 385	15 779

¹ Exkl. s. k. dragbilar.

Övrig publicering

Resultaten från Jordbrukets utredningsinstituts undersökningar av maskininköpen m. m. publiceras i två stencilerade redogörelser, vanligen 4 à 5 månader efter undersökningsårets utgång. I den ena rapporten redogörs för anskaffningen av traktorer, medan den andra innehåller en sammanfattande redovisning för samtliga i undersökningen ingående varuslag.

VI. Förnödenheter

1. Förbrukningen av handelsgödsel

Inledning

Inom statens jordbruksnämnd görs årligen en sammanställning över den inhemska förbrukningen av handelsgödsel. Som basmaterial för beräkningarna används uppgifter erhållna från tillverkare och importörer. Förutom denna statistik över förbrukningen redovisar jordbruksnämnden på grundval av uppgifter från Svenska Superfosfatförsäljnings Aktiebolaget även prisuppgifter för vissa gödselslag (avser förbrukarpriser).

Resultat

Förbrukningen av handelsgödsel under gödselåren 1960/61—1964/65, uttryckt i milj. kilogram fosforsyra (P_2O_5), kali (K_2O) resp. kväve (N), redovisas i *tab. 41*. Därav framgår bl. a. att användningen av sammansatta gödselmedel ökat under hela perioden och att dessa 1964/65 svarade för 83, 93 resp. 18 % av den totala fosfor-, kalium- resp. kvävegödsel förbrukningen.

Uppgifter om prisutvecklingen lämnas i *tab. 42*.

Tab. 41. Inhemsk förbrukning av handelsgödselmedel gödselåren¹ 1960/61—1964/65, i milj. kilogram

Avser mängd fosforsyra (P_2O_5), kali (K_2O) resp. kväve (N)

Gödselslag	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65
<i>Fosforgödsel</i>					
Enkla gödselmedel	42	34	26	22	20
Sammansatta gödselmedel	62	72	77	88	101
Summa	104	106	103	110	121
<i>Kaliumgödsel</i>					
Enkla gödselmedel	27	20	13	9	7
Sammansatta gödselmedel	56	66	72	84	96
Summa	83	86	85	93	103
<i>Kvävegödsel</i>					
Enkla gödselmedel	98	102	103	109	122
Sammansatta gödselmedel	8	10	14	21	27
Summa	106	112	117	130	149

¹ Gödselåret omfattar tiden 1 juni — 31 maj.

Tab. 42. Priser¹ på vissa slag av handelsgödselmedel åren 1960/61—1964/65 samt 1961—1965, i kronor per deciton

År	Chile-salpeter	Kalk-salpeter	Kalk-kväve ²	Ammoni-umsulfat	Kalkam-monsal-peter ³	Super-fosfat ⁴	Thomas-fosfat	Kalisalt ⁵
1964/65	31,95	22,65	—	30,69	34,15	18,10	12,58	29,80
1963/64	31,28	22,69	35,02	27,78	34,22	17,75	12,58	29,25
1962/63	30,49	23,14	35,02	28,11	34,95	17,35	12,58	29,25
1961/62	30,88	23,13	34,12	28,62	35,00	16,33	12,08	28,27
1960/61	30,52	23,22	33,37	28,77	34,95	16,08	12,48	27,37
1965	32,32	22,65	—	32,43	34,15	18,78	12,82	30,70
1964	31,60	22,65	36,05	29,36	34,15	17,85	12,58	29,57
1963	30,75	22,90	35,02	27,91	34,55	17,58	12,58	29,25
1962	30,77	23,11	34,64	28,36	34,95	16,88	12,38	28,80
1961	30,60	23,13	33,80	28,62	34,96	16,23	12,25	27,89

¹ Förbrukarpris banfritt Stockholm (med ev. tariffhamnstillägg). — ² Kornat, 18 %. — ³ 25 %. T. o. m. juni 1961 saluförd 20,5 %-ig vara omräknad att avse 25 % halt. — ⁴ Kornat, 19—20 %. — ⁵ Kornat, 60 %. T. o. m. maj 1963 saluförd 48/52 %-ig pulveriserad vara omräknad att avse 60 % halt (kornad vara). Priserna är dock ej helt jämförbara eftersom den kornade varan beräknas vara något dyrare än den pulveriserade.

Övrig publicering

En utförlig redogörelse rörande försörjningen med handelsgödsel publiceras varje år i Jordbruksekonomiska Meddelanden. I tabelldelen till denna publikation

ges dessutom i varje nummer uppgifter om priserna för olika gödselslag.

Beträffande förbrukning, priser m. m. gödselåret 1964/65 hänvisas till den särskilda redogörelsen i häfte nr 1966:1 av tidskriften.

2. Försäljningen av växtskyddsmedel m. m.

Inledning

Uppgifter rörande försäljningen av växtskyddsmedel m. m. till jordbruk och trädgårdsodling insamlas varje år av Jordbrukets utredningsinstitut. Primärmaterial till denna undersökning utgörs av sammanställningar över leveransernas storlek och värde, upprättade av de företag som under resp. kalenderår haft import eller tillverkning av berörda preparat. Under senare år har ett 60-tal företag medverkat som uppgiftslämnare.

Resultat

I tab. 43 och tab. 44 har för åren 1960—1964 sammanställts data rörande jordbrukets resp. trädgårdsbrukets inköp av växtskyddsmedel m. m.

I undersökningen har en så exakt fördelning som möjligt av försäljningen till jordbruk resp. trädgårdsbruk eftersträfvats. Vissa preparat används emellertid inom båda produktionsgrenarna. I sådana fall har varje vara, som inte kunnat fördelas, påförts den produktionsgren där

Tab. 43. Jordbrukets totala inköp av växtskyddsmedel m. m. åren 1960—1964

Preparattyp	Kvantitet, ton					Värde, 1 000-tal kronor				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
Växtskyddsmedel										
Insektsmedel	1 647	1 246	1 182	1 245	1 343	5 452	4 428	4 428	5 660	5 353
Medel mot växtsjukdomar ¹	1 622	1 702	2 672	2 449	2 148	5 660	6 784	8 745	10 545	9 210
Ogräsmedel	2 757	3 095	3 345	3 671	3 866	11 201	14 354	17 190	19 783	22 726
Baljväxtbakterier ...	..	..	..	..	..	141	107	88	125	100
Rengörings- och desinfektionsmedel ..	1 952	2 143	2 102	2 020	2 168	3 905	4 384	4 491	4 372	4 687

¹ Inkl. betningsmedel, förbrukade av företag inom utsädesbranschen.

den haft sin huvudsakliga användning. Detta innebär exempelvis att ett preparat, som till största delen använts i jordbruket men också i viss utsträckning inom trädgårdsodling, helt påförts jordbruket.

De leveransvärden som redovisas i tabellerna skall i princip grundas på förbrukarpriserna. Vissa svårigheter torde dock ha förelegat för uppgiftslämnarna att ange dessa priser eftersom de av återförsäljarna ev. lämnade rabatterna ej varit kända.

Enligt tab. 43 var det sammanlagda värdet av till jordbruket inköpta växtskyddsmedel m. m. under 1964 omkring

37,3 milj. kronor mot 36,0 milj. året dessförrinnan. Ökningen kom helt på ogräsmedlen, medan inköpen av insektsmedel och medel mot växtsjukdomar avtog jämfört med närmast föregående år.

Övrig publicering

En detaljerad redogörelse för jordbrukets resp. trädgårdsbrukets samlade inköp av växtskyddsmedel m. m. utges årligen i stencilform av Jordbrukets utredningsinstitut. Dessa resultat föreligger i regel 4 à 5 månader efter redogörelseårets utgång.

Tab. 44. Trädgårdsbrukets totala inköp av växtskyddsmedel åren 1960—1964

Preparattyp	Kvantitet, ton					Värde, 1 000-tal kronor				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
Insektsmedel	426	353	291	285	266	2 367	2 124	2 147	2 037	2 107
Medel mot växtsjukdomar ¹	518	414	396	406	406	2 057	2 126	2 583	2 561	2 471
Ogräsmedel	57	60	66	70	99	532	576	670	714	750
Övriga preparat för växtodling och lagring	8	4	14	8	18	50	29	66	54	114

¹ Inkl. betningsmedel, förbrukade av företag inom utsädesbranschen.

3. Förbrukningen av fodermedel

Inledning

Sammanställningar över förbrukningen av s. k. köpfodermedel upprättas varje år av statens jordbruksnämnd. Till grund för denna statistik ligger uppgifter som av jordbruksnämnden erhållits direkt från resp. tillverkare och importörer¹.

Resultat

Förbrukningen av vissa huvudtyper av fodermedel åren 1960/61—1964/65 åskådliggörs i *tab. 45*. Uppgifter om produktionen av foderblandningar för höns, svin m. fl. djurslag samt om de använda råvarorna lämnas i *tab. 46* (för åren 1963/64 och 1964/65).

Tab. 45 visar att användningen av oljekraftfoder och fiskmjöl ökade kontinuerligt under hela perioden. I fråga om fiskmjöl var förbrukningen 1964/65 nästan dubbelt så stor som vid periodens början.

¹ Härutöver hämtas vissa uppgifter från den officiella handelsstatistiken.

Det svenska jordbrukets behov av proteinrika fodermedel täcks till stor del genom import. Omfattningen härav framgår av *tab. 107* (sid. 149), som för kalenderåren 1961—1965 innehåller uppgifter om utrikeshandeln med jordbruksprodukter.

Förbrukningen av köpfodermedel påverkas i väsentlig utsträckning av den aktuella tillgången på foderspannmål. I *tab. 62* (sid. 86) belyses närmare storleken av de fodersädsskördar som erhållits under perioden 1961—1965.

Övrig publicering

Uppgifter om inhemsk tillverkning, utrikeshandel, förbrukning m. m. beträffande fodermedel meddelas årligen av statens jordbruksnämnd i stencilform. En motsvarande sammanfattning över fodermedelsförsörjningen under de senaste 25 åren återfinns i Jordbruksekonomiska Meddelanden 1965:5.

Tab. 45. Beräknad förbrukning av fodermedel åren 1960/61–1964/65¹, i milj. kilogram

Slag av fodermedel	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65
Fiskmjöl	24,4	27,7	32,5	40,1	48,3
Köttfodermjöl	17,7	18,5	19,0	20,1	20,7
Fodertran	2,3	2,3	2,3	2,5	2,8
Diverse vitaminfodermedel	16,9	18,4	16,2	15,8	18,1
Foderfosfater	35,5	37,5	35,4	35,6	37,2
Därav foderbenmjöl	5,8	5,7	5,4	5,7	6,3
» dikalciumfosfat	23,6	24,6	22,3	22,4	23,1
» trikaliumfosfat	—	0,6	1,7	1,5	1,8
» dinatriumfosfat	5,9	6,4	5,5	5,6	5,5
» mononatriumfosfat	0,2	0,2	0,5	0,4	0,5
Oljekraftfoder	311,0	331,5	355,4	373,3	448,8
Därav bomullsfrökakor/expeller	57,1	73,0	82,0	88,1	97,1
» jordnötskakor/expeller	34,7	39,6	39,3	47,9	51,0
» sojamjöl	125,3	109,3	120,0	126,1	156,7
» kokoskakor/expeller	35,8	37,4	27,3	48,6	62,0
» annat oljekraftfoder ²	58,1	72,2	86,8	62,6	82,0

¹ Redovisningsåret omfattar tiden 1 juli—30 juni. — ² Häri ingår bl. a. raps-, rybs- och senapsmjöl.

Tab. 46. Produktion av foderblandningar för höns, svin m. fl. djurslag samt råvaror ingående i dessa blandningar åren 1963/64 och 1964/65, i milj. kilogram

Slag av blandning; råvara	1963/64	1964/65
<i>Produktion</i>		
Blandningar för fjäderfän	334,5	357,0
» » svin m. fl.	415,4	490,8
<i>I ovanstående blandningar ingående råvaror</i>		
Blandningar för fjäderfän		
Majs	41,2	43,1
Annan spannmål	140,2	158,9
Vetekli	26,9	21,8
Andra kvarnbiprodukter	3,8	4,3
Oljekraftfoder	55,8	61,7
Fiskmjöl	20,5	20,6
Köttfodermjöl	5,0	4,2
Hömjöl	14,2	15,0
Andra råvaror	26,9	27,4
Blandningar för svin m. fl.		
Majs	0,2	0,3
Annan spannmål	250,5	298,8
Vetekli	30,7	28,3
Andra kvarnbiprodukter	16,6	20,0
Oljekraftfoder	39,3	52,2
Fiskmjöl	17,5	24,1
Köttfodermjöl	12,3	13,3
Hömjöl	12,0	11,1
Andra råvaror	36,3	42,7

VII. Växtodling. Vegetabilisk produktion

1. Jordbruksinventeringarna

Inledning

I ett tidigare kapitel — se sid. 14 — har utförligt redogjorts för uppläggnings- och statistiska centralbyråns årliga jordbruksinventeringar. Föreliggande avsnitt är begränsat till en sammanfattning av de resultat beträffande åkerjordens användning, höstsådda arealer etc. som framkommit vid dessa undersökningar.

Resultat

Åkerarealens användning

Vissa huvuddata från undersökningen i juni 1965 lämnas i *tab. 47* och *tab. 48*. I den första tabellen redovisas för brukningsenheter med mer än 2 hektar åker arealer av olika växtslag med fördelning på län, produktionsområden och hela riket. *Tab. 48* redogör för åkerjordens användning 1965 inom olika storleksgrupper av jordbruk (rikssiffror).

Den totala åkerarealen 1965 vid brukningsenheter med mer än 2 hektar åker uppgick enligt juniundersökningen till 3 181 000 hektar, vilket var en minskning sedan föregående år med 90 000 hektar (3 %). I fråga om arealdispositionen förelåg jämfört med 1964 en ökning av arealen för brödsäd (12 %) samt minskning av arealerna för fodersäd (2 %), baljväxter (10 %), oljeväxter (6 %), potatis (10 %) och sockerbetar (4 %). Ökningen av brödsädsarealen kom uteslutande på höstvet

och höstråg, medan arealen vårsådd brödsäd minskade betydligt.

Enligt *tab. 48* föreligger vissa karaktäristiska skillnader mellan de olika storleksgrupperna i fråga om åkerjordens användning. Odlingen av brödsäd, baljväxter och oljeväxter samt förekomsten av helträda synes sålunda vara förhållandevis större vid de stora brukningsenheterna än vid de mindre. Ett motsatt förhållande kännetecknar odlingen av potatis och rotfrukter samt foderväxter. Fodersädsarealens relativa andel av åkerarealen är något mindre i de lägsta storleksgrupperna men varierar endast obetydligt mellan övriga grupper.

I *tab. 49* har sammanställts uppgifter om olika växtslagsgruppers procentuella andel av den odlade åkerarealen under tiden 1913—1965 i femårsmedeltal (utom perioden 1913—1915). Enligt tabellen har brödsädsarealens andel inte företett någon märkbar långtidsutveckling. Fodersädsodlingen däremot kännetecknades till och med sista hälften av 1940-talet av en bestämd nedgång, men utvidgades under 1950-talet åter till den omfattning, som redovisas under åren omedelbart före första världskriget. Odlingen av potatis och rotfrukter utvidgades till början av 1920-talet. Bortsett från en obetydlig ökning under de sista krigsåren har emellertid sedan dess en tillbakagång ägt rum.

Odlingen av foderväxter ökade starkt i förhållande till övriga växter till och med slutet av 1940-talet, men har därefter begränsats; fortfarande upptar den dock drygt två femtedelar av den odlade arealen.

Arealer för skörd av vallfrö

I samband med jordbruksinventeringen i oktober 1965 inhämtades definitiva uppgifter om storleken av den areal som använts för skörd av vallfrö under sommaren. Fram till 1963 insamlades preliminära uppgifter om arealerna för olika vallfröväxter i anslutning till inventeringen i juni. För många uppgiftslämnare var det emellertid svårt att lämna en redovisning så tidigt på sommaren. I avsikt att erhålla preliminära arealuppgifter vid en något senare tidpunkt prövades under 1962 möjligheten att inhämta motsvarande uppgifter i samband med de objektiva skördeuppskattningarna. Under 1963 skedde en övergång till detta förfarande, varvid den särskilda arealredovisningen i juni slopades.

I *tab. 50* redovisas uppgifter om de arealer, som under sommaren 1965 användes för odling av vallfrö samt motsvarande uppgifter för åren 1963 och 1964 (rikskiffror). Angivna resultat avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker och grundar sig på undersökningarna i oktober resp. år.

Höstsådda arealer

Jordbruksinventeringen i oktober innefattar varje år en undersökning av de arealer som under hösten besåts med höstvet, höstråg, höstraps och höstrybs. I samband med 1963 års undersökning utsträcktes denna inventering att avse hela

riket, medan tidigare i regel endast Svealand, Götaland och Gävleborgs län medtagits.

Storleken av de 1965 höstsådda arealerna i hela riket framgår av *tab. 51*. För jämförelse redovisas motsvarande arealer för åren 1963 och 1964.

Potatisarealens fördelning

Efter framställning från statens jordbruksnämnd utförde statistiska centralbyrån under 1964 en specialundersökning rörande potatisarealens fördelning i olika avseenden. Undersökningen baserades på de till jordbruksinventeringen i juni lämnade uppgifterna för brukningsenheter med mer än 2 hektar åker.

Syftet med undersökningen var i första hand att studera potatisarealernas fördelning med hänsyn till odlingens omfattning på de enskilda brukningsenheterna. Resultat framräknades för sex olika storleksklasser och materialet grupperades dessutom på län och produktionsområden samt på storleksgrupper efter den totala åkerarealen. För varje redovisningsgrupp skattades dels antalet brukningsenheter, dels den totala potatisarealen i hektar.

För samtliga grödor skulle enligt anvisningarna i inventeringsblanketten arealerna anges i hektar med en decimal. Med tillämpande av vanliga avrundningsregler innebär detta att odlingar om högst 0,05 hektar potatis ej kom med i redovisningen; arealer mellan 0,05 och 0,15 hektar redovisades som 0,1 hektar etc. Vid valet av klassgränser i undersökningen beaktades att avrundningar uppåt torde vara vanligare än avrundningar nedåt.

Resultaten från specialbearbetningen har för hela riket sammanställts i *tab. 52* och *tab. 53*. Enligt *tab. 52* saknade under

Tab. 47. Åkerjordens användning, i hektar, år 1965, inom län, produktionsområden och hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Vår- råg	Korn	Havre	Bland- säd	Kok- ärter	Foder- ärter och vicker	Höst- raps	Vår- raps	Höst- rybs	Vår- rybs
Län													
Stockholms stad o. län	13 794	4 396	1 306	14	15 521	16 708	11 821	316	21	1 504	379	1 673	64
Uppsala »	16 319	5 481	2 727	—	24 304	17 067	16 877	559	51	659	1 215	1 982	116
Södermanlands »	21 802	3 169	1 396	—	22 694	36 737	4 595	955	132	863	710	838	30
Östergötlands »	46 417	3 876	6 624	26	24 602	34 709	17 480	3 394	277	5 682	274	1 961	39
Jönköpings »	1 470	995	722	61	8 377	22 730	8 450	—	63	203	32	64	8
Kronobergs »	688	429	793	30	5 264	15 899	4 926	—	88	21	74	88	—
Kalmar »	14 216	2 158	8 000	280	19 740	17 837	8 942	220	106	1 830	119	338	5
Cotlands »	8 623	656	4 990	49	17 521	1 498	812	682	57	1 801	62	1 551	57
Blekinge »	2 180	1 855	2 377	38	6 614	2 386	2 417	—	27	572	102	28	—
Kristianstads »	11 253	4 660	10 171	357	36 509	10 138	13 504	52	465	7 811	478	1 274	197
Malmöhus »	35 322	16 759	8 694	451	58 374	16 996	15 929	56	796	30 524	1 504	2 791	50
Hallands »	2 835	3 142	2 048	55	25 507	25 371	7 383	6	411	639	454	118	11
Göteborgs o. Bohus »	2 073	1 367	612	36	7 806	15 316	3 745	9	111	93	143	4	—
Älvsborgs »	3 767	1 619	1 184	15	21 317	42 515	5 483	31	207	298	787	33	43
därav norra delen	3 527	1 262	996	9	14 986	28 878	2 078	31	180	269	702	33	43
» södra »	240	357	188	6	6 331	13 637	3 405	—	27	29	85	—	—
Skaraborgs län	26 236	1 100	5 249	6	40 792	86 019	7 862	282	433	2 974	1 069	2 512	120
Värmlands »	4 108	682	727	18	19 541	23 853	1 725	3	67	11	323	15	1 349
Örebro »	5 684	2 240	1 519	3	28 540	33 701	1 900	29	59	263	2 485	520	186
Västmanlands »	8 942	4 656	1 519	—	32 776	36 900	8 479	393	37	240	3 654	573	546
Kopparbergs »	1 665	50	644	23	19 338	8 567	1 539	7	—	—	13	117	156
Gävleborgs »	877	279	155	8	16 839	9 665	4 214	30	15	3	79	385	104
Västernorrlands »	20	2	1	32	11 117	1 802	3 271	—	—	—	—	—	—
Jämtlands »	1	5	—	—	8 493	696	1 093	—	—	—	—	—	—
Västerbottens »	—	—	—	—	19 300	472	3 241	—	4	—	—	—	—
Norrbottens »	—	—	3	—	7 599	322	742	—	—	—	—	—	—
Produktionsområden													
Götalands s:s slättbygder	41 067	19 641	10 047	314	74 373	31 332	14 824	82	1 142	32 393	1 869	3 643	238
» mellanbygder	26 648	6 624	22 652	764	63 498	14 282	16 106	830	477	9 889	630	2 316	77
» n:s slättbygder	66 493	4 920	10 261	29	63 826	115 901	17 105	3 366	721	7 922	1 902	4 106	175
Svealand's slättbygder ..	67 973	20 032	8 515	15	126 181	143 927	43 585	2 244	309	3 461	8 483	5 504	1 983
Götaland's skogsbygder..	16 831	7 045	7 307	293	65 311	117 958	46 230	226	637	1 927	681	596	41
Mellersta Sveriges skogsb.	8 602	1 221	2 414	31	43 771	42 044	6 448	246	112	396	363	317	561
Nedre Norrland	678	93	262	56	33 530	11 508	7 954	30	25	3	28	383	6
Övre Norrland	—	—	3	—	27 995	952	4 178	—	4	—	—	—	—
Hela riket													
1965.....	228 292	59 576	61 461	1 502	498 485	477 904	156 430	7 024	3 427	55 991	13956	16 865	3 081
1964.....	188 391	81 517	41 573	1 788	469 893	509 771	176 988	7 205	4 414	45 583	16825	17 745	2 375
1963.....	161 951	82 479	38 414	1 971	482 001	517 246	190 505	6 802	4 014	37 402	7 365	10 630	1 646
1962.....	208 273	105 600	72 312	2 984	368 814	513 653	198 666	9 231	4 740	46 208	4 838	11 973	1 580
1961.....	153 363	119 579	71 200	3 057	356 169	557 932	221 277	9 163	6 352	36 442	4 148	11 137	869

¹ Gruppen »övriga oljevaxter» omfattar i huvudsak vitsenap. — ² Beträffande vallfröarealens fördelning på olika

Olje- lin	Övriga olje- växter ¹	Grön- foder av säd, ärter och vicker	Övriga grön- foder- och ensil- lage- växter	Slätter- vall på åker	Vall till frö- skörd ¹	Betes- vall på åker	Potatis	Socker- betor	Foder- rot- frukter	Köks- väx- ter på åker	Frukt- träd och bär- bus- kar på åker	Andra växt- slag	Hel- tråda	Obru- kad åker	Summa åker
—	449	668	526	26 183	458	7 503	1 693	—	41	97	50	46	10 561	1 601	117 393
2	363	797	873	24 846	545	7 932	999	—	12	44	33	66	10 866	895	135 630
2	438	826	1 345	31 971	1 926	11 345	1 038	—	51	17	63	27	9 696	1 121	153 787
—	1 299	1 081	1 291	43 412	3 624	6 862	2 062	164	177	79	39	136	12 850	1 046	219 483
—	34	955	703	49 509	345	7 971	3 040	—	270	52	116	69	956	720	107 915
—	—	838	402	32 242	104	8 929	2 483	2	307	7	82	20	810	1 267	75 793
—	255	1 036	1 426	47 687	559	13 855	4 197	2 529	456	1 439	59	186	3 975	1 446	152 896
10	641	194	639	22 241	832	8 634	1 047	3 194	766	531	45	412	3 254	370	81 169
—	23	434	242	12 341	13	5 715	5 778	761	211	127	132	149	453	521	45 496
9	1 108	2 539	1 540	46 726	1 192	22 712	13 342	10 258	1 568	1 304	1 819	1 105	1 331	1 048	204 470
152	4 108	4 061	1 913	42 636	3 047	19 774	6 885	24 991	2 589	6 131	6 431	1 453	2 743	1 536	310 908
6	161	1 649	1 153	39 022	496	13 891	3 723	834	861	300	56	335	1 225	639	132 331
—	17	553	207	26 898	415	8 819	1 800	—	67	136	16	92	3 235	1 338	74 908
—	22	1 156	442	71 031	1 077	17 050	3 130	—	123	61	37	40	4 282	4 001	179 751
—	22	781	214	41 788	998	11 069	1 326	—	36	61	28	14	3 944	3 604	116 879
—	—	375	228	29 243	79	5 981	1 804	—	87	—	9	26	338	397	62 872
—	120	1 740	1 272	71 476	1 529	22 212	3 333	—	98	73	92	104	13 755	1 715	292 173
—	35	810	607	54 502	1 886	17 994	2 631	—	12	46	50	54	6 886	7 206	145 141
—	22	588	433	27 338	2 500	9 176	1 664	—	44	178	16	160	6 114	1 824	127 186
—	15	456	833	27 755	1 398	8 582	545	—	6	14	17	14	9 383	797	148 530
—	8	560	903	27 057	166	6 464	1 352	—	23	7	13	98	2 416	1 563	72 749
—	—	484	230	42 008	417	7 021	2 238	—	33	79	6	76	1 497	2 697	89 439
—	—	1 060	544	46 906	339	5 261	2 438	—	18	42	9	8	580	4 022	77 472
—	—	786	1 055	37 028	5	4 271	1 996	—	4	15	3	115	329	1 662	57 557
—	—	974	1 432	72 748	370	5 796	3 423	—	38	32	11	45	532	4 870	113 288
—	—	348	583	41 749	263	4 440	2 064	—	18	12	5	23	1 976	8 327	68 474
167	4 144	4 501	2 227	49 536	3 720	23 695	8 270	27 969	1 929	7 129	1 164	2 342	3 667	1 470	372 895
10	1 820	2 829	3 384	81 697	1 570	34 240	18 588	13 467	3 339	2 476	1 280	1 159	6 713	1 792	339 157
—	1 338	2 329	1 982	103 214	5 029	28 305	4 165	162	205	148	147	100	25 295	3 980	473 126
4	1 316	3 108	3 987	141 794	7 700	48 240	5 929	—	135	383	195	247	49 333	7 665	702 248
—	454	6 056	3 374	251 914	2 440	65 451	19 013	1 135	1 984	460	544	371	10 760	7 100	636 139
—	42	2 039	1 801	94 537	1 716	25 846	4 541	—	78	114	39	386	9 052	8 699	255 416
—	4	2 034	1 714	118 734	698	15 401	6 464	—	67	69	27	105	2 316	7 826	210 015
—	—	1 697	2 125	123 886	633	11 031	5 931	—	56	44	16	123	2 569	13 700	194 943
181	9 118	24 593	20 594	965 312	23 506	252 209	72 901	42 733	7 793	10 823	3 412	4 833	109 705	52 232	3 183 939
291	23 093	26 977	19 001	1 024 435	24 923	258 017	81 199	44 452	9 500	11 668	3 926	6 348	122 543	52 710	3 273 151
395	21 662	27 969	16 370	1 055 466	29 223	250 743	93 717	40 578	12 115	12 237	3 719	7 055	131 705	47 751	3 293 131
750	18 142	..	..	..	34 638	..	92 484	46 402	16 803	12 116	..	..	..	..	33 487 998
1 308	14 987	..	..	..	41 566	..	99 211	49 254	21 435	12 323	..	..	..	..	33 487 998

fröslag, se tab. 50 (sid. 69). — ³ Summa åker enligt 1956 års jordbruksräkning.

Tab. 48. Åkerjordens användning, i hektar, år 1965, inom olika storleksgrupper. Hela riket

Gröda	Storleksgrupp, hektar åker								
	0,26-2,0	2,1-5,0	5,1-10,0	10,1-20,0	20,1-30,0	30,1-50,0	50,1-100,0	Över 100,0	Summa
Höstvete	85	1 518	6 515	25 616	31 526	47 508	53 322	62 287	228 377
Vårvete	137	1 035	3 634	7 418	8 002	11 804	13 072	14 611	59 713
Höstråg	75	1 034	3 572	9 976	10 304	12 651	12 764	11 160	61 536
Vårråg	21	25	216	361	181	292	268	159	1 523
Summa brödsäd	318	3 612	13 937	43 371	50 013	72 255	79 426	88 217	351 149
Korn	1 119	12 017	45 783	101 409	84 232	99 590	82 506	72 948	499 604
Havre	930	18 867	61 632	105 459	77 148	82 424	69 795	62 579	478 834
Blandsäd	563	8 099	29 685	50 451	29 018	22 566	12 055	4 556	156 993
Summa fodersäd	2 612	38 983	137 100	257 319	190 398	204 580	164 356	140 083	1 135 431
Kokärter	—	24	131	612	741	1 578	2 052	1 886	7 024
Foderärter och vicker	15	121	451	597	591	446	556	665	3 442
Summa baljväxter	15	145	582	1 209	1 332	2 024	2 608	2 551	10 46
Höstraps	26	147	690	4 138	6 536	12 801	14 258	17 421	56 017
Vårraps	—	37	20	249	685	2 431	3 707	6 827	13 956
Höstrybs	30	28	243	1 238	1 701	3 206	4 604	5 845	16 895
Vårtrybs	—	—	32	302	245	698	827	977	3 081
Oljelin	—	—	15	—	10	30	29	97	181
Övriga oljeväxter ¹	54	31	104	657	1 226	1 767	2 232	3 101	9 172
Summa oljeväxter	110	243	1 104	6 584	10 403	20 933	25 657	34 268	99 302
Grönfoder av säd, ärter och vicker	337	3 579	5 327	6 798	3 612	2 506	1 388	1 383	24 930
Övriga grönfoder- och ensilageväxter	88	701	1 995	4 103	3 387	3 619	3 024	3 765	20 682
Summa grönfoder- och ensilageväxter	425	4 280	7 322	10 901	6 999	6 125	4 412	5 148	45 612
Slättervall på åker	12 696	115 018	226 377	254 207	136 066	112 819	67 995	52 830	978 008
Vall till fröskörd	19	394	881	2 671	2 815	4 868	5 965	5 912	23 525
Betesvall på åker	1 958	15 920	39 422	58 961	39 116	38 026	28 012	32 752	254 167
Summa vall	14 673	131 332	266 680	315 839	177 997	155 713	101 972	91 494	1 255 700
Potatis	1 652	8 465	15 445	17 724	10 127	9 312	6 609	5 219	74 553
Sockerbeter	239	813	2 564	9 659	8 646	9 835	6 174	5 042	42 972
Foderrotfrukter	64	680	1 828	2 823	1 328	713	289	132	7 857
Summa potatis och rotfrukter	1 955	9 958	19 837	30 206	20 101	19 860	13 072	10 393	125 382
Köksväxter på åker	188	315	628	1 298	1 298	2 116	2 257	2 911	11 011
Frukträd o. bärbuskar på åker	181	285	602	877	649	443	221	335	3 593
Andra växtslag	165	463	350	529	670	935	913	973	4 998
Summa övriga växtslag	534	1 063	1 580	2 704	2 617	3 494	3 391	4 219	19 602
Helträda	497	2 725	8 154	16 229	15 300	21 038	23 124	23 135	110 202
Obrukad åker	5 432	17 036	13 890	9 508	4 147	3 027	2 468	2 156	57 664
Summa åker	26 571	209 377	470 186	693 870	479 307	509 049	420 486	401 664	3 210 510

¹ Gruppen »övriga oljeväxter» omfattar i huvudsak vitsenap.

Tab. 49. Arealer för olika växtslag i procent av hela åkerarealen¹ under tiden 1913—1965

Grödgrupp	1913/ 15	1916/ 20	1921/ 25	1926/ 30	1931/ 35	1936/ 40	1941/ 45	1946/ 50	1951/ 55	1956/ 60	1961/ 65
Brödsäd	15,0	14,5	13,8	14,4	14,4	14,2	13,8	12,8	14,1	13,1	10,7
Fodersäd	33,9	33,4	33,4	31,3	29,2	29,1	27,1	25,4	27,9	32,3	36,1
Baljväxter	0,9	1,1	1,3	0,9	0,8	0,6	1,0	0,7	0,6	0,6	0,4
All säd	49,8	49,0	48,5	46,6	44,4	43,9	41,9	38,9	42,6	46,0	47,2
Potatis och rotfrukter.	7,7	8,0	8,3	7,7	7,4	7,2	7,4	7,1	6,2	5,9	4,7
Foderväxter	42,4	42,7	42,8	45,4	47,9	48,6	49,4	50,8	47,0	45,3	44,5
Oljväxter	—	—	—	—	—	—	—	—	2,6	3,6	2,0
Övriga växtslag	0,1	0,3	0,4	0,3	0,3	0,3	1,3	0,6	0,6	0,8	0,8
Summa åker ¹	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

¹ Exkl. helträda och obrukad åker.**Tab. 50. Arealer för skörd av vallfrö åren 1963—1965, i hektar. Hela riket**

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

År	Timotejfrö	Rödklöverfrö	Alsikeklöverfrö	Annat vallfrö	Summa vallfrö
1965	13 209	10 034	951	3 767	27 961
1964	13 177	8 929	726	3 397	26 229
1963	13 870	13 759	1 183	4 161	32 973

Tab. 51. Höstsådda arealer åren 1963—1965, i hektar. Hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

År	Höstvete	Höstråg	Höstraps	Höstrybs
1965	178 463	55 137	43 595	18 923
1964	233 231	63 600	59 786	21 904
1963	195 565	43 334	56 653	25 121

Tab. 52. Antalet brukningsenheter år 1964 med fördelning efter dels totala åkerarealen, dels potatisarealen. Hela riket

Total åkerareal i hektar per brukningsenhet	Potatisareal i hektar per brukningsenhet						
	Utan potatisodling	0,1—0,5	0,6—1,0	1,1—2,0	2,1—5,0	Över 5,0	Summa
2,1— 5,0	21 830	35 760	620	150	100	—	58 460
5,1— 10,0	18 880	44 330	2 840	960	280	10	67 300
10,1— 20,0	15 660	26 390	3 170	2 050	1 450	150	48 870
20,1— 30,0	8 370	7 900	1 090	910	1 120	300	19 690
30,1— 50,0	6 960	3 660	490	510	740	540	12 900
50,1—100,0	3 800	1 040	190	200	300	470	6 000
Över 100,0	1 420	210	110	50	120	280	2 190
Summa	76 920	119 290	8 510	4 830	4 110	1 750	215 410

Tab. 53. Totala potatisarealen, i hektar, år 1964, fördelad efter brukningsenheternas totala åkerareal resp. potatisareal. Hela riket

Total åkerareal i hektar per brukningsenhet	Potatisareal i hektar per brukningsenhet					
	0,1-0,5	0,6-1,0	1,1-2,0	2,1-5,0	Över 5,0	Summa
2,1— 5,0	8 530	510	260	260	—	9 560
5,1— 10,0	12 400	2 490	1 560	800	70	17 320
10,1— 20,0	8 200	2 870	3 400	4 620	1 210	20 300
20,1— 30,0	2 610	1 040	1 490	3 930	2 210	11 280
30,1— 50,0	1 240	470	890	2 600	4 870	10 070
50,1—100,0	390	190	350	1 160	5 210	7 300
Över 100,0	90	110	100	440	4 630	5 370
Summa	33 460	7 680	8 050	13 810	18 200	81 200

1964 cirka 36 % av brukningsenheterna odling av potatis, medan drygt 55 % av gårdarna hade odlingar om 0,1—0,5 hektar.

Köksväxtarealens fördelning

På begäran av statens jordbruksnämnd intogs i juniinventeringen 1964 en specificerad redovisning av köksväxtarealen på olika slag av köksväxter. Granskningen och bearbetningen av detta speciella avsnitt utfördes separat.

Resultatredovisningen — se tab. 54. — har i fråga om populationsavgränsningen anpassats till den i tab. 47 för 1964 redovisade totala köksväxtarealen. Detta innebär att storleksgruppen 0,26—2 hektar åker endast ingår i resultaten för hela riket, medan länsuppgifterna avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker.

Totalarealen köksväxter på åker i hela riket uppskattades i specialundersökningen till 11 843 hektar, vilket är något mindre än arealen enligt huvudundersök-

Tab. 54. Köksväxtarealens fördelning på olika växtslag, i hektar, år 1964, inom län och hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Vitkål	Blomkål	Mo-rötter	Röd-betor	Gul och röd lök	Andra arter än kokärter och foderarter	Bruna bönor	Gurkor	Spenat	Övriga köksväxter	Summa köksväxter på åker
Kalmar län	5	—	46	61	158	110	960	190	29	21	1 580
Gotlands »	—	—	101	21	2	394	11	59	..	41	629
Kristianstads »	75	32	316	242	12	113	11	202	171	192	1 366
Malmöhus »	419	305	530	134	48	3 757	22	49	236	734	6 234
Övriga Götaland	68	51	124	42	10	351	—	229	4	197	1 076
Svealand	32	51	227	43	4	14	—	10	2	87	470
Norrland	26	38	25	44	1	20	—	—	—	35	189
Hela riket ¹	655	496	1 417	610	249	4 759	1 014	779	443	1 421	11 843

¹ Inkl. brukningsenheter med 0,26—2 hektar åker. — ² Därav 146 hektar i Blekinge län.

ningen. Differensen beror huvudsakligast på korrigeringar i primärmaterialet i samband med den detaljerade granskningen av specialavsnittet.

Enligt specialundersökningen utgjordes större delen av köksväxtarealen av »andra arter än kokärter och foderärter», dvs. främst konservärter och sockerärter. Mer än 63 % av dessa odlingar föll på gårdar med mer än 50 hektar åker inom slättbygden i Malmöhus län. Även i Gotlands län utgjorde konservärterna en dominerande del av köksväxterna. Närmast i storlek bland de enskilda växtslagen kom morötter och bruna bönor, varav de förra till drygt 60 % odlades i Skåne och de senare till mer än 95 % på Öland.

2. Årsväxtrapporteringen

Inledning

Rapporter om årsväxten och skörden har i någon form årligen insamlats sedan 1799 och denna rapportserie utgör därmed den äldsta alltså existerande grenen av den svenska jordbruksstatistiken. Rapporteringen har dock under årens lopp haft växlande innehåll och omfattning.

Undersökningarnas genomförande¹

Författning

Uppgiftsinsamlingen under 1965 ägde rum med stöd av Kungl. Maj:ts kungörelser

¹ För en närmare beskrivning av undersökningsmetodiken, se Bengt Malmås: Översyn av årsväxt- och skörderapporteringen. Statistisk tidskrift 1964:3.

Övrig publicering

Detaljuppgifter avseende åkerjordens användning 1965 finns införda i Statistiska meddelanden J 1965:37. Oktoberundersökningens resultat rörande höstsådda arealer och skördade vallfröarealer återfinns i nr 1965:39 och data från de särskilda bearbetningarna rörande potatis- och köksväxtarealernas fördelning 1964 i nr 1964:32 resp. 1965:18.

Utöver den nämnda redovisningen i Statistiska meddelanden har i Jordbruks-ekonomiska Meddelanden 1965:7—8 och 10 samt 1966:3 publicerats resultat i sammandrag från de inventeringar som utförts under 1965.

den 13 april 1956 (nr 116) och 21 februari 1964 (nr 22).

Tidpunkter

Årsväxtrapporter avgavs vid tre tillfällen under året, nämligen den 15 maj, 15 juli och 15 oktober. Tidigare omfattade rapporteringen även en rapport i januari, i vilken definitiva uppgifter lämnades om föregående års skörd. Från och med 1963 har denna rapport kunnat utgå eftersom motsvarande data — med vissa undantag — numera erhålles genom de objektiva skördeuppskattningarna (se sid. 77).

Innehåll

Rapporteringarnas innehåll vid de olika rapporttillfällena under 1965 framgår av följande sammanställning.

15 maj

Omdöme om övervintringen

Omfattning av ev. utvintring

Orsaker till ev. utvintring

Tidpunkt för vårsådden

Orsaker till ev. senare vårsådd än normalt

Utsikter för vårsådda grödor

15 juli

Omdöme om skördeutsikterna

Växtligheten under tiden 16 maj—15 juli 1965

Tidpunkt för höbärgningen

Höets kvalitet

15 oktober

Omdöme om skördeutfallet

Växtligheten under tiden 16 juli—15 oktober 1965

Tidpunkt för bärgning av skörden

Skördens kvalitet

Tidpunkt för höstsådden

Orsaker till ev. senare höstsådd än normalt

Omdömena den 15 maj om övervintringen uttrycktes med siffrvärden enligt följande skala: 4 = mycket god övervintring, 3 = god (normal) övervintring, 2 = övervintring sämre än normal, 1 = fullständig eller nästan fullständig utvintring. Uppgifterna vid samma tillfälle om utvintringens omfattning avsåg storleken av den på grund av utvintring upplöjda (uppharvade) arealen. Värdena angavs här i procent av besädd areal. Uppgifterna i juli och oktober om skördeutsikterna resp. skördeutfallet lämnades enligt följande sifferskala: 5 = mycket god skörd, 4 = god skörd, 3 = medelmättig skörd (medelskörd), 2 = betydligt under medel-

mättig skörd, 1 = nära missväxt, 0 = fullständig missväxt.

Rapporteringens övriga uppgifter inhämtades liksom närmast föregående år med utnyttjande av fasta svarsalternativ, vilket närmare framgår av bil. 6—8 (utgör reproduktioner av de under 1965 använda blanketterna).

Insamling av primäruppgifter

Enligt gällande bestämmelser skall rapporterna avges av hushållningssällskapens underavdelningar. Dessa utgörs av sockengillen, vilka i regel omfattar minst en socken. Inom gillet utses i allmänhet ett ombud, som för varje socken resp. församling inom gillet område lämnar uppgifterna om årsväxten.

Distributionen av blanketter skedde liksom tidigare genom hushållningssällskapen, som även handlade insamlingen av rapporterna. Efter granskning av materialet översände sällskapen rapporterna till statistiska centralbyrån.

Komplettering och granskning

På centralbyrån verkställdes erforderliga kompletteringar av uppgiftsmaterialet samt en ytterligare granskning av primäruppgifterna. Denna granskning, vilken främst avsåg s. k. logiska kontroller, skedde så gott som helt med datamaskin.

Resultatberäkning

Även bearbetningen gjordes med datamaskin. Härvid erhöles vägda medeltal för dels omdömena om övervintring, skördeutsikter och skördeutfall, dels andelen upplöjd (utvintrad) areal. Övriga resultatberäkningar avsåg ovägdta tal.

Resultatens tillförlitlighet

Trots att årsväxtrapporterna underskattats granskning av hushållningssällskapen kvarstår vissa brister, när statistiska centralbyrån övertar materialet. Dessa brister undanröjs delvis genom de maskinellt utförda logiska kontrollerna. På grund av den korta tid som står till förfogande, måste man likväl räkna med att en del brister kvarstår i materialet efter granskningen.

I allmänhet har vissa svårigheter förelagat att erhålla uppgifter från samtliga uppgiftsskyldiga. Sålunda har vid rapporteringarna i maj, juli och oktober 1965 uppgifter ej inkommit för 10,5, 9,8 resp. 4,1 % av församlingarna.

Resultat

Majrapporten

Uppgiftslämnandet i mitten av maj omfattade bl. a. allmänna omdömen om övervintringen 1964/65 samt uppgifter om storleken av den på grund av utvintring upplöjda arealen. Ifrågavarande resultat lämnas i *tab. 55* och *tab. 56*. Av den förstnämnda tabellen framgår att övervintringen för höstvet, höstråg och höstraps varit ungefär normal. För höstrybs förelåg däremot en något sämre övervintring än vanligt och totalt beräknades omkring 13 % av den höstsådda rybsarealen ha blivit upplöjd till följd av utvintring.

Julirapporten

Rapporteringen i juli avsåg bl. a. allmänna omdömen om skördeutsikten. Enligt resultaten härifrån — se *tab. 57* — kunde

medelskörd eller något däröver väntas för flertalet grödor. Undantag utgjorde främst sockerbetorna för vilka skördeutfallet förutsågs bli något sämre än normalt. Vissa smärre variationer mellan olika delar av landet förekom. I fråga om fodersåden var sålunda skördeutsikten i Norrland — bortsett från Gävleborgs län — något ogynnsamma. Detsamma gällde vallhö och bete i bl. a. Stockholms, Södermanlands och Gotlands län.

Oktoberrapporten

Enligt de i oktober avgivna omdömena blev skördeutfallet — se *tab. 58* — omkring normalt eller något bättre än normalt för huvuddelen av grödorna. Det främsta undantaget var sockerbetorna som i överensstämmelse med prognosen i juli lämnade en lägre skörd än vanligt.

Av tabellen framgår att skördeutfallet regionalt sett blev något varierande. Sålunda gav i de östra delarna av Svealand samt i nordvästra Götaland flera grödor icke obetydligt lägre skördar än normalt. Det motsatta gällde för bl. a. Kalmar, Gotlands och Malmöhus län, där särskilt god skörd rapporterades för höstvet. Skördens kvalitet uppgavs i stor utsträckning ha blivit sämre än normalt, vilket belyses i *tab. 59*.

Övrig publicering

Utförliga redogörelser för årsväxtrapporteringen under 1965 har publicerats i Statistiska meddelanden J 1965:13, 23 och 34.

Resultaten från kommande rapporteringar beräknas bli publicerade omkring den 30:e i resp. rapporteringsmånad.

Tab. 55. Årsväxtrapporten i maj 1965: Medeltal för län, huvudområden och hela riket av sifferomdömen¹ för övervintringen

Område	Höstvete	Höstråg	Höstraps	Höstrybs	Första års slättervall
Län					
Stockholms stad o. län.....	3,0	2,8	2,7	2,5	2,9
Uppsala »	3,2	3,2	3,0	3,0	3,1
Södermanlands »	2,9	2,9	2,4	2,4	2,9
Östergötlands »	3,1	3,0	2,5	2,3	3,1
Jönköpings »	3,1	3,0	2,8	2,7	3,1
Kronobergs »	3,0	3,0	2,0	1,8	3,1
Kalmar »	3,2	3,1	2,4	2,3	2,7
Gotlands »	3,3	3,1	2,4	2,4	2,8
Blekinge »	3,3	3,1	2,5	2,8	2,9
Kristianstads »	3,2	3,1	2,9	2,9	3,0
Malmöhus »	3,5	3,4	3,4	3,3	3,2
Hallands »	3,1	3,1	3,0	3,0	3,1
Göteborgs o. Bohus »	3,1	2,9	2,4	1,8	3,1
Älvsborgs läns norra del	3,1	3,1	2,5	2,5	3,0
» » södra »	3,0	3,0	2,2	3,0	3,1
Skaraborgs län.....	2,9	2,9	2,3	2,3	3,0
Värmlands »	3,2	3,0	—	2,5	3,1
Örebro »	3,0	3,0	2,8	2,6	3,1
Västmanlands »	3,3	3,0	2,6	2,8	3,0
Kopparbergs »	3,0	3,0	—	2,6	3,0
Gävleborgs »	2,8	3,0	—	2,3	3,0
Västernorrlands »	—	—	—	—	2,9
Jämtlands »	—	—	—	—	2,8
Västerbottens »	—	—	—	—	2,9
Norrbottens »	—	—	—	—	2,8
Huvudområden					
Svealand	3,0	3,0	2,7	2,6	3,0
Götaland	3,2	3,1	3,0	2,5	3,0
Norrland	2,8	3,0	—	2,3	2,9
Hela riket					
Maj 1965.....	3,1	3,1	3,0	2,6	3,0
» 1964.....	3,2	3,2	2,5	2,4	2,9
» 1963.....	3,0	2,6	2,2	2,0	3,0
» 1962.....	2,7	3,0	2,4	1,9	..
» 1961.....	3,2	3,1	3,1	3,0	..

¹ Omdömena om övervintringen har i de enskilda rapporterna uttryckts med siffervärden enligt följande skala: 4 = mycket god övervintring, 3 = god (normal) övervintring, 2 = övervintring sämre än normalt, 1 = fullständig eller nästan fullständig utvintring.

Tab. 56. Årsväxtrapporten i maj 1965: Procentuell andel upplöjd areal inom huvudområden och hela riket

Gröda	Svealand	Götaland	Norrland	Hela riket
Höstvete	2	1	3	1
Höstråg	1	..	—	1
Höstraps	7	6	—	6
Höstrybs.....	10	14	13	13
Första års slättervall	1	1	1	1

Tab. 57. Årsväxtrapporten i juli 1965: Medeltal för län, huvudområden och hela riket av sifferomdömen¹ för skördeutsikterna

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Vår- råg	Korn	Havre	Bland- säd	Kök- ärter	Foder- ärter och vicker	Höst- råps	Vår- råps	Höst- rybs	Vår- rybs	Olje- lin	Vit- senap	Pota- tis	Soc- ker- betor	Foder- rot- fruk- ter	Hö från vall	Bete
<i>Län</i>																				
Stockholms stad o. län	3,1	2,7	2,9	2,0	2,9	2,9	2,9	2,8	2,7	2,8	2,5	2,8	2,6	—	2,4	3,0	—	3,2	2,4	2,6
Uppsala »	3,4	2,9	3,3	—	3,1	3,0	3,1	3,0	2,9	2,6	3,0	2,6	2,6	..	2,7	3,0	—	3,4	2,9	2,9
Södermanlands »	2,9	2,7	2,9	—	2,8	2,9	2,8	3,1	3,1	2,4	2,6	2,4	..	2,5	2,6	2,9	—	2,7	2,5	2,8
Östergötlands »	3,4	2,9	3,2	3,6	3,2	3,0	3,1	3,2	3,2	2,5	2,8	2,4	..	—	3,0	3,2	..	3,0	3,0	3,2
Jönköpings »	3,3	3,1	3,2	2,9	3,4	3,2	3,3	—	3,2	3,1	3,1	3,3	..	—	3,0	3,1	—	2,9	3,4	3,4
Kronobergs »	3,0	2,9	3,1	2,8	3,2	3,0	3,0	—	3,1	2,5	3,0	2,3	—	—	—	2,9	..	2,8	3,2	3,3
Kalmar »	3,4	3,0	3,2	3,0	3,2	2,9	3,0	2,9	3,1	2,7	2,8	2,6	..	—	3,0	3,0	2,8	2,9	3,0	3,3
Gotlands »	3,5	2,9	3,3	2,5	3,1	3,0	3,0	3,1	3,0	2,6	2,4	2,6	2,5	2,5	2,7	3,2	3,2	3,2	2,6	2,8
Blekinge »	3,2	3,0	3,1	2,8	2,9	2,7	2,9	—	2,9	2,8	2,5	2,8	—	—	2,6	2,7	2,7	2,7	3,3	3,6
Kristianstads »	3,4	3,1	3,2	2,8	3,2	3,1	3,1	3,0	3,0	3,1	2,9	3,1	2,8	2,7	2,9	3,0	2,5	2,7	2,9	3,3
Malmöhus »	3,6	3,3	3,2	3,3	3,3	3,2	3,2	2,8	3,2	3,6	2,9	3,3	3,0	2,9	2,8	3,0	2,5	2,6	3,1	3,2
Hallands »	3,4	2,9	3,0	2,5	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,3	3,0	3,3	3,0	2,5	2,9	3,1	2,8	2,9	3,1	3,2
Göteborgs o. Bohus »	3,2	2,8	3,0	..	2,6	2,7	2,9	..	2,8	2,9	2,8	..	—	—	3,0	2,7	—	2,9	3,0	3,2
Älvsborgs läns n:a del	3,3	2,9	3,1	2,5	3,2	3,1	3,1	3,1	2,9	2,3	2,9	2,4	3,0	—	2,2	2,7	—	2,8	3,2	3,3
» » s:a »	3,0	3,1	3,0	..	3,2	3,2	3,1	—	3,1	2,9	3,5	—	—	—	—	3,0	—	2,8	3,3	3,4
Skaraborgs län	3,1	3,0	3,1	3,0	3,4	3,2	3,3	3,1	3,2	2,7	2,8	2,7	2,4	—	2,9	3,1	—	3,0	3,3	3,5
Värmlands »	3,2	2,8	3,0	..	3,0	3,1	3,2	3,0	3,1	2,4	2,9	2,0	3,0	—	..	2,9	—	3,0	3,2	3,3
Örebro »	3,2	3,0	3,2	..	3,1	3,0	3,0	3,1	3,1	2,8	3,1	2,4	2,9	—	..	3,2	—	3,1	3,0	3,3
Västmanlands »	3,4	3,1	3,1	—	3,1	3,1	3,2	3,2	3,2	2,7	2,8	3,0	3,0	—	2,8	3,0	—	..	3,1	3,1
Kopparbergs »	3,0	3,0	2,9	..	3,2	3,2	3,1	3,0	—	3,2	3,0	3,0	—	—	..	2,9	—	2,7	3,2	3,2
Gävleborgs »	3,1	3,1	3,0	3,0	3,4	3,1	3,2	3,0	3,5	2,0	..	2,9	3,1	—	—	3,1	—	3,0	3,2	3,0
Västernorrlands »	2,0	2,0	..	..	2,8	2,6	2,7	—	—	—	—	—	—	—	—	2,9	—	2,9	2,9	3,0
Jämtlands »	..	..	—	—	2,8	2,6	2,6	—	—	—	—	—	—	—	—	2,8	—	3,0	2,8	2,9
Västerbottens »	—	—	—	—	2,6	2,4	2,6	—	2,5	—	—	—	—	—	—	2,8	—	2,9	2,8	2,9
Norrbottens »	—	—	..	—	2,7	2,4	2,5	—	—	—	—	—	—	—	—	2,7	—	3,4	3,1	3,2
<i>Huvudområden</i>																				
Svealand	3,1	2,9	3,1	2,0	3,1	3,0	3,0	3,0	3,0	2,7	2,8	2,7	2,9	2,4	2,6	3,0	—	3,0	2,9	3,0
Götaland	3,4	3,1	3,2	3,0	3,2	3,1	3,1	3,1	3,1	2,9	2,8	2,7	2,8	2,8	2,9	3,0	2,6	2,8	3,1	3,3
Norrland	3,0	3,0	3,0	3,0	2,8	3,0	2,8	3,0	2,9	2,8	..	2,9	3,1	—	—	2,9	—	3,0	2,9	3,0
<i>Hela riket</i>																				
Juli 1965.....	3,3	3,0	3,2	2,9	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	2,9	2,8	2,9	2,8	2,8	3,0	2,6	2,8	3,0	3,2
» 1964.....	3,5	3,2	3,1	2,6	3,2	3,2	3,2	3,0	3,0	2,8	3,1	2,7	2,8	2,9	3,1	3,1	3,3	3,0	3,0	2,9
» 1963.....	3,0	2,8	2,6	2,8	3,0	3,0	2,9	2,9	2,9	2,3	2,9	2,4	2,6	2,7	2,5	3,2	2,7	2,8	2,9	3,1
» 1962.....	3,1	3,1	3,1	2,8	3,1	2,9	3,1	3,1	3,0	3,1	2,9	2,5	2,8	2,9	..	2,9	2,8	2,8	3,3	..
» 1961.....	3,5	3,2	3,3	3,0	3,3	3,2	3,3	3,0	3,2	3,3	2,9	3,0	2,8	3,0	..	3,1	3,3	3,2	3,5	..

¹ Omdömena om skördeutsikterna har i de enskilda rapporterna uttryckts med siffervärden enligt följande skala: 5 = mycket god skörd, 4 = god skörd, 3 = medelmåttig skörd, 2 = betydligt under medelmåttig skörd, 1 = nära missväxt, 0 = fullständig missväxt.

Tab. 58. Årsväxtrapporten i oktober 1965: Medeltal för län, huvudområden och hela riket av sifferomdömen¹ för skördeutfallet

Område	Höst- vete	Vår- vete	Höst- råg	Vår- råg	Korn	Ilavre	Bland- säd	Kök- ärter	Foder- ärter och vicker	Höst- råps	Vår- råps	Höst- rybs	Vår- rybs	Olje- lin	Vit- senap	Pota- tis	Soc- ker- betor	Foder- rot- fruk- ter	Illä från vall	Bete på slätter- vall	Övrigt bete
Län																					
Stockholms stad o. län	2,9	2,8	2,7	2,1	3,1	3,1	3,0	2,4	2,6	2,7	2,5	2,7	2,2	—	2,4	3,1	—	3,0	2,7	3,3	3,1
Uppsala »	3,2	2,9	3,1	—	3,5	3,3	3,3	2,7	2,6	2,7	2,8	2,9	2,6	..	2,7	3,1	—	2,9	3,1	3,4	3,2
Södermanlands »	2,5	2,7	2,5	—	3,2	3,3	3,1	2,2	2,0	2,1	2,6	2,3	2,7	2,0	2,2	3,0	—	3,0	2,8	3,4	3,2
Östergötlands »	3,6	3,1	3,3	2,9	3,5	3,5	3,4	2,2	2,5	2,5	2,0	2,5	..	—	2,9	3,3	..	3,1	3,1	3,4	3,3
Jönköpings »	3,3	2,9	3,0	2,8	3,6	3,4	3,4	—	3,0	3,1	3,0	2,9	2,8	—	..	3,3	..	2,9	3,4	3,3	3,4
Kronobergs »	2,8	2,7	2,9	3,0	3,5	3,1	3,2	—	3,1	2,6	2,8	2,3	—	—	—	3,2	..	2,9	3,3	3,2	3,3
Kalmar »	3,8	3,2	3,4	2,9	3,7	3,3	3,4	2,9	3,3	2,7	2,9	2,4	..	—	3,1	3,2	3,1	3,1	3,2	3,3	3,3
Gotlands »	4,2	3,2	3,6	2,8	3,8	3,4	3,3	3,2	3,2	2,9	2,7	2,8	2,6	2,7	2,8	3,5	3,5	3,5	3,0	3,2	3,0
Blekinge »	3,1	3,0	3,1	2,7	3,2	2,7	3,0	—	3,6	2,6	2,7	..	—	—	2,4	3,4	2,8	2,9	3,3	3,4	3,4
Kristianstads »	3,5	3,1	3,4	2,9	3,4	3,3	3,3	2,7	2,8	2,9	2,6	2,8	2,4	2,9	2,6	3,4	2,5	2,7	3,1	3,3	3,2
Malmöhus »	3,8	3,2	3,2	2,9	3,6	3,5	3,4	2,9	3,0	3,6	2,8	3,3	2,6	2,9	2,8	3,4	2,5	2,6	3,0	3,3	3,2
Hallands »	3,5	3,2	2,9	2,5	3,4	3,3	3,3	2,8	3,0	3,5	3,2	3,0	3,0	3,0	2,8	3,4	3,0	2,8	3,2	3,3	3,2
Göteborgs o. Bohus »	2,9	2,7	2,7	..	2,9	3,0	2,9	..	2,5	3,2	2,5	..	—	—	3,0	2,5	—	2,7	3,2	3,2	3,2
Älvsborgs läns n:a del	2,9	2,6	2,8	..	2,9	3,0	2,7	3,0	2,6	2,4	2,8	2,2	2,6	—	..	2,4	—	2,0	3,1	3,0	3,1
» » s:a del	2,8	2,9	2,9	2,5	3,3	3,1	3,1	—	2,9	3,0	2,6	—	—	—	—	3,1	—	3,0	3,4	3,3	3,3
Skaraborgs län	2,9	2,9	2,8	2,9	3,2	3,3	3,3	2,5	2,7	2,6	2,8	2,6	2,5	—	2,4	3,1	—	3,0	3,3	3,4	3,4
Värmlands »	3,0	2,7	2,8	..	3,0	3,0	3,0	2,8	3,0	..	2,6	2,5	2,8	—	..	3,0	—	3,0	3,1	3,1	3,1
Örebro »	3,1	3,1	3,0	..	3,5	3,4	3,2	2,5	2,6	3,2	3,1	2,7	3,2	—	..	3,3	—	3,3	3,1	3,4	3,3
Västmanlands »	3,2	2,9	2,9	—	3,4	3,3	3,2	2,6	2,7	2,6	2,8	2,9	2,7	—	3,0	3,0	—	..	3,1	3,3	3,2
Kopparbergs »	2,8	2,5	2,8	..	3,1	2,7	3,0	2,7	—	—	2,7	3,0	3,0	—	..	3,1	—	2,9	3,1	3,1	3,0
Gävleborgs »	3,0	2,8	3,0	3,0	3,5	3,1	3,2	2,7	3,3	2,0	..	2,9	2,0	—	—	3,2	—	3,0	3,2	3,1	3,1
Västernorrlands »	3,0	1,6	..	..	3,0	2,5	2,8	—	—	—	—	—	—	—	—	3,2	—	3,0	3,1	3,0	2,9
Jämtlands »	..	..	—	—	3,1	2,9	2,8	—	—	—	—	—	—	—	—	3,5	—	3,3	3,0	2,8	2,8
Västerbottens »	—	—	—	—	3,3	3,1	3,3	—	3,0	—	—	—	—	—	—	3,5	—	3,2	3,1	3,0	2,9
Norrbottnens »	—	—	..	—	3,2	2,7	2,9	—	—	—	—	—	—	—	—	3,5	—	3,0	3,2	3,0	3,0
Huvudområden																					
Svealand	2,9	2,9	2,8	2,1	3,3	3,3	3,2	2,4	2,4	2,5	2,9	2,7	2,7	2,3	2,4	3,1	—	3,0	3,0	3,3	3,2
Götaland	3,5	3,1	3,2	2,8	3,5	3,3	3,3	2,5	2,9	3,2	2,7	2,8	2,6	2,8	2,8	3,2	2,6	2,8	3,2	3,3	3,3
Norrland	3,0	2,8	3,0	3,0	3,3	3,0	3,1	2,7	2,8	2,3	..	2,9	2,0	—	—	3,4	—	3,1	3,1	3,0	3,0
Hela riket																					
Oktober 1965	3,3	3,0	3,1	2,8	3,4	3,3	3,3	2,5	2,8	3,2	2,8	2,8	2,6	2,8	2,7	3,2	2,6	2,8	3,1	3,2	3,2
» 1964	3,8	3,4	3,3	2,6	3,3	3,4	3,3	3,2	3,1	3,2	3,1	2,9	2,8	2,9	3,0	2,9	3,2	3,0	3,0	2,6	2,7
» 1963	2,8	2,6	2,4	2,6	2,9	2,9	2,9	2,7	2,5	2,5	3,0	2,4	2,7	2,7	2,4	3,4	3,2	3,2	3,1	3,3	3,2
» 1962	3,1	2,7	2,9	2,6	3,0	2,6	2,9	2,0	2,3	3,1	2,5	2,8	2,3	2,8	..	2,7	2,6	2,5	3,2	..	..
» 1961	3,5	3,1	3,1	3,0	3,3	3,3	3,2	2,6	2,9	3,2	2,9	2,8	2,8	2,7	..	2,8	3,1	3,2	3,5	..	..

¹ Omdömena om skördeutfallet har i de enskilda rapporterna uttryckts med siffervärden enligt följande skala: 5 = mycket god skörd, 4 = god skörd, 3 = medelmåttig skörd, 2 = betydligt under medelmåttig skörd, 1 = nära missväxt, 0 = fullständig missväxt.

Tab. 59. Årsväxtrapporten i oktober 1965: Skördens kvalitet inom huvudområden och hela riket

Område; gröda (grödgrupp)	Antal församlingar efter uppgift om skördens kvalitet					
	Bättre kvalitet än normalt	Normal kvalitet	Sämre kvalitet än normalt	Uppgift saknas	Blankett ej in- kommen	Summa
Svealand						
Höstsäd	—	14	483	40	40	577
Vårsäd	—	168	353	16	40	577
Oljeväxter	1	186	163	187	40	577
Potatis	5	302	188	42	40	577
Hö	3	245	273	16	40	577
Götaland						
Höstsäd	6	309	1 142	158	58	1 673
Vårsäd	6	761	806	42	58	1 673
Oljeväxter	24	681	250	660	58	1 673
Potatis	47	1 009	422	137	58	1 673
Hö	11	704	822	78	58	1 673
Norrland						
Höstsäd	—	22	17	198	4	241
Vårsäd	6	150	64	17	4	241
Oljeväxter	—	8	2	227	4	241
Potatis	19	189	25	4	4	241
Hö	15	179	41	2	4	241
Hela riket						
Höstsäd	6	345	1 642	396	102	2 491
Vårsäd	12	1 079	1 223	75	102	2 491
Oljeväxter	25	875	415	1 074	102	2 491
Potatis	71	1 500	635	183	102	2 491
Hö	29	1 128	1 136	96	102	2 491

3. De objektiva skördeuppskattningarna

Inledning

Kvantitativa uppgifter om skördens storlek per hektar har fram till skördeåret 1963 erhållits i samband med den s. k. årsväxtrapporteringen. Som framgått av den tidigare redogörelsen — se sid. 71—73 — är de metoder som ligger till grund för årsväxtrapporterna emellertid av subjektiv karaktär och de har därför inte lämnat ett helt tillfredsställande underlag för skördeberäkningar. För att få objektiva och exaktare uppskattningar av skörden har

statistiska centralbyrån därför successivt övergått till undersökningar enligt den s. k. provytemetoden. De första försöken med denna metod gjordes 1952, då centralbyrån utförde provundersökningar i samarbete med lantbrukshögskolan. Åren 1953 och 1954 prövades metoden i fältmässiga former i Södermanlands och Östergötlands län. En utvidgning till hela Svealand och Götaland företogs år 1955 och till hela riket år 1956. De starkt ökade kraven

på skördeuppskattningarnas omfattning, som framfördes av 1953 års skördeskadeutredning, föranledde 1957 en kraftig utbyggnad, som pågick fram till 1960. I samband med det år 1961 införda skördeskadeskyddet (se sid. 107) har de objektiva skördeuppskattningarna fått permanent karaktär.

Uppskattningarna omfattade under 1965 liksom de närmast föregående åren dels en huvudundersökning avseende den s.k. biologiska skörden¹ per hektar, dels en serie särskilda undersökningar för bestämning av spill, bärgningsförluster, kvalitet m. m.

Huvudundersökning

Omfattning

Skördeuppskattningarna avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker och omfattar för närvarande nio grödor, nämligen höstvetete, höstråg, vårvete, korn, havre, blandsäd, slätterrädd, matpotatis och fabrikspotatis.

Urval av brukningsenheter

Undersökningarna berör inom varje skördeuppskattningsområde — se sid. 1 — ett urval brukningsenheter, vilka uttagits slumpmässigt med sannolikheten proportionell mot åkerarealens storlek. Sammanlagt ingår normalt cirka 12 500 brukningsenheter i urvalet.

Fältarbetets genomförande

Den centrala ledningen av skördeuppskattningarna utövas av statistiska centralbyrån, medan fältarbetet genomförs i

samarbete med hushållningssällskapen. Hos varje sällskap anställs dels en ledare, dels ett antal provtagare bosatta i olika delar av länet¹. I vissa län, där fältarbetet haft större omfattning, anställs även en assistent till ledaren.

Fältarbetet omfattar i huvudsak två moment, nämligen utläggning av provtytor samt provtagning.

Sedan centralbyrån verkställt urvalet av provtytegräddor och upprättat förteckningar över dessa sker utläggningen av provtytor under våren och försommaren. För varje gröda, som ingår i skördeuppskattningarna (se ovan) och som finns representerad vid gården, skall ett fält utväljas för provtagning. Detta sker slumpmässigt med sannolikheten proportionell mot fältarealen. Efter uppmätning av de uttagna fältens längd och bredd bestäms sedan slumpmässigt två punkter, där provtytor skall skördas.

Vid provtagningen, som skall utföras i så nära anslutning till jordbrukarens skörd som möjligt, avgränsas provtyterna, vilka för spannmål och vall omfattar 1 kvadratmeter med hjälp av cirkelinstrument. För potatis utgör provtytan 4 längdmeter av en fåra. All skörd på provtytan tillvaratas vid provtagningen, dvs. spill skall i möjligaste mån undvikas. Anslutningen till jordbrukarens skörd kan ibland vara svår att uppnå. Sålunda kan exempelvis regn orsaka uppskov med skörden. Speciellt i fråga om vallarna kan detta få betydelse för kvantiteten och särskilda uppgifter inhämtas därför för dessa om tidsdifferensen mellan provtyteskörd och jordbrukarens skörd (att användas vid korrekationsberäkningar, se sid. 83).

¹ = på fältet befintlig skörd.

¹ Antalet provtagare 1965 uppgick totalt till nära 500.

Proven av spannmål och hö förtorkas hos provtagarna och insamlas därefter länsvis i särskilda lagerlokaler, där ytterligare torkning eventuellt sker. Proven skickas sedan till centralbyråns skördestation, vilken är belägen i närheten av Stockholm. Vid stationen, som togs i bruk under 1965, finns utrustning för tröskning och hackning samt nedtorkning och vägning. I samband med anskaffandet av den nya stationen har metoderna för bestämning av provyteskörden ändrats. Med hjälp av en speciellt konstruerad torkanläggning torkas nu hela provyteskörden ned till torrsubstans varefter vägning sker. Tidigare vägdes proven och samtidigt uttogs av den vägda skörden ett separat prov för vattenhaltsbestämning.

I fråga om potatis sker vägning av provyteskörden i omedelbar anslutning till provtagningen. Två slag av biologisk skörd erhålles, nämligen dels total biologisk skörd, dels skörd efter reducering för stora och små samt rötskadade och grönfärgade knölar¹.

Granskning. Resultatbearbetning

All bearbetning av det stora antalet uppgifter som erhålles vid skördeuppskattningarna sker centralt. En viss kontroll av uppgiftsprotokollen utförs dock av ledarna för fälтарbetet.

Vid centralbyrån underkastas uppgiftsmaterialet en detaljerad granskning. På grundval av provyteskördarna verkställs därefter i datamaskin skattningar av den biologiska skörden per hektar varvid för spannmål och slättervall en omräkning sker till 16,5 % vattenhalt. Med ledning

av de särskilda undersökningarna rörande spill, bärgningsförluster och tillväxt på slättervall (se sid. 83) sker slutligen en omräkning av resultaten till att avse bärgad skörd.

Skattningarna av de biologiska hektarskördarna utförs i första hand för varje skördeuppskattningsområde. Genom ytterligare sammanvägningar erhålles sedan skattningar för större områden (produktionsområden, län) och hela riket.

Resultatens tillförlitlighet

För att möjliggöra en bedömning av resultatens tillförlitlighet ges nedan kortfattade redogörelser för avgångar och bortfall samt för medelfelen.

Avgångar och bortfall

Totalt uttogs för 1965 års skördeuppskattningar 12 705 brukningsenheter. Härav visade sig senare 362 gårdar vara nedlagda, uppdelade på flera brukningsenheter e. d. och dessa avfördes därför ur undersökningsurvalet (s. k. avgångar). Bortfall av uttagen brukningsenhet — beroende på vägran från vederbörande jordbrukare att medverka i undersökningen — förekom i 124 fall.

Eftersom de uttagna gårdarna i regel ej odlar samtliga undersökta grödor, blir antalet fält per gröda betydligt lägre än antalet provytegårdar. I vissa fall förekommer dessutom bortfall av provtagning av utlagda provytor, varför antalet fält med skördeuppgift reduceras ytterligare något. Provytefält, som blivit obärgade, har dessutom uteslutits i samband med att separat korrigering för obärgad areal blivit gjord. I tablån på

¹ För fabrikspotatis reducering endast för rötskador.

Gröda	Antal uttagna fält	Bortfall av uttagna fält	
		Ej provtaget	Obärgat eller annan orsak
Höstvete	4 531	79	11
Vårvete	2 035	72	12
Höstråg	2 112	39	20
Korn	8 333	168	102
Havre	7 626	167	96
Blandsäd	2 981	89	45
Slåttervall	10 967	373	—
Matpotatis	3 569	189	7
Fabrikspotatis	675	16	1

sid. 80 (avseende 1965) anges för olika grödor dels antalet uttagna fält, dels bortfallet med fördelning efter orsaker.

Medelfel

Eftersom undersökningarna utförs enligt stickprovsmetodik är resultaten behäftade med vissa slumpfel. I fråga om spannmål varierade det för 1965 uppskattade medelfelet för den biologiska skörden per hektar i riket mellan 0,5 och 1,4 %. För slåttervall utgjorde medelfelet 0,5 %, för matpotatis 1,1 % och för fabrikspotatis 1,6 %. Medelfelens relativa storlek hos länstalen varierade med odlingsfrekvensen för respektive grödor. För växtslag med ojämn förekomst är skattningarna sålunda i vissa fall relativt osäkra, vilket bör beaktas vid användningen av uppgifterna.

Resultat

I tab. 60 redovisas för län, produktionsområden och hela riket den på grundval av provytorna skattade biologiska skörden per hektar för olika grödor. Tab. 61 innehåller uppgifter om bärgad skörd. Denna har, som tidigare nämnts, erhållits genom korrigering av den biologiska skörden med avseende på det spill och de bärgningsförluster m. m. som redovisats i specialundersökningarna.

Den bärgade skörden per hektar 1965 var i fråga om fodersäd och höstråg ungefär lika stor som 1964. Detsamma gällde för slåttervall medan skörden av vete och potatis blev något lägre resp. något högre än närmast föregående år.

Specialundersökningar av spill, bärgningsförluster m. m.

Flertalet specialundersökningar har berört ett underurval av de i huvudundersökningen ingående brukningsenheterna (i vissa fall har samtliga gårdar i huvudundersökningen medtagits). Härvid har i regel en särskild områdesindelning tillämpats. Skördeuppskattningsområdena — se sid. 1 — har sålunda sammanförts till 11 s. k. spillområden. Vid denna gruppering har man i huvudsak utgått från den i jordbruksstatistiken använda indelningen i naturliga jordbruksområden (se sid. 1).

Nedan ges kortfattade beskrivningar av de specialundersökningar, vars resultat utnyttjas vid beräkning av den bärgade skörden per hektar (se ovan). För övriga specialundersökningar lämnas särskilda redogörelser på annan plats i denna publikation (se exempelvis avsnittet »Skördesättet för spannmål», sid. 98).

Tab. 60. Biologisk skörd¹, i kilogram per hektar, år 1965, inom län, produktionsområden och hela riket

Område	Höst-vete	Vår-vete	Höst-råg	Korn	Havre	Bland-säd	Slättervall	Mat-potatis	Fabriks-potatis
<i>Län</i>									
Stockholms stad o. län.....	3 430	2 860	2 700	3 300	3 360	2 590	3 670	23 480	—
Uppsala »	4 150	3 010	3 370	3 370	3 790	3 200	3 840	25 070	—
Södermanlands »	3 220	2 600	2 790	3 440	3 350	3 330	3 620	19 670	—
Östergötlands »	4 590	3 430	3 410	3 760	3 630	3 630	4 030	32 730	..
Jönköpings »	4 000	2 050	2 850	3 030	2 840	2 690	4 470	24 480	33 380
Kronobergs »	2 870	2 240	2 390	2 960	2 680	2 520	4 710	23 320	35 080
Kalmar »	4 250	2 840	2 970	3 530	3 110	2 910	4 270	24 850	31 450
Gotlands »	4 620	2 710	3 090	3 510	2 960	2 890	4 360	23 420	..
Blekinge »	4 140	3 870	3 160	3 630	3 020	2 620	4 950	22 260	27 590
Kristianstads »	4 620	3 800	3 030	4 050	3 730	3 390	5 210	27 670	31 200
Malmöhus »	4 840	3 980	3 430	4 340	4 460	3 730	5 440	31 000	32 990
Hallands »	4 360	3 630	2 650	3 700	3 790	3 350	4 900	32 430	32 750
Göteborgs o. Bohus »	2 750	2 190	2 430	2 460	2 570	2 540	4 310	18 040	..
Älvsborgs läns norra del	2 610	2 040	2 200	2 570	2 690	2 220	4 140	19 380	—
» » södra »	2 850	2 110	2 630	2 880	2 670	2 680	4 760	25 870	34 940
Skaraborgs län.....	3 340	2 420	2 760	3 070	3 230	2 750	4 490	27 160	35 940
Värmlands »	2 620	2 160	2 230	2 420	2 310	1 890	3 930	21 790	—
Örebro »	3 390	2 940	2 940	3 200	3 190	3 020	4 130	25 380	—
Västmanlands »	3 850	3 070	3 300	3 420	3 460	2 960	4 260	21 110	—
Kopparbergs »	2 830	..	2 650	2 510	2 490	1 970	3 790	20 900	—
Gävleborgs »	2 910	2 050	..	2 420	2 490	2 250	4 230	20 860	—
Västernorrlands »	—	..	..	2 580	2 800	2 540	4 070	21 870	—
Jämtlands »	—	—	—	2 790	2 540	2 550	4 080	20 160	—
Västerbottens »	—	—	—	2 380	2 300	2 060	3 680	16 010	—
Norrbottens »	—	—	—	2 470	2 610	2 200	3 760	17 620	—
<i>Produktionsområden</i>									
Götalands södra slättbygder ..	4 960	4 000	3 580	4 370	4 340	3 900	5 210	34 170	34 100
» mellanbygder	4 280	3 640	2 990	3 730	3 670	3 350	4 700	26 000	30 060
» norra slättbygder ..	4 150	3 170	3 150	3 250	3 300	3 270	4 330	30 170	43 190
Svealands slättbygder	3 580	2 930	3 050	3 310	3 380	2 990	3 930	22 940	—
Götalands skogsbygder	3 890	2 400	2 700	3 050	2 890	2 860	4 620	24 280	30 130
Mellersta Sveriges skogsbygder	2 970	1 890	2 640	2 620	2 460	2 260	3 870	22 460	..
Nedre Norrland	2 860	2 190	3 000	2 510	2 520	2 500	4 110	20 950	—
Övre Norrland	—	—	—	2 420	2 370	2 090	3 700	16 900	—
<i>Hela riket</i>									
1965.....	4 070	3 290	3 060	3 320	3 220	3 030	4 250	25 250	30 550
1964.....	4 480	3 620	3 120	3 300	3 210	2 940	4 160	22 310	25 630
1963.....	3 520	2 630	2 380	2 810	2 660	2 560	3 920	24 130	28 880
1962.....	3 570	2 570	2 580	2 870	2 670	2 720	4 380	19 250	24 130
1961.....	3 950	2 820	2 710	3 020	2 930	2 850	4 840	17 410	26 320

¹ Uppgifterna i denna tabell bygger på resultaten från huvudundersökningen, varvid talen för spannmål och slättervall omräknats att avse 16,5 % vattenhalt. I fråga om slättervall har endast den s. k. första skörden beaktats. För potatis har reducering gjorts för stora och små samt rötskadade och grönfärgade knölar (för fabrikspotatis reducering endast för rötskador).

Tab. 61. Bärgad skörd, i kilogram per hektar, år 1965, inom län, produktionsområden och hela riket

Område	Höst-vete ¹	Vår-vete ¹	Höst-råg ¹	Korn ¹	Havre ¹	Bland-säd ¹	Slätter-vall ²	Mat-potatis ¹	Fabriks-potatis ¹
Län									
Stockholms stad o. län	3 210	2 710	2 280	3 000	3 100	2 350	3 690	22 070	—
Uppsala »	3 920	2 850	3 000	3 090	3 530	2 940	3 900	23 920	—
Södermanlands »	3 060	2 500	2 510	3 170	3 140	3 090	3 620	18 660	—
Östergötlands »	4 390	3 310	3 240	3 480	3 400	3 390	4 080	31 750	..
Jönköpings »	3 870	1 970	2 710	2 860	2 710	2 530	4 590	23 190	31 240
Kronobergs »	2 770	2 150	2 270	2 780	2 550	2 370	4 840	22 410	32 980
Kalmar »	4 160	2 690	2 810	3 380	2 990	2 740	4 320	23 570	29 110
Gotlands »	4 530	2 610	2 920	3 370	2 850	2 740	4 330	22 240	..
Blekinge »	4 000	3 760	2 990	3 420	2 890	2 480	4 800	20 810	25 830
Kristianstads »	4 480	3 690	2 870	3 810	3 560	3 200	4 970	26 380	29 220
Malmöhus »	4 700	3 860	3 250	4 090	4 260	3 530	5 050	29 710	31 130
Hallands »	4 230	3 510	2 510	3 470	3 610	3 150	4 670	31 140	..
Göteborgs o. Bohus »	2 600	2 060	2 210	2 210	2 390	2 320	4 360	16 500	..
Älvsborgs läns norra del.	2 520	1 920	2 090	2 370	2 520	2 030	4 190	17 070	—
» » södra »	2 740	2 010	2 490	2 630	2 520	2 490	4 840	24 530	32 830
Skaraborgs län	3 230	2 260	2 640	2 840	3 010	2 480	4 540	26 150	..
Värmlands »	2 520	2 020	2 110	2 220	2 170	1 730	3 970	20 510	—
Örebro »	3 220	2 830	2 750	2 950	2 980	2 790	4 210	24 390	..
Västmanlands »	3 680	2 930	2 980	3 110	3 210	2 710	4 230	19 640	—
Kopparbergs »	2 630	..	2 490	2 300	2 350	1 830	3 850	19 680	—
Gävleborgs »	2 720	1 910	..	2 220	2 310	2 040	4 390	19 600	—
Västernorrlands »	—	..	..	2 350	2 600	2 320	4 240	20 770	—
Jämtlands »	—	—	—	2 600	2 370	2 400	4 210	19 290	—
Västerbottens »	—	—	—	2 180	2 120	1 930	3 790	15 090	—
Norrbottnens »	—	—	—	2 180	2 360	2 060	3 890	16 720	—
Produktionsområden									
Götalands södra slättbygder ..	4 810	3 880	3 390	4 130	4 150	3 710	4 740	32 830	32 100
» mellanbygder	4 180	3 520	2 830	3 550	3 510	3 140	4 490	24 520	28 180
» norra slättbygder ..	3 980	3 040	3 020	3 010	3 080	3 000	4 380	29 110	..
Svealands slättbygder	3 390	2 800	2 730	3 020	3 150	2 750	3 950	21 760	—
Götalands skogsbygder	3 770	2 290	2 550	2 840	2 740	2 680	4 700	23 130	28 010
Mellersta Sveriges skogsbygder	2 740	1 730	2 420	2 410	2 280	2 070	3 930	21 160	..
Nedre Norrland	2 730	..	2 770	2 290	2 340	2 290	4 270	19 830	—
Övre Norrland	—	—	—	2 190	2 170	1 960	3 820	15 980	—
Hela riket									
1965	3 910	3 170	2 880	3 080	3 020	2 820	4 290	24 030	28 620
1964	4 350	3 510	2 990	3 120	3 050	2 770	4 210	21 070	24 080
1963	3 260	2 520	2 090	2 570	2 410	2 400	3 950	22 660	26 470
1962	3 370	2 450	2 420	2 690	2 480	2 420	4 470	18 200	22 030
1961	3 770	2 610	2 450	2 840	2 690	2 640	4 610	16 460	24 250

¹ = biologisk skörd minus spill. Reducering har gjorts för obärgad areal. — ² Avser bärgad första skörd. Den biologiska skörden har korrigerats för tillväxt, bärgningsförluster samt obärgad areal.

Spill för spannmål

Särskilda undersökningar rörande spillet för spannmål utfördes under 1965 på varannan av gårdarna i huvudundersökningen. Vid dessa undersökningar, vilka ägde rum omedelbart efter jordbrukarens egen skörd, fastställdes genom noggrann kontroll av ett antal små provtytor hur stor mängd spannmål som blivit kvarlämnad på fältet efter skörden. Eftersom spill i viss utsträckning förekommer även vid provyteskörden — och för vilken en justering måste göras — har på var tionde provytegård dessutom undersökts kvantiteten kvarblivna lösa kärnor på de i huvudundersökningen skördade ytorna. Resultaten från de båda undersökningarna 1965 lämnas i nedanstående tablå (avser rikssiffror).

Gröda	Spill på fältet, kilogram per hektar	Spill på prov- ytorna, kilogram per hektar
Höstvete	175	19
Vårvete	143	23
Höstråg	174	9
Korn	246	19
Havre	225	39
Blandsäd	240	34

Före 1964 har spillundersökningarna beträffande spannmål utförts enligt en annan metod än den ovan beskrivna (spiltalen erhöles därvid i princip som skillnaden mellan provyteskörden och av jordbrukaren bärgad skörd). Jämförelser har visat att de båda metoderna resultatmässigt ger förhållandevis små skillnader.

Tillväxt för slåttervall

I fråga om slåttervall skall den biologiska skörden justeras för tillväxten mellan provyteskörden och jordbrukarens skörd. På härför uttagna fält (eller delar av fälten)

skördades 1965 ett stort antal provtytor vid två tidpunkter, nämligen dels omkring 3 dagar före, dels omkring 5 dagar efter jordbrukarens skörd. Skillnaden beräknades och dividerades sedan med tidskillnaden, varvid tillväxten per dag erhöles. I genomsnitt för riket uppgick tillväxten per dag 1965 till 99 kilogram per hektar eller 2,6 % av den primärt erhöles skörden.

Bärgningsförluster på slåttervall

För bestämning av bärgningsförlusterna på slåttervall utlades på fält (eller del av fält) vid cirka 750 provytegårdar ett stort antal provtytor. I samband med jordbrukarens bärgning fastställdes sedan den bärgade skörden på ifrågavarande areal. Vidare uppmättes arealen för beräkning av bärgad skörd per hektar. Skillnaden mellan provyteskörden — justerad för tillväxten mellan provtagningen och jordbrukarens skörd — och bärgad skörd utgör den s. k. bärgningsförlusten¹. Resultaten för 1965 visar att bärgningsförlusterna totalt sett utgjorde 134 kilogram per hektar eller 2,8 % av den biologiska skörden.

Återväxt på slåttervall

Återväxten på slåttervall bestämdes så, att man på cirka 2 000 fält i huvudundersökningen valde två nya ytor, där återväxten skördades i anslutning till betesgången. För att kunna beakta ofullständig betning skördades provtytor även på betade fält.

Återväxten per hektar utnyttjad slåttervall 1965 beräknas som helhet ha upp-

¹ Bärgningsförlusten beror till viss del även av skillnader i stubbhöjd m. m. vid jordbrukarens skörd resp. provyteskörden.

gått till 1 670 kilogram eller 39 % av den biologiska skörden.

Vallåterväxtens tillvaratagande¹

Slåttervallens fördelning efter sättet för vallåterväxtens tillvaratagande undersöktes vid samtliga provytegårdar med förekomst av slåttervall. Av resultaten för riket framgår att omkring 75 % av återväxten 1965 användes för bete, medan 19 % av arealen ej utnyttjades.

Spill för potatis

Genom undersökningar på cirka var fjärde provytegård (efterskörd på tre provytor) fastställdes spillet för potatis, dvs. den i jorden kvarlämnade kvantiteten. För matpotatis utgjorde det totala

¹ Uppgifterna om vallåterväxtens tillvaratagande har använts för beräkning av utnyttjad återväxt per hektar slåttervall.

spillet 1965 2 300 kilogram per hektar (7,5 % av den biologiska skörden) och för fabrikspotatis 2 230 kilogram per hektar (7,1 %).

Obärgad areal

Från varje provytegård inhämtades i likhet med tidigare uppgifter rörande den obärgade arealen av olika grödor (avsåg förhållandena den 1 januari 1966). Resultaten från undersökningen visar att endast obetydliga arealer blev obärgade 1965.

Övrig publicering

Resultaten från 1965 års objektiva skördeuppskattningar (huvudundersökningen samt vissa specialundersökningar) har redovisats i Statistiska meddelanden J 1966:7.

4. Totalskörden av spannmål, slåttervall och potatis

Inledning

Uppgifter om hektarskördens storlek 1965 har för spannmål, potatis och slåttervall lämnats i tab. 60 och tab. 61. I föreliggande avsnitt presenteras beräkningar av totalskörden för dessa grödor.

Resultat

Eftersom resultaten enligt de objektiva skördeuppskattningarna avser skörd på enbart besädd areal har jordbruksinventeringarnas arealdata — se tab. 47 — ej kunnat utnyttjas för totalskördeberäkningar förrän vissa justeringar blivit ut-

förda. I syfte att erhålla underlag för sådana justeringar genomförs i anslutning till de objektiva skördeuppskattningarna från och med sommaren 1963 fältmätningar på ett underurval av de i jordbruksinventeringen i juni ingående brukningsenheter¹. Resultaten från 1963 och 1964 års mätningar har utnyttjats vid fastställandet av följande korrigeringstal,

¹ För en närmare beskrivning av dessa fältmätningar, se Knut Medin, Bernt Wilson och Fritz Karlström: Omläggningen av jordbruksinventeringarna. IV. Fältmätningar för kontroll av inventeringarnas arealuppgifter. Statistisk tidskrift 1966:3.

som anger med hur många procent arealinventeringens uppgifter för åren 1961—1965 reducerats i syfte att ge den faktiskt besädda arealen resp. år.

Gröda (grödgrupp)	Riksområde ¹	Reduceringstal, procent	
		1964—1965	1961—1963
Brödsäd	1	3	5
	2 och 3	10	10
Fodersäd	1	5	5
	2 och 3	10	10
Slåttervall	Samtliga	7	7
Potatis	1	5	5
	2 och 3	25	20
Oljeväxter ²	Samtliga	5	5

Vid bearbetningen har de reducerade arealerna för naturliga jordbruksområden summerats till länstal, varefter totalskör-

¹ Riksområde 1 = södra och mellersta Sveriges slättbygder; Riksområde 2 = södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder; Riksområde 3 = norra Sverige. — ² I fråga om oljeväxter har den reducerade arealen använts vid beräkning av hektarskörden. Se närmare här om sid. 91.

den av varje gröda erhållits genom multiplikering med länsmedeltalen för den bärgade skörden per hektar.

De på angivet sätt framräknade totalskördarna för 1965 redovisas länsvis i tab. 62, som även innehåller uppgifter om de arealer som använts i beräkningarna.

Enligt tabellen blev skörden av höst-vete, höstråg, korn och potatis större 1965 än 1964 medan det motsatta gällde för vårvete, havre, blandsäd och slåttervall. Till övervägande delen var dessa förändringar utslag av arealökningar resp. arealminskningar.

Övrig publicering

Resultaten från totalskördeberäkningarna för 1965 har tidigare presenterats i Statistiska meddelanden J 1966:15. I denna redogörelse lämnas även uppgifter om hektar- och totalskörden för sockerbeter resp. oljeväxter (jfr tab. 65 och tab. 66 i föreliggande publikation).

Tab. 62. Total skörd, i ton, av spannmål, slätterrädd och potatis, år 1965, inom län och Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Höstvete		Vårvete		Höstråg	
	Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ² , hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ² , hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ² , hektar
<i>Län</i>						
Stockholms stad o. län	42 950	13 380	11 560	4 264	2 890	1 267
Uppsala »	62 050	15 829	15 150	5 317	7 930	2 645
Södermanlands »	64 710	21 148	7 680	3 074	3 400	1 354
Östergötlands »	195 290	44 486	12 310	3 719	20 450	6 311
Jönköpings »	5 120	1 323	1 770	896	1 760	650
Kronobergs »	1 720	619	830	386	1 620	714
Kalmar »	55 860	13 428	5 340	1 986	21 440	7 629
Gotlands »	37 890	8 364	1 660	636	14 130	4 840
Blekinge »	8 360	2 091	6 720	1 788	6 800	2 273
Kristianstads »	48 800	10 893	16 600	4 499	28 170	9 814
Malmöhus »	160 830	34 220	62 660	16 232	27 360	8 419
Hallands »	11 550	2 730	10 540	3 004	4 930	1 965
Göteborgs o. Bohus »	4 850	1 866	2 530	1 230	1 220	551
Älvsborgs »	9 050	3 575	2 920	1 505	2 390	1 111
Skaraborgs »	81 960	25 373	2 390	1 056	13 330	5 048
Värmlands »	9 820	3 895	1 310	647	1 470	697
Örebro »	17 520	5 442	6 090	2 151	3 950	1 437
Västmanlands »	31 830	8 649	13 220	4 511	4 380	1 471
Kopparbergs »	3 940	1 499	..	..	1 440	580
Gävleborgs »	2 150	790	480	251	..	..
Västernorrlands »	..	..	..	..	..	..
Jämtlands »	..	..	..	..	..	..
Västerbottens »	—	—	—	—	—	—
Norrbottens »	—	—	—	—	..	..
<i>Hela riket</i>						
1965	856 250	219 619	181 760	57 204	169 060	58 920
1964	789 440	181 128	275 070	78 219	119 260	39 795
1963	499 320	152 862	196 180	77 671	75 450	36 105
1962	662 620	196 623	243 710	99 475	164 350	67 913
1961	545 590	144 718	293 580	112 481	163 660	66 801

¹ = bärgad skörd per hektar × besädd areal. I fråga om slätterrädd avses första skörd. Samtliga tal om-
ten. — ² = bärgad skörd per hektar × besädd areal. Reducering har gjorts för stora och små samt röt-

hela riket

Korn		Havre		Blandsäd		Slätterrädd		Potatis	
Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ¹ , hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ¹ , hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ¹ , hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ¹ , hektar	Total skörd ¹ , ton	Beräknad besädd areal ¹ , hektar
44 240	14 745	49 210	15 873	26 390	11 230	89 850	24 350	35 490	1 608
71 350	23 089	57 230	16 214	47 140	16 033	90 120	23 107	22 700	949
68 340	21 559	109 590	34 900	13 490	4 365	107 630	29 733	18 400	986
80 130	23 026	109 780	32 287	54 870	16 186	164 720	40 373	57 210	1 799
21 560	7 539	55 440	20 457	19 240	7 605	211 340	46 043	55 360	2 280
13 170	4 738	36 490	14 309	10 510	4 433	145 130	29 985	45 150	1 862
62 340	18 443	48 630	16 263	22 520	8 218	191 590	44 349	87 260	3 600
56 090	16 645	4 050	1 423	2 110	771	89 560	20 684	21 880	995
21 230	6 209	6 400	2 215	5 540	2 236	55 090	11 477	128 930	5 224
130 930	34 366	33 780	9 488	40 150	12 547	215 970	43 455	345 150	12 102
225 930	55 239	68 460	16 071	52 940	14 997	200 240	39 651	191 950	6 373
82 700	23 832	85 280	23 624	21 630	6 866	169 470	36 290	103 040	3 309
15 530	7 025	32 940	13 784	7 820	3 371	109 070	25 015	22 210	1 350
48 310	19 717	98 900	39 248	11 560	5 003	294 620	66 059	55 580	2 466
109 310	38 490	244 350	81 179	18 380	7 410	301 790	66 473	79 230	2 963
40 440	18 218	48 210	22 215	2 780	1 606	201 220	50 686	44 300	2 160
78 790	26 707	94 080	31 569	4 910	1 762	107 040	25 424	34 290	1 406
96 500	31 030	112 010	34 895	21 790	8 041	109 180	25 812	9 920	505
40 030	17 404	18 120	7 711	2 530	1 385	96 870	25 162	19 960	1 014
33 640	15 155	20 090	8 698	7 730	3 792	171 510	39 068	32 930	1 680
23 510	10 005	4 220	1 622	6 830	2 944	184 960	43 623	37 990	1 829
19 870	7 643	1 490	627	2 360	984	144 980	34 436	28 880	1 497
37 870	17 370	900	425	5 630	2 917	256 420	67 656	38 740	2 567
14 910	6 839	680	290	1 380	668	151 030	38 826	25 880	1 548
1 436 720	465 033	1 340 330	445 387	410 230	145 370	3 859 400	897 737	1 542 430	62 072
1 374 560	438 680	1 447 700	474 860	456 290	164 579	4 014 910	952 724	1 477 080	69 101
1 155 350	450 230	1 156 330	481 830	428 450	177 417	3 882 000	981 586	1 907 750	82 082
925 720	344 135	1 184 040	477 436	448 050	185 143	4 120 240	921 752	1 515 550	80 700
944 580	332 597	1 393 740	518 118	544 700	206 326	4 451 770	965 676	1 525 580	86 533

räknade att motsvara 16,5 % vattenhalt. ---² Beträffande innebörden i begreppet »besädd areal», se textskadade och grönfärgade knölar.

5. Förmalningen av spannmål. Producentpriserna på vegetabilieprodukter m. m.

Inledning

Kvantitetsuppgifter rörande jordbrukarnas leveranser av brödsäd, kvarnarnas förmalning, saluförd produktion av mjöl etc. sammanställs och redovisas varje månad av statens jordbruksnämnd. Vidare

lämnas — likaledes för varje månad — uppgifter om prisutvecklingen för olika vegetabilieprodukter. Nämda redovisning ingår som en del i jordbruksnämndens löpande månadsstatistik över produktion,

Tab. 63. Jordbrukares leveranser av spannmål, återförsäld utsäde, förmalning, framställning av mjöl till avsalu samt lager av vete och råg, i milj. kilogram åren 1960/61—1964/65 samt 1961—1965

Slag av spannmål	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64	1964/65	1961	1962	1963	1964	1965
<i>Jordbrukares leveranser¹</i>										
Höstvete	514	460	510	381	651	463	499	405	583	743
Vårvete	169	240	182	139	217	228	186	146	195	153
Råg	145	126	120	49	94	130	120	56	90	136
<i>Återförsäld utsäde</i>										
Höstvete	16	14	17	17	19	..	..	..	..	..
Vårvete	11	22	15	16	13	..	..	..	..	..
Råg	8	7	8	5	5	..	..	..	..	..
<i>Förmalning²</i>										
Vete	508	518	510	505	498	506	515	508	507	504
Råg	142	141	142	144	139	140	142	139	143	140
Havre	27	27	26	26	25	27	26	26	27	24
<i>Därav löneförmalning</i>										
Vete	11	9	5	4	4	10	8	5	4	4
Råg	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1
<i>Framställning av mjöl till avsalu³</i>										
Summa vete och råg	495	501	497	498	495	494	500	496	497	500
<i>Lager av spannmål⁴</i>										
Vete	331	308	403	379	461	686	745	682	839	850
Råg	166	49	78	63	71	205	134	114	128	150
<i>Därav lager hos handelskvarnar</i>										
Vete	79	89	95	106	127	171	158	150	189	179
Råg	39	29	48	41	52	52	55	71	74	69

¹ Leveranser till handelskvarnar och spannmålshandlare. — ² Förmalning av inhemsk och utländsk spannmål vid handelskvarnar (inkl. s. k. löneförmalning). — ³ Leveranser från handelskvarnar. —

⁴ Lager hos handelskvarnar, Svensk Spannmålshandel samt spannmåls- och utsädeshandlare. Avser lager av inhemsk och utländsk spannmål sista dagen resp. år.

Tab. 64. Producentpriser på spannmål, vallhö, fabrikspotatis och sockerbetor samt partipris på matpotatis, i kronor per deciton, åren 1960/61—1964/65 samt 1961—1965¹

År	Vete	Råg	Havre	Korn	Vallhö	Mat- potatis	Fabriks- potatis ²	Socker- betor ²
1964/65	53,71	51,82	42,44	43,37	24,40	34,88	15,65	9,49
1963/64	51,89	49,03	39,92	40,87	18,69	25,43	15,15	10,05
1962/63	49,93	46,04	40,03	41,21	16,44	44,18	14,50	8,22
1961/62	44,02	40,17	34,57	36,01	14,84	42,97	13,50	6,80
1960/61	46,02	42,17	38,31	38,65	18,16	28,60	13,50	7,29
1965	53,94	52,65	43,35	44,78	26,55	35,24	15,73	9,98
1964	52,44	49,85	41,10	42,03	20,58	26,35	15,31	9,49
1963	50,56	47,03	39,97	41,06	17,24	40,32	14,67	10,05
1962	45,93	42,09	37,12	38,65	15,28	46,28	13,83	8,22
1961	45,35	41,50	35,64	36,30	17,35	29,45	13,50	6,80

¹ Beträffande den närmare innebörden i redovisade priser, se texten. — ² Inkl. skördeskadeavgift (fr. o. m. september 1961). — ³ Inkl. skördeskadeavgift (fr. o. m. juli 1961). Samma priser är insatta för kalenderår och det regleringsår, avseende tiden februari—januari, som börjar under kalenderåret. Periodindelningen sammanhänger med den speciella sockerregleringen.

försäljning, lagerhållning, utrikeshandel samt priser rörande jordbrukets produkter och förnödenheter.

Större delen av den löpande vegetabiliestatistiken baseras på uppgifter som insamlas i jordbruksnämndens egen regi. Uppgiftsinsamlingen beträffande priserna sker dock huvudsakligen av jordbrukets organisationer.

Resultat

I tab. 63 och tab. 64 har för åren 1960/61—1964/65 samt 1961—1965 sammanställts uppgifter om produktionen av vegetabilier etc. samt om prisutvecklingen för dessa.

Den första tabellen innehåller kvantitetsdata rörande jordbrukarnas leveranser av brödsäd, återlevererat utsäde, kvarnarnas förmalning samt saluförd produktion av mjöl. Vidare ingår vissa uppgifter

om lagren av vete och råg (avseende lagren den sista dagen resp. år). Redovisningen i tabellen baseras dels på uppgifter som jordbruksnämnden insamlat direkt från handelskvarnarna, dels på statistik som sammanställts i samarbete med föreningen Svensk Spannmålshandel.

De i tab. 64 redovisade producentpriserna¹ på vegetabilieprodukter avser i samtliga fall ovägda årsgenomsnitt av resp. månadsvärden. För vete och råg utgör priserna medeltal av Sveriges Lantbruksförbunds noteringar (exkl. förmalningsavgift) eller, om sådana noteringar ej funnits, gällande inlösenpriser. För fodersäd redovisas likaledes genomsnitt av Lantbruksförbundets noteringar och för vallhö priset till producent för pressad vara på stationer i mellersta Sverige. Priset för matpotatis avser engrospriset i Stockholm för prima välsorterad vara

¹ Engrospris för matpotatis.

(sortklass I) och priset för fabrikspotatis det av samarbetsorganet för stärkelseproducenter och bränneriätkare fastställda priset vid 17,5 % stärkelsehalt och 70 kilogram hektolitervikt. Prisuppgifterna för sockerbetor slutligen utgör grundpriset till producent för vara med 16 % sockerhalt.

Övrig publicering

Fortlöpande uppgifter om försörjningen med vegetabilieprodukter och om prisutvecklingen redovisas varje månad i Jordbruksekonomiska Meddelanden. I samma tidskrift införs dessutom årligen sammanfattande artiklar rörande produktionen m. m. av jordbruksprodukter.

6. Odlingen av sockerbetor

Inledning

Av redogörelsen i avsnitt VII:3 (sid. 77) har framgått att sockerbetor för närvarande ej blir föremål för objektiva skördeuppskattningar. De officiella skördeuppgifterna för dessa bygger i stället på Svenska Sockerfabriks Aktiebolagets s. k. kontrakt- och leveransstatistik.

Resultat

I tab. 65 har för de sockerbetsodlande länen sammanställts data rörande arealstorlek samt skördeutfall 1965. Beträffande arealuppgifterna bör påpekas, att dessa vid jämförelse med motsvarande arealer enligt jordbruksinventeringen i juni — se tab. 47 — företer vissa avvikelser. Dessa

Tab. 65. Sockerbetsodlingen 1965: Skördad areal, skörd per hektar samt total skörd, inom län och hela riket

Område	Skördad areal, hektar	Skörd per hektar, kilogram	Total skörd, ton
<i>Län</i>			
Östergötlands län	182	24 700	4 510
Kalmar »	2 640	28 000	73 880
Gotlands »	3 231	32 300	104 250
Blekinge »	673	28 500	19 220
Kristianstads »	9 507	30 700	291 760
Malmöhus »	24 849	33 300	828 360
Hallands »	645	27 700	17 880
<i>Hela riket</i>			
1965	41 727	32 100	1 339 860
1964	44 072	39 300	1 730 870
1963	40 380	39 000	1 573 950
1962	46 762	30 800	1 442 030
1961	49 828	40 200	2 000 600

skillnader, vilka i flertalet fall är helt obetydliga, torde i huvudsak sammanhånga med slumpfel i inventeringsresultaten.

Under senare år har Sockerbolagets kontraktsteckning omfattat även vissa odlingar i Danmark. Från dessa har dock bortsetts vid sammanställningen av tabelluppgifterna¹.

Tabellen visar att totalskörden sockerbetor 1965 var drygt 20 % lägre än 1964. Bakom minskningen låg i första hand ett avsevärt försämrat utbyte per hektar.

¹ Avkastningen från de danska odlingarna redovisas som import. Se tab. 107.

Övrig publicering

Detaljuppgifter om sockerbetsodlingen lämnas fortlöpande i Sockerbolagets månadsrapporter samt i dess årsberättelser. Utöver de i föreliggande publikation meddelade resultaten ges där bl. a. uppgifter om försäljningen av socker och sirap samt om avkastningens råsockervärde.

Beträffande 1965 års sockerbetsodling har i Statistiska meddelanden J 1966:15 tidigare lämnats uppgifter om skördad areal samt hektar- och totalskörd.

7. Odlingen av oljeväxter

Inledning

Detaljerad information om oljeväxtodlingen redovisas årligen i föreningen Sveriges Oljeväxtintressenters s. k. kontrakts- och leveransstatistik. För olika grödor och län lämnas sålunda data rörande bl. a. kontrakterad areal, totalskörd samt skördens vatten- resp. oljehalt. Eftersom odlingen av oljeväxter till viss del sker utanför kontrakt¹ företer arealstatistiken vissa avvikelser i förhållande till resultaten från jordbruksinventeringarna (se tab. 47).

Resultat

Uppgifter länsvis om skörden av oljeväxter 1965 meddelas i tab. 66. Under kolumnrubriken »Total skörd» redovisas i tabellen de av Sveriges Oljeväxtintressenter

mottagna kvantiteterna. Hektarskördetalen utgör kvoten mellan dessa totalskördar och motsvarande besädda arealer¹.

Den totala skörden av höstraps blev enligt tabellen avsevärt högre 1965 än 1964, huvudsakligen beroende på arealökning. För vitsenap noterades — främst till följd av reducerad odling — en kraftigt minskad skörd.

Övrig publicering

Uppgifter för 1965 om skörden av oljeväxter har av statistiska centralbyrån redovisats i Statistiska meddelanden J 1966:15. Motsvarande arealuppgifter (enligt jordbruksinventeringen i juni 1965) återfinns i meddelande nr J 1965:37 i samma serie.

¹ Av 1964 års totala skörd av oljeväxter harrörde 3—11 % från icke kontrakterade arealer.

¹ Se närmare sid. 85.

Tab. 66. Oljeväxtodlingen 1965: Skörd per hektar¹, beräknad besädd areal² samt total skörd^{1 3}, inom län och hela riket. Preliminära resultat

Område	Hösttraps			Vårtraps			Hösttraps		
	Skörd per hektar, kilogram	Beräknad besädd areal, hektar	Total skörd, ton	Skörd per hektar, kilogram	Beräknad besädd areal, hektar	Total skörd, ton	Skörd per hektar, kilogram	Beräknad besädd areal, hektar	Total skörd, ton
Län									
Stockholms stad o. län	1 950	1 429	2 790	..	..	370	1 500	1 589	2 380
Uppsala »	2 100	626	1 310	1 200	1 154	1 380	1 910	1 883	3 590
Södermanlands »	1 760	820	1 440	1 420	675	960	1 680	796	1 340
Östergötlands »	2 470	5 398	13 300	..	..	180	1 810	1 863	3 370
Jönköpings »	..	..	670	..	..	30	..	..	130
Kronobergs »	..	..	40	..	..	70	..	..	160
Kalmar »	2 240	1 739	3 900	..	..	100	..	..	390
Gotlands »	2 460	1 711	4 210	..	..	50	1 830	1 473	2 690
Blekinge »	1 900	544	1 030	..	..	220	..	..	20
Kristianstads »	2 940	7 420	21 810	..	..	610	2 580	1 211	3 130
Malmöhus »	3 280	28 997	94 980	1 700	1 429	2 430	2 860	2 652	7 590
Hallands »	3 050	608	1 860	..	..	740	..	..	230
Göteborgs o. Bohus »	..	..	140	..	..	190	..	..	..
Älvsborgs »	..	..	490	1 300	748	970	..	..	120
Skaraborgs »	2 230	2 826	6 290	1 280	1 016	1 290	1 790	2 387	4 280
Värmlands »	..	..	20	..	..	510	..	..	20
Örebro »	..	..	580	1 530	2 361	3 620	..	..	790
Västmanlands »	..	..	500	1 810	3 472	6 270	2 130	544	1 160
Kopparbergs »	..	..	..	..	..	10	..	..	80
Gävleborgs »	..	..	..	..	..	..	..	..	230
Västernorrlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jämtlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västerbottens »	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottens »	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hela riket									
1965.....	2 920	53 193	155 360	1 510	13 260	20 000	1 980	16 023	31 700
1964 ⁴	2 680	43 305	115 890	1 710	15 988	27 280	2 090	16 858	35 240
1963 ⁴	2 090	35 532	74 370	1 580	6 997	11 030	1 550	10 100	15 670
1962 ⁴	2 640	43 898	115 840	1 210	4 596	5 550	2 050	11 374	23 330
1961 ⁴	2 630	34 620	90 890	1 480	3 941	5 830	1 950	10 580	20 600

¹ Avser frö med 18 % vattenhalt. — ² Se sid. 85. — ³ = levererade kvantiteter (ev. leveranser efter den 1 februari 1966 ej beaktade). — ⁴ Definitiva resultat.

Tab. 66 (forts.). Oljeväxtodlingen 1965: Skörd per hektar, beräknad besädd areal samt total skörd, inom län och hela riket

Område	Värrybs			Oljelin			Vitsenap		
	Skörd per hektar, kilogram	Beräknad besädd areal, hektar	Total skörd, ton	Skörd per hektar, kilogram	Beräknad besädd areal, hektar	Total skörd, ton	Skörd per hektar, kilogram	Beräknad besädd areal, hektar	Total skörd, ton
<i>Län</i>									
Stockholms stad o. län	..	..	40	—	—	—	..	..	270
Uppsala »	..	..	100	..	..	..	..	..	240
Södermanlands »	..	..	40	..	..	..	..	..	300
Östergötlands »	..	..	30	—	—	—	1 600	1 234	1 970
Jönköpings »	..	..	20	—	—	—	..	..	10
Kronobergs »	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalmar »	..	..	10	—	—	—	..	..	230
Gotlands »	..	..	80	..	..	10	1 150	609	700
Blekinge »	..	..	..	—	—	—	..	..	40
Kristianstads »	..	..	330	..	..	30	1 360	1 053	1 440
Malmöhus »	..	..	110	..	..	130	1 460	3 902	5 680
Hallands »	..	..	10	..	..	..	..	..	180
Göteborgs o. Bohus »	..	..	..	—	—	—	..	..	..
Älvsborgs »	..	..	40	—	—	—	..	..	..
Skaraborgs »	..	..	90	—	—	—	..	..	90
Värmlands »	900	1 282	1 150	—	—	—	..	..	..
Örebro »	..	..	90	—	—	—	..	..	10
Västmanlands »	940	519	490	—	—	—	..	..	20
Kopparbergs »	..	..	130	—	—	—	..	..	10
Gävleborgs »	..	..	90	—	—	—	—	—	—
Västernorrlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jämtlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västerbottens »	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottens »	—	—	—	—	—	—	—	—	—
<i>Hela riket</i>									
1965.....	970	2 930	2 850	1 600	173	170	1 290	8 663	11 190
1964 ¹	1 200	2 258	2 710	1 200	276	330	1 810	21 940	39 640
1963 ¹	1 130	1 564	1 760	960	375	360	1 370	20 579	28 120
1962 ¹	780	1 501	1 170	670	713	480	1 460	17 235	25 200
1961 ¹	800	826	660	990	1 243	1 230	1 680	14 238	23 930

¹ Definitiva resultat.

Tab. 67. Spånadsvästodlingen åren 1961—1965: Odlad areal samt total skörd. Hela riket

År	Spånadslin			Hampa		
	Odlad areal, hektar	Total skörd, ton		Odlad areal, hektar	Total skörd, ton	
		Frö	Repad halm		Frö	Repad halm
1965	1 405	11 800	16 800	386	— ²	2 198
1964	2 220	2 687	11 071	530	— ²	3 336
1963	1 937	2 084	8 869	667	— ²	4 031
1962	1 875	2 054	10 906	858	— ²	3 817
1961	1 837	1 911	8 750	863	25	4 597

¹ Preliminära uppgifter. — ² Under åren 1962—1965 har odlats en sydeuropeisk hampsort, som icke lämnar moget frö i vårt klimat.

8. Odlingen av spånadsväxter

Inledning

Statistiska uppgifter om odlingen av spånadsväxter har årligen lämnats av centralorganisationen för landets odlare, Riksförbundet Lin och Hampa¹. I statistiken, vilken baserats på uppgifter från de enskilda odlareföreningarna, har bl. a. erhållits upplysningar om besädd areal och om totalskörd (specificerad på repad halm samt frö).

¹ Från och med skördeåret 1966 har det statliga stödet åt spånadsvästodlingen indragits, vilket väntas medföra en kraftig nedgång av den odlade arealen. I samband härmed kommer Riksförbundet Lin och Hampa att upphöra som central odlareorganisation.

Resultat

Areallernas omfattning samt skördens storlek åren 1961—1965 belyses i tab. 67 (avser rikssiffror). Beträffande odlingens förläggning kan nämnas att hampa under senare år odlats enbart på Gotland, medan odlingen av spånadslin varit koncentrerad till Skåne och Halland.

Övrig publicering

Utförlig information om spånadsvästodlingen har varje år meddelats i särskild årsredovisning från Riksförbundet Lin och Hampa, i regel 4 à 5 månader efter utgången av resp. redogörelseår.

9. Statsplomberingen av utsäde

Inledning

I den s. k. frölagen från år 1928 stadgas om skyldighet för försäljare av utsäde att lämna vissa uppgifter, som är av betydelse för bedömandet av det utbudna utsädets kvalitet. Härutöver finns ytterligare kon-

troll, bl. a. i form av de särskilda statsplomberingsbestämmelserna. Statsplombering av utsäde är obligatorisk i fråga om stråsäd och trindsäd men frivillig beträffande övriga växtslag.

Plomberingsverksamhetens organisation m. m.

I särskild kungörelse har Kungl. Maj:t fastställt vilka organ som äger utföra statsplombering och vilka grundläggande krav som dessa organ skall uppfylla. Förutom av statens centrala frökontrollanstalt, som är centralt organ för den statliga och den med statsunderstöd bedrivna frökontrollverksamheten inom riket, får plombering sålunda utföras av sådan lokal frökontrollanstalt som lantbruksstyrelsen förklarar behörig härtill. Sådan behörighet hade under verksamhetsåret 1964/65 frökontrollanstalterna i Örebro, Linköping och Skara.

Det ankommer vidare på lantbruksstyrelsen att utfärda närmare föreskrifter rörande plomberingsförfarandet. Med stöd härav har lantbruksstyrelsen som grundläggande villkor för statsplombering föreskrivit att vederbörande uppdragsgivare skall disponera lokaler och anordningar för rensning av utsädet. Varuparti provtages i sådan lokal av provtagare från frökontrollanstalt, behörig att utföra statsplombering.

Plomberingen utförs enligt någon av följande plomberingsklasser.

Statsplomb	Original ¹
»	KOB
»	A
»	B
»	U

För var och en av plomberingsklasserna utom klass Statsplomb U gäller särskilt fastställda kvalitetsfordringar, strängast

för klass Statsplomb Original och mildast för klass Statsplomb B. Plombering i klass Statsplomb U förekommer främst under bristsituationer. Kvalitetskrav för klassen bestäms därför först då sådan plombering behöver tillgripas.

Enligt gällande bestämmelser får statsplombering ske endast av utsäde av sådan sort som en av lantbruksstyrelsen tillsatt nämnd — den s. k. originalutsädesnämnden — prövat vara lämplig för odling inom landet (eller för export). Där ur försörjningssynpunkt så är påkallat äger lantbruksstyrelsen dock medge att statsplombering får ske även av annat utsäde.

Enligt bestämmelserna skall partiet för att kunna statsplomberas uppfylla vissa krav avseende

sortäktighet,
sortrenhet,
inblandning av främmande gagnväxtfrön,
grobarhet,
vattenhalt,
sundhet,
renhetsgrad,
ogräshalt,
rensningsgrad,
sorteringsgrad samt
halt av skalade frön.

Varje kolli med statsplomberad utsädesvara förses med plomberingsbevis innehållande uppgift om plomberingsklass, renhetsgrad i viktprocent, antal främmande gagnväxtfrön per kilogram, antal ogräsfrön per kilogram, rent grott frö i procent, vattenhalt m. m. Tre olika former av plomberingsbevis förekommer, nämligen dels bevis för vara som undergått fullständig undersökning, dels partiellt plomberingsbevis för vara, där alla undersök-

¹ Rätten att plombera såsom Statsplomb Original tillkommer främst förädlaren, sortägaren eller dennes representant.

Tab. 68. Statsplomberat utsäde år 1964/65: Total plomberad kvantitet, i deciton

Växtslag	Slag av bevis ¹							Summa
	Statsplomb Original	Statsplomb KOB	Statsplomb A	Statsplomb B	Statsplomb U	Provtagningsbevis	Partiellt bevis	
Stråsäd	163 595	297 101	837 694	280 537	13 834	17 306	48 331	1 658 398
Baljväxter	4 793	4 229	13 371	9 207	11 125	—	258	42 983
Vallväxter	3 073	7 337	20 793	20 771	—	—	701	52 675
Oljeväxter, spånadsväxter ..	4 656	4 016	4 839	2 379	—	—	190	16 080
Summa 1964/65	176 117	312 683	876 697	312 894	24 959	17 306	49 480	1 770 136
» 1963/64	168 846	265 313	656 301	372 074	50 824	43 597	87 963	1 644 918

¹ Se texten.

ningar utom grobarhetsundersökning verkställt samt dels s. k. provtagningsbevis för vara som icke undergått undersökning avseende frökvaliteten.

På bevis finns uppgift om plomberingens giltighet. Plombering som verkställt under tiden 1 oktober ett år—30 april följande år äger i regel giltighet till den 30 juni sistnämnda år.

Resultat

Omfattningen av statsplomberingsverksamheten året 1964/65 belyses i tab. 68. Ifrågavarande uppgifter har erhållits genom summering av uppgifter för den

centrala verksamheten samt för de lokala anstalterna i Örebro, Linköping och Skara.

Tabellen visar att ungefär hälften av hela den för statsplombering godkända kvantiteten 1964/65 statsplomberats enligt plomberingsklass A. Plomberingen enligt klasserna KOB och B omfattade vardera omkring 18 % och plomberingen enligt klass Original cirka 10 %.

Övrig publicering

I de olika frökontrollanstalternas årsredovisningar återfinns detaljuppgifter om plomberingsverksamhetens omfattning.

10. Utsädesmängderna för spannmål

Inledning

De beräkningar av utsädet för spannmål som redovisats i den officiella statistiken¹ har under lång tid grundats på äldre uppgifter om utsädet per hektar, nämligen

¹ Se t. ex. Jordbruk och Boskapsskötsel 1962 (SOS), sid. 20.

från en undersökning 1946. För att erhålla kännedom om därefter inträffade förändringar utförde statistiska centralbyrån en ny utsädesundersökning under 1965. Undersökningen, vilken genomfördes i samband med de objektiva skördeuppskatt-

Tab. 69. Utsädesmängderna för spannmål år 1965, inom län och hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Län	Utsädesmängd per hektar, kilogram						Total utsädesmängd, ton					
	Höstvete	Vårvete	Höstråg	Korn	Havre	Blandsäd	Höstvete	Vårvete	Höstråg	Korn	Havre	Blandsäd
Stockholms län	225	242	207	220	225	233	3 105	1 063	270	3 419	3 755	2 748
Uppsala »	222	241	207	217	222	231	3 619	1 318	564	5 273	3 792	6 647
Södermanlands »	221	249	197	219	222	225	4 811	788	274	4 969	8 148	1 032
Östergötlands »	218	229	201	210	217	223	10 126	889	1 333	5 169	7 535	3 895
Jönköpings »	219	211	205	210	221	222	323	210	148	1 760	5 019	1 877
Kronobergs »	208	211	200	208	249	215	143	90	159	1 094	3 959	1 061
Kalmar »	213	229	198	204	223	220	3 023	494	1 588	4 019	3 980	1 971
Gotlands »	216	222	199	193	187	196	1 864	146	992	3 387	280	159
Blekinge »	215	240	204	211	214	218	470	445	485	1 395	510	528
Kristianstads »	219	244	196	203	204	211	2 459	1 139	1 991	7 400	2 070	2 843
Malmöhus »	216	243	199	203	201	214	7 645	4 067	1 726	11 821	3 420	3 403
Hallands »	212	232	200	202	212	217	600	728	409	5 163	5 384	1 599
Göteborgs o. Bohus »	211	226	201	212	222	223	438	309	123	1 655	3 403	837
Älvsborgs läns norra del	215	221	200	211	227	232	757	279	199	3 168	6 565	483
» » södra »	219	200	195	205	214	214	53	71	37	1 298	2 918	730
Skaraborgs län	223	225	204	216	229	228	5 853	247	1 069	8 791	19 694	1 756
Värmlands »	208	211	193	210	222	213	853	144	141	4 099	5 298	368
Örebro »	206	234	200	215	224	229	1 170	524	304	6 148	7 536	436
Västmanlands »	217	243	190	218	223	221	1 938	1 133	288	7 145	8 229	1 871
Kopparbergs »	204	201	177	201	222	221	340	10	114	3 887	1 898	340
Gävleborgs »	222	226	198	213	226	221	195	63	31	3 593	2 186	932
Västernorrlands »	—	..	—	186	187	200	—	..	—	2 072	337	653
Jämtlands »	—	—	—	158	157	141	—	—	—	1 341	109	154
Västerbottens »	—	—	..	155	138	155	—	—	..	2 999	65	501
Norrbottnens »	—	—	—	152	142	151	—	—	—	1 154	46	112
Hela riket	218	238	199	204	221	219	49 768	14 179	12 231	101 691	105 617	34 258

ningarna (se sid. 77), omfattade grödorna höstvete, vårvete, höstråg, korn, havre och blandsäd.

Undersökningen av utsädesmängden baserades på samma urval av gårdar som skördeuppskattningarna (sammanlagt cirka 12 700). Uppgifterna om utsädeskvantiteten per hektar inhämtades av fältpersonalen genom förfrågan hos brukaren vid besök för utläggning av provtytor.

Resultat

De skattade utsädeskvantiteterna per hektar 1965 inom län och hela riket redo-

visas i *tab. 69*, som också innehåller uppgifter om de beräknade totala utsädesmängderna samma år.

Som framgår av tabellen föreligger vissa regionala skillnader i fråga om utsädesmängderna per hektar. Sålunda konstateras för Norrland något lägre tal än för landet i övrigt.

Övrig publicering

En fullständigare redogörelse för utsädesundersökningen 1965 har lämnats i Statistiska meddelanden J 1966:5.

11. Skördesättet för spannmål

Inledning

Statistiska centralbyrån genomför i avslutning till de objektiva skördeuppskattningarna (se sid. 77) årligen en särskild undersökning rörande skördesättet för spannmål. Undersökningen omfattar samtliga gårdar i huvudundersökningen med förekomst av spannmålsodling.

Resultat

Skördesättet 1964 inom olika län och hela riket redovisas grädvis i *tab. 70*. Som synes skördades arealerna höstvete, vårvete,

höstråg, korn och havre till övervägande delen med skördetröska, medan skörden av blandsäd huvudsakligen skedde med bindare.

Övrig publicering

Resultaten från undersökningen av skördesättet för spannmål framläggs årligen i Statistiska meddelanden. Beträffande 1964 års undersökning hänvisas till nr J 1965:29 i denna serie.

Tab. 70. Spannmålsarealernas fördelning efter skördesättet år 1964, i procent, inom län och hela riket

Län	Höstvete				Vårvete				Höstråg			
	Skörde- tröska	Bindare	Övriga skördesätt	Summa	Skörde- tröska	Bindare	Övriga skördesätt	Summa	Skörde- tröska	Bindare	Övriga skördesätt	Summa
Stockholms län....	89,0	11,0	—	100	86,6	13,3	0,1	100	92,3	7,7	—	100
Uppsala »	94,9	5,1	—	100	95,2	4,8	—	100	92,0	8,0	—	100
Södermanlands »	92,3	7,7	—	100	95,6	4,4	—	100	81,5	18,5	—	100
Östergötlands »	94,0	6,0	..	100	84,4	15,6	—	100	88,7	10,4	0,9	100
Jönköpings »	46,7	49,6	3,7	100	14,2	75,8	10,0	100	44,9	43,8	11,3	100
Kronobergs »	57,8	42,2	—	100	20,4	55,9	23,7	100	50,1	33,1	16,8	100
Kalmar »	81,7	18,3	—	100	64,1	32,7	3,2	100	83,7	14,6	1,7	100
Gotlands »	99,2	0,8	—	100	100,0	—	—	100	99,0	1,0	—	100
Blekinge »	95,1	4,1	0,8	100	98,6	0,7	0,7	100	88,0	3,2	8,8	100
Kristianstads »	92,2	7,8	—	100	90,9	8,9	0,2	100	86,8	12,7	0,5	100
Malmöhus »	96,9	3,1	—	100	98,9	1,1	—	100	89,6	10,4	—	100
Hallands »	96,4	3,6	—	100	81,5	18,3	0,2	100	59,1	40,9	—	100
Göteborgs o. Bohus »	61,8	37,8	0,4	100	30,4	68,0	1,6	100	58,7	36,7	4,6	100
Älvsborgs läns norra del...	72,7	26,7	0,6	100	38,7	59,0	2,3	100	73,4	24,6	2,0	100
» » södra » ...	57,0	35,1	7,9	100	25,1	63,6	11,3	100	53,5	33,5	13,0	100
Skaraborgs län....	87,9	11,9	0,2	100	71,7	27,0	1,3	100	75,7	23,6	0,7	100
Värmlands »	67,7	31,3	1,0	100	37,2	61,5	1,3	100	54,5	45,5	—	100
Örebro »	92,6	7,4	—	100	92,6	7,4	—	100	84,3	15,7	—	100
Västmanlands »	96,8	3,2	—	100	97,5	2,3	0,2	100	98,3	1,7	—	100
Kopparbergs »	78,4	21,6	—	100	..	..	..	..	89,0	10,7	0,3	100
Gävleborgs »	90,3	9,7	—	100	51,1	47,5	1,4	100	98,8	1,2	—	100
Västernorrlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jämtlands »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Västerbottens »	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens »	—	—	—	—	—	—	—	—	..	..	..	..
Hela riket	90,9	9,0	0,1	100	85,8	13,4	0,8	100	83,7	14,8	1,5	100

Tab. 70 (forts.). Spannmålsarealernas fördelning efter skördesättet år 1964, i procent, inom län och hela riket

Län	Korn				Havre				Blandsäd			
	Skörde- tröska	Bindare	Övriga skördesätt	Summa	Skörde- tröska	Bindare	Övriga skördesätt	Summa	Skörde- tröska	Bindare	Övriga skördesätt	Summa
Stockholms län....	95,5	4,0	0,5	100	68,6	28,8	2,6	100	30,0	69,3	0,7	100
Uppsala »	96,6	3,2	0,2	100	84,2	15,8	—	100	34,7	64,6	0,7	100
Södermanlands »	98,4	1,6	—	100	71,7	28,3	—	100	28,0	72,0	—	100
Östergötlands »	96,1	3,9	—	100	69,6	29,8	0,6	100	38,0	61,8	0,2	100
Jönköpings »	84,7	14,5	0,8	100	20,5	76,6	2,9	100	15,7	79,7	4,6	100
Kronobergs »	82,1	15,6	2,3	100	30,4	63,3	6,3	100	23,8	71,6	4,6	100
Kalmar »	89,0	8,1	2,9	100	47,4	48,0	4,6	100	36,4	59,4	4,2	100
Gotlands »	99,2	0,5	0,3	100	98,3	0,7	1,0	100	93,8	5,0	1,2	100
Blekinge »	94,9	3,7	1,4	100	63,4	26,3	10,3	100	68,0	25,7	6,3	100
Kristianstads »	89,9	10,1	..	100	71,2	26,2	2,6	100	26,6	72,4	1,0	100
Malmöhus »	96,7	3,3	—	100	94,6	5,3	0,1	100	43,4	56,6	..	100
Hallands »	96,2	3,8	..	100	68,1	31,6	0,3	100	33,6	65,0	1,4	100
Göteborgs o. Bohus »	80,9	17,2	1,9	100	28,3	69,7	2,0	100	19,8	78,6	1,6	100
Älvsborgs läns norra del... » » södra » ...	87,2	12,5	0,3	100	37,8	61,8	0,4	100	26,0	67,2	6,8	100
» » södra » ...	86,5	12,3	1,2	100	30,7	61,6	7,7	100	17,8	79,2	3,0	100
Skaraborgs län....	95,2	4,6	0,2	100	47,5	51,5	1,0	100	42,1	55,9	2,0	100
Värmlands »	92,4	6,5	1,1	100	44,4	53,4	2,2	100	40,1	55,1	4,8	100
Örebro »	96,6	3,3	0,1	100	79,7	19,9	0,4	100	46,8	52,7	0,5	100
Västmanlands »	99,3	0,4	0,3	100	89,5	10,5	—	100	79,7	20,3	—	100
Kopparbergs »	90,0	8,9	1,1	100	53,3	45,0	1,7	100	54,9	43,9	1,2	100
Gävleborgs »	62,2	34,8	3,0	100	33,4	63,3	3,3	100	23,3	70,6	6,1	100
Västernorrlands »	52,3	39,0	8,7	100	34,2	61,1	4,7	100	20,6	69,4	10,0	100
Jämtlands »	25,7	67,0	7,3	100	13,0	66,6	20,4	100	24,0	68,3	7,7	100
Västerbottens »	29,0	64,3	6,7	100	22,2	30,4	47,4	100	11,9	77,2	10,9	100
Norrbottnens »	57,4	33,4	9,2	100	10,2	20,5	69,3	100	48,8	50,3	0,9	100
Hela riket	88,0	10,8	1,2	100	58,7	39,8	1,5	100	35,4	62,6	2,0	100

12. Brödsädens kvalitet

Inledning

I anslutning till de objektiva skördeuppskattningarna (se sid. 77) utför statistiska centralbyrån vissa undersökningar av brödsädens kvalitet. Undersökningarna är avsedda att ge såväl underlag för skörde-skadeskyddets prisberäkningar (se sid. 107) som allmän information om skördens kvalitet.

Undersökningarnas genomförande

Kvalitetsuppgifterna inhämtas dels från leveransbesked, dels genom analys av särskilt uttagna prov. På grundval av de förstnämnda uppgifterna görs bestämningar för den levererade brödsäden, medan de senare används för beräkningar avseende totalskörden.

Upplysningar om den levererade brödsädsskörden insamlas från samtliga provyttegårdar där leverans skett före den 1 januari. Till grund för undersökningen ligger leveransbeskedens uppgifter om avräkningspriser, torkningskostnader och falltal.

Beträffande den totala skörden baseras undersökningarna på prov uttagna på ett urval av provyttegårdar. Analyser av dessa prov utförs vid Cereallaboratoriet i Svalöv, varvid i första hand sker en bestämning av falltal och proteinhalt. Under 1965 avsåg analyserna dessutom fastställande av renhet och hektolitervikt.

Resultat

Vissa huvudresultat från 1964 och 1965 års undersökningar av den levererade brödsädens kvalitet ingår i *tab. 71*, där en fördelning gjorts av skörden på olika kvalitetsgrupper. Fördelningen visar tydligt de stora kvalitetsmässiga skillnader som förligger mellan de båda årens skördar.

Övrig publicering

Uppgifter om den levererade brödsädens kvalitet 1965 återfinns i Statistiska meddelanden J 1966:7 (huvudrapporten från de objektiva skördeuppskattningarna).

Tab. 71. Den levererade brödsädens fördelning på olika kvalitetsgrupper åren 1964 och 1965, i procent. Hela riket

Kvalitetsgrupp	Höstvete		Vårvete		Höstråg	
	1964	1965	1964	1965	1964	1965
Ej inlösenbar brödsäd	0,3	0,5	0,9	1,0	0,2	1,6
Inlösenbar brödsäd	99,7	99,5	99,1	99,0	99,8	98,4
Därav avräknad till bottenpris av andra skäl än lågt falltal. ...	0,4	16,2	1,0	4,1	0,3	7,9
» avräknad till bottenpris på grund av lågt falltal ¹	0,3	25,7	5,9	21,0	2,2	26,9
» med falltal i intervallen 80—189 (vete) resp. 70—99 (råg)	7,1	28,4	12,3	31,9	25,9	16,7
» med falltal över 189 (vete) resp. 99 (råg)	91,9	29,2	79,9	42,0	71,4	46,9

¹ Lägre än 80 (vete) resp. 70 (råg).

Tab. 72. Fördelning av arealen slåttervall på olika åldersgrupper år 1965, i procent, inom produktionsområden och hela riket

Produktionsområde	Vallålder, år									Summa
	1	2	3	4	5	6	7	8	Över 8	
Götalands södra slättbygder..	45,6	42,1	9,6	1,7	0,3	..	..	0,4	0,3	100
» mellanbygder	34,8	35,6	19,4	4,5	1,5	1,5	0,8	0,4	1,5	100
» norra slättbygder..	41,5	34,9	17,8	3,5	0,8	0,3	0,3	0,2	0,7	100
Svealands slättbygder	36,5	35,1	21,5	4,9	0,8	0,5	0,3	..	0,4	100
Götalands skogsbygder	31,8	29,1	24,4	8,4	3,4	1,4	0,4	0,4	0,7	100
Mellersta Sveriges skogsbygder	33,2	30,3	22,4	9,3	2,1	1,0	0,5	0,8	0,4	100
Nedre Norrland	22,8	29,9	24,8	11,9	4,9	3,0	0,8	0,6	1,3	100
Övre Norrland	23,8	22,1	22,7	15,7	5,4	3,1	2,5	1,2	3,5	100
Hela riket	32,4	31,1	21,8	8,2	2,7	1,5	0,7	0,5	1,1	100

13. Vallarealens åldersfördelning

Inledning

Fortlöpande information om slåttervallarnas åldersfördelning erhålles genom en årlig specialundersökning i anslutning till de objektiva skördeuppskattningarna (se sid. 77). Primäruppgifterna till denna undersökning, vilken omfattar samtliga gårdar i huvudundersökningen med förekomst av slåttervall, insamlas under våren av fältpersonalen för skördeuppskattningarna.

Resultat

Vissa huvudresultat från 1965 års undersökning rörande vallåldersfördelningen redovisas i tab. 72. Som framgår av tabellen var vallåldern genomsnittligt betydligt lägre i södra Sverige än i norra.

Övrig publicering

Resultaten från undersökningen av vallarnas åldersfördelning 1965 finns redovisade i Statistiska meddelanden J 1966:10.

14. Ensileringen på slåttervall

Inledning

Särskilda undersökningar av ensileringen på slåttervall har under åren 1961—1964 företagits i anslutning till de objektiva skördeuppskattningarna (se sid. 77). Ifrågavarande undersökningar har berört samtliga gårdar där provtytor skördats i slåttervall.

Resultat

Ensileringens omfattning åren 1961—1964 belyses i tab. 73. Av tabellen framgår att

ensileringen i stora delar av landet fortfarande har ringa omfattning men att den för riket som helhet ökade förhållandevis starkt från 1961 till 1964.

Övrig publicering

Resultaten från specialundersökningarna rörande ensileringens omfattning åren 1961—1964 finns redovisade i Statistiska meddelanden J 1965:32.

Tab. 73. Andel av arealen slättvall där skörden bärgats som ensilage åren 1961—1964, i procent, inom län, produktionsområden och hela riket

Område	1961	1962	1963	1964
<i>Län</i>				
Stockholms län.....	4,7	8,0	11,1	12,2
Uppsala »	10,6	12,1	7,0	12,2
Södermanlands »	13,3	14,7	15,5	17,3
Östergötlands »	14,3	15,9	14,4	17,1
Jönköpings »	1,0	2,1	4,3	4,7
Kronobergs »	2,3	1,7	4,9	5,8
Kalmar »	2,9	6,9	8,7	11,2
Gotlands »	0,8	1,9	3,2	2,0
Blekinge »	2,1	7,1	8,7	13,2
Kristianstads »	5,0	7,9	10,6	9,8
Malmöhus »	7,0	13,5	19,6	15,7
Hallands »	14,2	16,9	21,3	23,5
Göteborgs o. Bohus »	0,8	0,9	2,8	3,9
Älvsborgs läns norra del.....	1,6	1,1	4,1	5,4
» » södra »	3,5	2,9	5,2	3,4
Skaraborgs län.....	3,8	4,5	6,8	7,8
Värmlands »	1,1	1,7	2,4	3,4
Örebro »	3,7	5,4	5,3	8,1
Västmanlands »	3,8	5,3	7,2	5,8
Kopparbergs »	3,2	4,3	5,3	8,8
Gävleborgs »	2,1	1,1	1,1	0,5
Västernorrlands »	0,4	0,8	0,2	1,1
Jämtlands »	1,8	0,5	4,7	4,7
Västerbottens »	..	0,1	..	0,8
Norrbottens »	0,5	0,8	0,4	4,1
<i>Produktionsområden</i>				
Götalands södra slättbygder..	11,7	14,9	22,9	18,7
» mellanbygder	4,3	8,8	11,7	11,7
» norra slättbygder..	6,7	6,7	8,3	9,8
Svealands slättbygder	7,3	8,9	9,1	11,1
Götalands skogsbygder.....	2,7	4,5	6,7	7,6
Mellersta Sveriges skogsbygder	2,4	3,9	3,8	6,3
Nedre Norrland.....	1,9	1,1	1,7	1,7
Övre Norrland.....	0,2	0,2	0,4	2,1
Hela riket	3,8	5,1	6,6	7,6

15. Höskördens botaniska sammansättning och kvalitet

Inledning

I samband med de objektiva skördeuppskattningarna (se sid. 77) utförs årligen vissa undersökningar av höskördens kvalitet. Genom dessa erhålles information om dels skördens botaniska sammansättning, dels skördens fodervärde.

Undersökningarnas genomförande

För bestämning av den *botaniska sammansättningen* 1965 utfördes på de provyttegårdar som ingick i bärgningsförlustundersökningarna¹ analys av skörden från två provtytor. Denna analys, vilken skedde centralt vid statistiska centralbyråns skördestation, omfattade uppdelning av skörden på följande huvudgrupper.

Klöver
Lusern
Sådda gräs
Ej sådda gräs
Halvgräs
Örtartade ogräs

¹ Se sid. 83.

Sedan skörden fördelats på botaniska grupper fastställdes vikten för varje prov och grupp. De erhållna viktalen omräknades till gemensam vattenhalt (torrsubstans) och användes sedan för skattning av kvantiteten per hektar för resp. grupper.

Undersökningen av skördens *fodervärde* baserades på särskilda höprov uttagna vid de förut nämnda provyttegårdarna. Analyserna av dessa prov avsåg fastställande av växtrådhalt resp. proteinhalt.

Med ledning av analysresultaten erhöles en uppskattning av antalet foderenheter (fe/sk) per kilogram hos undersökta prov. Dessa uppgifter användes senare för beräkning av foderenhetsinnehållet hos den totala höskörden.

Resultat

I tab. 74 redovisas för riket uppgifter om den botaniska sammansättningen av hö-

Tab. 74. Höskördens botaniska sammansättning åren 1963–1965. Medeltal för hela riket

År	Skördens fördelning på olika botaniska grupper, procent					
	Klöver ¹	Lusern ²	Sådda gräs ³	Ej sådda gräs ⁴	Halvgräs ⁵	Örtartade ogräs ⁶
1965.....	24,2	1,1	51,5	12,8	0,6	4,7
1964.....	17,6	0,5	58,5	12,8	3,8	6,8
1963.....	25,0	0,6	46,0	21,7	..	6,7

¹ Rödklöver, alsikeklöver, vitklöver och vildväxande klöver. — ² Vanlig lusern och humlelusern. — ³ Timotej, ängssvingel, hundäxing, engelskt rajgräs, italienskt rajgräs, renlost, foderlost, ängskavle m. fl. — ⁴ Kviekrot, kryppen, kärrgröe, ängsgröe m. fl. — ⁵ Inkl. tuvtätel, kärrkavle och bladvass. — ⁶ T. ex. baldersbrå. — ⁷ Inkl. halvgräs.

Tab. 75. Höskördens fodervärde åren 1963—1965. Medeltal för hela riket

År	Råproteinhalt, procent	Växtrådhalt, procent	Antal foderenheter (fe/sk) per kilogram hö
1965	8,9	27,1	0,49
1964	7,9	26,3	0,51
1963	8,4	26,1	0,52

skörden 1963—1965. *Tab. 75* ger för samma år upplysningar om skördens fodervärde.

Beträffande den botaniska sammansättningen visar resultaten en ökning av andelen klöver från 1964 till 1965. I fråga om fodervärdet framgår att foderenhetsinnehållet 1965 var lägre än både 1964 och 1963.

Övrig publicering

En separat redogörelse för undersökningarna av höskördens botaniska sammansättning och kvalitet har lämnats i Statistiska meddelanden J 1966:11. Vissa sammanfattande uppgifter återfinns dessutom i nr J 1966:7 (huvudredogörelsen för de objektiva skördeuppskattningarna 1965).

16. Arealen av olika matpotatisorter

Inledning

Statistiska centralbyrån företog i samband med de objektiva skördeuppskattningarna 1965 (se sid. 77) en undersökning av hur odlingen av matpotatis var fördelad på olika sorter. Uppgifter härom insamlades av provtagarna vid utläggning av provtytor på de gårdar i huvudundersökningen som under 1965 hade odling av matpotatis.

I undersökningen, vilken ej omfattade s. k. tidig potatis, tillämpades följande sortfördelning.

Bintje
King Edward
Magnum Bonum
Up to date
Majestic
British Queen
Eigenheimer

Mandel

Övriga sorter

Resultat

Matpotatisarealens fördelning 1965 på olika sorter inom län, produktionsområden och hela riket framgår av *tab. 76*. Undersökningen visade att sorterna Bintje, King Edward och Magnum Bonum dominerade kraftigt och att de tillsammans omfattade drygt två tredjedelar av den samlade matpotatisarealen.

Övrig publicering

Detaljuppgifter om matpotatisarealens fördelning på olika sorter 1965 finns publicerade i Statistiska meddelanden J 1965: 36. Utöver de i *tab. 76* redovisade resultaten återfinns i nämnda meddelande uppgifter om sortfördelningen inom matpotatisodlingar av olika storlek.

Tab. 76. Odlingen av matpotatis år 1965: Arealens fördelning på olika sorter inom län, produktionsområden och hela riket. Procent

Område	Potatissort										
	Bintje	King Edward	Magnum Bonum	Up to date	Majestic	British Queen	Eigenheimer	Mandel ¹	Övriga sorter	Sort okänd eller uppgift saknas	Summa
<i>Län</i>											
Stockholms län ...	6,6	3,9	49,8	0,5	—	—	—	—	38,0	1,2	100
Uppsala » ...	42,4	15,1	22,3	1,4	—	—	—	—	10,9	7,9	100
Södermanlands » ...	19,2	9,2	50,1	2,1	—	0,4	—	—	2,8	16,2	100
Östergötlands » ...	39,6	24,3	29,6	2,1	2,0	0,2	—	—	1,2	1,0	100
Jönköpings » ...	11,7	26,3	27,8	3,9	0,7	1,4	0,2	—	21,2	6,8	100
Kronobergs » ...	3,1	56,7	2,1	5,5	0,1	—	—	—	22,4	10,1	100
Kalmar » ...	46,2	8,2	10,7	19,5	1,3	0,4	—	—	8,1	5,6	100
Gotlands » ...	80,6	1,1	2,0	7,9	0,3	—	—	—	4,9	3,2	100
Blekinge » ...	10,9	14,1	0,1	7,1	0,7	0,2	—	—	64,1	2,8	100
Kristianstads » ...	57,0	21,3	2,0	0,6	4,0	—	—	—	12,1	3,0	100
Malmöhus » ...	77,0	0,9	0,7	1,1	0,2	—	—	—	18,9	1,2	100
Hallands » ...	28,4	48,3	—	—	4,3	—	—	—	17,2	1,8	100
Göteborgs o. Bohus » ...	0,5	50,5	0,8	2,5	8,3	0,3	—	—	26,0	11,1	100
Älvsborgs läns norra del ...	—	77,3	0,8	2,6	0,4	3,5	—	—	11,5	3,9	100
» » södra » ...	1,4	43,5	1,7	2,6	—	2,5	0,3	—	43,0	5,0	100
Skaraborgs län ...	27,4	17,8	27,9	4,5	0,2	—	—	—	13,8	8,4	100
Värmlands » ...	9,8	33,4	13,5	3,3	0,1	27,3	0,1	—	6,8	5,7	100
Örebro » ...	26,3	28,4	28,3	2,2	1,1	3,8	—	—	7,0	2,9	100
Västmanlands » ...	9,1	13,8	36,0	—	—	—	—	—	31,2	9,9	100
Kopparbergs » ...	13,5	43,0	27,3	0,9	—	2,0	—	—	1,8	3,1	100
Gävleborgs » ...	27,2	8,5	35,9	0,6	0,4	1,2	—	6,0	8,2	12,0	100
Västernorrlands » ...	39,3	26,9	8,6	1,5	—	0,2	0,6	7,0	2,2	13,7	100
Jämtlands » ...	66,3	8,3	0,6	0,1	—	0,3	0,4	5,1	13,7	5,2	100
Västerbottens » ...	23,9	1,8	1,2	0,2	—	0,2	2,9	67,6	0,1	2,1	100
Norrbottnens » ...	28,7	2,2	—	0,1	—	—	8,0	53,8	4,3	2,9	100
<i>Produktionsområden</i>											
Götalands södra slättbygder	61,2	27,0	0,5	1,0	3,3	—	—	—	6,4	0,6	100
» mellanbygder ...	66,5	6,6	0,4	4,0	1,4	0,2	—	—	18,2	2,7	100
» norra slättbygder	36,1	27,2	20,6	2,1	1,4	0,6	—	—	6,9	5,1	100
Svealands slättbygder	20,5	17,7	33,7	2,1	..	1,5	—	—	18,2	6,3	100
Götalands skogsbygder....	11,6	33,1	11,6	7,5	1,6	0,6	0,1	—	27,4	6,5	100
Mellersta Sveriges skogsbygder	10,8	31,2	33,3	1,8	0,5	8,3	..	—	8,7	5,4	100
Nedre Norrland.....	38,0	19,7	11,9	0,7	—	6,6	0,3	5,6	5,1	12,1	100
Övre Norrland.....	26,3	1,9	0,7	0,1	—	0,1	5,0	60,7	2,8	2,4	100
Hela riket	32,3	22,2	12,9	3,3	1,2	1,8	0,5	5,9	14,6	5,3	100

¹ Separat redovisning av mandelpotatis förekom endast i Kopparbergs län samt Norrland.

17. Jordbrukets skördeskadeskydd

Inledning

Genom beslut av Kungl. Maj:t 1953 be-
myndigades chefen för jordbruksdeparte-
mentet att tillkalla sakkunniga för att
utreda frågan om en permanent stödform
för jordbrukare, som drabbats av skörde-
skador. De sakkunniga avlämnade senare
betänkande med förslag till skördeskade-
skydd (S O U 1958:5). I mars 1961
framlade Kungl. Maj:t proposition angä-
ende införande av ett system för perma-
nent skördeskadeskydd, vilken sedermera
bifölls av riksdagen. Huvudmyndighet för
skördeskadeskyddet blev statens jord-
bruksnämnd, medan ersättningsberäk-
ningar skulle utföras vid statistiska cen-
tralbyrån.

I närmast följande avsnitt lämnas en
allmän beskrivning av skördeskadeskyd-
dets utformning, finansiering m. m.¹ Där-
efter redogörs i ett särskilt avsnitt för ut-
fallet av skördeskadeskyddet under 1965.

Skördeskadeskyddets utformning m. m.

Omfattning

I skördeskadeskyddet inryms samtliga
jordbruk i riket med en åkerareal av minst
2 hektar.

Tills vidare omfattar skyddet spannmål,
potatis, oljeväxter, sockerbetor och vall-
skörd, men möjligheterna undersöks att
inkludera även andra grödor.

Anmälan, blankett, definitioner

För att kunna ifrågakomma för tilldel-
ning av skördeskaersättning erfordras

att brukaren inlämnat särskild anmälan.
Sådan anmälan skall göras på fastställd
blankett. Uppgifter lämnas där om
åkerarealens användning varvid även
åkermark, som används till grödor som ej
ingår i skyddet, ligger i träda eller är till-
fälligt obrukad, skall anges. Definitionen
på begreppet »åker» är densamma som i
jordbruksinventeringarna.

Anmälan inges till lantbruksnämnden,
som efter granskning av uppgifterna
skickar den vidare till statistiska central-
byrån. Allt eftersom lantbruksnämnderna
översänder anmälningarna stansas upp-
gifterna på hålkort. Numeriska begrepp i
korten kontrollstansas, medan den alfa-
betiska stansningen listas och läses mot
anmälningarna. Efter erforderlig rättning
överförs uppgifterna på magnetband.
Maskinellt utförs därefter vissa kontroller
av de lämnade uppgifterna.

I fråga om arealuppgifterna görs varje
år en speciell kontroll. För detta syfte ut-
tas slumpmässigt ett antal anmälningar.
Vid de uttagna gårdarna sker sedan kon-
trollen genom fältmätningar av de aktu-
ella arealerna.

Ersättningsberäkningar

Områdesvis har för varje gröda primärt
fastställts dels *normskördevärden*, som mot-
svarar normal avkastning inom området,
dels *aktuella skörderärden*, som avser det
aktuella årets skörd. Genom multiplicering
av dessa värden, som uttryckts i kronor/
hektar, med motsvarande arealuppgifter
erhålls för varje brukningsenhet ett
normskördevärde och ett aktuellt skörde-

¹ Beträffande skördeskadeskyddets uppbyggnad
m. m., se även Sture Kristiansson och Eje Sand-
qvist: Skördeskadeskyddet. Hushållningssällska-
pens Förbunds småskrifter, häfte nr 56 (1964).

värde för de olika grödor som ingår i skyddet. Totala skördevärden för brukningsenheten kan därefter erhållas genom addering av skördevärdena för de enskilda grödorna. Skillnaden mellan brukningsenhetens totala normskördevärde och dess totala aktuella skördevärde utgör det beräknade värdet av skördeskadan vid enheten.

Ersättningsområden

För skördeskadeskyddets syften har riket indelats i cirka 430 s. k. skördeuppskattningsområden (ersättningsområden). Enligt statsmakternas beslut skall den fastställda områdesindelningen i regel inte kunna ändras under löpande skördeår. Vissa begränsade möjligheter finns dock att tillfälligt anpassa områdesindelningen efter skadornas utbredning. Denna möjlighet får tillgripas, då det uppstått »lokalt koncentrerade totalskador» på skörden. En förutsättning för att en sådan anpassning skall kunna göras är bl. a. att erforderlig skördestatistik kan erhållas för de tillfälliga områdena och dessa måste därför i regel vara minst lika stora som de fastställda ersättningsområdena.

Aktuellt skördevärde

Uppgifter rörande områdets aktuella skörd, uttryckt i kilogram/hektar, erhålles dels genom de objektiva skördeuppskattningarna (spannmål, potatis och vall), dels från Sveriges Oljeväxtintressenter (oljeväxter) och Svenska Sockerfabriks Aktiebolaget (sockerbetor).

I fråga om brödsäd, oljeväxter, fabrikspotatis och sockerbetor utgjordes de aktuella priserna 1965 av s. k. inlösen-

priser eller motsvarande, vilka justerats med hänsyn till skördens kvalitet inom området. För fodersäd utnyttjades vid värderingen ett genomsnitt av de noterade priserna under åren 1960—1964 och för matpotatis de under året gällande engrosprisonoteringarna (i Stockholm). Vid värderingen av matpotatisskörden användes ett genomsnittspris för konsumtionsduglig resp. ej konsumtionsduglig vara, erhållet genom uppdelning av skörden på konsumtion, utsäde, svinn och foder. I fråga om vallhö och foderpotatis beräknades skördevärdet med utgångspunkt från näringsinnehållet.

Normskördevärde

Den normala avkastningen (normskörden) för området har vid 1965 års beräkningar erhållits på följande sätt.

För spannmål, konsumtionsduglig potatis samt första skörden av vall beräknades för varje hushållningssällskapsområde den genomsnittliga skörden per hektar för perioden 1922—1960 på basis av gillesombudens årsväxt- och skörderapporter (se sid. 71—77). Detta genomsnitt ökades med den beräknade skördeökningen fram till och med 1965. Erhållna värden uppräknades därefter till s. k. objektiv nivå genom multiplicering med en faktor, som anger förhållandet mellan hektarskörden enligt de objektiva skördeuppskattningarna och motsvarande hektarskörd enligt årsväxt- och skörderapporteringen. Inom resp. hushållningssällskapsområde differentierades normskördarna sedan på ersättningsområden med ledning av särskilda relationstal.

Normskörden på tillvaratagen vallåterväxt bestämdes som ett genomsnitt för

åren 1959—1964 enligt de objektiva skördeuppskattningarna.

Normskörden för sockerbetor beräknades för varje ersättningsområde som ett medeltal för perioden 1950—1964 på basis av uppgifter från Svenska Sockerfabriks Aktiebolaget.

För oljeväxter saknas i huvudsak skördestatistik för åren före 1956. Genomsnittsskördar för perioderna 1956—1964 (våröljeväxter utom vitsenap), 1957—1964 (höstöljeväxter) samt 1961—1964 (vitsenap) har därför använts som normskördar 1965. Differentieringen på ersättningsområden av dessa normskördar, vilka framräknats på grundval av material från Sveriges Oljeväxtintressenter och statistiska centralbyråns arealinventeringar, har skett länsvis med hjälp av särskilda relationstal.

I fråga om den ej konsumtionsdugliga potatisen har som normskörd använts den genomsnittliga skörden för åren 1957—1964 enligt de objektiva skördeuppskattningarna. Fördelningen av den totala normskörden av potatis på fabrikspotatis resp. mat- och foderpotatis har även skett med ledning av uppgifter från skördeuppskattningarna.

Liksom i fråga om de aktuella priserna har normpriser 1965 för avslugrödorna beräknats med ledning av inlösenpriser, mittpriiser eller motsvarande, vilka omräknats att motsvara genomsnittskvalitet för en längre period. För fodersäd har priset bestämts som ett medeltal av priserna under åren 1960—1964, medan för vallhö och foderpotatis motsvarande värden fastställts under hänsynstagande till näringsinnehållet. I fråga om matpotatis beräknades värdet med utgångspunkt från mittpriset, varvid tillämpades samma

uppdelning på konsumtionspotatis resp. annan potatis som vid beräkningen av det aktuella priset.

Självrisk. Utbetalning av ersättning

Enligt bestämmelserna skall brukaren själv svara för viss del av de förluster som inträder vid skördeskada. Självriskens skall stå i direkt proportion till den normala skördevariationen för brukningsenheten. Denna har framräknats med ledning av områdesvis bestämda skördevariationer mellan olika år (för grödgrupper) samt brukningsenhetens arealfördelning. Härigenom blir självrisken storlek beroende dels av odlingsinriktningen vid brukningsenheten, dels av enhetens geografiska belägenhet. I genomsnitt för samtliga brukningsenheter uppgår självrisken för närvarande till 15,5 % av normskördevärdet.

Sedan underlaget för beräkningarna färdigställts och överförs till magnetband, utförs i elektronisk datamaskin ersättningsberäkningar för samtliga brukare. Detaljerade beräkningsresultat utskrivs för varje brukningsenhet.

Samtliga brukare, som lämnat anmälan i laga tid, får så snart ersättningsberäkningarna är slutförda, ett besked från statens jordbruksnämnd om utfallet. Eventuell ersättning utbetalas genom postgiro.

Skördeskadeskyddets finansiering

För finansiering av skördeskadeskyddet har bildats en särskild skördeskadefond, vilken förvaltas av statens jordbruksnämnd. Av de 30 milj. kronor som varje år tillförs denna fond svarar staten och

Tab. 77. Resultat av ersättningsberäkningarna för 1965 års skörd

Område	Skattad total försäkrad areal, hektar	Antal godkända anmälningar	Antal ersättningar	Summa ersättning, kronor	Normskörd, kronor per hektar	Aktuell skörd, kronor per hektar	Självrisk, kronor per hektar	Självrisk, procent	Ersättning, kronor per hektar ¹
<i>Län</i>									
Stockholms stad o. län	103 745	2 763	—	—	1 104	1 148	194	17,6	0
Uppsala »	122 139	3 147	—	—	1 171	1 244	201	17,1	0
Södermanlands »	140 894	3 264	4	3 300	1 145	1 155	205	17,9	49
Östergötlands »	200 839	5 316	—	—	1 312	1 437	221	16,9	0
Jönköpings »	105 280	2 561	77	21 600	1 061	1 156	137	12,9	35
Kronobergs »	73 319	1 869	2	700	1 098	1 163	179	16,3	78
Kalmar »	144 009	3 857	4	900	1 172	1 314	195	16,6	19
Gotlands »	74 585	712	—	—	1 143	1 365	219	19,2	0
Blekinge »	44 224	1 490	112	148 700	1 851	1 668	254	13,7	71
Kristianstads »	195 566	2 394	18	9 700	1 659	1 760	227	13,7	48
Malmöhus »	294 190	2 615	54	51 800	1 834	1 934	254	13,9	61
Hallands »	128 783	1 880	3	1 800	1 339	1 374	216	16,1	73
Göteborgs o. Bohus »	69 996	4 640	2 069	1 799 800	1 122	962	184	16,4	77
Älvsborgs läns norra del	109 257	6 634	1 723	1 236 600	1 036	919	163	15,8	56
» » södra »	62 293	2 040	—	—	1 071	1 129	137	12,8	0
Skaraborgs län	274 433	9 915	225	195 500	1 158	1 142	186	16,1	49
Värmlands »	131 570	7 196	748	189 900	852	871	147	17,2	37
Örebro »	118 392	3 157	—	—	1 063	1 143	166	15,6	0
Västmanlands »	135 875	3 544	—	—	1 051	1 173	164	15,6	0
Kopparbergs »	68 981	2 372	67	24 700	921	905	162	17,6	28
Gävleborgs »	85 172	3 213	—	—	883	974	121	13,7	0
Västernorrlands »	73 010	2 325	103	22 000	938	1 010	119	12,6	39
Jämtlands »	55 705	1 427	—	—	984	1 040	139	14,2	0
Västerbottens »	108 302	4 236	477	270 900	955	842	149	15,6	67
Norrbottens »	58 612	1 554	193	54 000	962	893	142	14,8	47
<i>Hela riket</i>									
1965.....	2 979 171	84 121	5 879	4 031 900	1 217	1 264	189	15,5	62
1964.....	3 011 221	52 738	17 217	18 890 600	1 168	1 264	181	15,5	104
1963.....	3 064 018	31 949	11 367	23 859 700	1 204	1 119	187	15,5	82
1962.....	3 119 703	127 401	31 661	28 111 800	1 085	1 048	168	15,5	66
1961.....	3 150 828	4 622	498	210 900	1 019	1 111	158	15,5	43

¹ För ersättningsberättigade bruksenheter.

jordbrukarna för vardera hälften. De senares andel läggs på produktionen och tas ut i form av skördeskadeavgifter. I följande tablå har för 1964/65 angivits avgifternas fördelning på olika produkter.

Produkt	Andel i procent av jordbrukarnas bidrag till skördeskadefonden
Brödsäd	30,9
Fabrikspotatis	3,1
Oljeväxter	17,0
Sockerbeter	8,9
Mjök och grädde	21,1
Slaktboskap	19,0
	100

Vid ingången till budgetåret 1965/66 fanns i fonden totalt omkring 57 milj. kronor.

Utöver det årliga tillskottet till fonden har staten lämnat en garanti om 75 milj. kronor, avsedd att tillgripas om så stora skördeskador skulle uppstå, att fondmedlen är otillräckliga.

Utfallet av ersättningsberäkningarna för 1965 års skörd

I tab. 77 har sammanfattats utfallet av ersättningsberäkningarna avseende 1965 års skörd. Totalt inkom cirka 84 000 anmälningar för skördeskadeersättning. Antalet utbetalda ersättningar uppgick till omkring 6 000 och det totala ersättningsbeloppet till cirka 4 milj. kronor.

Övrig publicering

En mera ingående beskrivning av skördeskadeskyddets uppbyggnad och funktion 1965 har lämnats i Statistiska meddelanden J 1966:8. Beträffande metodiken m. m. i de objektiva skördeuppskattningarna, vilka ligger till grund för ersättningsberäkningarna i skördeskadeskyddet, hänvisas dels till den på sid. 77—84 i denna publikation lämnade redogörelsen, dels till Statistiska meddelanden J 1966:7.

VIII. Husdjursskötsel. Animalisk produktion

1. Jordbruksinventeringarna

Inledning

Liksom tidigare insamlades vid jordbruksinventeringarna under 1965 särskilda uppgifter om antalet husdjur av olika slag. Den metodik som används i dessa undersökningar har utförligt beskrivits i kap. II (sid. 14) och föreliggande avsnitt innehåller därför endast en sammanfattning av de resultat som framkommit.

Undersökningarnas innehåll

Uppgiftsinsamlingens omfattning vid de olika undersökningstillfällena under 1965 har redovisats i tablå å sid. 14. Specifieringen av husdjuren på olika kategorier och åldersgrupper framgår i detalj av bil. 3—5. Den nuvarande klassificeringen, vilken började tillämpas vid juniinventeringen 1963¹, innebär en konsekvent genomförd uppdelning på kön och ålder. Kvigor och kvigkalvar specificeras dessutom efter avsedd användning för pålägg eller slakt. För hästar har den tidigare uppdelningen efter ålder ersatts med uppdelning efter födelseår.

¹ En närmare redogörelse för innebörden i de under 1963 införda klassificeringsändringarna har lämnats i Statistiska meddelanden J 1963:23.

Resultat

Antalet husdjur

I tab. 78—82 meddelas vissa huvudresultat rörande antalet husdjur 1965. Tab. 80 och tab. 81 innefattar uppgifter för storleksgruppen 0,26—2 hektar åker men i övrigt är redovisningen begränsad att gälla brukningsenheter med mer än 2 hektar åker.

Tab. 78 innehåller uppgifter om husdjursantalet i juni 1965 inom de olika länen och hela riket. För att närmare belysa utvecklingen under året av husdjursantalet har i tab. 79 sammanställts totalsummor för olika djurslag enligt de tre jordbruksinventeringarna. I denna tabell ingår dessutom uppgifter om djurantalet i juni närmast föregående år. Antalet husdjur i juni 1965 inom olika storleksgrupper av jordbruk framgår av tab. 80 och tab. 81. Tab. 82 slutligen innehåller beräknade värden för antalet nötkreatursenheter 1965 (se nedan).

Antalet *hästar* minskade från juni 1964 till juni 1965 med cirka 18 %. Av tab. 81 framgår att det i förhållande till åkerarealen största antalet hästar påträffas i storleksgruppen 2—5 hektar åker. Med stigande åkerareal visar antalet hästar sedan en kontinuerlig minskning.

Det totala antalet *nötkreatur* var i juni 1965 omkring 3 % lägre än vid samma tidpunkt föregående år. Bakom nedgången låg i huvudsak en minskning av antalet kor. I förhållande till åkerarealen var antalet *nötkreatur* — liksom antalet hästar — störst i de lägre storleksgrupperna. Detta gällde särskilt kor, medan övriga grupper föredde ett svagare samband.

Antalet *svin* var i det närmaste oförändrat sedan föregående år. Liksom tidigare var uppfödningen i stor utsträckning förlagd till de medelstora brukningsenheterna såsom tab. 81 utvisar.

Totalantalet *höns* och *kycklingar* minskade med 9 % från juni 1964 till juni 1965. I fråga om *kalkoner* redovisades en ökning med drygt 50 %.

Antalet *får*, vilket ökat kontinuerligt sedan 1958, visade mellan 1964 och 1965 en uppgång med endast 1 %. Som framgår av tab. 81 var fåruppfödningen liksom tidigare i stor utsträckning förlagd till de mindre jordbruken.

För att erhålla jämförbara siffror för den totala kreatursskötselns omfattning inom skilda områden har de olika slagen av husdjur omräknats till en gemensam enhet, *nötkreatursenhet*, enligt de sedan länge inom jordbruksstatistiken tillämpade grunderna¹. Av resultaten för 1965 — se tab. 82 — framgår, att totalantalet

nötkreatursenheter i riket minskat något i förhållande till 1964.

Husdjursbesättningarnas storlek

Jordbruksinventeringarnas primäruppgifter rörande antalet husdjur har tidigare huvudsakligen använts för skattning av totalantalet djur inom olika områden. Från och med 1964 görs på grundval av junimaterialet vissa ytterligare beräkningar, varvid uppgifter framkommer om brukningsenheternas fördelning efter *djurbesättningarnas storlek*. Dessa utvidgningar har möjliggjorts genom ändring av den tidigare skattningsmetodiken och genom övergång till automatisk databehandling (se närmare sid. 16).

Resultaten från bearbetningen av 1965 års material har i sammanfattning införts i tab. 83 och tab. 84 (avser *nötkreatur* resp. *svin*). Enligt den första tabellen fanns i juni 1965 *nötkreatur* vid 77 % av det totala antalet brukningsenheter med mer än 2 hektar åker. Antalet brukningsenheter utan *svin* — se tab. 84 — var avsevärt högre än antalet enheter utan *nötkreatur*; *svin* saknades sålunda vid 59 % av gårdarna.

Övrig publicering

Definitiva resultat från husdjursräkningar 1965 finns införda i Statistiska meddelanden J 1965:12, 37, 39 och 42. Härutöver publiceras sammanfattande översikter i Jordbruksekonomiska Meddelanden 1965:7—8 och 10 samt 1966:3.

¹ 1 *nötkreatursenhet* = 1 fullvuxet *nötkreatur*, 2 ungnöt eller kalvar, 2/3 vuxen häst, 4/3 unghäst eller föl, 4 *svin* resp. 10 *får*.

Tab. 78. Antal husdjur den 1 juni 1965 inom län, produktionsområden och hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Hästar				Nötkreatur				
	Födda 1962 och tidigare	Ung- hästar födda 1963 och 1964	Föl	Summa hästar	Tjurar, tjurkalvar och stutar		Kor		
					1 år och däröver	Under 1 år	Kor som kalvat endast 1 gång	Övriga kor	Summa kor
Län									
Stockholms stad o. län	1 960	460	260	2 680	3 560	5 760	5 970	19 750	25 720
Uppsala »	1 360	240	90	1 690	2 800	4 830	6 490	22 070	28 560
Södermanlands »	1 890	260	100	2 250	4 480	8 620	9 840	30 380	40 220
Östergötlands »	3 420	320	170	3 910	10 710	17 320	12 870	40 150	53 020
Jönköpings »	6 800	700	380	7 880	9 900	15 500	12 600	46 440	59 040
Kronobergs »	5 580	330	250	6 160	4 800	8 300	8 440	30 460	38 900
Kalmar »	5 050	410	350	5 810	10 050	17 380	13 070	43 260	56 330
Gotlands »	700	250	90	1 040	7 760	9 200	5 270	14 350	19 620
Blekinge »	2 390	290	170	2 850	5 440	6 740	3 430	11 530	14 960
Kristianstads »	4 080	730	490	5 300	21 940	25 880	15 220	47 380	62 600
Malmöhus »	3 780	1 060	780	5 620	24 150	28 650	15 860	47 420	63 280
Hallands »	2 960	230	220	3 410	8 170	17 030	13 450	39 600	53 050
Göteborgs o. Bohus »	3 520	370	280	4 170	3 370	6 650	7 160	24 450	31 610
Älvsborgs »	8 620	970	620	10 210	10 310	16 290	14 810	61 430	76 240
därav norra delen	4 400	600	350	5 350	3 800	7 530	7 560	34 250	41 810
» södra »	4 220	370	270	4 860	6 510	8 760	7 250	27 180	34 430
Skaraborgs län	4 230	690	340	5 260	13 510	27 970	20 220	66 710	86 930
Värmlands »	5 280	580	330	6 190	3 100	6 730	7 050	28 220	35 270
Örebro »	2 440	210	90	2 740	3 540	7 700	5 860	20 800	26 660
Västmanlands »	2 070	220	70	2 360	3 560	5 380	6 410	22 660	29 070
Kopparbergs »	3 350	250	60	3 660	1 100	4 040	4 450	17 410	21 860
Gävleborgs »	4 970	310	40	5 320	1 880	4 290	5 400	20 840	26 240
Västernorrlands »	5 920	290	110	6 320	1 390	5 940	6 980	26 090	33 070
Jämtlands »	4 880	370	330	5 580	2 050	5 450	6 420	22 750	29 170
Västerbottens »	4 740	250	50	5 040	1 640	11 440	10 730	38 930	49 660
Norrbottnens »	3 130	70	50	3 250	730	4 010	5 730	20 610	26 340
Produktionsområden									
Götalands södra slättbygder	3 220	830	600	4 650	27 510	35 870	19 240	55 370	74 610
» mellanbygder	5 210	1 050	610	6 870	31 790	42 500	24 810	75 810	100 620
» norra slättbygder	6 270	990	520	7 780	19 020	38 920	27 780	92 190	119 970
Svealands slättbygder	9 120	1 440	690	11 250	17 930	32 540	34 580	115 480	150 060
Götalands skogsbygder	34 200	3 340	2 280	39 820	48 780	75 560	66 740	235 090	301 830
Mellersta Sveriges skogsbygder...	10 770	890	430	12 090	7 500	14 400	14 820	59 890	74 710
Nedre Norrland	14 960	930	430	16 320	4 570	14 630	17 730	64 710	82 440
Övre Norrland	9 370	390	160	9 920	2 840	16 680	18 030	65 150	83 180
Hela riket									
1965	93 120	9 860	5 720	108 700	159 940	271 100	223 730	763 690	987 420
1964	¹ 112 870	² 13 010	6 870	132 750	148 190	248 550	222 370	832 300	1 054 670
1963	³ 127 960	⁴ 14 430	6 800	149 190	155 810	228 660	248 970	882 900	1 131 870
1962	⁵ 142 350	⁶ 14 810	6 000	163 160	..	..	239 130	968 900	1 208 030
1961	⁵ 157 810	⁶ 14 750	5 670	178 230	..	..	241 590	974 860	1 216 450

¹ Avser »Hästar födda 1961 och tidigare». — ² Avser »Unghästar födda 1962 och 1963». — ³ Avser »Hästar över». — ⁴ Avser »Unghästar 1 och 2 år.

					Får och lamm	Svin			Höns och kycklingar		
Kvigor 1 år och däröver		Kvigor och kvig- kalvar under 1 år		Summa nötakra- tur		Avels- svin	Övriga svin	Summa svin	Höns	Kyck- lingar	Summa höns och kyck- lingar
För på- lägg	För slakt	För på- lägg	För slakt								
9 990	1 250	7 370	1 430	55 080	6 190	2 060	19 280	21 340	107 570	32 990	140 560
11 100	1 090	8 530	1 510	58 420	1 920	5 750	29 460	35 210	180 400	92 790	273 190
17 900	1 350	13 760	2 080	88 410	4 140	4 280	30 580	34 860	131 840	47 220	179 060
24 490	3 630	18 690	3 980	131 840	8 030	6 920	51 240	58 160	220 480	178 940	399 420
22 330	5 090	17 700	6 410	135 970	9 280	7 380	45 060	52 440	178 520	75 840	254 360
14 170	2 720	11 910	3 450	84 250	3 540	7 290	41 250	48 540	240 830	164 180	405 010
24 910	4 860	20 320	4 480	138 330	12 980	10 850	75 320	86 170	204 220	83 050	287 270
9 780	2 190	7 510	1 900	57 960	75 370	6 470	36 290	42 760	127 500	78 310	205 810
6 610	1 910	5 050	1 980	42 690	1 080	3 430	48 810	52 240	161 330	82 320	243 650
32 430	9 840	25 200	6 730	184 620	5 770	41 580	345 940	387 520	573 680	480 810	1 054 490
37 200	9 360	29 170	5 450	197 260	4 600	41 810	335 780	377 590	564 070	443 440	1 007 510
25 080	2 650	20 860	3 930	130 770	3 170	31 310	212 160	243 470	692 250	463 080	1 155 330
11 310	2 410	9 540	2 880	67 770	4 300	4 530	27 160	31 690	219 030	112 660	331 690
24 200	4 820	19 670	7 890	159 420	5 600	13 500	77 450	90 950	388 000	198 260	586 260
11 870	1 990	9 730	4 530	81 260	2 790	5 900	33 850	39 750	240 660	120 460	361 120
12 330	2 830	9 940	3 360	78 160	2 810	7 600	43 600	51 200	147 340	77 800	225 140
36 470	7 700	30 650	6 710	209 940	6 740	25 260	166 100	191 360	577 360	278 720	856 080
7 580	1 330	6 240	4 380	64 630	9 930	3 000	22 080	25 080	168 360	102 230	270 590
9 010	1 290	7 170	2 640	58 010	3 830	2 370	23 870	26 240	226 070	139 980	366 050
10 950	1 230	7 810	1 550	59 550	1 440	4 310	26 230	30 540	150 250	77 230	227 480
5 730	480	4 530	1 690	39 430	10 950	1 030	7 960	8 990	97 510	77 370	174 880
7 230	380	5 880	2 080	47 980	12 260	960	8 190	9 150	70 620	23 060	93 680
5 570	610	5 590	3 180	55 350	7 960	890	5 640	6 530	59 870	22 710	82 580
5 920	420	6 540	1 410	50 960	8 460	400	3 440	3 840	33 490	19 740	53 230
8 260	1 140	9 710	7 340	89 190	7 610	2 470	14 150	16 620	68 240	33 580	101 820
4 150	600	4 090	2 400	42 320	5 020	210	2 810	3 020	21 320	6 780	28 100
43 110	10 660	33 490	6 650	231 900	6 200	58 320	512 570	570 890	894 510	790 880	1 685 390
53 020	11 310	42 170	8 850	290 260	86 380	44 080	355 780	399 860	657 120	367 880	1 025 000
51 020	9 520	41 760	9 590	289 800	12 200	31 910	215 030	246 940	763 770	452 920	1 216 690
58 650	6 150	44 750	9 640	319 720	19 090	20 480	137 300	157 780	822 140	424 170	1 246 310
115 450	24 520	93 880	28 700	688 720	33 760	65 370	372 570	437 940	1 742 050	982 530	2 724 580
20 630	3 100	16 240	6 930	143 510	17 720	3 200	28 310	31 510	332 440	183 170	515 610
16 950	1 270	15 960	6 850	142 670	26 000	2 000	17 270	19 270	157 040	64 960	222 000
13 540	1 820	15 240	10 270	143 570	18 820	2 700	17 420	20 120	93 740	48 780	142 520
372 370	68 350	303 490	87 480	2 250 150	220 170	228 060	1 656 250	1 884 310	5 462 810	3 315 290	8 778 100
384 630	74 910	307 070	93 190	2 311 210	218 130	221 730	1 643 280	1 865 010	5 658 890	3 956 100	9 614 990
411 400	75 600	317 100	101 230	2 421 670	183 730	208 270	1 582 340	1 790 610	5 421 230	4 073 480	9 494 710
458 340	..	..	..	2 551 020	165 360	234 740	1 763 290	1 998 030	5 590 000	4 059 140	9 649 140
441 730	..	..	..	2 465 250	154 810	236 770	1 726 520	1 963 290	5 700 870	4 078 770	9 779 640

födda 1960 och tidigare». — ⁴ Avser »Unghästar födda 1961 och 1962». — ⁵ Avser »Hästar 3 år och där-

Tab. 79. Antal husdjur den 2 juni 1964, 2 mars, 1 juni och 15 oktober 1965. Hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Djurslag	Juni 1964	Mars 1965	Juni 1965	Oktober 1965
Hästar födda 1962 ¹ och tidigare	112 900	..	93 100	..
Unghästar födda 1963 ¹ och 1964 ¹	13 000	..	9 900	..
Föl	6 900	..	5 700	..
Summa hästar	132 800	..	108 700	..
Tjurar och stutar 1 år och däröver	148 200	146 700	159 900	153 700
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år	248 500	254 400	271 100	255 200
Kor	1 054 700	1 020 700	987 400	980 600
Därav kor som kalvat endast en gång ..	222 400	227 900	223 700	221 700
» övriga kor	832 300	792 800	763 700	758 900
Kvigor 1 år och däröver	459 500	426 700	440 700	432 100
Därav för pålägg	384 600	360 200	372 400	361 400
» » slakt	74 900	66 500	68 300	70 700
Kvigor och kvigkalvar under 1 år	400 300	381 700	391 000	370 300
Därav för pålägg	307 100	294 900	303 500	299 300
» » slakt	93 200	86 800	87 500	71 000
Summa nötkreatur	2 311 200	2 230 200	2 250 100	2 191 900
Får och lamm	218 100	..	220 200	..
Galtar för avel 6 månader och däröver ..	8 500	8 200	8 500	9 100
Modersuggor	213 200	212 900	219 600	221 100
Därav första gången dräktiga	48 200	47 700	50 700	43 500
» övriga dräktiga	96 000	104 200	100 300	101 500
» digivande samt icke dräktiga ..	60 600	53 600	60 500	65 400
» utslagssuggor	8 400	7 400	8 100	10 700
Summa avelssvin	221 700	221 100	228 100	230 200
Övriga svin (inräknat s. k. hushållssvin)	1 643 300	1 609 400	1 656 200	1 784 700
Därav 3 månader och däröver	788 300	823 200	794 200	926 700
» under 3 månader	855 000	786 200	862 000	858 000
Summa svin	1 865 000	1 830 500	1 884 300	2 014 900
Höns	5 658 900	..	5 462 800	..
Därav kläckta 1963 ¹ och tidigare	1 968 300	..	1 975 600	..
» » 1964 ¹	3 690 600	..	3 487 200	..
Kycklingar	3 956 100	..	3 315 300	..
Summa höns och kycklingar	9 615 000	..	8 778 100	8 038 200
Kalkoner	107 700	..	165 300	..

¹ Årtalen avser 1965 års uppgifter. För 1964 gäller motsvarande åldersgränser.

Tab. 80. Antal husdjur den 1 juni 1965 inom olika storleksgrupper. Hela riket

Djurslag	Storleksgrupp, hektar åker							
	0,26—2,0	2,1—5,0	5,1—10,0	10,1—20,0	20,1—30,0	30,1—50,0	50,1—100,0	Över 100,0
Hästar födda 1962 och tidigare	1 640	18 100	33 910	23 020	7 150	5 110	3 060	2 780
Unghästar födda 1963 och 1964	40	570	2 190	2 650	1 310	1 150	1 080	900
Föl	50	460	1 360	1 500	670	610	590	530
Summa hästar	1 730	19 130	37 460	27 170	9 130	6 870	4 730	4 210
Tjurar och stutar 1 år och däröver	190	4 180	17 080	35 740	26 780	30 030	22 990	23 140
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år...	770	12 810	38 660	69 800	44 800	43 630	32 490	28 910
Kor	7 060	84 490	221 150	291 110	153 260	116 480	66 270	54 650
Därav som kalvat endast 1 gång	1 750	16 970	43 100	62 330	36 400	30 320	18 180	16 420
Därav övriga kor ..	5 310	67 520	178 050	228 780	116 860	86 160	48 090	38 230
Kvigor 1 år o. däröver	1 260	19 490	68 420	119 310	79 340	69 130	44 640	40 400
Därav för pålägg...	840	15 060	55 950	101 880	67 370	57 800	38 050	36 260
» » slakt.....	420	4 430	12 470	17 430	11 970	11 330	6 590	4 140
Kvigor och kvigkalvar under 1 år	1 920	22 480	70 660	110 880	68 080	55 600	34 810	28 460
Därav för pålägg...	670	12 210	48 290	87 030	55 890	45 600	29 060	25 410
» » slakt	1 250	10 270	22 370	23 850	12 190	10 000	5 750	3 050
Summa nötkreatur ...	11 200	143 450	415 970	626 840	372 260	314 870	201 200	175 560
Får och lamm	5 080	31 450	46 110	48 250	25 810	25 000	22 280	21 270
Galtar för avel 6 månader och däröver...	..	70	640	2 020	1 980	1 970	1 140	650
Modersuggor	690	5 620	30 900	72 820	46 850	35 340	17 870	10 190
Övriga svin	7 600	41 280	183 030	418 800	336 000	299 360	206 810	170 970
Därav 3 månader och däröver	2 610	18 860	60 780	155 950	161 730	153 920	125 980	116 990
Därav under 3 månader	4 990	22 420	122 250	262 850	174 270	145 440	80 830	53 980
Summa svin	8 290	46 970	214 570	493 640	384 830	336 670	225 820	181 810
Höns	158 720	674 360	1 337 560	1 554 710	765 900	628 880	291 680	209 730
Därav kläckta 1963 och tidigare	74 640	296 420	532 960	528 200	282 470	202 080	85 930	47 580
Därav kläckta 1964	84 080	377 940	804 600	1 026 510	483 430	426 800	205 750	162 150
Kycklingar	162 200	370 600	600 370	853 270	438 940	481 100	226 240	344 760
Summa höns och kycklingar	320 920	1 044 960	1 937 930	2 407 980	1 204 840	1 109 980	517 920	554 490

Tab. 81. Antal husdjur den 1 juni 1965 per 100 hektar åker inom olika storleksgrupper. Hela riket

Djurslag	Storleksgrupp, hektar åker								
	0,26— 2,0	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	Totalt
Hästar födda 1962 och tidigare	6,1	8,6	7,2	3,3	1,5	1,0	0,7	0,7	2,9
Unghästar födda 1963 och 1964	0,2	0,3	0,5	0,4	0,3	0,2	0,3	0,2	0,3
Föl	0,2	0,2	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
Summa hästar	6,5	9,1	8,0	3,9	1,9	1,3	1,1	1,0	3,4
Tjurar och stutar 1 år och däröver	0,7	2,0	3,6	5,1	5,6	5,9	5,5	5,8	5,0
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år...	2,9	6,1	8,2	10,0	9,3	8,6	7,7	7,2	8,4
Kor	26,6	40,4	47,1	42,0	32,0	22,9	15,7	13,6	31,0
Därav som kalvat endast 1 gång	6,6	8,1	9,2	9,0	7,6	6,0	4,3	4,1	7,0
Därav övriga kor ..	20,0	32,3	37,9	33,0	24,4	16,9	11,4	9,5	24,0
Kvigor 1 år o. däröver	4,7	9,3	14,6	17,2	16,6	13,6	10,6	10,0	13,8
Därav för pålägg...	3,1	7,2	11,9	14,7	14,1	11,4	9,0	9,0	11,6
» » slakt.....	1,6	2,1	2,7	2,5	2,5	2,2	1,6	1,0	2,2
Kvigor och kvigkalvar under 1 år	7,2	10,7	15,0	16,0	14,2	10,9	8,3	7,1	12,2
Därav för pålägg...	2,5	5,8	10,3	12,6	11,7	8,9	6,9	6,3	9,5
» » slakt.....	4,7	4,9	4,7	3,4	2,5	2,0	1,4	0,8	2,7
Summa nötkreatur ...	42,1	68,5	88,5	90,3	77,7	61,9	47,8	43,7	70,4
Får och lamm	19,1	15,0	9,8	7,0	5,4	4,9	5,3	5,3	7,0
Galtar för avel 6 månader och däröver...	..	..	0,1	0,3	0,4	0,4	0,3	0,2	0,3
Modersuggor	2,6	2,7	6,6	10,5	9,8	6,9	4,2	2,5	6,8
Övriga svin	28,6	19,7	38,9	60,4	70,1	58,8	49,2	42,5	51,8
Därav 3 månader och däröver	9,8	9,0	12,9	22,5	33,7	30,2	30,0	29,1	24,8
Därav under 3 månader	18,8	10,7	26,0	37,9	36,4	28,6	19,2	13,4	27,0
Summa svin	31,2	22,4	45,6	71,2	80,3	66,1	53,7	45,2	58,9
Höns	597,3	322,1	284,5	224,0	159,8	123,5	69,4	52,2	175,1
Därav kläckta 1963 och tidigare	280,9	141,6	113,4	76,1	58,9	39,7	20,5	11,8	63,9
Därav kläckta 1964	316,4	180,5	171,1	147,9	100,9	83,8	48,9	40,4	111,2
Kycklingar	610,4	177,0	127,7	123,0	91,6	94,5	53,8	85,8	108,3
Summa höns och kycklingar	1 207,7	499,1	412,2	347,0	251,4	218,0	123,2	138,0	283,4

Tab. 82. Beräknat antal nötkreatursenheter den 1 juni 1965 inom län, produktionsområden och hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Antal nötkreatursenheter	Område	Antal nötkreatursenheter
<i>Län</i>			
Stockholms stad o. län	51 610	Västernorrlands län	56 510
Uppsala »	56 170	Jämtlands »	50 740
Södermanlands »	78 790	Västerbottens »	82 500
Östergötlands »	118 630	Norrbottnens »	40 740
Jönköpings »	127 500		
Kronobergs »	85 270	<i>Produktionsområden</i>	
Kalmar »	133 340	Götalands södra slättbygder	316 260
Gotlands »	62 200	» mellanbygder	329 000
Blekinge »	48 640	» norra slättbygder	287 890
Kristianstads »	239 070	Svealands slättbygder	300 490
Malmöhus »	244 250	Götalands skogsbygder	688 040
Hallands »	161 960	Mellersta Sveriges skogsbygder...	139 650
Göteborgs o. Bohus »	65 500	Nedre Norrland	145 720
Älvsborgs »	160 410	Övre Norrland	136 170
därav norra delen	80 970		
» södra »	79 440	<i>Hela riket</i>	
Skaraborgs län	210 820	1965.....	2 343 220
Värmlands »	67 370	1964.....	2 429 320
Örebro »	54 930	1963.....	2 528 570
Västmanlands »	57 190	1962.....	2 636 390
Kopparbergs »	39 800	1961.....	2 611 430
Gävleborgs »	49 280		

Tab. 83. Nötkreatursbesättningarnas storlek år 1965: Antalet brukningsenheter inom produktionsområden och hela riket fördelat efter nötkreatursantalet vid enskilda brukningsenheter

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område; storleksgrupp, hektar åker	Antal brukningsenheter						Summa
	Utan nötkreatur	Med nötkreatur					
		Utan kor	Med kor				
			1—3	4—9	10—24	Över 24	
<i>Produktionsområden</i>							
Götalands södra slättbygder	3 001	1 580	2 192	4 983	2 089	239	14 084
» mellanbygder ..	1 900	758	2 813	6 985	3 097	233	15 786
» norra slättbygder	4 380	1 234	3 002	6 402	4 385	356	19 759
Svealands slättbygder	6 249	1 210	2 554	6 414	5 319	714	22 460
Götalands skogsbygder....	5 690	2 810	13 825	27 417	7 446	336	57 524
Mellersta Sveriges skogsb.	6 797	697	5 202	5 962	1 651	150	20 459
Nedre Norrland	9 038	570	6 382	9 495	1 059	37	26 581
Övre Norrland	9 083	536	7 113	9 557	1 002	25	27 316
Hela riket	46 138	9 395	43 083	77 215	26 048	2 090	203 969
<i>Storleksgrupper (hektar åker)</i>							
2,1— 5,0	22 575	1 833	22 143	8 129	21	—	54 701
5,1— 10,0	11 761	2 399	14 116	32 752	909	—	61 937
10,1— 20,0	5 316	1 770	3 772	27 568	8 351	—	46 777
20,1— 30,0	2 188	1 014	1 508	6 170	8 200	48	19 128
30,1— 50,0	2 191	1 137	1 062	2 121	6 303	235	13 049
50,1— 100,0	1 486	864	390	426	2 102	867	6 135
Över 100,0	621	378	92	49	162	940	2 242

Tab. 84. Svinbesättningarnas storlek år 1965: Antalet brukningsenheter inom produktionsområden och hela riket fördelat efter svinantalet vid enskilda brukningsenheter

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område; storleksgrupp, hektar åker	Antal brukningsenheter med svin						Summa
	0	1—2	3—10	11—50	51—200	Över 200	
<i>Produktionsområden</i>							
Götalands södra slättbygder	3 235	382	1 478	6 097	2 567	325	14 084
» mellanbygder...	3 752	1 522	2 958	5 745	1 559	250	15 786
» norra slättbygder	11 117	1 157	2 351	4 142	874	118	19 759
Svealands slättbygder	14 313	2 539	2 815	2 203	505	85	22 460
Götalands skogsbygder ...	27 353	8 809	10 453	9 417	1 383	109	57 524
Mellersta Sveriges skogsby.	16 097	2 687	1 082	509	73	11	20 459
Nedre Norrland	21 311	4 496	423	290	57	4	26 581
Övre Norrland	23 460	2 612	895	324	19	6	27 316
Hela riket	120 638	24 204	22 455	28 727	7 037	908	203 969
<i>Storleksgrupper (hektar åker)</i>							
2,1— 5,0	44 606	6 570	2 554	966	1	4	54 701
5,1— 10,0	39 479	9 135	6 751	6 208	340	24	61 937
10,1— 20,0	19 990	5 584	8 004	11 214	1 919	66	46 777
20,1— 30,0	6 521	1 691	3 136	5 807	1 849	124	19 128
30,1— 50,0	5 237	953	1 451	3 358	1 861	189	13 049
50,1—100,0	3 210	245	508	1 070	866	236	6 135
Över 100,0	1 595	26	51	104	201	265	2 242

2. Nötkreaturens rasfördelning

Inledning

I programmet för 1961 års jordbruksräkning — se sid. 3 — ingick bl. a. en specialundersökning rörande nötkreaturens rasfördelning, baserad på material som insamlades i samband med statistiska centralbyråns ordinarie husdjursräkning i oktober 1961. Med hjälp av oktobermaterialet erhöles skattningar av nötkreaturens relativa fördelning på olika raser; dessa uppgifter utnyttjades sedan för beräkning av motsvarande fördelning — i absoluta tal — av antalet nötkreatur enligt jordbruksräkningen.

Resultat

En översikt över nötkreaturens rasfördelning 1961 — med särredovisning av kor

resp. ungnöt — lämnas i *tab. 85*. Enligt denna sammanställning var drygt 70 % av de kor som redovisats i jordbruksräkningen av SRB-ras (Svensk röd och vit boskap). Motsvarande andel för ungnöt var cirka 65 %.

Övrig publicering

För en närmare beskrivning av den särskilda undersökningen rörande nötkreaturens rasfördelning hänvisas dels till Jordbruksräkningen 1961 (SOS), dels till avsnitt II:2 i föreliggande publikation (behandlar metodiken m. m. i de årliga jordbruksinventeringarna).

Tab. 85. Nötkreaturens rasfördelning år 1961: Antal kor och ungnöt av olika raser inom

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Område	Svensk röd och vit boskap (SRB)		Svensk låglandsboskap (SLB)		Svensk kullig boskap (SKB)	
	Kor	Ugnöt	Kor	Ugnöt	Kor	Ugnöt
<i>Län</i>						
Stockholms stad o. län.....	31 973	28 972	88	740	68	30
Uppsala »	33 962	28 249	224	238	7	—
Södermanlands »	45 090	41 508	94	228	8	—
Östergötlands »	60 698	65 944	1 915	4 311	121	20
Jönköpings »	66 967	61 414	1 972	1 706	47	61
Kronobergs »	43 834	37 547	725	1 041	—	—
Kalmar »	61 399	69 033	659	1 505	—	—
Gotlands »	19 537	30 062	140	235	—	—
Blekinge »	17 860	19 494	260	1 847	—	—
Kristianstads »	24 605	29 629	44 643	79 844	—	—
Malmöhus »	8 298	9 441	70 859	128 226	—	—
Hallands »	26 352	26 694	28 005	38 622	15	10
Göteborgs o. Bohus »	36 690	32 806	931	1 012	18	15
Älvsborgs »	82 199	63 295	2 471	3 444	403	112
Skaraborgs »	90 174	88 891	8 251	11 691	64	19
Värmlands »	32 984	23 002	179	1 491	3 233	1 359
Örebro »	31 989	27 982	85	179	119	66
Västmanlands »	34 138	28 478	128	582	50	61
Kopparbergs »	15 870	9 730	184	104	8 749	4 024
Gävleborgs »	26 229	17 555	—	—	1 545	715
Västernorrlands »	10 822	6 858	—	—	25 324	12 159
Jämtlands »	2 973	2 863	—	10	25 739	14 612
Västerbottens »	6 371	4 413	332	207	49 911	30 787
Norrbottnens »	7 636	4 367	127	72	22 184	10 908
<i>Produktionsområden</i>						
Götalands södra slättbygder	13 758	17 200	75 875	143 183	15	10
» mellanbygder	61 980	86 265	45 881	75 240	—	—
» norra slättbygder	127 912	126 232	9 419	15 102	83	64
Svealands slättbygder	175 737	155 496	617	2 803	247	121
Götalands skogsbygder	314 368	287 306	29 292	39 467	245	103
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	75 578	53 568	453	1 142	5 075	2 203
Nedre Norrland	34 668	23 100	276	115	53 426	27 180
Övre Norrland	14 649	9 060	459	283	78 514	45 277
Hela riket	818 650	758 227	162 272	277 335	137 605	74 958

¹ SJB = Svensk jerseyboskap, SAB = Svensk ayrshireboskap, RB = Dansk röd boskap. — ² AA =

län, produktionsområden och hela riket

Övriga mjölkkraser (SJB, SAB, RB) ¹		Köttkraser (AA, Hfd, Ch) ²		Korsningsdjur i första generationen		Annan eller okänd ras		Summa	
Kor	Ungnöt	Kor	Ungnöt	Kor	Ungnöt	Kor	Ungnöt	Kor	Ungnöt
180	239	80	103	123	440	155	50	32 667	30 574
14	27	73	145	56	176	338	318	34 674	29 153
284	237	136	210	520	951	85	160	46 217	43 294
554	524	89	266	566	2 088	124	224	64 067	73 377
736	797	3	26	270	735	532	336	70 527	65 075
296	217	81	121	263	513	222	201	45 421	39 640
1 011	763	57	187	425	1 203	414	413	63 965	73 104
181	219	26	61	80	744	151	202	20 115	31 523
390	228	25	32	97	512	—	26	18 632	22 139
778	525	413	592	727	2 076	797	1 296	71 963	113 962
338	414	140	209	379	1 000	205	302	80 219	139 592
766	943	55	100	277	696	386	448	55 856	67 513
601	317	48	123	139	262	35	76	38 462	34 611
455	248	50	130	393	1 647	836	584	86 807	69 460
269	156	101	183	494	1 407	388	284	99 741	102 631
527	291	51	68	569	540	3 127	1 292	40 670	28 043
295	103	73	154	36	180	251	124	32 848	28 788
276	179	3	11	362	603	50	381	35 007	30 295
130	86	60	89	273	484	220	62	25 486	14 579
329	148	—	—	342	156	2 761	990	31 206	19 564
851	559	—	—	909	1 028	1 851	847	39 757	21 451
43	37	—	—	373	507	609	319	29 737	18 348
259	81	—	—	520	722	2 290	1 012	59 683	37 222
12	—	—	—	780	504	942	491	31 681	16 342
627	769	403	616	495	2 138	398	408	91 571	164 324
1 095	911	232	435	558	2 283	640	1 250	110 386	166 384
556	307	189	365	467	2 862	452	349	139 078	145 281
939	800	416	691	1 217	2 401	881	1 019	180 054	163 331
3 725	2 957	247	568	2 233	5 130	2 150	2 182	352 260	337 713
1 020	667	19	48	933	1 277	4 142	1 681	87 220	60 586
1 317	846	58	87	1 722	1 825	4 652	1 886	96 119	55 039
296	81	—	—	1 348	1 258	3 454	1 663	98 720	57 622
9 575	7 338	1 564	2 810	8 973	19 174	16 769	10 438	1 155 408	1 150 280

Aberdeen Angus, Hfd = Hereford, Ch = Charolais.

3. Antalet galtar och betäckta suggor

Inledning

Statistiska centralbyrån redovisar för varje månad uppgifter om antalet galtar samt antalet under månaden betäckta suggor. Till grund för denna redovisning ligger sammandrag för de olika länen upprättade vid resp. hushållningssällskap.

Författning

Bestämmelserna rörande uppgiftsskyldighet m. m. återfinns i Kungl. Maj:ts kungörelse den 30 december 1953 (nr 758).

Insamling av primäruppgifter

Enligt ovannämnda författning skall varje innehavare av galt, som utnyttjas för avelsändamål, föra journal med förlöpande uppgifter om betäckningar samt om försäljning och inköp av fargalt. Vidare skall galthållaren första dagen efter varje kalendermånads utgång till vederbörande hushållningssällskap insända kopia av de uppgifter som under månaden införts i betäckningsjournalen.

Det åligger varje hushållningssällskap att kontrollera galthållarnas redovisning, att upprätta sammandrag för sällskapets område och insända detta till statistiska centralbyrån senast 10 dagar efter kalendermånadens utgång.

Resultat

Uppgifter om antalet tjänstbara galtar resp. antalet betäckta suggor åren 1961—1965 redovisas i sammandrag i tab. 86. Av dessa resultat framgår att betäckningarna ökat med totalt cirka 4 % från 1964 till 1965.

Övrig publicering

Uppgifter för län och hela riket redovisas månadsvis i Statistiska meddelanden omkring 14 dagar efter utgången av resp. rapportmånad. En sammanfattande redovisning ges dessutom i tabellavdelningen i Jordbruksekonomiska Meddelanden.

Tab. 86. Antal tjänstbara galtar och betäckta suggor åren 1961—1965. Hela riket

År	Jan.	Febr.	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug.	Sept.	Okt.	Nov.	Dec.	Medeltal per år resp. summa
<i>Tjänstbara galtar</i>													
1965.....	7 358	7 381	7 438	7 493	7 528	7 579	7 595	7 632	7 507	7 711	7 635	7 615	7 539
1964.....	6 830	6 973	7 002	7 125	7 131	7 199	7 190	7 241	7 243	7 198	7 196	7 305	7 136
1963.....	6 862	6 785	6 839	6 911	6 817	6 783	6 754	6 864	6 708	6 739	6 815	6 882	6 813
1962.....	6 970	6 952	7 175	7 007	7 062	7 103	7 024	7 099	6 923	6 896	6 834	6 799	6 987
1961.....	6 676	6 670	6 593	6 697	6 814	6 860	6 924	6 937	6 947	6 941	6 941	7 008	6 834
<i>Betäckta suggor</i>													
1965.....	34 381	30 110	30 720	30 413	32 986	32 833	32 158	30 936	26 652	28 600	31 880	33 612	375 281
1964.....	33 824	30 563	30 438	28 913	29 948	29 779	30 186	29 876	25 912	27 544	30 511	32 495	359 989
1963.....	28 798	28 195	28 494	27 548	27 449	27 070	27 355	28 606	25 165	26 366	28 682	30 372	334 100
1962.....	35 160	29 894	30 522	29 718	30 936	28 685	29 118	28 463	22 643	24 232	26 426	28 744	344 541
1961.....	31 624	30 423	31 423	30 145	32 889	30 133	31 688	32 023	27 054	29 091	31 409	30 896	368 798

4. Hästpremieringen

Inledning

Den med statsmedel understödda hästpremieringen har till ändamål att »verka för åstadkommande av goda och för olika trakter och ändamål fullt lämpliga hästar». Premieringen, vilken står under överinseende av lantbruksstyrelsen, sker i två särskilda former, nämligen dels som sommarpremiering, dels som vårpremiering.

Närmare bestämmelser rörande hästpremieringen finns meddelade i Kungl. Maj:ts kungörelser den 2 december 1949 (nr 703), 27 juni 1957 (nr 484), 20 januari 1961 (nr 3) samt 12 januari 1962 (nr 3).

Premieringens utförande

Hästpremieringen äger rum vid särskilda premieringsmöten på platser inom länet som bestäms av lantbruksstyrelsen efter förslag av resp. hushållningssällskap. Bedömningen av hästarna verkställs vid dessa möten av särskilt utsedda premieringsnämnder.

För att häst skall kunna komma under bedömning vid premieringsmöte krävs att den uppfyller vissa villkor i fråga om rastillhörighet och härstamning. Anmälan om deltagande i premieringen skall av hästens ägare (eller ägarens representant) göras till resp. hushållningssällskap.

I fråga om fölston och äldre hingstar (fyra år och däröver) omfattar bedömningen dels hästens egenskaper som individ, dels avkommans beskaffenhet. För övriga grupper av hästar är bedömningen begränsad att gälla enbart de individuella egenskaperna.

De vid hästpremieringen förekommande belöningarna är värdebokstav, vitsord om godkännande, skådepenning, diplom och frisedel. I vissa fall är belöningarna kombinerade med penningpris.

Belöningen av ettåriga och tvååriga unghästar, vilka undergår s. k. förbedömning, ges i form av skådepenning. För treåriga ungston utgår frisedel samt ev. diplom medan treåriga unghingstar premieras med vitsordet godkänd.

Premieringen av fölston sker med någon av värdebokstäverna B, AB eller A, av vilka A utgör den högsta belöningen. Gruppen fyraåriga och äldre hingstar slutligen premieras med värdebokstav eller med vitsord om godkännande.

På basis av uppgifter som insänds från premieringsnämndernas ordföranden upprättar lantbruksstyrelsen årligen en särskild sammanställning över premieringsverksamheten.

Resultat

Vissa huvudresultat från hästpremieringarna åren 1963 och 1964 meddelas i *tab. 87*. Av tabellen framgår att det sammanlagda antalet förbedömda eller premierade hästar 1964 var något lägre än närmast föregående år.

Övrig publicering

En detaljerad redogörelse för premieringsverksamhetens omfattning och resultat 1964 återfinns i lantbruksstyrelsens meddelande nr 56 serie B.

Tab. 87. Hästpremieringen år 1964: Antal förbedömda eller premierade hästar, beslutade belöningar¹ m. m., inom län och hela riket

Område	Antal förbedömda eller premierade hästar	Fyraåriga och äldre hingstar				Unghingstar		Fölston			Ungston		
		A	AB	B	Vitsord om Gdk.	Skådepenning	Vitsord om Gdk.	A	AB	B	Skådepenning	Frisedel	Diplom
Län													
Stockholms stad o. län	484	8	13	18	10	9	2	17	58	179	133	35	2
Uppsala »	193	1	3	7	1	—	—	9	16	73	53	29	1
Södermanlands »	216	3	6	5	1	3	1	7	15	73	73	25	4
Östergötlands »	426	4	7	14	1	1	5	17	34	146	131	63	3
Jönköpings »	631	1	10	21	—	2	3	18	53	234	200	83	6
Kronobergs »	457	4	5	12	—	1	1	17	38	172	149	55	3
Kalmar »	449	2	8	15	—	2	2	22	34	163	132	58	11
Gotlands »	447	5	11	12	2	7	2	29	41	138	135	62	3
Blekinge »	205	1	1	9	—	—	1	6	15	79	63	24	6
Kristianstads »	537	3	5	21	—	2	3	22	53	195	151	72	10
Malmöhus »	1 010	13	8	29	3	7	7	127	100	390	202	99	25
Hallands »	351	2	2	9	—	—	5	32	28	126	97	35	15
Göteborgs o. Bohus »	711	9	9	14	—	3	4	44	63	221	207	117	20
Älvsborgs läns norra del »	557	3	13	15	3	—	—	36	49	201	148	78	11
» » södra »	532	7	8	11	—	1	7	48	54	148	163	57	28
Skaraborgs län »	679	5	9	24	1	—	10	57	49	240	175	80	29
Värmlands »	476	2	6	22	—	—	2	6	59	154	153	72	—
Örebro »	155	4	2	6	—	—	2	8	17	50	38	17	11
Västmanlands »	252	2	7	6	—	—	1	10	20	90	86	28	2
Kopparbergs »	160	—	4	7	—	—	—	6	17	51	53	22	—
Gävleborgs »	236	3	3	12	1	—	—	5	17	75	86	33	1
Västernorrlands »	206	2	5	7	2	—	1	4	21	79	62	23	—
Jämtlands »	427	1	2	19	1	—	5	11	58	124	147	59	—
Västerbottens »	276	1	5	10	3	—	3	8	38	73	88	45	2
Norrbottens »	66	1	1	3	1	1	—	1	6	18	25	9	—
Hela riket													
1964.....	10 139	87	153	328	30	39	67	567	953	3 492	2 950	1 280	193
1963.....	10 664	78	156	354	34	40	65	562	936	3 667	3 250	1 327	195

¹ Se texten.

5. Mjölkboskapskontrollen

Inledning

Liksom tidigare är disponerade lantbruksstyrelsen under 1964/65 särskilda medel för kontrollverksamhet rörande mjölkboskapen. Närmare bestämmelser om kontrollverksamhetens organisation meddelas i Kungl. Maj:ts kungörelse den 2 juni 1950 angående statsbidrag till kontrollföreningsverksamhet m. m. (nr 501).

Kontrollens genomförande

För tillsynen av verksamheten, vilken står under överinseende av lantbruksstyrelsen, svarar en särskild nämnd, den s. k. kontrollnämnden. Lokalt leds och övervakas kontrollen av hushållningssällskapen genom konsulenter på husdjursområdet och överkontrollassistenter. Som egentliga huvudmän för verksamheten står dock särskilda kontrollföreningar, vilkas verksamhetsområden i flertalet fall sammanfaller med länen. Själva kontrollarbetet utförs av hos dessa föreningar anställda kontrollassistenter.

För att kontrollresultaten skall tillerkännas officiellt vitsord erfordras att kontrollföreningsmedlem tolv gånger om året med regelbundna mellanrum ombesörjer mjölmängdsbestämning och uttagning av mjölkprov för fetthaltsundersökning samt att kompletterande kontroll sker genom besök av kontrollassistent minst en gång per år.

Vid sidan av den officiella kontrollen utförs s. k. enskild kontroll. Denna skiljer sig från den förra därigenom att kom-

pletterande kontroll av assistent ej förekommer.

Bearbetningen av primäruppgifterna från mjölkboskapskontrollen sker numera centralt vid organisationen Svensk husdjursskötsels datacentral.

Resultat

I tab. 89 redovisas för kontrollåret 1964/65 uppgifter om verksamhetens totala omfattning (med fördelning på de båda kontrollformerna). Härav framgår bl. a. att cirka 354 000 kor omfattats av kontrollen under året, dvs. drygt en tredjedel av samtliga kor vid brukningsenheter med mer än 2 hektar åker (enligt jordbruksinventeringen i juni 1965, se närmare tab. 78).

Tab. 88 innehåller upplysningar om medelavkastning m. m. i officiell kontroll. Resultaten särredovisas där på olika raser.

Vid bedömningen av resultaten från mjölkboskapskontrollen bör beaktas att dessa ej ger genomsnittsvärden för det totala koantalet. Detta beror bl. a. på att de i kontrollen deltagande besättningarna ej utgör en representativ bild av den totala kostammen. Sålunda är exempelvis besättningar vid små brukningsenheter anslutna till kontrollen i väsentligt mindre utsträckning än besättningar vid de större. Vidare torde man kunna räkna med att medelavkastningen inom en och samma storleksgrupp av jordbruk är större vid de brukningsenheter som deltar i kontrollen än vid de som står utanför.

**Tab. 83. Mjölkboskapskontrollens resultat år 1964/65, inom län och hela riket: Medel-
Avser officiell kontroll**

Område	SRB ¹			SLB ²		
	Antal kor	Mjölk, kilogram	Fetthalt, procent	Antal kor	Mjölk, kilogram	Fetthalt, procent
Län						
Stockholms stad o. län.....	10 495	4 854	4,2	73	5 081	3,9
Uppsala »	12 433	4 726	4,2	30	5 486	4,0
Södermanlands »	24 771	5 041	4,1	29	5 766	3,8
Östergötlands »	25 592	4 921	4,2	1 239	5 494	3,9
Jönköpings »	10 825	4 792	4,2	90	5 460	4,0
Kronobergs »	6 030	4 716	4,2	54	5 240	4,2
Kalmar läns norra del	6 053	4 850	4,1	69	5 931	4,1
» » södra »	11 096	4 854	4,1	130	4 875	4,0
Gotlands län.....	6 704	4 651	4,2	257	5 444	4,1
Blekinge »	2 637	4 668	4,1	55	4 693	3,8
Kristianstads »	4 128	4 792	4,2	14 779	5 265	4,0
Malmöhus »	1 799	4 801	4,2	27 894	5 404	4,0
Hallands »	7 717	5 090	4,2	16 053	5 568	4,1
Göteborgs o. Bohus »	5 843	4 713	4,1	236	5 450	3,9
Älvsborgs läns norra del	6 851	4 838	4,1	424	5 012	3,9
» » södra »	7 562	4 662	4,1	691	5 291	4,0
Skaraborgs län.....	25 549	4 864	4,1	3 913	5 366	3,9
Värmlands »	7 475	4 664	4,1	54	5 201	3,8
Örebro »	10 359	4 862	4,2	175	5 145	3,9
Västmanlands »	12 134	4 865	4,2	38	4 830	4,0
Kopparbergs »	5 383	4 871	4,2	20	5 622	4,0
Gävleborgs »	8 426	4 658	4,2	5	5 428	3,8
Västernorrlands »	3 312	4 447	4,2	17	5 649	4,0
Jämtlands »	1 344	4 531	4,1	15	5 978	3,8
Västerbottens »	1 197	4 617	4,3	97	5 545	4,0
Norrbottnens »	1 852	4 481	4,1	84	5 226	4,0
Hela riket						
1964/65	227 567	4 833	4,1	66 521	5 407	4,0
1963/64	215 531	4 628	4,2	61 977	5 163	4,0
1962/63	201 598	4 535	4,1	64 205	5 029	4,0
1961/62	196 268	4 508	4,2	64 374	5 114	4,0
1960/61	192 349	4 294	4,1	64 520	5 041	4,0

¹ = Svensk röd och vit boskap. — ² = Svensk låglandsboskap. — ³ = Svensk kullig boskap. — korsningar.

avkastning per ko och år inom olika raser

SKB ^a			SJB ^a			SAB ^a			Samtliga kor ^a		
Antal kor	Mjölkkilogram	Fetthalt, procent	Antal kor	Mjölkkilogram	Fetthalt, procent	Antal kor	Mjölkkilogram	Fetthalt, procent	Antal kor	Mjölkkilogram	Fetthalt, procent
2	4 415	4,0	31	3 300	6,2	3	5 566	4,2	10 913	4 849	4,2
—	—	—	8	3 730	6,1	3	4 244	4,5	12 542	4 728	4,2
—	—	—	276	3 881	6,0	17	5 006	4,4	26 388	5 022	4,1
—	—	—	314	3 751	6,2	—	—	—	27 593	4 927	4,2
—	—	—	168	3 717	6,0	—	—	—	11 203	4 779	4,2
—	—	—	25	3 395	6,3	41	4 616	4,1	6 358	4 717	4,2
—	—	—	171	3 870	5,9	—	—	—	6 466	4 846	4,2
—	—	—	228	3 471	6,0	19	5 373	4,5	11 838	4 819	4,2
—	—	—	15	3 780	6,0	—	—	—	7 995	4 731	4,2
—	—	—	7	4 056	6,1	18	5 197	4,6	2 804	4 665	4,1
—	—	—	217	3 389	6,0	28	4 826	4,3	19 757	5 133	4,1
—	—	—	46	3 444	6,0	79	5 029	4,6	30 230	5 358	4,0
3	4 031	4,3	48	3 570	6,0	368	4 839	4,3	25 462	5 385	4,1
5	4 531	4,4	49	3 412	5,8	24	4 565	4,5	6 245	4 728	4,1
1	3 867	4,2	65	3 658	5,7	20	5 499	4,5	7 502	4 837	4,1
—	—	—	23	3 614	6,2	18	4 754	4,2	9 017	4 720	4,1
1	5 053	4,0	141	3 681	5,9	48	5 172	4,6	30 048	4 927	4,0
77	3 381	4,2	46	3 376	6,0	8	4 629	4,0	7 744	4 645	4,1
1	3 471	4,3	129	3 600	6,0	2	5 394	4,3	10 724	4 849	4,2
—	—	—	199	3 787	6,1	16	4 996	4,2	13 491	4 840	4,2
716	3 812	4,6	61	3 744	6,0	1	4 282	4,3	6 500	4 731	4,3
50	3 718	4,4	80	3 412	5,9	12	4 520	4,6	8 689	4 640	4,2
2 936	3 615	4,4	583	3 487	6,0	251	4 588	4,4	8 254	4 049	4,4
5 612	3 671	4,3	379	3 529	6,0	133	4 333	4,4	8 205	3 851	4,4
6 096	3 786	4,5	308	3 555	6,1	157	4 552	4,5	8 110	3 949	4,5
2 126	3 597	4,3	13	3 778	5,7	39	4 104	4,4	4 388	4 045	4,2
17 626	3 698	4,4	3 630	3 606	6,0	1 305	4 716	4,4	328 466	4 870	4,2
17 171	3 615	4,4	3 049	3 455	6,0	809	4 597	4,4	308 501	4 667	4,2
13 203	3 453	4,4	1 077	3 655	6,4	..	..	..	296 887	4 565	4,1
13 933	3 408	4,4	1 067	3 601	6,0	..	..	..	290 760	4 571	4,1
14 060	3 266	4,3	977	3 397	6,0	..	..	..	286 092	4 395	4,1

^a = Svensk jerseyboskap. — ^b = Svensk ayrshireboskap. — ^c Inkl. kor av RB-ras (röd boskap) samt

Tab. 89. Mjölkboskapskontrollens omfattning år 1964/65¹, inom län och hela riket: Antal besättningar och kor i officiell resp. enskild kontroll

Område	Officiell kontroll		Enskild kontroll		Summa	
	Antal besättningar	Antal kor	Antal besättningar	Antal kor	Antal besättningar	Antal kor
<i>Län</i>						
Stockholms stad o. län.....	576	10 913	118	1 315	694	12 228
Uppsala ».....	748	12 542	—	—	748	12 542
Södermanlands ».....	1 410	26 388	243	2 573	1 653	28 961
Östergötlands ».....	1 731	27 593	162	1 600	1 893	29 193
Jönköpings ».....	960	11 203	231	2 100	1 191	13 303
Kronobergs ».....	648	6 358	79	505	727	6 863
Kalmar läns norra del.....	404	6 466	56	545	460	7 011
» » södra ».....	853	11 838	37	522	890	12 360
Gotlands län.....	852	7 995	19	134	871	8 129
Blekinge ».....	160	2 804	146	1 171	306	3 975
Kristianstads ».....	1 795	19 757	270	2 122	2 065	21 879
Malmöhus ».....	2 442	30 230	258	1 860	2 700	32 090
Hallands ».....	2 229	25 462	706	5 251	2 935	30 713
Göteborgs o. Bohus ».....	588	6 245	—	—	588	6 245
Älvsborgs läns norra del.....	579	7 502	120	1 248	699	8 750
» » södra ».....	941	9 017	—	—	941	9 017
Skaraborgs län.....	2 143	30 048	8	85	2 151	30 133
Värmlands ».....	533	7 744	73	502	606	8 246
Örebro ».....	779	10 724	51	484	830	11 208
Västmanlands ».....	879	13 491	—	—	879	13 491
Kopparbergs ».....	637	6 500	148	1 293	785	7 793
Gävleborgs ».....	1 015	8 689	25	200	1 040	8 889
Västernorrlands ».....	1 166	8 254	—	—	1 166	8 254
Jämtlands ».....	969	8 205	134	1 038	1 103	9 243
Västerbottens ».....	1 028	8 110	110	603	1 138	8 713
Norrbottens ».....	470	4 388	—	—	470	4 388
<i>Hela riket</i>						
1964/65.....	26 535	328 466	2 994	25 151	29 529	353 617
1963/64.....	25 042	308 501	3 912	32 178	28 954	340 679
1962/63.....	23 858	296 887	6 563	56 073	30 421	352 960
1961/62.....	23 178	290 760	7 993	67 180	31 171	357 940
1960/61.....	23 378	286 092	8 642	68 536	32 020	354 628

¹ Kontrollåret omfattar tiden 1 oktober—30 september.

Övrig publicering

Varje år ges i meddelande från lantbrukstyrelsen en redogörelse för kontrollföreningsverksamheten under det sistlidna kontrollåret. I denna redogörelse, vilken sammanställs av kontrollnämnden,

lämnas data rörande verksamhetens organisation och omfattning, kontrollkostnader, rastillhörigheten hos de kontrollerade besättningarna, mjölkornas avkastning m. m.

6. Mejerihanteringen. Producentpriset på mjölk

Inledning

Fortlöpande upplysningar om antalet mejerileverantörer, mejeriernas invägning av mjölk, mejerimjölakens användning, tillverkningen av mejeriprodukter, priser etc. ges i Svenska Mejeriernas Riksförenings (SMR) detaljstatistik över mejerihanteringen. Åtskilliga av dessa uppgifter ingår i statens jordbruksnämnds månatliga redovisning av produktion, priser m. m. beträffande jordbruksprodukter (se sid. 88).

Resultat

Vissa huvuddata rörande mejerinäringen åren 1960/61—1964/65 samt 1961—1965 lämnas i tab. 90. Den närmare innebörden i redovisade uppgifter framgår av noter till tabellen.

Enligt tabellen visade såväl antalet mejerier som antalet mejerileverantörer en fortsatt stark nedgång mellan 1964 och 1965, medan kvantiteten invägd mjölk var ungefär oförändrad.

Övrig publicering

Detaljuppgifter om mejerihanteringen meddelas av SMR i särskild tabellavdelning i dess årsredovisning. Rikssiffror över leveranser av mjölk, mejeriproduktion, priser m. m. lämnas varje månad i Jordbruksekonomiska Meddelanden. I den senare publikationen införs dessutom separata årliga redogörelser för produktionen m. m. av olika jordbruksprodukter.

Tab. 90. Mejerihanteringen åren 1960/61—1964/65 samt 1961—1965: Antal mejerier och mejerileverantörer, vid mejerier invägd mjölk, mejerimjölakens medelfetthalt, användning av invägd mjölk samt pris på mejerimjölk

År	Antal mejerier ¹	Antal mejerileverantörer ²	Invägd mjölk, ton	Medelfetthalt, procent	Användning av invägd mjölk, ton			Pris för mejerimjölk ⁴ , öre per kilogram
					Till produktberedning	Till konsumtionsmjölk ³	Till gräddesamt svinn	
1964/65	..	144 256	3 296 258	3,96	2 118 060	777 957	400 241	54,77
1963/64	..	156 547	3 308 782	3,95	2 161 698	759 465	387 619	49,65
1962/63	..	169 239	3 401 191	3,91	2 266 099	757 342	377 750	44,92
1961/62	..	179 328	3 533 116	3,90	2 397 646	760 957	374 513	44,20
1960/61	..	187 381	3 325 257	3,86	2 182 896	775 108	367 253	43,99
1965.....	280	141 159	3 311 161	3,97	2 129 899	779 970	401 292	55,38
1964.....	313	152 800	3 272 664	3,96	2 111 198	768 848	392 618	51,09
1963.....	339	165 812	3 386 712	3,91	2 248 081	758 658	379 973	45,98
1962.....	367	176 880	3 496 911	3,91	2 368 529	752 513	375 869	44,17
1961.....	402	185 090	3 408 619	3,86	2 258 983	777 069	372 567	44,15

¹ Avser antalet mejerier den 31/12 resp. år. — ² Uppgifterna avser medeltal av månadssiffror, vägda med mjölkinvägningen per leverantör och månad. — ³ Omräknad till helmjölk. — ⁴ Medelavräkningspris till producent vid 3,8 % fetthalt samt 6 öres skummjölkspris vid återtag, hämtad vid leveransplats (gården). Inkl. efterlikvid.

7. Mjölkproduktionen och dess användning

Inledning

Efter framställning från statens jordbruksnämnd inhämtade statistiska centralbyrån vid areal- och husdjursinventeringen i juni 1962 uppgifter om mjölkproduktionen och dess användning 1961. Liknande undersökningar hade tidigare genomförts för åren 1937/38, 1949, 1952, 1955 och 1958.

I ett föregående avsnitt — se sid. 14 — har utförligt redogjorts för undersökningsmetodiken i areal- och husdjursinventeringarna (numera benämnda jordbruksinventeringar), till vilket hänvisas.

Undersökningens genomförande

Omfattning

Totalt ingick i 1962 års urval 26 762 jordbrukare med mer än 2 hektar åker av vilka 98,9 % inkom med bearbetningsbara uppgifter. Liksom vid tidigare tillfällen avsåg undersökningen hela riket.

Innehåll

I uppgiftsblanketten skulle den under kalenderåret 1961 producerade mjölken särredovisas på följande poster:

Leverans till mejeri

Försäljning till arbetare och övriga anställda vid brukningsenheten

Övrig försäljning

Förbrukad i hushållet samt utlämnad som födoråd (undantag)

Använd till beredning av lantsmör och lantost

Använd till utfodring (ej skummjolk)

Komplettering och granskning

Före summeringen och uppräknigen av grundmaterialet blev detta föremål för en systematisk granskning. Trots förenklningar i blanketten hade ett betydande antal jordbrukare lämnat frågorna helt eller delvis obesvarade. Väsentligen gällde detta sådana brukare som även underlåtit att svara på en samtidig undersökning av svinslaktens omfattning (se närmare sid. 138). I relativt stor utsträckning hade för båda undersökningarna svar utlämnats trots att de ordinarie djurräkningarna visat att djur förekommit på brukningsenheten. Erforderliga kompletteringar av primärmaterialet ut-

Tab. 91. Totala mjölkproduktionen och dess användning, i milj. kilogram, åren 1949, 1952, 1955, 1958 och 1961. Hela riket

År	Total produktion	Användning					
		Leveranser till mejeri	Försäljning till arbetare och övriga anställda	Övrig försäljning	Förbrukning i hushållet m. m.	Produktion av lantsmör och ost	Utfodring
1961	3 721	3 273	16	55	200	9	168
1958	3 976	3 353	21	74	282	22	224
1955	4 050	3 385	23	94	325	18	205
1952	4 397	3 591	38	119	402	40	207
1949	4 500	3 579	50	144	455	66	206

Tab. 92. Mjölproduktionen och dess användning, i milj. kilogram, år 1961, inom olika storleksgrupper. Hela riket

Användning	Storleksgrupp, hektar åker							Summa
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	
Leveranser till mejeri	271	736	973	460	367	231	225	3 263
Försäljning till arbetare och övriga anställda	1	2	1	1	2	3	6	16
Övrig försäljning	7	12	13	5	5	4	5	51
Förbrukning i hushållet m. m.	39	58	47	17	11	5	2	179
Produktion av lantsmör och ost....	3	3	..	..	..	..	..	7
Utfodring	21	40	42	20	15	9	10	157
Summa	342	851	1 077	503	400	252	248	3 673

fördes mestadels efter telefonsamtal med uppgiftslämnaren, i viss utsträckning dock genom uppskattning baserad på tillgängliga uppgifter om djurantal etc.

Resultatberäkning

Skattningarna av den totala mjölproduktionen och dess användning 1961 baserades på förhållandet mellan den i stickprovet redovisade åkerarealen och den kända totala åkerarealen enligt 1961 års jordbruksräkning. Uppgifter för bruksenheter med mindre än 2 hektar åker,

vilka ej ingick i den ordinarie räkningen i juni 1962, erhöles efter kompletterande beräkningar, varvid förhållandena i den närmast högre storleksgruppen (2—5 hektar åker) antogs gälla även för den minsta gruppen.

Resultat

Uppgifter om den totala mjölproduktionens storlek samt om produktionens användning åren 1949, 1952, 1955, 1958 och 1961 redovisas i *tab. 91. Tab. 92* och *tab. 93* innehåller specificerade data för

Tab. 93. Mjölproduktionens storlek, i milj. kilogram, åren 1949, 1952, 1955, 1958 och 1961, inom produktionsområden och hela riket

Avser bruksenheter med mer än 2 hektar åker

Område	1949	1952	1955	1958	1961
Götalands södra slättbygder	443	418	400	401	377
» mellanbygder	408	394	407	399	399
» norra slättbygder	542	529	497	472	470
Svealands slättbygder	814	753	644	640	601
Götalands skogsbygder	1 153	1 158	1 116	1 151	1 073
Mellersta Sveriges skogsbygder	345	344	297	287	255
Nedre Norrland	591	602	285	256	248
Övre Norrland			251	244	250
Hela riket	4 296	4 198	3 897	3 850	3 673

storleksgrupper (avser 1961) och produktionsområden (avser samma år som tab. 91).

Enligt tab. 91 levererades till mejerierna under 1961 sammanlagt cirka 3 273 milj. kilogram mjölk, vilket är 4 % mindre än den kvantitet som redovisats i mejeri-

organisationens egen löpande statistik (se tab. 90).

Övrig publicering

Resultaten av undersökningen för 1961 har redovisats i Jordbruksekonomiska Meddelanden 1964:2.

8. Kalvslaktens omfattning

Inledning

I samband med jordbruksinventeringen i juni 1963 insamlade statistiska centralbyrån på begäran av statens jordbruksnämnd uppgifter om antalet under 1962 slaktade och till slakt försålda kalvar. Liknande uppgifter hade tidigare inhämtats för åren 1950, 1954 och 1957. Undersökningens syfte var främst att fastställa hems slaktens omfattning. Då uppgiftsinsamlingen emellertid bl. a. av tekniska skäl omfattade samtliga slag av kalvslakt gav undersökningen även uppgifter om den totala kalvslakten i hela riket med fördelning på storleksgrupper av jordbruk och på produktionsområden.

Uppläggningsen av de årliga jordbruksinventeringarna har ingående beskrivits i kap. II (sid. 14). Undersökningen rörande kalvslaktens storlek 1962 skedde enligt samma metod som dessa.

Undersökningens genomförande

Omfattning

I urvalet ingick 25 376 brukningsenheter med mer än 2 hektar åker. Användbara uppgifter inkom sedermera från 24 029 (94,7 %) av dessa.

Innehåll

Slakten av kalv under kalenderåret 1962 skulle i undersökningen redovisas i antal enligt följande rubriker:

- Kalvar levererade för slakt
- Till slakteri
- Till andra
- Hemslaktade kalvar
- Köttet veterinärbesiktigt
- Köttet ej veterinärbesiktigt

Beträffande kalvarnas ålder (vid leverans för slakt resp. vid hems slakt) skulle följande klassificering ske:

- Spädkalv ej äldre än 10 dagar
- Gödkalv ej äldre än 12 veckor
- Övriga kalvar till slakt

Tab. 94. Totala antalet slaktade kalvar åren 1950, 1954, 1957 och 1962. Hela riket

År	Marknadsförd slakt ¹	Ej veterinärbesiktigt hems slakt	Summa
1962	509 548	46 511	556 059
1957	704 741	68 884	773 625
1954	865 066	62 991	928 057
1950	972 751	103 828	1 076 579

¹ Inkl. besiktigt hems slakt.

Tab. 95. Antal slaktade kalvar inom olika storleksgrupper åren 1950, 1954, 1957 och 1962, i procent av den totala kalvslakten resp. år

År	Storleksgrupp, hektar åker								Summa
	0,0—2,0 ¹	2,1—5,0	5,1—10,0	10,1—20,0	20,1—30,0	30,1—50,0	50,1—100,0	Över 100,0	
1962	1	13	30	29	12	8	4	3	100
1957	5	16	29	28	10	6	4	2	100
1954	5	16	28	27	9	6	5	4	100
1950	6	17	27	24	9	7	5	5	100

¹ För 1962 avses 0,26—2 hektar.

Resultat

Uppgifter om den totala kalvslaktens storlek, med fördelning på marknadsförd slakt resp. ej veterinärbesiktigad hemslakt, redovisas för åren 1950, 1954, 1957 och 1962 i *tab. 94*. Antalet slaktade kalvar vid brukningsenheter med högst 2 hektar åker, vilka ingår i tabellen, har för 1962 beräknats med utgångspunkt från relationen mellan antalet levande kalvar vid brukningsenheter med 0,26—2 och 2—5 hektar åker enligt 1961 års jordbruksräkning. Dessa relationstal har sedan applicerats på antalet slaktade kalvar vid brukningsen-

heter med 2—5 hektar åker enligt undersökningen för 1962.

Särskilda data rörande kalvslaktens omfattning inom olika storleksgrupper har sammanställts i *tab. 95* och inom produktionsområdena i *tab. 96*.

Den enligt undersökningen framräknade marknadsförda slakten — redovisad i *tab. 94* — visar vid jämförelse med veterinärstyrelsens statistik avseende totalantalet för slakt besiktigade kalvar — se *tab. 101* — endast obetydliga avvikelser (differens mindre än 1 %). För spädkalv (= mindre

Tab. 96. Antal slaktade kalvar inom olika produktionsområden åren 1950, 1954, 1957 och 1962, i procent av den totala kalvslakten resp. år

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Produktionsområde	1950	1954	1957	1962
Götalands södra slättbygder	6	6	5	3
» mellanbygder	7	7	6	5
» norra slättbygder	11	11	11	12
Svealands slättbygder	18	16	16	18
Götalands skogsbygder	30	30	31	31
Mellersta Sveriges skogsbygder	10	10	9	9
Nedre Norrland	11	10	11	11
Övre Norrland	7	10	11	11
Hela riket	100	100	100	100

kalv) överstiger antalet enligt undersökningen motsvarande antal enligt veterinärstatistiken med 2,5 %, medan för summan av gödkalv och övrig kalv (= större kalv) redovisas en underskattning med 2,6 %. Samma tendenser har konstaterats i samband med tidigare undersökningar.

Övrig publicering

För varje undersökning rörande kalvslakten brukar en sammanfattande redogörelse införas i Jordbruksekonomiska Meddelanden. Resultaten från undersökningen avseende 1962 finns meddelade i nr 1964:11.

9. Svinstamkontrollen

Inledning

Enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 16 maj 1958 (nr 244) rörande stamboksföring och kontroll av avelssvin skall som underlag för riksstamboksföring av svin anordnas kontroll av avelsdjur genom prövning av avkommans beskaffenhet (svinstamkontroll). Kontrollen skall äga rum vid av lantbruksstyrelsen godkänd kontrollstation och verkställas i enlighet med de föreskrifter som lantbruksstyrelsen meddelar. För samråd med lantbruksstyrelsen i frågor rörande svinstamkontrollen skall finnas en särskild nämnd, den s. k. svinkontrollnämnden.

Kontrollens genomförande

Anmälan om prövning i svinstamkontroll skall ske till lantbruksstyrelsen senast tio dagar efter kullens födelse. Som allmänna villkor för uttagning till kontroll gäller vissa bestämmelser rörande bl. a. besättningsstorlek, härstamning, rastillhörighet och hälsotillstånd. Ur varje för kontroll godkänd kull uttages fyra grisar till prövning (två av vardera könet), varvid särskilt skall tillses att de uttagna djuren har ungefär samma medelvikt som kullen i dess helhet.

Leverans till kontrollstationen sker då den uttagna gruppen uppnått en levande vikt av i genomsnitt lägst 15 och högst 18 kilogram per djur.

På kontrollstationen utfodras grisarna enligt en för samtliga kontrollstationer gemensam foderplan, omfattande två skilda foderstater avsedda för kontrollgrupper med en medelvikt per gris av resp. 15—50 kilogram och 51—90 kilogram.

Omedelbart efter kontrollgruppens ankomst till kontrollstationen vägs och märks samtliga grisar inom gruppen. Vägningen upprepas därefter med lämpliga mellanrum tills grisarna uppnått en medelvikt av 20 kilogram, då kontrollen tar sin början.

Under kontrolltiden vägs samtliga grisar vid stationen i bestämd ordningsföljd och på bestämda tidpunkter. Slakten av grisarna verkställs sedan efter hand som de uppnått härför fastställd levande vikt (omkring 90 kilogram).

Grisarnas foderförbrukning och levande vikt antecknas varje vecka i kontrollstationens huvudliggare, där särskilt konto finns upplagt för varje grupp. När samtliga grisar inom gruppen slaktats av-

Tab. 97. Svinstamkontrollen åren 1960/61—1964/65¹: Verksamhetens omfattning samt medeltal av uppnådda resultat

Ras; år	Antal kontroll- erade svin	Tillväxt per djur och dag, gram	Förbrukat antal foder- enheter per kilogram tillväxt	Slaktresultat (medeltal)			
				Kropps- längd, centimeter	Rygg- späckets tjocklek, millimeter	Buk- väggens tjocklek, millimeter	Slakt- kroppens köttfullhet, poäng ²
<i>Lantras</i>							
1964/65	3 351	721	2,93	96,4	26,3	33,8	13,2
1963/64	3 095	718	2,95	96,2	27,0	33,8	13,3
1962/63	3 277	715	2,97	95,9	27,7	34,2	13,2
1961/62	3 254	705	3,01	96,3	28,6	35,2	13,0
1960/61	3 101	703	3,03	96,2	28,5	35,1	12,9
<i>Yorkshireras</i>							
1964/65	1 093	716	2,95	96,5	27,9	33,4	12,9
1963/64	1 001	719	2,96	96,3	28,1	33,7	13,0
1962/63	970	718	2,97	96,4	28,6	33,7	13,1
1961/62	939	708	3,01	96,5	29,8	35,0	12,9
1960/61	1 069	711	2,99	96,5	29,0	34,3	12,9

¹ Kontrollåret omfattar tiden 1 oktober—30 september. — ² Se texten.

slutas kontot, varvid bl. a. grisarnas genomsnittliga viktökning och foderförbrukning under kontrolltiden beräknas.

Snarast möjligt efter slakten överförs slaktkropparna till kylrum, där de förvaras hängande under cirka 24 timmar, varefter bedömning av slaktegenskaperna sker. Vid bedömningen, vilken utförs av särskild bedömningsnämnd, mäts ryggspäckets och bukväggens tjocklek samt kroppens längd. Vidare sker poängsättning av ryggspäckets fasthet, svålens finhet, bogpartiets storlek, bukens form och jämnhet samt skinkans form och storlek enligt en skala omfattande 9—15 poäng, där siffervärde 12 betecknar godkänd beskaffenhet och siffervärde 15 sällsynt god beskaffenhet. Med utgångspunkt från erhållna späckmått samt särskilda mätningar på fotografi av ett tvärsnitt av slaktkroppen poängsätts dessutom enligt samma skala fördelningen av ryggspäcket samt slaktkroppens köttfullhet.

Resultat

I tab. 97 har för kontrollåren 1960/61—1964/65 sammanfattats uppgifter rörande kontrollverksamhetens omfattning. Vidare redovisas i tabellen vissa medelresultat för de kontrollerade djurens foderförbrukning och tillväxt samt för deras slaktegenskaper.

Under 1964/65 ingick cirka 4 400 svin i kontrollen varav ungefär 75 % av lantras och resten av yorkshireras. Verksamheten var under året fördelad på sammanlagt sex kontrollstationer.

Övrig publicering

Uppgifter från svinstamkontrollen publiceras årligen i Meddelanden från Kungl. Lanbruksstyrelsen, serie B. En utförlig redogörelse för verksamheten under 1964/65 finns införd i häfte nr 65 i denna serie.

10. Svinslaktens omfattning

Inledning

På begäran av statens jordbruksnämnd infordrade statistiska centralbyrån i samband med areal- och husdjursinventeringen i juni 1962 uppgifter om antalet under 1961 slaktade och till slakt försålda svin. Undersökningar av liknande slag hade tidigare utförts för åren 1950, 1954, 1956 och 1959. I första hand avses dessa undersökningar ge en uppfattning om hemslaktens storlek. Dessutom lämnar undersökningarna uppgifter om den totala svinslakten och dess fördelning på storleksgrupper av jordbruk och på de olika produktionsområdena.

Beträffande undersökningens metodologiska uppläggning hänvisas dels till avsnittet om jordbruksinventeringarna (se sid. 14), dels till redogörelsen för den särskilda undersökningen rörande mjölkproduktionen och dess användning (se sid. 132). Undersökningen angående svinslakten 1961 utfördes enligt samma metod som den senare.

Undersökningens innehåll

Den totala slakten under 1961 skulle i blanketten redovisas på följande grupper:

Svin levererade för slakt
Till slakteri
Till andra
Hemslaktade svin
Veterinärbesiktigade
Ej veterinärbesiktigade

Resultat

I tab. 98 har för åren 1950, 1954, 1956, 1959 och 1961 angivits den totala slaktens fördelning på marknadsförd slakt resp. ej veterinärbesiktigad hemslakt. Beträffande brukningsenheter med högst 2 hektar åker har svinantalet 1961 beräknats med ut-

Tab. 98. Totala antalet slaktade svin åren 1950, 1954, 1956, 1959 och 1961. Hela riket

År	Marknadsförd slakt ¹	Ej veterinärbesiktigad hemslakt	Summa
1961	2 806 075	128 410	2 934 485
1959	2 817 512	168 007	2 985 519
1956	2 020 564	162 415	2 182 979
1954	1 989 369	145 291	2 134 660
1950	1 590 276	222 861	1 813 137

¹ Inkl. besiktigad hemslakt samt export av levande slaktsvin.

Tab. 99. Antal slaktade svin inom olika storleksgrupper åren 1950, 1954, 1956, 1959 och 1961, i procent av den totala svinslakten resp. år

År	Storleksgrupp, hektar åker								
	0,0-2,0 ¹	2,1-5,0	5,1-10,0	10,1-20,0	20,1-30,0	30,1-50,0	50,1-100,0	Över 100,0	Summa
1961	2	6	15	26	16	14	11	10	100
1959	3	6	14	27	15	14	11	10	100
1956	3	6	17	27	15	14	9	9	100
1954	3	6	19	28	14	13	8	9	100
1950	3	10	21	27	13	12	7	7	100

¹ För 1961 avses 0,26—2 hektar.

Tab. 100. Antal slaktade svin inom olika produktionsområden åren 1950, 1954, 1956, 1959 och 1961, i procent av den totala svinslakten resp. år

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker

Produktionsområde	1950	1954	1956	1959	1961
Götalands södra slättbygder	25	25	26	26	26
» mellanbygder	17	19	20	20	21
» norra slättbygder	12	13	13	13	12
Svealands slättbygder	10	10	11	11	10
Götalands skogsbygder	28	26	24	24	25
Mellersta Sveriges skogsbygder	4	3	3	2	3
Nedre Norrland	3	2	1	2	1
Övre Norrland	1	2	2	2	2
Hela riket	100	100	100	100	100

gångspunkt från relationen mellan antalet svin vid brukningsenheter med 0,26—2 och 2—5 hektar åker enligt den senaste jordbruksräkningen samt antalet slaktade svin vid brukningsenheter med 2—5 hektar åker enligt undersökningen avseende 1961. För tidigare år har liknande beräkningar blivit utförda. Som »marknadsförd slakt» har vid sammanställningen av tabelluppgifterna räknats dels den redovisade marknadsförda slakten, dels besiktigad hemslakt och dels export av levande slaktsvin. Tillägg har härutöver gjorts för slakten hos storproducenter (s. k. fläskfabriker). Enligt tabellen uppgick den under 1961 marknadsförda slak-

ten till 2 806 000 djur mot 2 933 000 enligt veterinärstyrelsens statistik över besiktigade slaktdjur (med tillägg för export av levande slaktsvin).

Tab. 99 innehåller för samma år som tab. 98 uppgifter om svinslaktens omfattning inom olika storleksgrupper. I tab. 100 slutligen redovisas slaktens storlek inom produktionsområdena.

Övrig publicering

Resultaten från de särskilda undersökningarna rörande svinslakten redovisas vanligen i Jordbruksekonomiska Meddelanden. För 1961 återfinns de i nr 1964:6.

11. Produktionen av kött och fläsk. Producentpriserna på slaktdjur

Inledning

Grundläggande uppgifter om den marknadsförda slaktens storlek ges i veterinärstyrelsens besiktningssstatistik. Enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 20 mars

1959 (nr 99) skall i princip all slakt för avsalu underkastas besiktning.

På grundval av besiktningssstatistiken utför statens jordbruksnämnd månads-

Tab. 101. Antal besiktigade slaktkroppar samt produktion av kött och fläsk, åren 1960/61—1964/65 samt 1961—1965

År	Storboskap	Större kalv (gödkalv och mellankalv)	Mindre kalv (spädkalv)	Svin (inkl. spädgris)	Får och getter	Häst
<i>Antal besiktigade slaktkroppar¹</i>						
1964/65	587 888	229 423	101 837	2 917 294	112 175	27 021
1963/64	617 826	281 255	144 169	2 813 499	100 809	26 292
1962/63	632 387	284 718	209 714	2 880 513	85 065	21 730
1961/62	555 159	280 587	229 485	2 963 861	74 578	21 287
1960/61	490 362	289 477	254 401	2 774 600	68 620	22 314
1965	587 975	215 146	94 743	2 968 323	124 784	24 806
1964	597 700	267 961	127 802	2 893 198	113 289	27 730
1963	645 757	291 377	191 972	2 807 808	95 727	23 240
1962	603 097	284 402	227 043	3 013 382	82 794	21 815
1961	494 850	280 892	250 384	2 791 187	71 653	21 353
<i>Produktion av kött och fläsk (vara med ben)², ton</i>						
1964/65	³ 130 672	17 319	2 394	212 288	1 814	9 196
1963/64	³ 136 579	20 167	3 301	206 249	1 637	9 092
1962/63	³ 138 170	19 249	4 738	208 966	1 428	7 556
1961/62	³ 121 033	18 673	5 187	221 776	1 288	7 480
1960/61	³ 103 634	18 876	5 772	213 946	1 230	7 439
1965	³ 132 512	16 523	2 226	215 554	2 048	8 551
1964	³ 133 731	19 483	2 936	210 818	1 831	9 461
1963	³ 140 645	20 042	4 327	203 716	1 547	7 962
1962	³ 131 054	18 817	5 096	220 321	1 400	7 616
1961	³ 105 417	18 399	5 621	212 138	1 250	7 220

¹ Antal hela och till hela omräknade halva kroppar. — ² Inkl. hemslacht. — ³ Inkl. export av levande slaktdjur, omräknad till slaktad vara med ben.

Tab. 102. Priser på slaktdjur¹, i öre per kilogram, åren 1960/61—1964/65 samt 1961—1965

År	Storboskap	Gödkalv	Mindre kalv	Gödsvin ²	Lamm	Häst
1964/65	657	894	701	429	765	468
1963/64	588	827	665	458	684	419
1962/63	508	713	510	413	573	388
1961/62	481	686	499	372	551	359
1960/61	490	670	518	397	558	347
1965	652	906	688	433	725	480
1964	616	880	673	451	693	433
1963	528	743	536	439	613	395
1962	489	693	499	377	553	375
1961	487	676	506	386	538	361

¹ Avräkningspriser för slaktad vikt (efter avdrag för slaktdjursavgift). Uppgifterna avser vägda medeltal av månadspriser. — ² Exkl. istrar.

vis beräkningar av den totala produktionen av kött och fläsk. Vid dessa beräkningar utnyttjas uppgifter från Sveriges Slakteriförbund om medelslaktvikter för olika djurslag.

Statistiken över såväl antalet slaktdjursbesiktningar som produktionen av kött och fläsk ingår i jordbruksnämndens löpande månadsstatistik (se sid. 88). På basis av uppgifter från Slakteriförbundet redovisas vidare i den löpande statistiken olika prisdata rörande slaktdjur.

Resultat

Produktionsvolymens storlek åren 1960/61—1964/65 samt 1961—1965 — uttryckt dels i antal besiktigade slaktkroppar, dels i producerad mängd kött och fläsk — redovisas i *tab. 101*. Som framgår av not till

tabellen innefattar produktionsuppgifterna för kött och fläsk även hemslakten. Tilläggen för denna har gjorts bl. a. på grundval av resultaten från de särskilda s. k. slaktundersökningarna (se sid. 134 resp. 138).

De genomsnittliga producentpriserna på slaktdjur angivna år — framräknade som vägda medeltal av resp. månadsvärden — lämnas i *tab. 102*.

Övrig publicering

Månadsdata rörande slaktdjursbesiktningar, produktion av kött och fläsk, priser på slaktdjur m. m. redovisas i Jordbruksekonomiska Meddelanden. I särskilda artiklar i samma tidskrift ges dessutom årliga översikter över produktionen m. m. av olika jordbruksprodukter.

12. Äggproduktionen. Producentpriset på ägg

Inledning

Med utgångspunkt från socialstyrelsens konsumtionsundersökning 1958 görs inom statens jordbruksnämnd årliga beräkningar av den totala äggkonsumtionen. Tillsammans med uppgifter om utrikeshandeln med ägg bildar dessa beräkningar underlag för skattningar av den totala inhemska produktionen av ägg.

Jordbruksnämndens löpande månadsstatistik — se sid. 88 — omfattar i fråga om ägg uppgifter om bl. a. partihandels invägning av svenska ägg samt om producentpriserna (avseende »svensk äggnotering», pris till producent i södra Sverige). De förra uppgifterna insamlas av jordbruksnämnden direkt från partihandels-

företagen, medan den senare redovisningen bygger på Sveriges Lantbruksförbunds statistik.

Resultat

Produktionen av ägg samt partihandels invägning åren 1960/61—1964/65 och 1961—1965 framgår av *tab. 103*. I denna tabell redovisas även ovägda årsmedeltal av producentpriserna.

Den totala produktionen av ägg 1965 var enligt tabellen något mindre än 1964. Liksom de närmast föregående åren omfattade partihandels invägning av svenska ägg ungefär hälften av produktionen.

Tab. 103. Beräknad total produktion av ägg, partihandels invägning av svenska ägg samt producentpris på ägg, åren 1960/61—1964/65 samt 1961—1965

År	Total produktion, milj. kilogram	Partihandels inväg- ning, milj. kilogram	Producentpris ¹ , öre per kilogram
1964/65	97	49	322
1963/64	98	47	331
1962/63	95	43	368
1961/62	92	41	327
1960/61	93	41	336
1965.....	95	47	343
1964.....	99	49	311
1963.....	96	44	377
1962.....	94	42	335
1961.....	92	40	329

¹ Svensk äggnotering, pris till producent i södra Sverige.

Övrig publicering

Uppgifter rörande partihandels invägning av ägg samt prisnoteringar för ägg införs månadsvis i Jordbruksekonomiska

Meddelanden. Denna tidskrift innehåller dessutom årliga översikter över produktionen m. m. av jordbruksprodukter.

IX. Konsumtion av födo- och njutningsämnen

Inledning

Fortlöpande uppgifter om den inhemska konsumtionen av födo- och njutningsämnen erhålles i beräkningar som två gånger per år utförs av statens jordbruksnämnd. Beräkningarna avser värdet av den totala förbrukningen och innefattar sålunda även jordbrukarnas egenkonsumtion, militärt kosthåll, restaurangernas förbrukning etc.

Beräkningsunderlag

De i beräkningarna använda kvantitetsuppgifterna hämtas dels från jordbruksnämndens löpande månadsstatistik (se sid. 88), dels från statistiska centralbyråns industri- och utrikeshandelsstatistik. Vidare utnyttjas uppgifter från jordbruksnämndens årliga inventeringar av förråden av livsmedel m. m. En för konsumtionsberäkningarna speciellt utförd uppgiftsinsamling förekommer beträffande ett mindre antal varugrupper, varvid tillverkarna är uppgiftslämnare.

Värderingen av konsumtionen sker i regel till detaljhandelspriser. Undantag utgör här jordbrukarnas egenförbrukning som i princip skall värderas efter producentpriserna. För beräkningarna erforderliga prisuppgifter hämtas i flertalet fall från underlaget till statistiska centralbyråns konsumentprisindex men för flera stora poster, bl. a. kött och fläsk, från annan prisstatistik.

Resultat

Uppgifter för olika varuslag om konsumtionens omfattning åren 1961—1965 redovisas i *tab. 104*.

Övrig publicering

Resultaten från konsumtionsberäkningarna införs fortlöpande i Jordbruksekonomiska Meddelanden. Förutom kvantitets- och värdeuppgifter redovisas där bl. a. uppgifter om konsumtionsvolymens storlek uttryckt i kalorier.

Tab. 104. Konsumtion av födo- och njutningsämnen åren 1961—1965

Varuslag	1961		1962		1963		1964 ¹		1965 ¹	
	Kvantitet, milj. kilo- gram	Värde, milj. kronor	Kvantitet, milj. kilo- gram	Värde, milj. kronor	Kvantitet, milj. kilo- gram	Värde, milj. kronor	Kvantitet, milj. kilo- gram	Värde, milj. kronor	Kvantitet, milj. kilo- gram	Värde, milj. kronor
Mjöl, gryn och bröd m. m. ²	533,9	1 803,9	534,2	2 002,5	526,0	2 149,0	522,5	2 299,4	522,0	2 453,0
Mjöl av vete och råg till direkt kon- sumtion	184,4	199,8	180,3	199,8	175,2	197,4	169,6	201,1	167,5	211,6
Majsflingor	4,6	24,3	5,2	23,7	6,2	30,8	6,6	36,6	6,9	44,5
Havregryn och -mjöl	16,9	27,0	17,1	27,9	16,4	28,9	16,3	29,5	14,7	28,2
Korngryn och -mjöl	4,3	3,0	4,5	3,4	2,9	2,0	1,8	1,3	1,8	1,6
Risgryn och -mjöl	10,4	16,3	11,4	19,5	10,4	19,2	12,0	22,7	12,1	24,0
Makaroner	6,3	13,2	6,8	15,5	7,2	17,3	7,2	17,8	7,7	20,4
Knäckebröd	47,2	124,6	47,5	135,4	46,5	138,1	46,3	144,5	46,6	157,5
Mjukt matbröd	231,5	431,5	231,5	491,4	232,7	543,4	233,9	578,4	236,3	619,6
Kaffebröd m. m.	85,8	434,7	87,4	492,6	88,2	534,3	88,6	572,8	88,6	602,7
Torra bakverk	27,8	168,6	28,8	201,8	29,4	220,8	30,7	245,3	30,3	254,6
Konditorivaror	34,1	360,9	32,8	391,5	32,4	416,8	32,5	449,4	32,2	488,3
Potatis	652,0	290,8	645,0	401,9	639,0	412,6	632,0	325,3	626,0	401,3
Rotfrukter och grönsaker	240,6	287,2	230,4	324,3	250,6	404,3	277,3	380,1	270,4	419,2
Rotfrukter	106,1	54,1	104,6	75,3	110,0	84,7	128,1	87,1	110,6	87,4
Torkade ärtor och bönor	11,0	21,7	11,0	21,7	11,0	29,3	11,0	26,3	11,0	25,3
Färska grönsaker	123,5	212,4	114,8	227,3	129,6	290,3	138,2	266,7	148,8	306,5
Frukter och bär	534,7	1 221,4	569,7	1 416,9	583,8	1 332,6	632,6	1 453,9	607,3	1 651,7
Inhemska frukter och bär	258,3	507,4	262,9	563,6	286,8	484,8	313,1	571,3	266,7	654,4
Importerade frukter och bär, färska ...	231,3	505,9	249,8	573,8	245,1	592,3	262,7	605,2	279,1	694,8
Importerade fruktkonserver, torkad frukt, mandel m. m.	45,1	208,1	57,0	279,5	51,9	255,5	56,8	277,4	61,5	302,5
Specerier	..	1 670,0	..	1 890,3	..	2 051,6	..	2 219,1	..	2 325,3
Socker	226,5	328,4	236,1	361,2	233,6	429,8	217,0	394,9	224,7	364,0
Sirap	7,8	12,7	7,2	12,3	6,1	13,8	5,1	11,7	4,7	10,9
Choklad- och konfektyrvaror	51,9	574,0	56,1	673,0	55,2	714,0	56,1	769,0	61,5	830,5
Kakaopulver	2,5	26,4	2,6	26,6	2,8	27,2	2,6	22,0	3,0	26,3
Te	1,1	27,6	1,2	30,2	1,3	31,6	1,3	30,6	1,5	35,3
Kaffe	61,0	641,1	66,9	726,5	71,4	770,8	74,4	923,9	77,8	980,5
Kryddor m. m.	5,3	59,8	5,3	60,5	5,3	64,4	5,3	67,0	5,3	77,8

Mjök och grädde	..	1 189,5	..	1 306,3	..	1 313,7	..	1 333,4	..	1 432,7
Mejerimjök ³	931,1	742,5	915,8	824,0	920,4	853,1	946,4	869,4	962,4	954,6
Direktförsäld och hemmaförbrukad mjök ³	274,4	205,3	252,1	214,0	230,7	177,2	211,4	160,5	190,0	156,0
Grädde, tjock	23,8	174,0	25,0	196,5	25,5	209,1	27,0	227,6	28,1	244,5
Grädde, tunn	19,8	67,7	19,0	71,8	18,8	74,3	18,7	75,9	18,3	77,6
Smör och margarin	162,6	808,6	164,3	800,4	166,4	841,2	168,7	897,8	165,8	892,6
Mejerismör	67,3	465,6	70,7	458,3	73,4	516,5	69,0	541,6	63,7	512,5
Lantsmör	0,4	2,3	0,3	1,6	0,4	2,5	0,4	2,7	0,4	2,8
Hushållsmargarin	94,9	340,7	93,3	340,5	92,6	322,2	99,3	353,5	101,7	377,3
Ost ⁴	50,3	373,5	50,8	403,9	51,7	432,5	52,7	456,2	53,7	489,3
Helfet	47,8	357,1	47,1	377,7	47,6	402,7	48,2	422,2	48,5	448,1
Halvket	2,5	16,4	3,7	26,2	4,1	29,8	4,5	34,0	5,2	41,2
Glass	18,0	132,3	18,0	131,7	23,3	192,2	27,1	225,5	27,1	217,5
Kött och fläsk ⁴	353,6	2 438,8	356,2	2 628,9	355,8	2 956,0	366,9	3 307,2	373,5	3 511,9
Nötkött	72,7	496,2	70,1	532,1	73,2	621,5	73,8	728,3	71,0	767,3
Kalkött	23,2	224,3	22,9	241,3	21,1	244,6	20,4	266,2	17,7	254,9
Färkött	1,7	18,9	1,6	18,6	1,6	19,9	2,1	27,5	1,9	28,7
Fläsk	113,7	753,1	116,7	842,3	115,6	976,4	121,7	1 074,4	128,0	1 173,1
Charkuterivaror	128,5	841,7	131,0	886,9	130,1	983,6	128,8	1 060,0	129,8	1 107,2
Fjäderfä	13,8	104,6	13,9	107,7	14,2	110,0	20,1	150,8	25,1	180,7
Ägg	89,9	417,6	91,0	450,8	88,3	478,6	90,0	430,9	89,5	474,4
Fisk	..	507,6	..	539,1	..	561,5	..	598,9	..	666,9
Färsk fisk, ej fryst	83,5	268,2	83,2	285,7	78,8	289,6	81,7	313,6	79,9	337,0
Frysta filéer (filévikt)	8,5	56,3	9,6	63,4	11,7	72,3	12,2	74,3	12,7	86,9
Konserverad och annan beredd fisk...	42,9	183,1	42,1	190,0	42,2	199,6	43,0	211,0	43,1	243,0
Malt- och läskedrycker ³	480,9	665,8	469,0	708,5	504,6	792,0	526,9	851,5	544,6	1 006,1
Läskedrycker	213,9	293,0	207,8	313,8	225,8	356,8	245,8	393,3	253,0	457,9
Maltdrycker kl. I	65,2	51,9	63,0	55,8	61,4	59,1	53,4	55,2	48,8	56,0
Öl kl. II	201,8	320,9	198,2	338,9	217,4	376,1	227,7	403,0	242,8	492,2
Summa livsmedel	..	11 807,0	..	13 005,5	..	13 917,8	..	14 779,2	..	15 941,9
Spritdrycker m. m. ³	..	1 820,3	..	1 946,2	..	2 114,1	..	2 369,9	..	2 579,2
Starköl	10,7	57,5	12,1	65,9	20,0	109,5	19,0	100,7	20,1	111,6
Viner	26,9	263,2	28,5	285,4	29,8	315,1	31,8	331,6	33,1	357,9
Spritdrycker	45,8	1 499,6	47,3	1 594,9	44,4	1 689,5	49,2	1 937,6	51,6	2 109,7
Tobak	12,1	1 320,0	12,3	1 465,0	12,5	1 550,0	12,9	1 620,0	13,0	1 820,0
Totalt	..	14 947,3	..	16 416,7	..	17 581,9	..	18 769,1	..	20 341,1

¹ Uppgifterna delvis preliminära. — ² Totalkvantiteten är omräknad till mjöl. — ³ Milj. liter. — ⁴ Exkl. lagrings- och handelssvinn.

X. Utrikeshandel

Inledning

På grundval av den officiella handelsstatistiken brukar årligen inom statens jordbruksnämnd utarbetas en sammanställning över den svenska utrikeshandeln med livsmedel. Vissa resultat härifrån avseende åren 1961—1964 jämte preliminära uppgifter för 1965¹ redovisas i föreliggande avsnitt.

Till kategorien livsmedel har vid uppgiftssammanställningen räknats följande varugrupper i den nu gällande indelningen av utrikeshandelsstatistiken (den s. k. Brysselnomenklaturen).

Kap. 1—4

Levande djur

Kött, fläsk och andra ätbara djurdelar

Fisk och skaldjur

Mjöl och mejeriprodukter, ägg m. m.

Kap. 7—12

Köksväxter m. m.

Fruktar m. m.

Kaffe, te och kryddor

Spannmål

Produkter från kvarnindustri, malt, stärkelse m. m.

Oljehaltiga fröer och frukter m. m.

Foderväxter m. m.

Kap. 15—21

Animaliska och vegetabiliska fetter och oljor m. m.

¹ De preliminära uppgifterna för 1965 baseras på beräkningar som utförts inom statistiska centralbyrån.

Varor av kött, fläsk, fisk och skaldjur

Socker och sockerkonfektyrer

Kakao m. m.

Varor av spannmål, mjöl och stärkelse m. m.

Varor av köksväxter och frukter m. m.
Diverse näringsmedel

Kap. 23

Beredda fodermedel m. m.

Resultat

Uppgifter om den svenska utrikeshandeln med livsmedel åren 1961—1965 lämnas med fördelning på viktigare ursprungsresp. förbrukningsländer i *tab. 105* och *tab. 106*.

Av importen föll under 1965 drygt en tredjedel på de tre främsta leverantörerna, nämligen Danmark, Brasilien och Förenta Staterna. De största köpländerna samma år var Västtyskland, Storbritannien och Italien, vars sammanlagda köp motsvarade ungefär hälften av den totala svenska exporten.

Närmare uppgifter om handeln med de egentliga jordbruksprodukterna åren 1961—1965 redovisas i *tab. 107*. Av de i tabellen medtagna huvudgrupperna uppvisar endast den första, »levande djur och animaliska produkter», exportöverskott. Detta minskade dock kraftigt mellan 1964 och 1965 och utgjorde sistnämnda år endast cirka 10 milj. kronor. I fråga om

Tab. 105. Importen av livsmedel åren 1961—1965, i milj. kronor, med fördelning på viktigare ursprungsländer¹

Delvis preliminära uppgifter

Land	1961	1962	1963	1964	1965
Norge	81	91	97	104	132
Danmark	212	212	248	336	332
Island	28	29	30	39	41
Finland	14	10	11	21	17
Sovjetunionen	53	55	71	22	19
Tyskland, Öst.....	3	5	8	1	1
Tyskland, Väst.....	48	48	49	69	74
Polen	14	22	29	17	33
Nederländerna	91	119	117	105	128
Belgien	14	11	10	7	9
Storbritannien	25	35	56	86	70
Frankrike	12	15	27	36	21
Spanien	80	93	74	103	106
Italien	98	109	108	100	106
Schweiz	9	9	11	12	13
Tjeckoslovakien.....	6	7	13	11	8
Ungern	11	11	14	14	13
Jugoslavien	6	7	8	6	6
Bulgarien	3	6	8	6	10
Turkiet	21	36	34	38	47
Marocko	..	..	..	..	12
Franska Väst- och Ekvatorialafrika resp. Senegal, Elfenbenskusten m. fl.	15	12	10	10	11
Brittiska Västafrrika resp. Nigeria m. fl. .	9	5	6	7	10
Ghana	20	19	15	19	18
Sydafrika	26	30	19	17	15
Brittiska Östafrrika resp. Tanzania, Kenya m. fl.	10	10	17	31	43
Israel	19	26	40	33	39
Indien	13	11	17	20	7
Ceylon	16	18	12	14	22
Indonesien	14	6	17	30	33
Filippinerna	61	30	56	52	70
Kina (folkrepubliken).....	..	..	..	..	9
Japan	12	7	7	7	8
Canada	10	15	24	29	22
Amerikas Förenta Stater	150	192	215	241	247
Guatemala	24	26	23	19	10
Salvador	7	9	8	7	6
Costa Rica	8	8	10	10	14
Panama	..	..	..	..	13
Cuba	2	15	28	28	11
Dominikanska republiken	11	15	21	6	4
Brasilien	230	230	237	299	308
Argentina	56	61	67	79	82
Peru	12	16	20	17	16
Ecuador	6	11	11	23	20
Colombia	65	67	67	95	123
Australien.....	23	23	26	28	44
Övriga länder ²	76	88	91	86	86
Samtliga länder	1 724	1 880	2 087	2 340	2 489

¹ Länder för vilka under något av åren redovisats ett värde av minst 8 milj. kronor. — ² I uppgifterna för 1961—1964 ingår i förekommande fall även import från Marocko, Kina och Panama. För 1965 redovisas separata uppgifter för dessa länder (se ovan).

Tab. 106. Exporten av livsmedel åren 1961—1965, i milj. kronor, med fördelning på viktigare förbrukningsländer¹

Land	1961	1962	1963	1964 ²	1965 ^{2,3}
Norge	17	22	27	38	59
Danmark	75	107	109	126	54
Finland	14	13	22	26	27
Tyskland, Öst-	25	50	35	45	31
Tyskland, Väst-	184	177	134	163	149
Polen	14	15	33	20	47
Nederländerna	24	21	27	14	23
Belgien	2	8	4	3	3
Storbritannien	90	119	130	94	107
Frankrike	18	13	17	19	11
Italien	11	30	71	82	100
Schweiz	8	12	10	19	13
Österrike	4	9	7	7	8
Tjeckoslovakien	12	6	11	1	15
Amerikas Förenta Stater	10	11	11	12	13
Övriga länder	36	34	40	37	44
Samtliga länder	544	647	688	706	704

¹ Länder för vilka under något av åren redovisats ett värde av minst 8 milj. kronor. — ² Preliminära resultat. — ³ Exkl. direktlandad fisk.

»vegetabiliska produkter» (grupp II) begränsades importöverskottet från 388 milj. kronor 1964 till 213 milj. kronor 1965.

Övrig publicering

En närmare redogörelse för den svenska utrikeshandeln med livsmedel 1964 återfinns i Jordbruksekonomiska Meddelanden

1965:11. I samma tidskrift lämnas månadsvis preliminära uppgifter om in- och utförsel av vissa viktigare livsmedel.

Den officiella utrikeshandelsstatistiken, avseende samtliga varugrupper, redovisas årligen av statistiska centralbyrån i publikationen Utrikeshandel, I—II (SOS). Härutöver sker en preliminär redovisning i Månadsstatistik över utrikeshandeln och Kvartalsstatistik över utrikeshandeln.

Tab. 107. Utrikeshandeln med egentliga jordbruksprodukter åren 1961—1965, i milj. kronor

Delvis preliminära uppgifter

Varuslag	1961		1962		1963		1964		1965	
	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export	Import	Export
I. Levande djur och animaliska produkter (exkl. fett och oljor)										
Levande djur	5,3	34,8	6,2	19,0	6,1	14,4	7,5	25,4	12,2	8,0
Kött, fläsk och andra ätbara djur- delar	103,5	68,2	65,9	113,1	66,4	127,4	106,4	137,2	125,6	156,6
Kött- och fläskkonserver m. m.	16,7	1,9	14,6	2,6	17,4	6,2	27,6	3,2	32,3	4,4
Tarmar	18,5	10,7	17,0	12,2	18,7	11,9	18,4	11,2	17,8	10,9
Mjölk, mejeriprodukter, ägg	39,6	66,4	35,7	102,5	34,9	106,0	37,2	85,1	43,8	61,0
Summa	183,6	182,0	139,4	249,4	143,5	265,9	197,1	262,1	231,7	240,9
II. Vegetabiliska produkter (exkl. fett och oljor)										
Potatis	10,2	—	39,1	0,2	29,2	0,1	3,4	0,2	7,1	..
Brödsäd	70,3	83,9	70,2	66,2	115,3	69,1	88,8	65,7	41,4	102,6
Fodersäd	17,2	53,6	48,8	49,4	23,7	43,9	20,8	50,3	22,0	74,2
Vissa slag av mjöl och gryn	5,3	0,1	2,6	0,1	5,5	0,2	15,3	0,2	11,9	0,3
Maltextrakt, makaroner, majs- flingor, bakverk m. m.	27,6	22,3	33,0	29,0	39,1	29,8	49,3	41,2	53,5	52,2
Sockerbetor	—	—	—	—	9,7	—	33,4	—	5,1	—
Socker av olika slag, sirap, melass m. m.	16,4	0,9	32,9	2,3	95,0	4,7	105,7	1,8	34,2	2,0
Hö, lusern mjöl m. m.	1,8	0,1	2,9	1,7	6,3	2,2	5,0	0,3	4,9	..
Torkade ätliga örter, bönor o. d., malt, stärkelse	10,3	2,2	12,6	4,3	15,7	4,8	17,2	1,3	18,4	0,5
Djupfrysta örter	—	14,6	0,1	13,3	0,8	15,4	—	12,9	0,2	16,3
Kopra och palmkärnor	75,0	—	27,3	0,2	56,7	—	56,4	—	78,0	—
Jordnötter, sojabönor m. m.	4,8	—	12,6	1,1	5,4	1,3	4,8	0,1	9,8	0,1
Linfrö	0,3	—	0,1	—	0,4	—	0,7	—	0,1	..
Raps-, rybs- och senapsfrö	0,4	5,1	0,6	9,6	0,9	18,1	0,8	30,2	0,7	44,4
Vallväxtfröer m. m.	4,2	5,6	5,0	4,3	7,1	5,7	6,6	5,6	11,1	5,7
Kli o. d.	7,4	—	10,0	—	10,4	—	11,5	—	7,4	—
Oljekraftfoder m. m.	103,2	1,0	123,5	0,7	154,9	1,4	178,9	0,9	206,7	0,8
Summa	354,4	189,4	421,3	182,4	576,1	196,7	598,6	210,7	512,5	299,1
III. Fett, oljor och vax av animaliskt eller vegetabiliskt ursprung										
Rå linolja	13,5	—	14,3	—	16,0	—	10,5	—	11,1	0,1
Raps-, rov- och rybsolja	—	6,7	—	19,3	0,1	15,9	—	11,4	0,1	21,8
Övriga ¹	68,6	31,6	84,1	29,5	71,6	29,4	83,8	29,1	84,8	32,4
Summa	82,1	38,3	98,4	48,8	87,7	45,3	94,3	40,5	96,0	54,3
Samtliga egentliga jordbrukspro- dukter	620,1	409,7	659,1	480,6	807,3	507,9	890,0	513,3	840,2	594,3

¹ Utom sjödjursolja.

XI. Jordbruksekonomiska uppgifter

1. Jordbrukarnas taxerade inkomster och utgifter m. m.

Inledning

Särskilda undersökningar rörande jordbrukarnas kontanta inkomster, utgifter och nettointäkter på grundval av brukarnas självdeklarationer, s. k. deklara-tionsundersökningar, har utförts årligen sedan slutet av 1930-talet. Undersökningarna har hela tiden grundats på stick-provsmetodik, men först från och med 1953 har urvalet av undersökningsen-heter skett slumpmässigt. Direkt jäm-förbarhet föreligger således ej mellan re-sultaten för åren fram till och med 1952 och för följande år.

Betydande förändringar i deklara-tionsundersökningens uppläggning m. m. har sedermera genomförts i samband med undersökningen för inkomståret 1961. I korthet har den sistnämnda omlägg-ningen¹ inneburit att bearbetningen, som tidigare omfattat endast självägande brukare, utvidgats att avse samtliga brukarekategorier. Vidare har ett nytt skattningsförfarande införts, som till skillnad mot det tidigare använda, kon-tinuerligt återger förändringarna i total-populationens omfattning. Slutligen har antalet bearbetade poster utökats.

Undersökningens genomförande

Omfattning

I sin nuvarande uppläggning berör de-klarationsundersökningen samma urval av brukningsenheter som den ordinarie jordbruksinventeringen i oktober resp. år. Detta urval härrör från en population som i princip omfattar landets samtliga som jordbruksfastighet taxerade brukningsen-heter med mer än 2 hektar åker. En närmare beskrivning av urvalsmetodiken m. m. i de årliga jordbruksinventeringarna har tidigare lämnats i kap. II (sid. 14), vartill hänvisas.

Undersökningen för inkomståret 1964, varifrån vissa huvudresultat redovisas i föreliggande avsnitt, omfattade samman-lagt 12 627 brukningsenheter.

Uttagningen av brukningsenheter sker efter stratifiering av populationen på om-råden och storleksgrupper. Någon särskild stratifiering efter brukarekategori före-kommer inte, varför redovisningen för arrendatorerna genomgående kommit att baseras på mindre stickprov än för de självägande (de förra utgör totalt sett en mindre relativ andel av samtliga brukare än de senare).

Uppgifterna till undersökningen skall i princip avse de personer som under resp. inkomstår brukat de uttagna enhe-

¹ Se närmare Bernt Wilson: Översyn av dekla-rationsundersökningen för jordbrukare. Statis-tisk tidskrift 1964:2.

terna. Från och med 1961 års undersökning har emellertid i uppgifterna medräknats även nettointäkter, tillgångar och skulder för brukarens maka/make då denna(e) avgivit egen självdeklaration. I de fall en brukningsenhet brukats gemensamt av två eller flera personer har deras sammanlagda nettointäkter, tillgångar och skulder medtagits.

Primärmaterial

Undersökningsmaterialet utgörs av de utvalda jordbrukarnas självdeklarationer, vilka ställs till statistiska centralbyråns förfogande av länsstyrelserna. Från deklARATIONERNA överförs till särskilda bearbetningskartorlinier uppgifter om kontanta inkomster och utgifter (enligt den s. k. jordbruksbilagan), nettointäkter från olika förvärvskällor (enligt huvudformulär 1 a) samt tillgångar och skulder (enligt förmögenhetsbilagan). Totalt överförs till kartorlinerna ett 70-tal poster.

Enligt nu gällande plan för deklARATIONERNA undersökningen skall vart tredje år överföras ytterligare ett 10-tal poster, vilka avser ickekantanta inkomster och utgifter (i jordbruksbilagan upptagna under beteckningen naturaförmåner resp. andra driftkostnader). En sådan utökning har första gången företagits i samband med 1964 års undersökning.

Innehåll

Undersökningen grundas på de belopp som enligt föreliggande beslut av taxeringsmyndigheterna bildat underlaget för taxering. I viss mindre utsträckning blir ändringar i taxeringen enligt beslut av prövningsnämnd eller annan besvärinstans icke beaktade eftersom undersök-

ningen genomförs innan alla besvär slutbehandlats.

Det stora flertalet deklARATIONER avser kalenderår och bygger på redovisning för jordbruket enligt den s. k. kontantprincipen. Detta innebär att resultaten till största delen ej är korregerade för de årliga förändringarna i lager och andra realtillgångar samt löpande fordringar och skulder för driften. I regel periodiseras ej heller utgifter för exempelvis anläggningar på basis av värdeminskningsplan. Kontantprincipen karaktäriseras vidare bl. a. av att nyinköp för anläggningar ej får avdragas och att vissa inkomster vid realisation av djur är beskattningsfria.

I de fall deklARATIONERNA upprättats enligt bokföringsmässiga grunder ingår i centralbyråns bearbetning de poster som närmast har motsvarighet i deklARATIONERNA enligt kontantprincipen. För samtliga slag av deklARATIONER gäller att inkomsterna i huvudsak redovisas brutto.

I fråga om utgifternas gruppering enligt deklARATIONERNA formuläret bör uppmärksammas att denna ej innebär en konsekvent uppdelning på exempelvis arbetslöner och material. En del arbetslöner kan sålunda ha förts som utgifter för byggnader och markanläggningar. Beträffande deklarerade tillgångar i jordbruksfastighet såväl som annan fastighet gäller att dessa avser värden fastställda vid närmast föregående fastighetstaxering, medan taxeringsvärdena för levande och döda inventarier torde följa förändringarna i marknadsvärdena mer kontinuerligt.

Resultatberäkning

Skattning av totalbelopp för olika poster sker enligt nuvarande metod genom upp-

räkning för varje bearbetad enhet med en faktor, som för resp. stratum (storleksgrupp/naturligt jordbruksområde) utgör kvoten mellan antalet brukningsenheter i populationen resp. urvalet. Korrektion för bortfallet görs genom att de enskilda bortfallen i princip ersätts med medeltal för de bearbetade uppgifterna inom resp. stratum.

I samband med bearbetningen av materialet företas en uppdelning av detta på brukarekategorier, varvid i första hand eftersträvas en särredovisning av uppgifter för själväggande jordbrukare och arrendatorer (vissa brukningsenheter förs till en restkategori). Som själväggande brukare räknas fysiska personer som ägt minst hälften av den åkerareal som redovisats för brukningsenheten och som arrendatorer fysiska personer som arrenderat hela den åkerareal som ingått i enheten. Till restkategorin förs övriga brukare samt sådana fysiska personer, vilkas inkomster av andra förvärvskällor än jordbruksfastighet i storleksgrupperna 2—20 hektar åker överstigit dubbla genomsnittliga industriarbetarlönen för 1964 och i storleksgrupperna över 20 hektar fyrdubbla industriarbetarlönen. Skälen till att föra de båda senare grupperna till en särskild kategori har i första hand varit att enstaka brukare av detta slag med omfattande engagemang vid sidan om jordbruket i en urvalsundersökning avsevärt kan påverka slutresultaten inom enskilda redovisningsgrupper.

Huvuddelen av resultatberäkningarna utförs numera med datamaskin. Förutom totalbelopp för de olika variablerna framräknas bl. a. genomsnittstal per brukningsenhet och per hektar åker.

Avgångar och bortfall

Av totalantalet uttagna brukningsenheter har i bearbetningen för 1964 ingått 10 902 enheter (86,3 %). Resterande brukningsenheter har utgjorts av 278 s. k. avgångar och 1 447 bortfall.

Som avgångar har räknats brukningsenheter, vilka enligt erhållen information icke tillhört populationen 1964. I flertalet av dessa fall har åkerjorden antingen nedlagts eller sammanslagits med annan brukningsenhet.

Av det sammanlagda bortfallet om 11,5 % orsakades 2,2 % av att brukarskifte ägt rum (deklarationen avsåg ej helt år), 4,1 % av att deklarationen ej kunnat lösgröas från pågående taxeringsarbete, 4,0 % av att deklarationen innehållit ofullständiga utdrag ur vinst- och förlustkonto etc., 0,8 % av att brukaren ej avgivit självdeklaration och 0,4 % av andra orsaker.

Resultat

Totalbelopp för jordbrukets inkomster, utgifter, nettointäkter samt tillgångar och skulder 1964, jämte motsvarande uppgifter för 1963, redovisas i *tab. 108*.

Skillnaderna mellan storleksgrupper och områden i fråga om produktionsinriktning och produktionsmedelsanvändning framgår bl. a. av resp. medeltal per brukningsenhet. Sådana uppgifter redovisas i *tab. 109*.

Tab. 110 innehåller uppgifter för resp. brukarekategorier om taxerade nettointäkter och *tab. 111* om tillgångar och skulder.

Resultaten visar bl. a. att huvuddelen av de kontanta inkomsterna från jordbruket härrör från animaliesidan, medan

Tab. 108. Jordbrukarnas taxerade inkomster, utgifter, nettointäkter samt tillgångar och skulder åren 1963 och 1964, i milj. kronor. Hela riket

Avser brukningsenheter med mer än 2 hektar åker (samtliga brukarekategorier)

Bearbetningspost	1963	1964	Bearbetningspost	1963	1964
Kontanta inkomster			Naturaförmåner	592,9	577,2
Försålda produkter			Därav bostad	..	230,2
Spannmål, frövaror m. m.	870,0	1 133,1	» i hushållet använda produkter.....	..	242,5
Sockerbetor	161,3	192,2	» bränsle	..	41,7
Potatis, trädgårdsprodukter	225,0	230,9	» andra förmåner för personligt bruk....	..	18,5
Hö, halm m. m.	23,8	27,2	Summa bruttointäkter	6 820,4	7 638,9
Summa vegetabiliska produkter	1 280,1	1 583,4			
Husdjur m. m.	2 057,6	2 332,2	Nettointäkter¹		
Mjolk till mejeri	1 627,0	1 728,8	Av jordbruksfastighet	1 946,6	2 131,2
» » enskilda	37,6	33,6	» annan fastighet	7,1	9,0
Fjäderfä och ägg	212,7	197,9	» rörelse och handelsbolag	81,3	91,9
Summa animaliska produkter	3 934,9	4 292,5	» tjänst	696,6	823,1
Diverse produkter	1,1	0,7	Därav pension	145,8	177,0
Summa inkomster av försålda jordbruksprodukter	5 216,1	5 876,6	» tillfällig förvärvsverk-samhet	5,2	7,5
Inkomster av skogsbruket..	529,6	707,4	» kapital	58,7	77,8
Uttag från skogskonto	38,3	29,9	Summa nettointäkter	2 795,5	3 140,5
Arrenden och hyror	65,5	66,9			
Försäljning av redskap m. m.	15,9	15,3	Underskott på förvärvskälla	59,8	53,0
Körslor (delvis pensionsgrundande)	107,5	110,1	Därav jordbruksfastighet	47,4	40,5
Körslor (pensionsgrundande)	115,1	117,4			
Annan pensionsgrundande ersättning	10,5	12,7	Övriga allmänna avdrag	494,4	507,7
Diverse inkomster	129,0	125,4	Förlustavdrag	3,8	8,4
Summa kontanta inkomster	6 227,5	7 061,7	Att taxera till statlig inkomst-skatt²	2 253,5	2 582,6

¹ Inkl. särskild deklaration för maka/make. — ² Exkl. i enskilda fall uppkommande negativ rest.

vegetabilieprodukter svarar för omkring en femtedel och skogsbruket för omkring en tiondel av inkomsterna.

De kontanta utgifterna för arbetskraft, döda inventarier och drivmedel utgjorde drygt en fjärdedel av samtliga kontanta utgifter. Utsäde och fodermedel samt levande inventarier, dvs. i betydande utsträckning inköp av jordbrukets egen produktion, omfattade omkring en tredjedel av utgifterna.

Skulderna uppgick till närmare en tredjedel av värdet av tillgångarna, vilka till så gott som hälften utgjordes av jordbruksfastigheternas taxeringsvärden.

Övrig publicering

En utförlig redogörelse för undersökningen rörande jordbrukarnas taxerade inkomster, utgifter m. m. 1964 har införts i Statistiska meddelanden J 1966:16.

Tab. 108 (forts.). Jordbrukarnas taxerade inkomster, utgifter, nettointäkter samt tillgångar och skulder åren 1963 och 1964, i milj. kronor. Hela riket

Bearbetningspost	1963	1964	Bearbetningspost	1963	1964
Kontanta utgifter			Insättning på skogskonto . . .	24,2	48,8
Inköp			Summa kostnader	4 945,1	5 573,7
Utsäde och fodermedel . . .	1 031,1	1 173,5	Differens mellan summa bruttointäkter och summa kostnader	1 875,3	2 065,2
Skummjolk	105,2	102,6			
Gödselmedel	357,2	405,3	Icke avdragbara utgifter		
Bränn- och smörjolja . . .	129,6	130,0	Nyuppsättning av yttre in- ventarier	65,5	68,2
Elektrisk ström	133,1	126,0	Ny-, till- eller ombyggnad	72,1	82,5
Därv för privat förbruk- ning	39,9	39,8			
Levande inventarier	499,6	616,4	Tillgångar¹		
Döda inventarier	356,1	456,9	Jordbruksfastighet	10 639,6	10 512,5
Underhåll			Annan fastighet	369,0	381,4
Inventarier	207,6	223,4	Levande inventarier	2 535,9	2 667,0
Byggnader	246,0	301,4	Döda inventarier	2 101,6	2 203,1
Vägar, diken	60,1	70,6	Bilar, båtar m. m.	435,6	477,4
Arrenden	176,5	187,2	Inneliggande lager	517,1	594,4
Räntor	248,4	277,0	Fordringar och värdepapper	4 598,4	4 653,1
Arbetslöner	580,8	589,2	Övriga tillgångar	311,8	303,6
Personbil	83,1	106,9	Summa tillgångar	21 509,0	21 792,5
Därv för privat bruk . . .	12,1	15,6			
Diverse kostnader	530,0	584,6	Skulder¹	6 806,4	6 914,2
Summa kontanta utgifter . .	4 744,4	5 351,0	Nettoförmögenhet²	14 702,6	14 878,3
Andra driftkostnader	176,5	173,9			
Därv kost för anställd personal	..	70,2			
» värdeminskning för skog, mark, grus . . .	..	14,4			
» värdeminskning för driftbyggnader	..	71,6			
» värdeminskning för fasta inventarier . . .	..	4,9			
» värdeminskning för vägar, diken, stäng- sel	..	5,0			

¹ Inkl. särskild deklaration för maka/make. — ² Inkl. i enskilda fall uppkommande negativ rest.

Tab. 109. Jordbrukarnas kontanta inkomster och utgifter m. m. år 1964, i kronor per brukningsenhet, inom produktionsområden och hela riket

Avser samtliga brukarekategorier

Område	Storleksgrupp, hektar åker							
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	Totalt
<i>Inkomster av försålda vegetabiliska produkter</i>								
Götalands södra slättbygder	3 408	9 385	15 208	32 446	54 306	110 659	289 220	34 865
» mellanbygder...	1 850	3 475	9 905	16 013	33 391	59 457	197 409	15 694
» norra slättbygder	540	1 420	3 938	10 024	23 348	65 402	155 352	13 146
Svealands slättbygder	1 880	2 185	3 520	8 669	18 452	47 508	124 965	15 832
Götalands skogsbygder....	258	724	1 928	4 523	10 853	30 001	123 417	1 927
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	175	852	1 424	5 080	10 432	31 270	108 644	2 569
Nedre Norrland	175	363	655	4 053	4 557	..	..	556
Övre Norrland	160	179	734	2 137	..	..	..	315
Hela riket	426	1 147	4 333	11 713	25 211	58 712	165 852	7 585
<i>Inkomster av försålda animaliska produkter</i>								
Götalands södra slättbygder	14 430	23 170	38 309	62 226	61 508	85 450	196 856	48 177
» mellanbygder...	6 273	18 205	36 645	43 716	64 158	84 970	229 768	37 680
» norra slättbygder	3 954	12 912	25 587	36 992	45 235	51 076	108 686	27 482
Svealands slättbygder	4 932	6 623	16 013	24 822	33 126	42 144	87 212	23 797
Götalands skogsbygder....	7 565	16 318	29 697	41 958	56 985	74 530	137 359	20 217
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	2 641	6 728	14 573	25 026	34 751	50 617	166 187	11 238
Nedre Norrland	3 086	7 883	15 832	23 585	39 174	..	..	8 048
Övre Norrland	2 178	8 644	18 486	31 950	..	..	..	7 880
Hela riket	4 816	12 219	25 510	37 854	47 275	58 982	132 312	20 561
<i>Inkomster av skogsbruket¹</i>								
Götalands södra slättbygder	57	42	109	82	166	69	21 345	656
» mellanbygder...	329	818	1 177	1 182	1 852	2 634	21 319	1 401
» norra slättbygder	249	648	905	1 378	2 058	2 985	23 670	1 582
Svealands slättbygder	438	1 089	2 425	2 930	3 550	5 424	34 632	3 921
Götalands skogsbygder....	2 242	3 722	3 582	5 003	5 438	11 084	59 641	3 587
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	2 026	5 157	6 241	5 346	10 544	11 836	64 476	5 090
Nedre Norrland	2 612	4 980	8 940	10 051	14 387	..	..	4 879
Övre Norrland	2 540	3 951	6 265	5 744	..	..	..	3 734
Hela riket	2 057	3 502	3 380	2 961	3 487	4 862	31 841	3 388
<i>Övriga inkomster</i>								
Götalands södra slättbygder	1 536	912	1 535	3 840	3 855	7 021	36 383	3 446
» mellanbygder...	625	2 238	902	1 567	2 729	4 350	17 653	1 862
» norra slättbygder	681	1 499	940	1 661	3 092	6 193	21 165	2 135
Svealands slättbygder	1 307	1 106	1 547	2 617	3 073	8 429	26 080	3 566
Götalands skogsbygder....	763	1 249	2 136	3 481	3 996	7 958	25 612	1 634
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	1 660	2 216	2 347	2 976	4 994	9 139	34 886	2 536
Nedre Norrland	1 751	1 751	2 142	3 219	2 098	..	..	1 882
Övre Norrland	1 433	1 677	1 312	2 018	..	..	..	1 542
Hela riket	1 240	1 562	1 672	2 645	3 357	7 359	26 434	2 148

¹ Exkl. uttag från skogskonto.

Tab. 109 (forts.). Jordbrukarnas kontanta inkomster och utgifter m. m. år 1964, i kronor per brukningsenhet, inom produktionsområden och hela riket

Område	Storleksgrupp, hektar åker							
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	Totalt
<i>Summa kontanta inkomster</i> ¹								
Götalands södra slättbygder	19 431	33 509	55 161	98 594	119 835	203 199	543 804	87 144
» mellanbygder...	9 077	24 736	48 628	62 477	102 128	151 410	466 150	56 637
» norra slättbygder	5 424	16 479	31 370	50 055	73 733	125 656	308 873	44 345
Svealands slättbygder	8 558	11 003	23 505	39 038	58 202	103 505	272 888	47 116
Götalands skogsbygder ...	10 828	22 013	37 344	54 965	77 272	123 574	346 028	27 365
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	6 502	14 953	24 585	38 428	60 721	102 862	374 192	21 433
Nedre Norrland	7 625	14 978	27 569	40 907	60 217	..	..	15 365
Övre Norrland	6 311	14 451	26 797	41 849	..	..	..	13 471
Hela riket	8 539	18 430	34 896	55 173	79 330	129 915	356 439	33 682
<i>Naturaförmåner</i>								
Götalands södra slättbygder	2 050	2 414	2 914	3 272	3 525	4 051	6 218	3 054
» mellanbygder...	1 685	2 538	3 208	3 624	4 259	4 451	7 919	3 178
» norra slättbygder	1 520	1 994	2 536	2 966	3 439	4 088	5 520	2 618
Svealands slättbygder.....	1 602	2 152	2 984	3 563	3 993	4 480	5 737	3 296
Götalands skogsbygder....	2 183	2 752	3 235	3 555	4 065	4 466	5 716	2 801
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	1 738	2 386	3 029	3 503	3 846	4 369	6 005	2 518
Nedre Norrland	1 782	2 571	3 160	3 719	3 924	..	..	2 392
Övre Norrland	2 119	2 589	3 156	3 820	..	..	..	2 499
Hela riket	1 959	2 554	3 046	3 436	3 855	4 319	6 003	2 765
<i>Därv bostad</i>								
Götalands södra slättbygder	923	1 019	1 170	1 390	1 547	1 757	2 460	1 284
» mellanbygder...	769	828	1 058	1 119	1 312	1 626	2 137	1 047
» norra slättbygder	734	815	1 047	1 213	1 427	1 755	2 253	1 096
Svealands slättbygder	865	861	1 091	1 324	1 432	1 735	2 376	1 257
Götalands skogsbygder....	839	1 016	1 155	1 274	1 442	1 610	2 170	1 031
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	820	1 036	1 194	1 284	1 441	1 656	2 382	1 055
Nedre Norrland	868	1 061	1 258	1 425	1 575	..	..	1 030
Övre Norrland	1 107	1 186	1 342	1 501	1 583	..	..	1 182
Hela riket	893	1 024	1 150	1 281	1 437	1 712	2 325	1 103
<i>Därv i hushållet använda produkter</i>								
Götalands södra slättbygder	914	1 116	1 353	1 252	1 242	1 099	1 028	1 212
» mellanbygder...	738	1 386	1 753	2 033	2 184	1 781	1 526	1 644
» norra slättbygder	549	893	1 114	1 238	1 266	983	760	1 014
Svealands slättbygder	474	884	1 345	1 511	1 648	1 362	922	1 280
Götalands skogsbygder....	977	1 280	1 526	1 646	1 734	1 426	920	1 281
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	610	932	1 285	1 588	1 506	1 434	1 108	988
Nedre Norrland	647	1 051	1 349	1 647	1 614	..	..	958
Övre Norrland	698	984	1 287	1 731	1 078	..	..	922
Hela riket	759	1 110	1 401	1 547	1 593	1 303	978	1 161

¹ Exkl. uttag från skogskonto.

Tab. 109 (forts.). Jordbrukarnas kontanta inkomster och utgifter m. m. år 1964, i kronor per bruksenhet, inom produktionsområden och hela riket

Område	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	
<i>Därv bränsle</i>								
Götalands södra slättbygder	7	24	25	34	30	33	312	33
» mellanbygder...	74	111	125	124	170	177	275	125
» norra slättbygder	120	139	151	173	182	192	373	159
Svealands slättbygder....	105	227	272	274	305	301	490	270
Götalands skogsbygder....	202	239	243	240	266	313	380	231
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	183	237	279	274	272	238	404	234
Nedre Norrland.....	134	222	260	290	171	..	..	194
Övre Norrland.....	178	229	274	237	187	..	..	214
Hela riket.....	164	213	208	197	211	223	402	200
<i>Bruttointäkter¹</i>								
Götalands södra slättbygder	21 480	35 923	58 075	101 866	123 360	207 250	550 022	90 198
» mellanbygder...	10 762	27 274	51 837	66 102	106 388	155 861	474 069	59 815
» norra slättbygder	6 944	18 473	33 906	53 022	77 172	129 743	314 393	46 963
Svealands slättbygder....	10 159	13 155	26 489	42 600	62 195	107 985	278 626	50 412
Götalands skogsbygder....	13 011	24 764	40 579	58 520	81 337	128 040	351 744	30 166
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	8 241	17 340	27 614	41 931	64 567	107 231	380 198	23 951
Nedre Norrland.....	9 407	17 549	30 728	44 626	64 141	..	..	17 757
Övre Norrland.....	8 430	17 039	29 953	45 670	..	..	..	15 970
Hela riket.....	10 498	20 984	37 942	58 609	83 186	134 234	362 441	36 447
<i>Utgifter för inköp av för- nödenheter</i>								
Götalands södra slättbygder	8 905	11 418	17 472	31 392	33 957	54 720	141 149	26 063
» mellanbygder...	3 052	7 980	14 832	18 872	33 825	46 269	135 640	17 593
» norra slättbygder	1 633	4 160	8 633	13 500	19 143	31 621	72 328	11 520
Svealands slättbygder....	2 406	2 388	5 065	8 461	12 885	22 818	51 909	10 050
Götalands skogsbygder....	2 879	6 118	10 594	15 663	20 715	33 910	80 844	7 580
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	1 003	2 479	4 487	8 217	12 638	23 630	84 047	4 089
Nedre Norrland.....	1 225	2 347	4 450	6 790	12 202	..	..	2 484
Övre Norrland.....	1 189	2 888	6 083	10 689	..	..	..	2 820
Hela riket.....	2 061	4 524	9 313	15 137	21 204	33 012	83 407	8 677
<i>Utgifter för inköp av levande inventarier</i>								
Götalands södra slättbygder	1 196	2 154	5 593	13 676	13 910	21 210	47 882	9 322
» mellanbygder...	734	3 065	7 232	5 929	9 279	17 178	44 472	6 411
» norra slättbygder	618	2 102	2 393	5 301	8 025	7 620	18 738	3 878
Svealands slättbygder....	346	657	1 517	2 441	3 656	5 016	9 770	2 516
Götalands skogsbygder....	1 418	2 242	3 620	5 324	6 837	10 091	20 905	2 736
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	436	949	1 549	3 093	3 919	7 193	44 905	1 544
Nedre Norrland.....	394	908	1 670	1 836	4 025	..	..	880
Övre Norrland.....	206	785	1 679	4 702	..	..	..	762
Hela riket.....	733	1 587	3 266	5 533	7 235	9 892	24 231	2 952

¹ Exkl. uttag från skogskonto.

Tab. 109 (forts.). Jordbrukarnas kontanta inkomster och utgifter m. m. år 1964 i kronor per bruksenhet, inom produktionsområden och hela riket

Område	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	
<i>Utgifter för inköp och underhåll av döda inventarier</i>								
Götalands södra slättbygder	1 086	1 413	4 611	9 430	11 948	23 966	58 625	8 280
» mellanbygder...	415	1 691	3 709	6 083	11 048	17 752	51 337	5 299
» norra slättbygder	365	1 042	2 742	5 355	9 145	20 233	40 602	5 104
Svealands slättbygder....	585	978	2 452	4 669	8 584	16 691	35 957	6 287
Götalands skogsbygder....	481	1 340	3 002	5 242	9 097	14 034	33 440	2 098
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	212	1 112	2 564	4 371	7 431	15 155	34 477	2 060
Nedre Norrland	315	910	2 727	4 790	5 915	..	..	1 134
Övre Norrland	413	1 053	1 786	4 497	..	..	..	978
Hela riket	413	1 181	2 976	5 702	9 465	18 190	42 122	3 259
<i>Utgifter för arrenden, kontanta undantagsförmåner samt räntor</i>								
Götalands södra slättbygder	718	1 725	3 194	6 663	10 431	21 817	53 116	6 830
» mellanbygder...	404	961	2 232	3 639	6 416	12 160	37 316	3 310
» norra slättbygder	313	721	1 680	3 109	6 094	12 005	29 358	3 252
Svealands slättbygder	386	632	1 437	2 746	4 907	10 018	24 827	3 847
Götalands skogsbygder....	468	960	1 873	3 839	6 240	11 449	36 487	1 518
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	281	658	1 417	2 383	4 841	8 711	30 993	1 303
Nedre Norrland	324	638	1 257	2 241	5 049	..	..	711
Övre Norrland	421	750	1 269	2 356	..	..	..	734
Hela riket	401	833	1 820	3 589	6 351	12 415	32 907	2 223
<i>Utgifter för arbetslöner</i>								
Götalands södra slättbygder	316	1 641	2 223	6 247	11 374	28 845	120 597	8 737
» mellanbygder...	460	825	2 222	4 174	8 814	21 118	96 648	4 804
» norra slättbygder	168	282	916	1 793	3 991	13 323	63 613	3 269
Svealands slättbygder	629	397	942	1 802	3 540	12 782	68 346	5 247
Götalands skogsbygder....	377	789	1 748	3 254	7 520	19 558	92 396	1 605
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	387	983	1 385	2 944	6 513	18 872	104 289	2 128
Nedre Norrland	612	1 065	2 699	5 065	6 640	..	..	1 377
Övre Norrland	459	770	1 281	1 814	..	..	..	742
Hela riket	441	830	1 641	3 213	6 331	17 343	82 789	2 822
<i>Övriga utgifter</i>								
Götalands södra slättbygder	2 856	6 086	7 844	12 811	15 387	27 163	87 879	12 330
» mellanbygder...	1 841	4 032	6 827	9 901	14 147	20 108	63 612	8 251
» norra slättbygder	1 380	2 804	5 084	7 245	10 611	18 639	53 447	6 952
Svealands slättbygder....	1 912	2 446	4 266	6 857	9 372	16 179	55 084	8 355
Götalands skogsbygder....	2 384	3 785	5 811	8 124	11 671	16 990	60 879	4 558
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	1 634	2 703	4 910	6 807	11 815	18 205	59 319	4 090
Nedre Norrland	2 289	3 767	6 076	8 049	12 585	..	..	3 780
Övre Norrland	1 848	3 396	5 139	6 544	..	..	..	3 087
Hela riket	2 088	3 563	5 708	8 414	11 734	18 972	61 860	5 698

Tab. 109 (forts.). Jordbrukarnas kontanta inkomster och utgifter m. m. år 1964, i kronor per brukningsenhet, inom produktionsområden och hela riket

Område	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	
<i>Summa kontanta utgifter</i>								
Götalands södra slättbygder	15 077	24 436	40 937	80 218	97 007	177 721	509 247	71 562
» mellanbygder...	6 906	18 553	37 053	48 598	83 528	134 586	429 024	45 668
» norra slättbygder	4 477	11 110	21 449	36 302	57 008	103 441	278 085	33 974
Svealands slättbygder....	6 264	7 498	15 680	26 976	42 943	83 505	245 892	36 301
Götalands skogsbygder....	8 006	15 234	26 649	41 446	62 080	106 033	324 952	20 095
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	3 952	8 884	16 311	27 815	47 158	91 766	358 030	15 215
Nedre Norrland	5 160	9 635	18 878	28 771	46 415	..	..	10 367
Övre Norrland	4 537	9 642	17 236	30 603	..	..	..	9 121
Hela riket	6 135	12 518	24 723	41 588	62 320	109 824	327 315	25 631
<i>Andra driftkostnader än kontanta</i>								
Hela riket	304	569	968	1 342	1 758	2 171	5 138	833
<i>Därav kost för anställd personal</i>								
Götalands södra slättbygder	40	265	398	534	569	595	337	399
» mellanbygder...	91	213	523	802	972	847	972	519
» norra slättbygder	141	184	368	450	614	535	315	350
Svealands slättbygder....	50	272	385	498	642	692	320	436
Götalands skogsbygder....	200	302	577	761	889	895	469	383
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	64	137	335	851	764	720	318	245
Nedre Norrland	109	236	493	964	1 084	..	..	258
Övre Norrland	51	166	288	517	409	..	..	143
Hela riket	118	235	449	632	719	699	396	336
<i>Därav värdeminskning för driftbyggnader</i>								
Götalands södra slättbygder	259	358	582	889	1 158	1 710	6 093	866
» mellanbygder...	156	260	402	592	804	1 165	2 681	480
» norra slättbygder	101	183	310	477	632	1 060	2 770	418
Svealands slättbygder....	114	196	262	362	460	691	2 300	416
Götalands skogsbygder....	167	256	353	432	541	748	2 474	280
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	123	196	283	373	463	876	2 563	240
Nedre Norrland	143	205	314	375	556	..	..	207
Övre Norrland	157	227	332	426	540	..	..	217
Hela riket	152	232	352	501	661	988	3 117	343
<i>Därav värdeminskning för fasta inventarier</i>								
Götalands södra slättbygder	—	51	5	36	75	122	1 152	65
» mellanbygder...	5	3	7	14	58	95	687	25
» norra slättbygder	—	—	23	19	77	172	887	48
Svealands slättbygder....	—	7	14	12	51	175	710	61
Götalands skogsbygder....	1	4	13	31	25	117	183	9

Tab. 109 (forts.). Jordbrukarnas kontanta inkomster och utgifter m. m. år 1964, i kronor per brukningsenhet, inom produktionsområden och hela riket

Område	Storleksgrupp, hektar åker							
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	Totalt
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	—	6	4	20	29	176	665	12
Nedre Norrland.....	1	1	12	39	206	..	..	6
Övre Norrland.....	1	3	29	51	245	..	..	8
Hela riket.....	1	5	13	23	61	150	788	23
<i>Därav värdeminskning för vägar och diken m. m.</i>								
Götalands södra slättbygder	—	—	13	33	60	84	817	45
» mellanbygder...	5	3	20	24	39	68	207	22
» norra slättbygder	4	13	40	92	143	239	698	76
Svealands slättbygder....	—	4	12	50	38	89	196	36
Götalands skogsbygder....	3	5	12	41	59	28	172	10
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	1	5	24	29	80	39	609	16
Nedre Norrland.....	12	6	24	30	69	..	..	12
Övre Norrland.....	—	20	14	36	186	..	..	12
Hela riket.....	4	8	19	47	67	107	425	24
<i>Summa kostnader¹</i>								
Götalands södra slättbygder	15 376	25 170	41 978	81 748	98 893	180 374	517 824	72 985
» mellanbygder...	7 168	19 075	38 108	50 270	85 600	137 032	434 104	46 838
» norra slättbygder	4 740	11 516	22 237	37 404	58 661	105 673	283 309	34 944
Svealands slättbygder....	6 429	7 997	16 409	27 952	44 525	85 297	249 867	37 379
Götalands skogsbygder....	8 443	15 866	27 717	43 075	63 895	108 521	328 795	20 884
Mellersta Sveriges skogs- bygder.....	4 164	9 357	17 334	29 162	48 611	93 623	362 186	15 873
Nedre Norrland.....	5 429	10 204	19 860	30 318	48 330	..	..	10 927
Övre Norrland.....	4 764	10 203	18 253	31 632	..	..	..	9 627
Hela riket.....	6 439	13 087	25 691	42 931	64 079	111 994	332 454	26 464

¹ Exkl. insättning på skogskonto.

Tab. 110. Jordbrukarnas taxerade nettointäkter m. m. år 1964, i kronor per brukningsenhet. Hela riket

Brukarekategori	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	
<i>Summa nettointäkter av jordbruksfastighet</i>								
Självägende brukare.....	4 231	8 112	12 591	16 235	20 090	24 945	38 304	9 715
Arrendatorer	4 557	8 644	12 718	16 050	20 590	24 669	34 447	13 635
Samtliga brukarekategorier	4 200	7 971	12 254	15 880	19 686	24 235	34 983	10 208
<i>Summa nettointäkter av övriga förvärukskällor</i>								
Självägende brukare.....	7 606	4 586	2 912	2 403	2 696	4 332	9 602	4 815
Arrendatorer	5 849	4 494	2 645	2 294	2 289	3 559	6 249	3 575
Samtliga brukarekategorier	7 361	4 709	3 055	2 610	2 985	4 490	17 376	4 834
<i>Därav inkomster av tjänst</i>								
Självägende brukare.....	6 860	3 891	2 302	1 622	1 559	2 529	4 661	4 054
Arrendatorer	5 685	3 955	2 097	1 772	1 560	2 288	3 226	2 955
Samtliga brukarekategorier	6 590	3 968	2 394	1 877	1 907	2 584	6 444	3 943
<i>Summa taxerade nettointäkter</i>								
Självägende brukare.....	11 836	12 697	15 504	18 638	22 786	29 277	47 906	14 531
Arrendatorer	10 406	13 137	15 363	18 344	22 880	28 228	40 696	17 210
Samtliga brukarekategorier	11 562	12 679	15 308	18 490	22 671	28 725	52 359	15 043
<i>Att taxera till statlig inkomstskatt</i>								
Självägende brukare.....	9 863	10 604	12 886	15 340	18 496	23 106	34 338	12 016
Arrendatorer	8 556	10 961	12 903	15 186	18 859	22 914	32 066	14 217
Samtliga brukarekategorier	9 608	10 562	12 698	15 173	18 402	22 913	37 798	12 371

Tab. 111. Jordbrukarnas taxerade tillgångar och skulder samt nettoförmögenhet år 1964, i 1 000-tal kronor per brukningsenhet¹. Hela riket

Brukarekategori	Storleksgrupp, hektar åker							
	2,1— 5,0	5,1— 10,0	10,1— 20,0	20,1— 30,0	30,1— 50,0	50,1— 100,0	Över 100,0	Totalt
<i>Taxeringsvärde för jordbruksfastighet</i>								
Självägende brukare.....	26,8	43,2	60,4	86,0	130,3	225,4	698,7	57,0
Arrendatorer	1,1	0,7	2,3	2,1	5,6	10,5	58,2	4,1
Samtliga brukarekategorier	24,8	39,0	50,0	63,5	84,9	127,8	493,2	50,4
<i>Levande inventarier</i>								
Självägende brukare.....	3,5	8,0	15,2	21,9	26,6	34,5	69,9	11,2
Arrendatorer	4,1	8,8	18,5	24,9	32,2	42,3	80,0	20,4
Samtliga brukarekategorier	3,5	7,9	15,6	22,3	28,5	37,2	81,8	12,8
<i>Döda inventarier</i>								
Självägende brukare.....	2,3	4,7	11,3	17,9	26,9	46,3	93,7	8,8
Arrendatorer	2,7	6,3	12,7	19,2	30,1	48,7	92,5	17,9
Samtliga brukarekategorier	2,3	4,8	11,4	18,3	27,7	47,3	97,1	10,6
<i>Inneliggande lager</i>								
Självägende brukare.....	0,7	1,1	2,1	3,8	6,2	16,1	51,5	2,2
Arrendatorer	0,4	0,9	2,5	4,1	7,3	13,1	42,5	4,5
Samtliga brukarekategorier	0,7	1,0	2,2	3,8	6,5	14,5	63,5	2,8
<i>Fordringar och värdepapper</i>								
Självägende brukare.....	12,4	15,6	18,9	24,4	31,3	57,7	217,7	18,8
Arrendatorer	7,6	11,4	17,6	17,2	26,7	49,4	126,0	20,9
Samtliga brukarekategorier	11,9	15,3	18,6	24,3	30,4	57,3	406,9	22,3
<i>Övriga tillgångar</i>								
Självägende brukare.....	2,9	3,5	5,0	7,2	9,0	17,9	56,5	4,8
Arrendatorer	2,6	4,1	5,1	6,2	8,3	13,9	38,1	6,6
Samtliga brukarekategorier	3,0	3,6	5,0	6,9	9,2	17,9	72,0	5,6
<i>Summa tillgångar</i>								
Självägende brukare.....	48,6	76,0	112,9	161,1	230,3	397,8	1 188,1	102,7
Arrendatorer	18,6	32,2	58,8	73,8	110,3	177,9	437,3	74,5
Samtliga brukarekategorier	46,1	71,6	102,8	139,1	187,1	302,0	1 214,4	104,4
<i>Summa skulder</i>								
Självägende brukare.....	10,3	17,2	32,8	59,2	97,3	189,8	640,0	32,5
Arrendatorer	2,1	5,4	11,5	20,6	32,4	69,6	214,6	22,3
Samtliga brukarekategorier	9,3	16,2	28,8	49,1	75,1	134,6	551,8	33,1
<i>Nettoförmögenhet</i>								
Självägende brukare.....	38,3	58,8	80,1	101,9	133,0	208,1	548,1	70,2
Arrendatorer	16,5	26,7	47,3	53,2	77,9	108,3	222,7	52,2
Samtliga brukarekategorier	36,8	55,4	74,0	89,9	112,0	167,4	662,6	71,3

¹ Inkl. särskild deklaration för maka/make.

2. Den jordbruksekonomiska undersökningen

Inledning

Den inom lantbruksstyrelsen utförda jordbruksekonomiska undersökningen, grundad på bokföringsuppgifter från jordbrukare, är avsedd att belysa intäkter, kostnader och lönsamhetsförhållanden vid svenska jordbruk. I sin nuvarande utformning har undersökningen funnits sedan 1954, men redan 1914 började man i mindre skala att utarbeta sammanställningar av enskilda jordbrukares bokföringsuppgifter.

Undersökningens genomförande

Omfattning

Populationen utgörs i princip av alla jordbruk i riket med en åkerareal om minst 5,1 hektar och högst 50,0 hektar, vilka har en manlig brukare i åldern 18—65 år (dennes manuella arbetsförmåga får ej vara nedsatt med mer än 40 %). Från populationen skall enligt en av lantbruksstyrelsen uppgjord fördelningsplan uttagas 2 500 enskilda brukningsenheter för medverkan i undersökningen.

Urval

Den för undersökningen erforderliga materialinsamlingen är mycket omfattande och kräver den enskilde lantbrukarens medverkan under hela det skördeår som undersökningen avser. Det har av detta skäl ansetts uteslutet att göra urvalet av gårdar helt slumpmässigt (bortfallet genom vägran eller oförmåga att delta i undersökningen skulle bli alltför stort). I stället har lantbruksstyrelsen genom de-

taljerade anvisningar till hushållningssällskapen, vilka utväljer undersökningsgårdarna, sökt erhålla ett urval av gårdar som för olika områden är representativt i fråga om driftsinriktning, ägoslagsfördelning, produktionsmedelsanvändning m. m. I lantbruksstyrelsens fördelningsplan är det antal gårdar som skall ingå i undersökningen fastställt för varje kombination av storleksgrupp och produktionsområde. Antalet uttagna gårdar är enligt denna plan förhållandevis större inom storleksgrupperna 10—20 och 20—30 hektar åker samt inom slättbygdsområdena i Svealand och Götaland än inom övriga storleksgrupper resp. produktionsområden. Då det gäller fördelningen av gårdar (av viss storlek inom ett visst område) på olika kommuner är urvalet självvägt.

Primärmaterial m. m.

Grundmaterialet för lantbruksstyrelsens bearbetningar utgörs av bokslut från varje i undersökningen deltagande gård. Boksluten, vilka skall vara lantbruksstyrelsen tillhanda senast den 15 september resp. år, upprättas av bokföringskontor eller bokföringsbyråer ute i landet, tillsammans ett 40-tal. Av dessa var vid den senaste undersökningen cirka 30 knutna till Sveriges Lantbruksförbund, 5 till hushållningssällskapen och 5 till fristående bokföringsföreningar.

De enskilda jordbrukarna för tre typer av *dagböcker*, ur vilka kopior varje månad utrivs och insänds till bokföringskontoren. Formulären till dessa dagböcker,

Tab. 112. Intäkter och kostnader i jordbruket år 1964, i kronor per 10 hektar åker

Produktionsområde; storleksgrupp, hektar åker	Intäkter				Kostnader	
	Väst- pro- dukter	Djur- pro- dukter	Övriga intäkter	Summa	Förnö- denheter	Anlägg- ningar
<i>Götalands södra slätt- bygder</i>						
5,1—10,0	12 077	38 133	6 671	56 881	17 403	10 956
10,1—20,0	11 067	28 428	4 054	43 549	13 446	8 440
20,1—30,0	12 589	22 014	3 143	37 746	11 226	7 817
30,1—50,0	13 641	15 739	2 451	31 831	8 964	6 579
<i>Götalands mellanbygder</i>						
5,1—10,0	4 307	24 538	4 658	33 503	10 230	8 428
10,1—20,0	6 766	21 768	3 093	31 627	9 479	7 133
20,1—30,0	6 397	17 403	2 665	26 465	7 870	6 250
30,1—50,0	9 127	16 362	2 504	27 993	8 545	5 848
<i>Götalands norra slätt- bygder</i>						
5,1—10,0	1 224	22 845	4 448	28 517	7 602	8 007
10,1—20,0	3 787	20 710	3 020	27 517	7 454	6 545
20,1—30,0	5 003	16 251	2 581	23 835	5 643	5 672
30,1—50,0	7 384	12 303	1 990	21 677	5 261	4 982
<i>Svealands slättbygder</i>						
5,1—10,0	2 729	14 104	4 447	21 280	4 970	8 177
10,1—20,0	2 951	15 010	2 894	20 855	4 623	6 041
20,1—30,0	3 666	13 212	2 458	19 336	4 025	5 433
30,1—50,0	5 078	10 729	1 964	17 771	3 595	4 616
<i>Götalands skogsbygder</i>						
5,1—10,0	1 628	24 840	5 084	31 552	9 999	8 549
10,1—20,0	1 717	22 132	3 141	26 990	7 723	6 638
20,1—30,0	2 442	17 245	2 633	22 320	5 643	5 901
30,1—50,0	2 877	14 440	2 058	19 375	5 344	4 841
<i>Mellersta Sveriges skogsbygder</i>						
5,1—10,0	1 399	14 849	5 578	21 826	4 367	8 899
10,1—20,0	1 159	15 132	3 224	19 515	4 104	6 364
20,1—30,0	1 753	13 451	2 876	18 080	3 891	5 800
<i>Nedre Norrland</i>						
5,1—10,0	1 253	22 394	6 378	30 025	6 791	9 186
10,1—20,0	1 358	16 698	4 454	22 510	4 186	7 407
<i>Övre Norrland</i>						
5,1—10,0	485	17 602	6 540	24 627	4 675	8 676
10,1—20,0	388	18 262	4 394	23 044	5 148	6 143

¹ Se texten.

(inkl. s. k. reducerad betesmark), inom storleksgrupper och produktionsområden

Manuellt arbete	Drifts- ledning	Diverse kostnader	Beräknad ränta ¹	Summa	Summa in- täkter mi- nus summa kostnader (=företagar- vinst)	Beräknad ränta plus företagar- vinst (=förränt- ning)
26 776	1 110	4 049	8 420	68 714	— 11 833	— 3 413
15 814	1 110	2 801	7 243	48 854	— 5 305	1 938
10 960	1 110	2 435	6 735	40 283	— 2 537	4 198
8 323	1 110	1 951	6 345	33 272	— 1 441	4 904
21 914	1 110	2 638	5 606	49 926	— 16 423	— 10 817
15 644	1 110	2 420	4 942	40 728	— 9 101	— 4 159
10 337	1 110	1 907	4 207	31 681	— 5 216	— 1 009
8 330	1 110	1 840	4 224	29 897	— 1 904	2 320
20 812	1 110	1 935	5 012	44 478	— 15 961	— 10 949
12 487	1 110	2 152	4 555	34 303	— 6 786	— 2 231
8 826	1 110	1 832	4 155	27 238	— 3 403	752
6 088	1 110	1 615	3 884	22 940	— 1 263	2 621
15 515	1 110	1 910	4 226	35 908	— 14 628	— 10 402
11 533	1 110	1 815	3 817	28 939	— 8 084	— 4 267
8 461	1 110	1 579	3 438	24 046	— 4 710	— 1 272
6 018	1 110	1 360	3 092	19 791	— 2 020	1 072
17 440	1 110	2 506	5 260	44 864	— 13 312	— 8 052
13 464	1 110	2 105	4 716	35 756	— 8 766	— 4 050
9 125	1 110	1 741	4 165	27 685	— 5 365	— 1 200
6 649	1 110	1 375	3 739	23 058	— 3 683	56
15 885	1 110	2 095	4 683	37 039	— 15 213	— 10 530
11 584	1 110	1 766	3 680	28 608	— 9 093	— 5 413
8 584	1 110	1 606	3 455	24 446	— 6 366	— 2 911
18 083	1 110	2 507	5 082	42 759	— 12 734	— 7 652
12 599	1 110	2 095	4 098	31 495	— 8 985	— 4 887
18 345	1 110	2 116	4 729	39 651	— 15 024	— 10 295
12 868	1 110	1 749	3 795	30 813	— 7 769	— 3 974

Tab. 113. Jordbrukarfamiljens inkomst år 1964, i kronor per bruksenhet, inom storleksgrupper och produktionsområden

Produktionsområde; storleksgrupp, hektar åker	Arbetsinkomst			Kapitalinkomst			Sten-, grus-, torv- och ler- försälj- ning	Barn- bidrag	Areal- tillägg	Summa inkomst
	Summa	Däruv inom		Summa ¹	Däruv beräknad ränta för					
		jord- bruk	eget skogs- bruk		jord- bruk	skogs- bruk				
<i>Götalands södra slättbygder</i>										
5,1—10,0	16 876	12 703	28	6 583	7 611	33	—	610	7	24 076
10,1—20,0	19 805	15 047	150	8 525	11 547	132	64	736	3	29 133
20,1—30,0	23 030	17 592	118	11 336	17 052	52	—	776	3	35 145
30,1—50,0	23 232	15 915	85	17 336	25 342	153	41	912	—	41 521
<i>Götalands mellanbygder</i>										
5,1—10,0	10 259	4 571	862	5 400	5 388	656	14	322	122	16 117
10,1—20,0	15 367	9 047	645	7 159	8 276	584	19	776	2	23 323
20,1—30,0	18 643	10 862	1 261	9 131	11 363	1 142	27	797	—	28 598
30,1—50,0	26 646	17 996	623	11 823	17 110	1 094	37	809	—	39 315
<i>Götalands norra slättbygder</i>										
5,1—10,0	8 748	3 924	222	4 323	4 262	272	0	505	251	13 827
10,1—20,0	16 254	8 993	656	6 449	7 594	680	0	995	5	23 703
20,1—30,0	21 164	13 474	479	8 553	11 104	844	8	940	—	30 665
30,1—50,0	25 093	16 310	479	11 415	15 751	1 090	—	1 046	—	37 554
<i>Svealands slättbygder</i>										
5,1—10,0	10 303	619	939	4 679	4 099	1 212	—	578	99	15 659
10,1—20,0	13 769	5 499	1 276	6 593	6 610	1 322	74	733	8	21 177
20,1—30,0	17 628	9 026	1 329	7 821	8 894	1 332	71	862	—	26 382
30,1—50,0	25 173	14 018	1 883	9 647	12 585	1 628	288	741	—	35 849
<i>Götalands skogsbygder</i>										
5,1—10,0	13 848	3 346	2 811	6 472	4 937	2 560	52	1 026	110	21 508
10,1—20,0	15 239	7 152	2 298	7 687	7 789	2 128	210	1 104	4	24 244
20,1—30,0	17 156	8 169	2 070	10 225	11 564	2 306	14	1 069	—	28 464
30,1—50,0	18 623	7 515	1 467	11 781	15 853	1 946	55	1 085	—	31 544
<i>Mellersta Sveriges skogs- bygder</i>										
5,1—10,0	9 757	53	3 110	6 418	3 990	2 867	85	622	108	16 990
10,1—20,0	14 614	3 551	3 165	7 107	6 075	2 305	23	746	3	22 493
20,1—30,0	16 808	4 160	4 351	10 119	9 027	3 545	189	982	—	28 098
<i>Nedre Norrland</i>										
5,1—10,0	14 698	3 863	4 278	5 811	4 139	2 083	30	795	134	21 468
10,1—20,0	17 269	4 414	5 410	7 938	6 603	3 740	201	1 027	3	26 438
<i>Övre Norrland</i>										
5,1—10,0	12 390	2 368	2 183	4 138	3 844	1 009	—	661	181	17 370
10,1—20,0	18 624	8 132	3 838	6 019	6 401	1 256	49	969	23	25 684

¹ Avdrag gjorda för undantags- samt ränte- och arrendeutgifter.

vilka avser uppgifter om kassaomsättning, arbets- och dragkraft resp. omsättning av produkter, fastställs av lantbruksstyrelsen.

Med utgångspunkt från dagboksrapporterna upprättar kontoren *årssammandrag över räkenskaperna*, vari bl. a. affärshändelserna enligt dagboken över kassaomsättningen fördelas efter en utförlig kontospecifikation.

Då en gård första gången ingår i undersökningen upprättas en *inventarieförteckning* (avseende maskiner, redskap och övriga inventarier) av personal från bokföringskontoren. Värderingen av inventarierna, vilken görs efter återanskaffningsvärdet, sker på lantbruksstyrelsen.

Under det första undersökningsåret företas även en värdering av gårdens *byggnader*, varvid tre formulärtyper, utarbetade av statens lantbruksbyggnadsförsök, utnyttjas. Inventeringen av byggnadsbeståndet utförs av lantbruksnämndernas byggnadskonsulenter, medan värderingen sker centralt på lantbruksstyrelsen.

På gårdar med skog i sådan omfattning, att ett verkligt skogsbruk kan sägas föreligga, utförs, likaledes under första året, en särskild *skogsinventering*. Vid denna medverkar skogsvårdsstyrelserna i resp. län.

För varje i undersökningen medverkan- de gård förs en *inventariebok*, vari förändringarna i gårdens tillgångar och skulder fortlöpande kan följas.

Innan bokföringskontoren upprättar bokslut inhämtas vid besök på gården kompletterande uppgifter rörande bl. a. djuromsättningen och förändringarna i inventariebeståndet under året. En inventering av lagren av olika växtprodukter,

förnödenheter m. m. utförs samtidigt, varjämte uppgifter inhämtas om arealanvändning och skörd. De förra uppgifterna antecknas i särskild *inventeringslista*.

På grundval av årssammandraget, inventeringslistan, inventarieboken och uppgifterna om arealanvändning och skörd upprättar bokföringskontoret ett *bokslut* för gården (avseende sistlidna kalenderår). Anvisningar för bokslutens uppgörande, bl. a. rörande de priser som skall användas vid värderingen av lager, meddelas varje år av lantbruksstyrelsen.

Bokslutet upprättas som en mycket koncentrerad tablå med specifikationsbilagor. Till bokslutet fogas en redovisning av arealanvändning och skörd för olika grödor (jämte betesredovisning).

Granskning och komplettering

På bokföringskontoren sker en fortlöpande granskning av inkommande dagboksrapporter, bl. a. i form av rimlighetskontroller. En ingående kontroll av de från kontoren översända boksluten utförs sedan på lantbruksstyrelsen. I vissa fall är boksluten behäftade med sådana fel och/eller ofullständigheter att de måste åter-sändas till kontoren; i andra fall sker korrigeringar efter telefonkontakt med dessa.

Resultatberäkning

Bearbetningen av materialet sker dels manuellt, dels maskinellt och avser i första hand medeltalsberäkningar per gård för primärgrupperna, dvs. för de enskilda storleksgrupperna inom varje område. Härutöver redovisas för primärgrupperna vissa data i form av medeltal per arealen-

Tab. 114. Jordbrukarnas tillgångar och skulder den 31 december 1964, i kronor per

Produktionsområde; storleksgrupp, hektar åker	Tillgångar						
	Fastigheter ¹		Invester- ingar i ekon. föreningar	Inven- tarier	Lager		
	Jordbruk	Skogsbruk			Husdjur	Produkter och förmödenheter	
						Jordbruk	Skogsbruk
<i>Götalands södra slättbygder</i>							
5,1—10,0	70 000	600	3 700	29 000	23 600	6 800	0
10,1—20,0	109 600	2 400	5 600	35 200	32 800	10 000	0
20,1—30,0	158 800	900	7 300	49 300	39 000	14 500	0
30,1—50,0	218 200	2 800	11 800	67 600	45 500	19 500	—
<i>Götalands mellanbygder</i>							
5,1—10,0	48 400	11 900	3 000	21 300	17 900	5 500	200
10,1—20,0	70 400	10 500	5 300	32 000	28 600	8 700	100
20,1—30,0	93 200	20 900	6 900	45 300	39 600	12 200	200
30,1—50,0	129 400	20 000	10 200	62 600	53 800	20 300	100
<i>Götalands norra slättbygder</i>							
5,1—10,0	29 300	4 800	2 300	20 800	13 500	4 200	—
10,1—20,0	51 400	12 300	5 100	34 400	25 500	9 500	100
20,1—30,0	79 100	15 200	7 700	47 400	32 800	14 800	200
30,1—50,0	99 200	19 700	10 400	65 500	38 700	19 900	200
<i>Svealands slättbygder</i>							
5,1—10,0	30 700	21 600	3 900	22 900	10 200	4 100	300
10,1—20,0	46 800	23 800	5 800	31 900	19 600	7 800	300
20,1—30,0	56 200	24 200	6 600	43 000	26 700	12 000	200
30,1—50,0	80 100	29 400	8 800	57 500	35 100	18 400	300
<i>Götalands skogsbygder</i>							
5,1—10,0	41 800	46 800	4 200	21 200	18 700	5 300	400
10,1—20,0	57 400	39 600	5 400	31 200	30 200	9 100	300
20,1—30,0	69 500	42 100	7 200	46 100	42 900	12 900	200
30,1—50,0	86 400	35 700	7 800	60 400	51 500	18 800	300
<i>Mellersta Sveriges skogs- bygder</i>							
5,1—10,0	33 600	52 100	3 700	21 200	9 700	2 800	800
10,1—20,0	42 800	41 500	4 800	31 500	19 500	7 100	1 100
20,1—30,0	68 900	64 000	7 300	44 500	29 000	11 200	1 200
<i>Nedre Norrland</i>							
5,1—10,0	36 400	36 300	4 700	18 200	12 500	4 600	600
10,1—20,0	56 700	67 100	7 300	33 100	21 300	7 900	1 100
<i>Övre Norrland</i>							
5,1—10,0	38 400	16 600	3 400	16 600	9 300	2 800	700
10,1—20,0	57 800	21 300	5 500	27 400	20 400	6 600	1 000

¹ Fastighetsvärden för arrendegårdar ingår ej.

bruksningsenhet, inom storleksgrupper och produktionsområden

Kassa, bank, aktier, obli- gationer och kundford- ringar	Lån	Övriga tillgångar	Summa	Skulder				Summa till- gångar minus summa skulder
				Kort- fristiga	Lång- fristiga	Undan- tag	Summa	
17 700	800	1 200	153 400	5 000	26 600	300	31 900	121 500
17 800	2 800	100	216 300	9 500	51 700	500	61 700	154 600
21 900	1 600	1 100	294 400	12 400	80 100	1 000	93 500	200 900
29 000	3 100	4 600	402 100	15 700	100 300	700	116 700	285 400
11 400	500	3 300	123 400	3 600	20 000	600	24 200	99 200
16 300	700	2 100	174 700	8 200	33 300	1 400	42 900	131 800
18 200	900	300	237 700	13 400	53 700	2 100	69 200	168 500
22 000	1 800	1 400	321 600	20 700	92 200	1 900	114 800	206 800
13 900	600	0	89 400	2 600	11 600	—	14 200	75 200
13 400	400	300	152 400	5 200	31 800	1 600	38 600	113 800
14 400	1 500	600	213 700	9 200	47 900	1 900	59 000	154 700
22 200	700	1 900	278 400	15 100	68 500	1 400	85 000	193 400
14 500	200	1 000	109 400	1 200	19 200	2 700	23 100	86 300
15 300	700	500	152 500	4 700	28 000	2 100	34 800	117 700
16 100	1 400	2 500	188 900	5 900	39 700	1 900	47 500	141 400
13 300	1 000	400	244 300	8 900	54 100	2 100	65 100	179 200
15 000	1 000	700	155 100	2 900	33 600	1 300	37 800	117 300
14 100	500	800	188 600	6 600	41 500	1 900	50 000	138 600
14 600	800	2 600	238 900	10 500	53 300	2 100	65 900	173 000
13 700	2 100	7 600	284 300	14 000	81 400	1 600	97 000	187 300
14 600	1 100	100	139 700	2 600	18 400	700	21 700	118 000
13 300	1 000	1 100	163 700	4 600	28 400	2 900	35 900	127 800
16 900	400	900	244 300	9 200	46 600	2 500	58 300	186 000
17 300	300	0	130 900	3 600	19 900	3 300	26 800	104 100
15 000	900	2 200	212 600	9 300	51 200	6 800	67 300	145 300
13 500	700	4 300	106 300	3 800	21 300	1 500	26 600	79 700
12 400	800	100	153 300	4 700	38 700	2 700	46 100	107 200

het. För de olika storleksgrupperna uträknas dessutom i en del fall vägda medeltal för hela riket, varvid som vägningstal utnyttjas uppgifter från senaste allmänna jordbruksräkning.

Resultatens tillförlitlighet

Eftersom bokföringskontoren ofta biträder jordbrukarna vid upprättandet av deras självdeklarationer erhålles därigenom en indirekt kontroll över vissa av de data som innefattas i undersökningen (t. ex. kassaomsättningen). För åtskilliga variabler saknas dock denna kontrollmöjlighet.

Av betydelse för resultatens tillförlitlighet är även möjligheterna att bibehålla kontinuitet i undersökningarna i den meningen att samma gårdar ingår år från år. På denna punkt visar erfarenheterna att omsättningen av gårdar är störst första året och att den då omfattar drygt 10 % av totalantalet uttagna gårdar. Av 1954 års inträdande gårdar fanns omkring 25 % kvar vid undersökningen avseende 1964.

Vissa svårigheter har förelegat att erhålla uppgifter från så många gårdar som enligt planen skall ingå i undersökningen. Bearbetningen av 1964 års material har omfattat 2 245 gårdar eller cirka 90 % av antalet enligt planen.

Resultat

En sammanställning över jordbrukets intäkter och kostnader 1964, angivna i kronor per 10 hektar åker (inkl. reducerad betesmark), återfinns i *tab. 112*. Med intäkter menas i princip värdet av samtliga inom företaget producerade varor och tjänster och med kostnader värdet av produktionsmedelsanvändningen.

På intäktssidan har värderingen av naturaförmånerna skett efter framräknade genomsnittspriser, i de flesta fall på grundval av konsumentpriser. I fråga om växtprodukterna har värderingen däremot baserats på producentpriserna. Det bör observeras att den del av produktionen som återförbrukats inom jordbruket ej redovisas som intäkt i undersökningen. Hit hör bl. a. den betydande del av växtproduktionen som utnyttjats för utfodring och till utsäde. Även hästarnas och traktorernas dragkraftsproduktion har till den del den används inom jordbruket betraktats som återförbrukning.

På kostnadssidan utgörs den viktigaste komponenten av årets utgifter. Andra kostnadsposter av stor betydelse är familjens insats av kapital och arbete samt avskrivning av anläggningstillgångar.

I kostnadskalkylen har — som framgår av tabellen — upptagits ränta för redovisade kapitalinvesteringar (omfattande jordbruksfastighet, investeringar i ekonomiska föreningar, inventarier, husdjur och rörelsemedel). Som räntesats har i 1964 års undersökning tillämpats 5,2 % på dessa kapitalinvesteringar.

I *tab. 112* redovisas även uppgifter om företagervinst och förräntning. Med företagervinst förstås i detta sammanhang skillnaden mellan samtliga intäkter och samtliga kostnader och med förräntning summan av företagervinsten och de räntekostnader som påförts jordbruket. Av tabellen framgår att företagervinsten i samtliga fall och förräntningen i flertalet fall antagit negativt värde 1964. Detta betyder att kostnaderna över lag varit större än intäkterna och att någon ränta på kapitalinvesteringen i regel inte erhållits.

Data rörande jordbrukarfamiljens inkomst 1964 — angiven i kronor per brukningsenhet — finns redovisade i *tab. 113*. I inkomsten innefattas erhållen arbetsinkomst, beräknad ränta på investerat kapital, allmänningsmedel, ränte- och arrendeinkomster (med avdrag för s. k. undantag samt ränte- och arrendeutgifter), inkomst av försäljning av sten, grus m. m., barnbidrag samt arealtillägg.

Tab. 114 innehåller sammanfattande uppgifter om tillgångar och skulder per brukningsenhet, allt avseende förhållan-

dena den 31 december 1964. Beträffande fastigheterna bör här observeras att dessa upptagits till marknadsvärde och ej till taxeringsvärde.

Övrig publicering

En utförlig redogörelse för undersökningen avseende 1964 har lämnats i meddelande nr 62 serie B i lantbruksstyrelsens publikationsserie. Principerna för bokföringen m. m. finns behandlade i meddelande nr 27 i samma serie.

3. Jordbrukarnas tillgångar och skulder

Inledning

Efter framställning från 1960 års jordbruksutredning utförde statistiska centralbyrån på Kungl. Maj:ts uppdrag en undersökning rörande jordbrukarnas tillgångar och skulder den 31 december 1960. Undersökningar av liknande typ hade tidigare genomförts för åren 1933 och 1952. Den första av dessa var upplagd som totalundersökning, medan den senare utfördes på urvalsbasis och omfattade cirka 27 000 brukningsenheter.

Planläggningen av 1960 års undersökning skedde huvudsakligast inom en av jordbruksutredningen för frågor rörande jordbrukets kreditförsörjning tillsatt arbetsgrupp i vilken statistiska centralbyrån var representerad.

Undersökningens genomförande

Författning

Bestämmelser rörande uppgiftsskyldighet m. m. till 1960 års undersökning medde-

lades i Kungl. Maj:ts kungörelse den 2 december 1960 (nr 732). I denna stadgades bl. a. om skyldighet för jordbrukare att efter anmodan av statistiska centralbyrån avlämna uppgift om sina tillgångar och skulder den 31 december 1960 samt om sina till 1961 års taxering deklarerade inkomster.

Omfattning

För undersökningen uttogs varannan av de brukningsenheter med 2—100 hektar åker, som under 1960 ingått i urvalet till statistiska centralbyråns löpande jordbruksstatistiska undersökningar. Totalt omfattade detta underurval cirka 12 250 gårdar.

Från totalpopulationen borttogs i undersökningen vissa kategorier av brukningsenheter. Uppgiftsskyldighet förelåg sålunda ej beträffande jordbruksfastigheter, som brukats av annan juridisk per-

son än dödsbo eller familjestiftelse. Brukningsenheter som helt använts för annat ändamål än jordbruk — t. ex. plantskola, handelsträdgård, ridskola — uteslöts även liksom brukningsenheter där all gröda sålts på rot.

Enligt vedertagen definition menas med »brukningsenhet» varje jordbruk, som med avseende på driften utgör ett och samma företag och drivs med en och samma arbetsstyrka (se närmare sid 4). I den löpande jordbruksstatistiken ger denna definition ett direkt samband mellan urvalsenhet och undersökningsenhet. I undersökningen rörande jordbrukarnas tillgångar och skulder krävdes emellertid en närmare bestämning av vilka förmögenhetsenheter som skulle knytas till de uttagna brukningsenheterna. Som huvudregel gällde här att uppgifterna skulle avse fysiska personer, dödsbon eller familjestiftelser, som den 31 december brukat i urvalet ingående brukningsenheter. Brukare ansågs den vara som ägt eller arrenderat jordbruksfastighet och som stått för ledningen av jordbruksdriften. I anvisningarna för uppgiftslämnandet angavs vidare att brukaren skulle haft del i företagets tillgångar och skulder samt erhållit andel i dess nettointäkt. Då två eller flera personer gemensamt brukat en enhet medräknades deras sammanlagda tillgångar, skulder och inkomster. Sammanslagning av uppgifter skedde även för äkta makar, som var för sig avgivit självdeklaration.

Blanketter

Som en konsekvens av bl. a. undersökningens allmänna uppläggning fastslogs att brukarnas uppgifter om tillgångar, skulder och inkomster borde bygga på

redovisningen i vederbörandes allmänna självdeklaration. Vid konstruktionen av blanketter eftersträvades därför största möjliga likformighet med deklarationsformulären (i första hand med den s. k. förmögenhetsbilagan).

Insamling av primäruppgifter

Uppgifterna till undersökningen skulle enligt kungörelsen (se ovan) avlämnas samtidigt med den allmänna självdeklarationen för 1961 års taxering. Den vidare handläggningen av en inkommande blankett föreskrevs ske genom ordföranden i den taxeringsnämnd, som hade att verkställa taxering av statlig inkomstskatt för den uppgiftsskyldige år 1961. I ordförandens åligganden ingick bl. a. att tillse, att uppgifter inkom från samtliga uppgiftsskyldiga samt att jämföra och korrigera blanketterna mot självdeklarationerna.

Komplettering och granskning

I kungörelsen angavs att taxeringsnämndsordförandena senast den 15 maj 1961 skulle insända uppgifterna till statistiska centralbyrån. Inom föreskriven tid redovisades emellertid uppgifter för endast cirka en fjärdedel av de uttagna brukningsenheterna och först under senare delen av augusti hade uppgifter inkommit från samtliga taxeringsdistrikt.

Granskningen av de inkomna uppgifterna genomfördes enligt särskilt schema, omfattande cirka trettio kontroller för varje blankett. Erforderliga kompletteringar och korrigeringar utfördes mestadels efter telefonkontakt med resp. uppgiftslämnare.

Resultatberäkning

Skattning av totalsummor för de olika variablerna skedde genom individuell uppräkning med en faktor, som inom varje stratum (naturligt jordbruksområde/storleksgrupp), där bortfall inte förekommit, utgjorde kvoten mellan antalet brukningsenheter i populationen resp. urvalet. I övriga strata korregerades uppräkningsfaktorn på så sätt att varje bortfall (se nedan) i princip ersattes med medeltalet för bearbetade uppgifter inom sitt stratum.

Resultatens tillförlitlighet

Kontrollundersökning

Vid planläggningen av undersökningen framförde Taxeringsnämndsordförandenas Riksförbund bestämda krav att ordföranden, till skillnad från vad som var fallet vid 1952 års undersökning, ej skulle genomföra en fullständig granskning av de statistiska uppgifterna utan endast i tillämpliga delar jämföra dem med självdeklarationerna. Från statistiska centralbyråns sida ifrågasattes om undersökningen under sådana omständigheter kunde genomföras. Efter samråd mellan 1960 års jordbruksutredning och statistiska centralbyrån beslöts dock att man skulle påbörja den planerade undersökningen med sikte på att senare särskilt pröva primärmaterialets kvalitet. Sådan prövning förutsattes kunna ske genom intensivundersökning med intervjumetod på en mindre andel av de brukningsenheter, som ingick i huvudundersökningen.

Den planerade intervjuundersökningen genomfördes hösten 1961 sedan insamlingen av primärmaterialet till huvudundersökningen i stort sett avslutats.

Bland de brukningsenheter från vilka uppgifter inkommit till huvudundersökningen uttogs för intervjuer slumpmässigt cirka 500 enheter, spridda över hela landet. Fältarbetet utfördes av en särskild intervjuargrupp, bestående av lantbruksekonomiskt utbildad personal.

På grundval av de i kontrollundersökningen framkomna resultaten genomfördes vissa inskränkningar i den ursprungligen planerade resultatredovisningen. Bland de poster som sålunda ansågs ej kunna särredovisas kan nämnas varufordringar, inneliggande lager, aktier, obligationer, växelskulder, varuskulder och skatteskulder.

Avgångar och bortfall

Antalet avgångar, dvs. brukningsenheter, som i samband med uppgiftsinsamling och granskning visade sig icke tillhöra populationen, uppgick sammanlagt till 888 st. Huvuddelen (719 st) av dessa avgångar hade sin grund i att åkerjorden vid uttagen brukningsenhet var brukad (skördad) tillsammans med annan enhet eller att åkerarealen var obrukad. Antalet avgångar enligt de på sid. 172 nämnda kriterierna var däremot förhållandevis litet (sammanlagt 124 st).

Bortfallet i undersökningen utgjorde 240 brukningsenheter eller 2,1 % av antalet brukningsenheter med uppgiftsskyldighet.

Resultat

Av uppskattade totala tillgångar om cirka 17,7 miljarder kronor — se *tab. 115* — utgjordes 9,8 miljarder av jordbruksfastigheter, vilka i undersökningen upptagits till taxeringsvärdet. Samtliga tillgångar i jord-

Tab. 115. Jordbrukarnas tillgångar och skulder den 31 december 1960, i milj. kronor. Hela riket

Tillgångar resp. skulder	Storleksgrupp, hektar åker							Summa
	2,1–5,0	5,1–10,0	10,1–15,0	15,1–20,0	20,1–30,0	30,1–50,0	50,1–100,0	
<i>Taxeringsvärde för jordbruksfastighet</i>								
Självägende brukare.....	1 332,3	2 421,4	1 326,2	880,2	888,3	767,9	484,6	8 100,9
Arrendatorer	123,2	374,6	256,7	194,1	273,7	242,5	190,8	1 655,6
Brukare som både äger o. arrenderar	1 455,5	2 796,0	1 582,9	1 074,3	1 162,0	1 010,4	675,4	9 756,5
Samtliga kategorier								
<i>Levande inventarier</i>								
Självägende brukare.....	171,6	397,6	262,9	175,3	158,2	117,5	58,4	1 341,5
Arrendatorer	23,2	69,7	58,0	68,2	89,2	105,1	77,1	490,5
Brukare som både äger o. arrenderar	23,8	83,8	70,0	53,0	74,5	62,2	35,1	402,4
Samtliga kategorier	218,6	551,1	390,9	296,5	321,9	284,8	170,6	2 234,4
<i>Döda inventarier</i>								
Självägende brukare.....	83,7	228,8	178,8	122,1	128,9	108,8	65,7	916,8
Arrendatorer	12,6	40,0	41,7	50,8	71,4	94,9	77,8	389,2
Brukare som både äger o. arrenderar	9,7	45,6	52,7	38,8	58,1	53,3	39,6	297,8
Samtliga kategorier	106,0	314,4	273,2	211,7	258,4	257,0	183,1	1 603,8
<i>Andelar i jordbrukets ekonomiska föreningar</i>								
Självägende brukare.....	35,2	85,1	58,0	37,0	37,9	33,3	20,1	306,6
Arrendatorer	2,0	7,2	6,7	9,5	13,6	17,4	15,9	72,3
Brukare som både äger o. arrenderar	3,6	14,3	14,7	10,5	15,5	14,4	11,1	84,1
Samtliga kategorier	40,8	106,6	79,4	57,0	67,0	65,1	47,1	463,0
<i>Tillgångar i jord- och skogsbruk¹</i>								
Självägende brukare.....	1 657,1	3 203,2	1 872,5	1 244,3	1 244,1	1 057,6	650,8	10 929,6
Arrendatorer	40,5	125,0	115,1	139,8	192,4	242,0	195,5	1 050,3
Brukare som både äger o. arrenderar	163,9	530,5	408,4	309,5	434,3	384,8	290,6	2 522,0
Samtliga kategorier	1 861,5	3 858,7	2 396,0	1 693,6	1 870,8	1 684,4	1 136,9	14 501,9
<i>Totala tillgångar²</i>								
Självägende brukare.....	2 157,7	3 921,3	2 240,7	1 464,6	1 449,5	1 205,0	725,5	13 164,3
Arrendatorer	90,8	186,2	157,1	195,1	257,8	337,6	270,2	1 494,8
Brukare som både äger o. arrenderar	208,6	657,0	493,4	366,2	481,7	451,4	344,0	3 002,3
Samtliga kategorier	2 457,1	4 764,5	2 891,2	2 025,9	2 189,0	1 994,0	1 339,7	17 661,4
<i>Statliga lån</i>								
Självägende brukare.....	127,6	138,7	59,7	39,5	24,2	18,4	11,8	419,9
Arrendatorer	2,0	1,9	3,4	4,0	5,0	6,2	7,2	29,7
Brukare som både äger o. arrenderar	12,5	25,0	17,2	8,2	14,3	9,7	6,6	93,5
Samtliga kategorier	142,1	165,6	80,3	51,7	43,5	34,3	25,6	543,1
<i>Andra reverslån</i>								
Självägende brukare.....	233,0	613,9	461,5	369,1	410,9	365,5	261,2	2 715,1
Arrendatorer	7,2	19,3	25,4	31,8	43,3	57,3	60,8	245,1
Brukare som både äger o. arrenderar	21,1	92,3	96,2	77,7	139,9	131,6	120,7	679,5
Samtliga kategorier	261,3	725,5	583,1	478,6	594,1	554,4	442,7	3 639,7
<i>Totala skulder³</i>								
Självägende brukare.....	417,6	863,8	601,0	475,5	494,9	437,2	313,0	3 603,0
Arrendatorer	13,3	33,3	44,5	58,3	69,6	96,1	108,6	423,7
Brukare som både äger o. arrenderar	37,0	134,0	136,2	99,5	176,4	167,9	155,6	906,6
Samtliga kategorier	467,9	1 031,1	781,7	633,3	740,9	701,2	577,2	4 933,3

¹ I tillgångar i jord- och skogsbruk ingår utöver specificerade tillgångar även inneliggande lager och varufordringar. — ² I totala tillgångar ingår utöver redovisade tillgångar i jord- och skogsbruk även medel inestående i banker och andra penninginrättningar samt »övriga tillgångar utanför jord- och skogsbruk». — ³ I totala skulder ingår utöver specificerade uppgifter även växelsskulder, varusskulder, krediter i checkräkning, skatteskulder, skulder för rörelse eller annan fastighet, kapitaliserade värdet av undantagsförmåner m. m.

Tab. 116. Jordbrukarnas tillgångar och skulder den 31 december 1960, i 1 000-tal kronor per brukningsenhet. Hela riket

Tillgångar resp. skulder	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1- 5,0	5,1- 10,0	10,1- 15,0	15,1- 20,0	20,1- 30,0	30,1- 50,0	50,1- 100,0	
<i>Taxeringsvärde för jordbruksfastighet</i>								
Självägende brukare.....	26,5	42,5	57,4	72,3	95,2	139,4	239,4	50,8
Arrendatorer	23,3	32,5	43,3	51,5	62,4	87,1	167,4	47,6
Brukare som både äger o. arrenderar	23,8	36,5	47,3	53,3	63,8	82,2	127,8	42,9
Samtliga kategorier								
<i>Levande inventarier</i>								
Självägende brukare.....	3,4	7,0	11,4	14,4	17,0	21,3	28,8	8,4
Arrendatorer	4,1	8,6	13,3	16,2	19,8	26,3	36,4	14,9
Brukare som både äger o. arrenderar	4,5	7,3	11,8	14,1	17,0	22,3	30,8	11,6
Samtliga kategorier	3,6	7,2	11,7	14,7	17,7	23,2	32,3	9,9
<i>Döda inventarier</i>								
Självägende brukare.....	1,7	4,0	7,7	10,0	13,8	19,8	32,4	5,7
Arrendatorer	2,3	4,9	9,6	12,1	15,9	23,7	36,7	11,8
Brukare som både äger o. arrenderar	1,8	4,0	8,9	10,3	13,2	19,2	34,8	8,6
Samtliga kategorier	1,7	4,1	8,2	10,5	14,2	20,9	34,6	7,1
<i>Andelar i jordbrukets ekonomiska föreningar</i>								
Självägende brukare.....	0,7	1,5	2,5	3,0	4,1	6,1	9,9	1,9
Arrendatorer	0,4	0,9	1,5	2,3	3,0	4,4	7,5	2,2
Brukare som både äger o. arrenderar	0,7	1,2	2,5	2,8	3,5	5,1	9,7	2,4
Samtliga kategorier	0,7	1,4	2,4	2,8	3,7	5,3	8,9	2,0
<i>Tillgångar i jord- och skogsbruk¹</i>								
Självägende brukare.....	33,0	56,1	80,9	102,1	133,4	192,0	321,5	68,5
Arrendatorer	7,2	15,4	26,4	33,3	42,7	60,5	92,1	31,9
Brukare som både äger o. arrenderar	31,0	46,1	68,7	82,2	99,0	138,2	255,1	72,4
Samtliga kategorier	30,5	50,3	71,6	84,0	102,7	137,0	215,1	63,8
<i>Totala tillgångar¹</i>								
Självägende brukare.....	43,0	68,7	96,8	120,2	155,4	218,8	358,4	82,5
Arrendatorer	16,2	23,0	36,0	46,5	57,2	84,4	127,7	45,5
Brukare som både äger o. arrenderar	39,4	57,1	83,0	97,3	109,8	162,1	302,1	86,2
Samtliga kategorier	40,2	62,1	86,4	100,5	120,1	162,2	253,5	77,7
<i>Statliga lån</i>								
Självägende brukare	2,5	2,4	2,6	3,3	2,6	3,3	5,9	2,6
Arrendatorer	0,4	0,2	0,8	1,0	1,1	1,6	3,4	0,9
Brukare som både äger o. arrenderar	2,4	2,2	2,9	2,2	3,3	3,5	5,8	2,7
Samtliga kategorier	2,3	2,2	2,4	2,6	2,4	2,8	4,9	2,4
<i>Andra reverslån</i>								
Självägende brukare.....	4,6	10,8	20,0	30,3	44,3	66,3	129,1	17,0
Arrendatorer	1,3	2,4	5,8	7,6	9,6	14,3	28,6	7,5
Brukare som både äger o. arrenderar	4,0	8,0	16,2	20,7	31,9	47,3	106,0	19,5
Samtliga kategorier	4,3	9,5	17,4	23,8	32,7	45,1	83,8	16,0
<i>Totala skulder¹</i>								
Självägende brukare.....	8,3	15,2	26,0	39,0	53,4	79,4	154,6	22,6
Arrendatorer	2,4	4,1	10,2	13,9	15,4	24,0	51,2	12,9
Brukare som både äger o. arrenderar	7,0	11,7	22,9	26,4	40,2	60,3	136,6	26,0
Samtliga kategorier	7,7	13,5	23,4	31,4	40,8	57,1	109,2	21,7

¹ Se not till tab. 115.

Tab. 117. Jordbrukarnas nettoförmögenhet den 31 december 1960, i 1 000-tal kronor per bruksenhetsenhet, inom produktionsområden och hela riket

Brukarekategori; produktionsområde	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1- 5,0	5,1- 10,0	10,1- 15,0	15,1- 20,0	20,1- 30,0	30,1- 50,0	50,1- 100,0	
<i>Självägande brukare</i>								
Götalands södra slättbygder	28,2	43,2	78,3	92,4	127,9	189,1	275,2	87,1
» mellanbygder	29,9	48,7	60,3	79,2	95,6	134,6	187,6	67,2
» norra slättbygder	24,0	43,2	61,2	70,1	90,7	126,5	208,0	64,3
Svealands slättbygder	22,5	40,7	60,2	66,8	83,3	115,6	182,6	69,4
Götalands skogsbygder	41,8	63,4	83,7	95,3	113,9	179,0	216,8	63,3
Mellersta Sveriges skogsbygder...	44,5	62,3	73,4	90,9	103,5	164,0	147,6	62,7
Nedre Norrland	32,0	57,4	86,6	102,6	..	..	..	52,1
Övre Norrland	25,7	38,6	49,8	45,4	83,0	..	..	34,7
Hela riket	34,7	53,5	70,8	81,2	102,0	139,4	203,8	59,9
<i>Arrendatorer</i>								
Götalands södra slättbygder	..	..	31,9	62,4	51,9	93,9	149,9	68,3
» mellanbygder	..	..	..	37,6	54,9	90,9	81,8	45,8
» norra slättbygder	..	22,2	33,0	28,4	41,5	56,9	84,3	40,1
Svealands slättbygder	..	15,0	19,1	29,0	35,3	41,5	51,1	34,7
Götalands skogsbygder	12,2	19,5	26,9	29,1	41,7	63,9	68,6	26,3
Mellersta Sveriges skogsbygder...	12,8	21,3	25,0	19,0	39,8	37,0	64,9	22,6
Nedre Norrland	..	16,5	..	..	..	..	..	12,0
Övre Norrland	..	..	..	..	..	..	..	9,0
Hela riket	13,8	18,9	25,8	32,6	41,8	60,4	76,5	32,6
<i>Brukare som både äger o. arrenderar</i>								
Götalands södra slättbygder	..	..	..	78,0	70,2	152,5	234,0	100,6
» mellanbygder	..	30,5	61,9	54,5	72,1	103,1	184,3	68,7
» norra slättbygder	..	31,8	55,1	71,9	62,8	86,7	155,1	63,3
Svealands slättbygder	..	35,1	49,4	80,4	69,9	82,9	115,5	69,5
Götalands skogsbygder	33,5	51,9	86,0	72,1	75,4	146,8	..	59,7
Mellersta Sveriges skogsbygder...	..	53,4	62,3	63,1	80,6	75,2	97,4	59,4
Nedre Norrland	40,9	41,8	64,5	80,0	55,6	..	..	48,9
Övre Norrland	20,1	31,9	42,8	..	..	..	..	30,4
Hela riket	32,4	45,4	60,1	70,9	69,6	101,8	165,5	60,2
<i>Samtliga kategorier</i>								
Götalands södra slättbygder	29,9	43,5	70,1	83,4	96,8	149,9	217,0	85,1
» mellanbygder	28,8	43,7	57,9	68,5	84,2	117,7	167,2	65,4
» norra slättbygder	24,1	38,9	56,2	60,7	70,7	92,8	149,2	59,2
Svealands slättbygder	29,1	34,7	51,7	58,5	66,1	81,5	111,8	60,2
Götalands skogsbygder	38,6	56,0	70,7	75,6	85,0	123,9	149,3	57,5
Mellersta Sveriges skogsbygder...	38,4	53,2	62,5	68,9	81,0	99,4	96,9	54,7
Nedre Norrland	31,0	51,9	79,7	90,4	123,1	123,6	..	48,8
Övre Norrland	23,8	37,4	46,6	45,9	67,4	..	..	32,9
Hela riket	32,5	48,6	63,0	69,1	79,3	105,1	144,3	56,0

Tab. 118. Jordbrukarnas genomsnittliga skuldprocent den 31 december 1960, inom produktionsområden och hela riket

Brukarekategori; produktionsområde	Storleksgrupp, hektar åker							Totalt
	2,1- 5,0	5,1- 10,0	10,1- 15,0	15,1- 20,0	20,1- 30,0	30,1- 50,0	50,1- 100,0	
<i>Självägande brukare</i>								
Götalands södra slättbygder	31,0	36,2	33,8	36,9	37,8	36,7	43,6	36,8
» mellanbygder	17,8	25,3	33,3	34,4	35,7	38,8	45,0	33,3
» norra slättbygder	16,5	19,6	24,8	30,3	30,7	35,0	40,9	28,8
Svealands slättbygder	26,6	20,4	23,8	32,6	34,9	37,7	42,9	33,0
Götalands skogsbygder	16,3	20,1	25,0	31,8	33,3	33,2	40,8	22,8
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	11,1	16,1	20,1	30,2	34,9	37,5	55,2	20,6
Nedre Norrland	20,3	18,1	22,9	23,1	..	..	..	20,0
Övre Norrland	29,8	31,4	34,9	45,1	38,6	..	..	31,8
Hela riket	19,4	22,0	26,8	32,5	34,1	36,3	43,1	27,4
<i>Arrendatorer</i>								
Götalands södra slättbygder	..	..	28,4	16,6	23,0	20,9	25,3	22,6
» mellanbygder	..	..	..	28,7	21,0	17,0	46,0	26,6
» norra slättbygder	..	12,3	14,9	24,6	26,0	30,2	36,7	26,9
Svealands slättbygder	..	21,2	37,0	27,3	29,6	36,1	49,7	35,0
Götalands skogsbygder	7,6	20,1	27,6	41,9	30,1	28,6	42,7	28,6
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	9,1	12,2	27,9	41,7	22,7	40,7	43,1	24,4
Nedre Norrland	..	11,4	..	..	..	..	..	32,0
Övre Norrland	..	..	..	..	..	..	..	27,1
Hela riket	14,6	17,9	28,3	29,9	27,0	28,5	40,2	28,3
<i>Brukare som både äger och arrenderar</i>								
Götalands södra slättbygder	..	..	..	28,8	48,2	35,8	41,5	35,7
» mellanbygder	..	28,3	24,6	37,2	35,4	39,2	44,4	36,3
» norra slättbygder	..	20,7	18,1	21,4	36,7	37,6	44,3	31,9
Svealands slättbygder	..	26,4	25,1	23,3	30,7	36,5	51,5	33,8
Götalands skogsbygder	21,1	19,0	33,1	25,6	38,5	33,8	..	27,0
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	..	12,1	19,2	27,0	33,8	42,2	59,5	25,9
Nedre Norrland	11,6	23,9	27,4	29,9	38,5	..	..	24,0
Övre Norrland	33,4	27,9	33,3	..	..	..	..	33,5
Hela riket	17,7	20,4	27,6	27,2	36,6	37,2	45,2	30,2
<i>Samtliga kategorier</i>								
Götalands södra slättbygder	29,0	34,2	33,3	33,0	36,9	33,6	39,0	34,8
» mellanbygder	18,0	25,7	32,1	34,4	34,7	36,7	44,9	33,5
» norra slättbygder	15,4	19,2	23,1	28,7	31,3	34,6	40,9	29,5
Svealands slättbygder	20,1	21,2	24,9	30,1	33,1	37,1	46,0	33,9
Götalands skogsbygder	16,4	19,9	26,8	31,8	34,3	32,5	39,2	23,9
Mellersta Sveriges skogsbygder.....	10,8	15,2	20,4	30,2	33,3	39,0	54,5	21,0
Nedre Norrland	19,8	18,9	24,0	25,5	26,9	30,3	..	21,9
Övre Norrland	29,7	31,1	35,3	41,7	42,7	..	..	31,1
Hela riket	19,0	21,6	27,0	31,3	33,8	35,2	43,1	27,9

Tab. 119. Jordbrukarnas tillgångar och skulder enligt 1952 resp. 1960 års undersökningar, i 1 000-tal kronor per brukningsenhet. Hela riket

Tillgångar resp. skulder; år	Självägande brukare						Arrendatorer					
	Storleksgrupp, hektar åker						Storleksgrupp, hektar åker					
	2,1- 5,0	5,1- 10,0	10,1- 20,0	20,1- 30,0	30,1- 50,0	50,1- 100,0	2,1- 5,0	5,1- 10,0	10,1- 20,0	20,1- 30,0	30,1- 50,0	50,1- 100,0
<i>Jordbruksvärde</i>												
1960.....	16,7	26,7	45,7	75,6	114,6	198,4	—	—	—	—	—	—
1952.....	11,4	18,5	32,0	54,1	84,1	145,0	—	—	—	—	—	—
1960 i procent av 1952....	146	144	143	140	136	137	—	—	—	—	—	—
<i>Skogsvärde</i>												
1960.....	9,7	15,7	16,6	19,1	24,3	40,1	—	—	—	—	—	—
1952.....	4,1	7,3	9,3	11,2	15,3	34,7	—	—	—	—	—	—
1960 i procent av 1952....	237	215	178	171	159	116	—	—	—	—	—	—
<i>Levande inventarier</i>												
1960.....	3,4	7,0	12,4	17,0	21,3	28,8	4,1	8,6	14,7	19,8	26,3	36,4
1952.....	2,7	5,2	8,4	11,7	15,0	20,8	3,2	5,8	9,7	13,7	18,2	25,9
1960 i procent av 1952....	126	135	148	145	142	138	128	148	152	145	145	141
<i>Döda inventarier</i>												
1960.....	1,7	4,0	8,5	13,8	19,8	32,4	2,3	4,9	10,8	15,9	23,7	36,7
1952.....	1,2	2,7	5,8	9,9	14,9	25,4	1,2	3,0	6,6	11,2	16,1	26,4
1960 i procent av 1952....	142	148	147	139	133	128	192	163	164	142	147	139
<i>Andelar i jordbrukets ekonomiska föreningar</i>												
1960.....	0,7	1,5	2,7	4,1	6,1	9,9	0,4	0,9	1,9	3,0	4,4	7,5
1952.....	0,3	0,6	1,1	1,8	2,8	4,9	0,2	0,4	0,8	1,5	2,2	3,8
1960 i procent av 1952....	233	250	245	228	218	202	200	225	238	200	200	197
<i>Totala tillgångar¹</i>												
1960.....	43,0	68,7	104,9	155,4	218,8	358,4	16,2	23,0	41,1	57,2	84,4	127,7
1952.....	26,0	42,5	67,9	105,7	161,5	289,4	9,7	15,5	24,1	39,2	55,2	90,9
1960 i procent av 1952....	165	162	154	147	135	124	167	148	171	146	153	140
<i>Reverslån</i>												
1960.....	7,1	13,2	26,3	46,9	69,6	135,0	1,7	2,6	7,6	10,7	15,9	32,0
1952.....	4,5	8,6	16,7	29,6	50,8	105,3	0,7	2,2	4,3	7,3	10,7	20,2
1960 i procent av 1952....	158	153	157	158	137	128	243	118	177	147	149	158
<i>Totala skulder¹</i>												
1960.....	8,3	15,2	30,5	53,4	79,4	154,6	2,4	4,1	12,0	15,4	24,0	51,2
1952.....	5,3	9,6	18,8	32,7	56,4	123,0	1,2	3,1	5,9	10,1	15,8	29,9
1960 i procent av 1952....	157	158	162	163	141	126	200	132	203	152	152	171
<i>Nettoförmögenhet</i>												
1960.....	34,7	53,5	74,4	102,0	139,4	203,8	13,8	18,9	29,2	41,8	60,4	76,5
1952.....	20,4	33,0	48,8	73,4	105,8	167,7	8,6	12,3	18,5	29,4	39,5	59,8
1960 i procent av 1952....	170	162	152	139	132	122	160	154	158	142	153	128

¹ Se not till tab. 115.

och skogsbruk — till vilka utöver jordbruksfastigheterna räknas levande och döda inventarier, inneliggande lager, varufordringar samt andelar i jordbrukets ekonomiska föreningar — uppgick för helt eller delvis självägande brukare till 80 à 90 % av de totala tillgångarna samt för arrendatorer till 65 à 75 %. På skuldsidan upptog lån från staten genomsnittligt omkring 11 % och reverslån från andra långivare omkring 74 % av den totala skuldsumman, vilken skattades till drygt 4,9 miljarder kronor.

Av *tab. 116* och *tab. 117* framgår att genomsnittsbeloppen för tillgångar och skulder resp. nettoförmögenhet så gott som undantagslöst ökade kontinuerligt med brukningsenheternas storlek. Det samma gällde i huvudsak även den genomsnittliga s. k. skuldprocenten, vilket belyses i *tab. 118*.

Förändringarna i antalet brukningsenheter mellan 1952 och 1960 inom olika områden, brukarekategorier och storleksgrupper minskar avsevärt värdet av direkta jämförelser med 1952 års undersökning beträffande totalbeloppen för olika slag av tillgångar och skulder. I fråga om medeltalen per brukningsenhet, torde jämförelsemöjligheterna däremot vara ganska goda för självägande brukare och arrendatorer. Vissa utdrag ur resultatet från de båda undersökningarna redovisas i *tab. 119*.

Övrig publicering

Resultaten från 1960 års undersökning finns publicerade i Jordbrukarnas tillgångar och skulder den 31 december 1960 (SOS). Uppgifter har dessutom redovisats i Jordbruksekonomiska Meddelanden, 1962:9.

4. Inkomsterna av jordbruksfastighet samt fördelningen av inkomst och förmögenhet

Inledning

I ett tidigare avsnitt — se sid. 42 — har redogjorts för den statistik över jordbruksfastigheternas taxeringsvärden som årligen sammanställs och publiceras av statistiska centralbyrån. Nämda uppgifter ingår som en del i den officiella statistiken rörande taxeringsutfallet, vilken bl. a. ger upplysningar om de totala taxerade inkomsterna och deras fördelning på olika förvärvskällor. Centralbyrån redovisar vidare varje år uppgifter

om inkomsttagarnas och förmögenhetsägarnas fördelning på inkomst- resp. förmögenhetsklasser.

Förevarande avsnitt inleds med en redogörelse i sammandrag för de metoder som ligger till grund för statistiken över inkomst- och förmögenhetsfördelningen. Härefter redovisas vissa resultat dels från nämnda statistik, dels från den särskilda undersökningen rörande taxeringsutfallet. Metoderna för insamling av primärupp-

gifter till den senare statistiken finns beskrivna i kap. IV (sid. 42), vartill hänvisas.

Undersökningarnas genomförande

Fördelningen av inkomst

Uppgiftsskyldigheten till den årliga inkomststatistiken regleras genom Kungl. Maj:ts kungörelse den 21 december 1951 (nr 832) jämte senare ändringar. Statistiken är till större delen lagd på sampling-basis och omfattar dels personer, som är födda den 5, 15 eller 25 dagen i någon av årets månader och som själva eller i samtaxering med annan person haft en årsinkomst av minst 2 400 kronor, dels samtliga personer som själva eller i samtaxering haft en inkomst av minst 50 000 kronor

Primärmaterialet för statistiken utgörs av särskilda s. k. inkomstkort, i regel upprättade av resp. länsstyrelser och senare kompletterade av taxeringsnämndsordförandena med uppgifter om inkomst, näringsgrenstillhörighet m. m.

Den inkomst som statistiskt bearbetas och som taxeringsnämndsordförandena skall införa på inkomstkortet med ledning av deklarationsmaterialet är uppgiften om sammanräknad nettoinkomst. Därmed förstås summan av inkomsttagarnas enligt förordningen om statlig inkomstskatt uppskattade inkomster av skilda förvärvskällor, sedan avdrag gjorts för eventuellt underskott å förvärvskälla. Inkomststatistikens inkomstbegrepp är sålunda bestämt utifrån taxeringstekniska grunder.

Inkomststatistiken utarbetas, som tidigare påpekats, på grundval av uppgifter från den årliga taxeringen. För att kunna

fastställa primärmaterialets avgränsning måste hänsyn därför tagas till i första hand deklarationsplikten inträdande. Numera ingår i statistiken de fysiska personer som antingen själva eller i samtaxering med annan person haft en sammanräknad nettoinkomst under året av minst 2 400 kronor.

Vid uppräknningen till totalnivå av urvalsdelens individuella resultat har urvalet ansetts utgöra exakt 10 % av totalantalet inkomsttagare. Beträffande samtaxerade personer har uppräknningen skett efter andra grunder.

Fördelningen av förmögenhet

Förmögenhetsstatistiken baseras i sin helhet på uppgifter från den årliga taxeringen till statlig förmögenhetsskatt. Primärmaterialet härför utgörs av de förmögenhetslängder som upptar fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser. Bearbetningen omfattar nettoförmögenheter överstigande 80 000 kronor för fysiska personer och oskifta dödsbon och skiljer sig därvid från inkomststatistiken, som icke innefattar den senare kategorien. En annan skillnad utgör det förhållandet att samtaxerade personer i förmögenhetsstatistiken genomgående räknas som en enda enhet, medan motsvarande i regel icke är fallet i inkomststatistiken. Eftersom förmögenheter tillhörande samtaxerade personer räknas som en förmögenhet används en för dessa gemensam yrkesbeteckning. Denna skall fastställas med hänsyn till den av de båda samtaxerade personerna, som haft inkomst av stadigvarande yrkesverksamhet eller, om båda haft sådan, med hänsyn till den som haft den största dylika inkomsten.

Resultat

En sammanfattning av utfallet av 1965 års taxering vad gäller inkomst av jordbruksfastighet m. m. lämnas i *tab. 120*. Ifrågavarande uppgifter redovisas i tabellen dels för kategorien fysiska personer, oskifta dödsbon och familjestiftelser, dels för samtliga skattskyldiga. Av tabellen framgår bl. a. att inkomster av jordbruksfastighet svarade för omkring 4 % av de totala nettoinkomsterna under 1964.

I *tab. 121* redovisas inkomsttagarna inom jordbruk med binärningar år 1964 med fördelning efter yrkesställning; motsvarande uppgifter redovisas dessutom för alla näringsgrenar sammantagna. Av det totala antalet inkomsttagare inom jordbruk med binärningar utgjordes enligt den senaste undersökningen 45 % av företagare, 35 % av anställda samt 20 % av

icke yrkesverksamma. Motsvarande relativa andelar för alla näringsgrenar sammantagna var 10, 73 resp. 17 %.

Tab. 122 ger, med särredovisning på landsbygd och städer, uppgifter om inkomsternas fördelning år 1964 efter inkomstklass och yrkesställning. Samma uppgifter i fråga om förmögenheterna meddelas i *tab. 123*.

Övrig publicering

I publikationen Skattetaxeringarna samt fördelningen av inkomst och förmögenhet taxeringsåret 1965 (SOS) har statistiska centralbyrån redovisat definitiva uppgifter rörande taxeringsutfallet 1965 samt inkomst- och förmögenhetsfördelningen 1964. Härutöver har i Statistiska meddelanden Fi 1965:13 och 17 samt 1966:4 införts vissa preliminära resultat.

Tab. 120. Inkomst av jordbruksfastighet enligt taxeringen till statlig inkomstskatt år 1965, i 1 000-tal kronor, inom län och hela riket

Område	Fysiska personer, oskifta dödsbön och familjestiftelser		Samtliga skattskyldiga	
	Inkomst av jordbruksfastighet	Sammanräknad nettoinkomst (samtliga förvärvskällor)	Inkomst av jordbruksfastighet	Sammanräknad nettoinkomst (samtliga förvärvskällor)
Län				
Stockholms stad o. län.....	65 019,4	14 741 453,4	72 864,7	16 666 191,0
Uppsala »	68 711,6	1 461 849,2	70 851,3	1 498 731,5
Södermanlands »	73 094,9	1 869 591,7	73 969,5	1 943 265,9
Östergötlands »	126 142,5	2 829 948,3	137 319,5	2 971 911,6
Jönköpings »	116 547,0	2 176 393,1	122 580,3	2 246 856,2
Kronobergs »	93 760,3	1 139 704,4	95 008,4	1 170 640,1
Kalmar »	126 352,2	1 584 391,2	127 830,8	1 625 117,1
Gotlands »	43 688,2	339 108,8	43 799,7	342 568,0
Blekinge »	41 943,6	1 050 385,7	42 038,5	1 075 508,5
Kristianstads »	164 777,0	1 891 024,0	167 229,3	1 945 670,8
Malmöhus »	213 766,9	5 769 647,3	216 201,3	6 178 007,7
Hallands »	111 179,2	1 279 675,2	111 583,8	1 312 627,9
Göteborgs o. Bohus »	61 882,8	5 818 617,3	64 138,2	6 329 604,3
Älvsborgs »	143 608,2	2 940 403,6	146 222,8	3 022 683,3
Skaraborgs »	178 013,7	1 807 322,6	180 372,7	1 866 317,1
Värmlands »	115 471,9	2 073 663,6	133 910,3	2 159 409,6
Örebro »	74 861,2	2 097 239,8	79 070,5	2 160 950,6
Västmanlands »	75 233,6	1 948 870,1	82 583,1	2 181 446,2
Kopparbergs »	87 301,9	2 030 258,7	116 835,7	2 155 234,3
Gävleborgs »	87 249,4	2 099 769,0	113 102,0	2 174 075,1
Västernorrlands »	83 666,8	1 987 038,8	107 055,5	2 122 677,5
Jämtlands »	57 701,4	854 031,4	57 967,7	864 620,5
Västerbottens »	112 909,8	1 575 811,9	115 606,4	1 603 861,9
Norrbottnens »	59 433,1	1 886 745,7	64 412,7	1 911 370,5
Hela riket¹				
1965.....	2 384 811,1	63 289 461,0	2 546 443,9	67 579 159,5
1964.....	2 147 321,1	57 111 633,2	2 267 618,6	60 917 066,4
1963.....	2 146 544,9	52 641 704,9	2 278 033,2	56 103 703,4
1962.....	2 166 330,5	48 321 307,9	2 317 726,2	51 936 483,6
1961.....	2 070 444,6	44 199 747,9	2 213 697,1	47 588 918,5

¹ Inkl. det för riket gemensamma taxeringsdistriktet.

Tab. 121. Inkomsttagare inom jordbruk med binärningar år 1964 (taxeringsåret 1965) fördelade efter yrkesställning, inom län och hela riket

Område	Jordbruk med binärningar				Samtliga näringsgrenar			
	Före- tagare	Anställda	Icke yr- kesverk- samma	Summa	Före- tagare	Anställda	Icke yr- kesverk- samma	Summa
Län								
Stockholms stad o. län	5 164	7 176	2 670	15 010	35 873	673 469	128 262	837 604
Uppsala »	4 605	3 896	2 681	11 182	8 157	72 804	24 461	105 422
Södermanlands »	5 493	5 996	3 311	14 800	10 950	100 736	27 816	139 502
Östergötlands »	9 729	8 015	4 194	21 938	19 010	151 553	35 207	205 770
Jönköpings »	12 495	4 532	3 300	20 327	21 710	119 495	24 050	165 255
Kronobergs »	10 027	3 576	2 660	16 263	15 226	59 254	14 565	89 045
Kalmar »	10 860	7 495	3 660	22 015	17 298	84 738	21 449	123 485
Gotlands »	3 760	2 600	1 960	8 320	5 010	18 736	6 522	30 268
Blekinge »	5 133	3 877	2 060	11 070	8 488	60 833	16 396	85 717
Kristianstads »	13 188	11 359	5 855	30 402	22 338	99 753	26 297	148 388
Malmöhus »	14 054	16 879	7 635	38 568	31 194	294 473	77 067	402 734
Hallands »	10 401	5 292	2 981	18 674	16 515	66 932	16 082	99 529
Göteborgs o. Bohus »	11 795	3 408	3 053	18 256	29 026	297 799	59 300	386 125
Älvsborgs »	16 912	5 598	7 241	29 751	28 596	166 698	45 499	240 793
Skaraborgs »	15 074	6 580	5 031	26 685	22 211	93 584	22 856	138 651
Värmlands »	13 461	11 795	6 072	31 328	20 390	114 097	29 759	164 246
Örebro »	6 484	5 448	2 690	14 622	12 846	113 369	25 835	152 050
Västmanlands »	5 792	4 496	2 881	13 169	10 630	104 440	22 489	137 559
Kopparbergs »	8 278	9 971	5 032	23 281	15 267	115 813	27 140	158 220
Gävleborgs »	7 497	9 637	3 440	20 574	13 690	118 752	27 388	159 830
Västernorrlands »	9 079	7 865	4 343	21 287	15 835	107 876	23 050	146 761
Jämtlands »	8 072	9 621	3 312	21 005	12 036	48 935	10 890	71 861
Västerbottens »	12 771	10 268	5 990	29 029	18 574	83 314	19 306	121 194
Norrbottens »	8 029	8 943	6 320	23 292	15 297	95 388	30 248	140 933
Hela riket¹								
1964.....	228 153	174 323	98 372	500 848	426 167	3 263 353	762 067	4 451 587
1963.....	235 734	182 212	93 213	511 159	438 086	3 178 316	730 403	4 346 805
1962.....	242 672	198 842	88 895	530 409	446 271	3 113 589	687 696	4 247 556
1961.....	257 302	217 650	86 730	561 682	466 866	3 140 533	692 051	4 299 450
1960.....	267 284	225 841	85 898	579 023	486 876	3 062 953	658 598	4 208 427

¹ Inkl. det för riket gemensamma taxeringsdistriktet.

Tab. 122. Inkomsttagare inom jordbruk med binärningar fördelade efter inkomstklass och yrkesställning år 1964 (taxeringsåret 1965)

Yrkesställning	Inkomstklass, kronor											
	Under 3 000	3 000- 5 000	5 000- 7 000	7 000- 8 000	8 000- 9 000	9 000- 10 000	10 000- 11 000	11 000- 12 000	12 000- 13 000	13 000 - 14 000	14 000- 15 000	15 000- 16 000
Landsbygd												
Jordbruk med binärningar												
Företagare	8 580	23 690	27 870	13 670	13 360	12 560	12 130	11 490	10 590	9 970	8 740	8 520
Anställda	18 810	23 650	19 260	8 720	7 590	7 420	7 190	7 320	6 900	8 030	7 710	6 630
Ikke yrkesverksamma ..	10 310	46 050	17 120	3 990	2 310	1 370	990	790	590	390	330	340
Samtliga näringsgrenar												
Företagare	12 560	30 080	34 920	17 290	16 740	16 210	16 360	15 240	14 500	13 720	12 640	12 830
Anställda	117 040	123 240	110 500	52 250	50 170	50 830	50 080	53 760	56 720	58 980	62 150	65 530
Ikke yrkesverksamma ..	62 320	163 260	52 350	13 030	8 970	6 540	5 890	5 170	3 740	2 900	2 280	1 960
Städer												
Jordbruk med binärningar												
Företagare	630	1 510	1 550	810	630	760	600	640	610	600	530	580
Anställda	1 940	2 030	2 140	990	940	830	890	870	940	1 100	1 160	890
Ikke yrkesverksamma...	1 230	6 020	2 520	620	350	220	270	220	130	140	90	160
Samtliga näringsgrenar												
Företagare	4 070	6 780	8 140	4 110	4 430	4 170	4 640	4 430	4 530	4 110	4 090	4 760
Anställda	128 380	141 310	143 510	69 650	67 010	70 080	74 690	74 920	76 450	78 700	79 730	83 610
Ikke yrkesverksamma...	62 210	136 590	85 180	21 840	15 860	13 270	13 560	11 760	8 920	7 360	5 330	5 260
Hela riket¹												
Jordbruk med binärningar												
Företagare	9 210	25 200	29 420	14 480	13 990	13 320	12 730	12 130	11 200	10 570	9 270	9 100
Anställda	20 750	25 680	21 400	9 710	8 530	8 250	8 080	8 190	7 840	9 130	8 870	7 520
Ikke yrkesverksamma...	11 540	52 070	19 640	4 610	2 660	1 590	1 260	1 010	720	530	420	500
Samtliga näringsgrenar												
Företagare	16 630	36 860	43 060	21 400	21 170	20 380	21 000	19 670	19 030	17 830	16 730	17 590
Anställda	245 420	264 560	254 020	121 900	117 180	120 910	124 770	128 690	133 170	137 710	141 920	149 170
Ikke yrkesverksamma...	124 580	299 860	137 550	34 870	24 830	19 810	19 450	16 940	12 660	10 260	7 610	7 220

¹ Inkl. det för riket gemensamma taxeringsdistriktet.

Tab. 122 (forts.). Inkomsttagare inom jordbruk med binärningar fördelade efter inkomstklass och yrkesställning år 1964 (taxeringsåret 1965)

Yrkesställning m. m.	Inkomstklass, kronor											Summa inkomster, milj. kronor
	16 000–18 000	18 000–20 000	20 000–25 000	25 000–30 000	30 000–35 000	35 000–40 000	40 000–50 000	50 000–75 000	75 000–100 000	Över 100 000	Summa inkomsttagare	
Landsbygd												
Jordbruk med binärningar												
Företagare	13 650	10 300	15 350	6 920	3 380	1 570	1 240	570	154	128	214 432	2 648,4
Anställda	9 390	5 930	6 240	1 900	630	250	210	127	29	10	153 946	1 519,5
Icke yrkesverksamma ..	430	180	300	120	70	60	60	12	2	8	85 822	440,3
Samtliga näringsgrenar												
Företagare	20 310	16 330	26 500	14 030	7 670	4 070	4 220	2 388	743	547	309 898	4 379,2
Anställda	122 190	94 130	122 260	48 530	21 480	11 300	10 170	4 866	1 284	934	1 288 394	17 192,3
Icke yrkesverksamma ..	3 130	1 960	2 950	1 330	670	480	390	174	36	69	339 599	1 859,9
Städer												
Jordbruk med binärningar												
Företagare	850	510	1 290	580	380	180	310	105	33	33	13 721	196,8
Anställda	1 660	1 040	1 470	500	350	210	240	147	26	14	20 377	260,6
Icke yrkesverksamma ..	180	140	110	70	20	30	10	13	2	5	12 550	77,8
Samtliga näringsgrenar												
Företagare	7 040	6 400	13 450	8 880	5 240	3 990	4 810	4 821	1 820	1 558	116 269	2 532,0
Anställda	173 390	162 720	268 330	120 980	60 300	33 670	32 710	23 789	5 969	4 549	1 974 447	32 045,3
Icke yrkesverksamma ..	7 780	6 000	9 220	4 680	2 690	1 570	1 430	1 165	313	347	422 335	3 183,4
Hela riket¹												
Jordbruk med binärningar												
Företagare	14 500	10 810	16 640	7 500	3 760	1 750	1 550	675	187	161	228 153	2 845,2
Anställda	11 050	6 970	7 710	2 400	980	460	450	274	55	24	174 323	1 780,1
Icke yrkesverksamma ..	610	320	410	190	90	90	70	25	4	13	98 372	518,1
Samtliga näringsgrenar												
Företagare	27 350	22 730	39 950	22 910	12 910	8 060	9 030	7 209	2 563	2 105	426 167	6 911,2
Anställda	295 590	256 900	390 640	169 590	81 810	44 980	42 930	28 746	7 261	5 486	3 263 353	49 253,8
Icke yrkesverksamma ..	10 910	7 980	12 180	6 020	3 360	2 050	1 820	1 341	349	417	762 067	5 044,8

¹ Inkl. det för riket gemensamma taxeringsdistriktet.

Tab. 123. Förmögenheter över 80 000 kronor inom jordbruk med binärningar fördelade

Yrkesställning	Förmögenhetsklass, kronor						
	80 000– 90 000	90 000– 100 000	100 000– 125 000	125 000– 150 000	150 000– 175 000	175 000– 200 000	200 000– 250 000
<i>Landsbygd</i>							
Jordbruk med binärningar							
Företagare	9 951	8 320	14 052	8 165	5 039	3 242	3 529
Anställda	491	346	491	251	137	80	72
Ikke yrkesverksamma..	1 430	1 169	1 867	1 089	740	490	518
Samtliga näringsgrenar							
Företagare	12 126	10 061	17 161	10 064	6 250	4 139	4 521
Anställda	4 294	3 134	4 733	2 543	1 500	1 025	1 149
Ikke yrkesverksamma..	4 001	3 055	5 002	2 871	1 940	1 233	1 481
<i>Städer</i>							
Jordbruk med binärningar							
Företagare	553	494	814	546	338	240	277
Anställda	107	75	122	64	44	21	48
Ikke yrkesverksamma..	253	203	393	262	146	104	143
Samtliga näringsgrenar							
Företagare	2 382	2 108	3 818	2 597	1 712	1 289	1 663
Anställda	7 183	5 485	9 062	5 583	3 637	2 553	3 538
Ikke yrkesverksamma..	4 703	3 794	6 881	4 478	3 171	2 264	3 242
<i>Hela riket</i>							
Jordbruk med binärningar							
Företagare	10 504	8 814	14 866	8 711	5 377	3 482	3 806
Anställda	598	421	613	315	181	101	120
Ikke yrkesverksamma..	1 683	1 372	2 260	1 351	886	594	661
Samtliga näringsgrenar							
Företagare	14 509	12 169	20 980	12 661	7 962	5 428	6 184
Anställda	11 481	8 626	13 803	8 134	5 140	3 582	4 690
Ikke yrkesverksamma..	8 722	6 874	11 931	7 379	5 133	3 521	4 755

efter storleksklass och ägarnas yrkesställning år 1964 (taxeringsåret 1965)

250 000- 300 000	300 000- 400 000	400 000- 500 000	500 000- 750 000	750 000- 1 000 000	1 000 000- 2 000 000	2 000 000- 5 000 000	Över 5 000 000	Summa förmögen- heter	Förmögen- hetssum- mor, milj. kronor
1 721 42 265	1 459 35 232	640 11 86	539 12 68	175 5 20	193 8 19	78 1 5	44 1 4	57 147 1 983 8 002	9 223,8 279,6 1 237,6
2 263 600 841	1 913 661 849	845 356 341	698 408 393	234 141 164	236 155 162	100 51 51	52 15 19	70 663 20 765 22 403	11 522,5 3 642,8 4 098,8
156 25 79	166 32 76	73 18 47	98 11 40	29 3 7	29 8 5	9 2 1	5 — —	3 827 580 1 759	778,5 112,9 302,0
980 2 103 2 006	1 071 2 474 2 411	505 1 314 1 323	608 1 489 1 512	209 626 637	218 692 731	66 212 209	25 96 55	19 251 46 047 37 417	4 317,3 10 819,0 9 426,8
1 877 67 344	1 625 67 308	713 29 133	637 23 108	204 8 27	222 16 24	87 3 6	49 1 4	60 974 2 563 9 761	10 002,3 392,5 1 539,6
3 243 2 708 2 867	2 984 3 144 3 290	1 350 1 676 1 674	1 306 1 905 1 921	443 771 807	454 852 904	166 264 264	77 111 74	89 916 66 887 60 116	15 840,0 14 490,7 13 615,9

5. Jordbrukets producentpris-, kostnadspris- och världsmarknadsprisindex

Inledning

Pris- och kostnadsutvecklingen för jordbrukets produkter och förnödenheter avspeglas månadsvis i de av statens jordbruksnämnd beräknade producentpris-, världsmarknadspris- samt kostnadsprisindex. Nämda indexserier används för bevakning av den s. k. treprocentregeln¹, vilken har till ändamål att påverka jordbrukets inkomster i viss riktning.

Treprocentregeln utlöses om skillnaden mellan världsmarknadsprisindex för jordbruksprodukter och jordbrukets kostnadsprisindex under tre på varandra följande månader uppgår till minst tre indexenheter räknat från de världsmarknadspriser och de priser för jordbrukets förnödenheter m. m. som låg till grund för närmast föregående justering. Från och med mars 1966 skall vid beräkning av indexskillnaden kostnadsprisindex väga in med 60 % i stället för som tidigare med 50 %. Vid utlösning av regeln skall införelseavgifterna för jordbruksprodukter ändras så att den därav följande förändringen i producentprisindex (beräknad i rådande mittpriser) beräknas uppgå till minst hälften av ovannämnda indexskillnad, dvs. 1,5 %.

Beräkningsunderlag. Beräkningarnas utförande

Producentprisindex skall i princip omfatta samtliga av prisregleringen berörda jordbruksprodukter. För några produktslag — bl. a. fjäderfäkött — saknas dock möjlighet att erhålla användbara prisuppgifter och dessa produkter medtages därför ej. Som representantvaror i beräkningarna uttages inom de olika varugrupperna i allmänhet de sorter och kvaliteter som har den största omsättningen.

De löpande prisuppgifter som används i indexberäkningarna är i regel centrala noteringar. Priserna på vegetabilier avser i flertalet fall producentpriser, medan priserna på animalier huvudsakligen utgörs av partiprisnoteringar.

Beräkningarna av producentprisindex omfattar dels en nominell, dels en reell index¹. Nominell producentprisindex, vilken är den serie som används för prisregleringen, framräknades till och med december 1962 genom att månadspriser för olika produkter multiplicerades med normproduktionen enligt jordbrukets totalalkyl för 1959/60. Erhållna värden sattes sedan i relation till basvärdena. Priserna i de senare utgörs av mittpriser per den 1 september 1959 (för varuslag där mittpriser ej fanns fastställda har sådana beräknats med ledning av mittpriser för förädlade

¹ I det s. k. sexårsavtalet — tillämpat under tiden 1 september 1959—31 augusti 1965 — fanns två spärregler, nämligen treprocentregeln och inkomstregeln. Av dessa bibehålls den förra — med vissa justeringar — i de provisoriska avtal som gäller under tiden 1 september 1965—31 augusti 1966 och 1 september 1966—31 augusti 1967, medan inkomstregeln ersatts med ett inflationsskydd.

¹ Reell producentprisindex = $100 \times \frac{\text{nominell producentprisindex}}{\text{konsumentprisindex}}$

produkter eller med utgångspunkt från prisläget våren 1959).

Under tiden januari 1963—februari 1966 utnyttjades i beräkningarna vikter enligt reviderad kalkyl för 1962/63. Från och med mars 1966 används vikter enligt normkalkyl för 1965/66.

I *kostnadsprisindex* skall ingå jordbrukets samtliga kostnader med undantag av arbetskostnader och ränta på eget kapital. Från resp. varugrupper medtages i beräkningarna i princip de varor som företer den största omsättningen.

Indexberäkningarna omfattar från och med mars 1966 två serier, nämligen *totalkalkylindex* och *typkalkylindex* för gård med 25 hektar åker. Som vikter vid beräkningarna av dessa serier utnyttjas kostnadsfördelningen enligt jordbrukets totalkalkyl resp. kostnadsfördelningen vid gårdar med en åkerareal om 25 hektar.

För bevakning av treprocentregeln (se ovan) används från och med 1 mars 1966 typkalkylindex för gård med 25 hektar. Den för detta ändamål tidigare använda serien — typkalkylindex för gård med 15 hektar — beräknas därefter icke längre.

De i totalkalkylindex medtagna kostnadsposterna utgjorde vid indexberäkningarnas början 1959 cirka 37 % av jordbrukets totala kostnader; motsvarande andelar för typkalkylindex var 48 % (gårdar med 15 hektar) resp. 53 % (gårdar med 25 hektar).

De i beräkningarna utnyttjade priserna utgörs till stor del av centrala noteringar. I andra fall används prisuppgifter från en viss ort (ibland från enstaka företag). Vidare utnyttjas vissa poster i konsumentprisindex. Materialkostnaderna för byggnadsarbeten uppskattas med ledning av riktpriislistor samt uppgifter som månads-

vis insamlas av byggnadskonsulenterna vid lantbruksnämnderna. I fråga om arbetskostnaderna för byggnadsarbeten används uppgifter ur kollektivavtalen.

Utarbetandet av kostnadsprisindex sker i samarbete mellan jordbruksnämnden och Jordbrukets utredningsinstitut, vilket bl.a. svarar för vissa delindexberäkningar. Prisunderlaget för dessa insamlas direkt av utredningsinstitutet.

Som vikter i totalkalkylindex användes ursprungligen — med vissa undantag — kostnaderna enligt totalkalkylen för 1958/59, medan vikterna i typkalkylindex utgjordes av kostnaderna enligt typkalkyler per den 1 september 1959 för gårdar med 15 resp. 25 hektar åker. Under perioden januari 1963—februari 1966 bestod vikterna i totalkalkylindex av kostnaderna enligt 1959/60 års totalkalkyl och i typkalkylindex av prognosvärden för 1962. Från och med mars 1966 består vikterna i totalkalkylindex av kostnaderna enligt 1964/65 års kalkyl och i typkalkylindex av prognosvärden för 1965.

Världsmarknadsprisindex skall omfatta samtliga de jordbruksprodukter, vars prisutveckling på världsmarknaden inverkar på den inhemska prisbildningen. Räknat i importpriser motsvarar dessa varor ca 50 % av den totala produktionsvolymen inom jordbruket.

Som representantvaror inom de olika varugrupperna uttages för indexberäkningarna de sorter och kvaliteter som säljs mest på den svenska marknaden. Erforderliga prisuppgifter hämtas till övervägande delen från utländska facktidsskrifter.

Som vikter har i indexberäkningarna till och med december 1962 använts normproduktionen enligt totalkalkylen

Tab. 124. Producentprisindex, konsumentprisindex, kostnadsprisindex samt världsmarknadsprisindex åren 1960/61—1964/65

År	Nom. producentprisindex (mittprisinivå per 1 sept. 1959 = 100)			Reell producentprisindex (se not till texten)			Konsumentprisindex (febr. 1960 = 100)		Kostnadsprisindex för gård med 15 hektar åker (sept.—nov. 1959 = 100)				Världsmarknadsprisindex (sept.—nov. 1959 = 100)		
	Vegetabilier	Animalier	Totalt	Vegetabilier	Animalier	Totalt	Livsmedel	Totalt	Förnödenheter	Tjänster	Kapitalkostnader	Totalt	Vegetabilier	Animalier	Totalt
1964/65	122,1	124,8	124,5	103,8	106,0	105,8	126,9	117,6	107,7	122,7	137,2	120,4	106,6	101,7	102,6
1963/64	117,4	119,8	119,6	104,2	106,3	106,1	120,0	112,7	107,1	117,0	127,0	115,7	133,6	101,4	107,5
1962/63	123,8	112,9	115,1	113,3	103,2	105,2	115,1	109,4	104,2	113,7	120,5	111,4	116,4	88,5	93,8
1961/62	110,9	104,0	105,4	104,9	98,5	99,7	108,6	105,6	97,8	109,6	115,4	105,7	100,2	81,3	84,9
1960/61	100,1	104,5	103,6	98,5	102,8	102,0	101,8	101,6	95,4	105,4	109,9	102,0	101,0	91,5	93,3

för 1959/60, till och med augusti 1965 normproduktionen enligt reviderad kalkyl för 1962/63 samt därefter den inom landet konsumerade produktionen i genomsnitt för åren 1962/63—1964/65.

Resultat

Utvecklingen av de olika prisindexserierna åren 1960/61—1964/65 framgår av tab. 124, som innehåller ovägd årsmedeltal av månadsberäkningarna. För jämförelse har i tabellen även medtagits uppgifter om förändringarna i konsumentprisindex under den angivna perioden.

Tabellen visar bl. a. att producent-

priserna 1964/65 nominellt låg i genomsnitt 25 % högre än 1959. Jordbrukets kostnader hade under samma tid ökat med omkring 20 %. Priserna på världsmarknaden var i medeltal cirka 3 % högre än i september—november 1959 men utvecklingen under den mellanliggande perioden företer starka växlingar.

Övrig publicering

Resultaten från jordbruksnämndens indexberäkningar publiceras månadsvis dels i stencilform, dels i Jordbruksekonomiska Meddelanden.

6. Jordbrukets kreditmarknad

Inledning

Utvecklingen på jordbrukets kreditmarknad belyses i statistik som sammanställs och publiceras av Jordbrukets utredningsinstitut. Grundmaterialet för denna redovisning utgörs huvudsakligen av upp-

gifter hämtade från kreditorganens verksamhetsberättelser (motsv.) samt från den officiella statistiken. I fråga om de statliga krediterna erhålls uppgifter från berörda myndigheter.

Tab. 125. Total kreditgivning till enskilda jordbrukare åren 1960—1964, i milj. kronor

År	Hypoteks- föreningar	Jordbruks- kassor	Sparbanker	Affärs- banker	Staten	Försäk- ringsbolag	Summa krediter
1964.....	1 631	1 661	1 800	598	211	10	5 911
1963.....	1 557	1 445	1 721	589	235	13	5 560
1962.....	1 477	1 251	1 661	538	266	14	5 207
1961.....	1 390	1 111	1 562	521	298	17	4 899
1960.....	1 299	992	1 507	511	322	19	4 650

Tab. 126. Jordbrukskasserörelsens utlåning till enskilda jordbrukare åren 1960—1964, i milj. kronor

År	Lån mot			Växelkrediter	Krediter i checkräkning	Summa krediter
	botteninteck- ning i jord- bruksfastighet	statlig kredit- garanti	andra säker- heter			
1964.....	874	219	400	106	61	1 660
1963.....	776	181	345	94	49	1 445
1962.....	683	159	291	83	35	1 251
1961.....	619	140	250	75	27	1 111
1960.....	564	120	221	66	21	992

Tab. 127. Sparbankernas utlåning till enskilda jordbrukare åren 1960—1964, i milj. kronor

År	Lån mot					Summa krediter
	botteninteck- ning i jord- bruksfastighet	högre inteck- ning i jord- bruksfastighet	statlig kredit- garanti	inteckning jämfört borgen	enbart borgen	
1964.....	1 256	37	134	..	..	² 1 800
1963.....	1 249	30	129	¹ 313	..	1 721
1962.....	1 227	24	127	¹ 283	..	1 661
1961.....	1 201	20	122	101	118	1 562
1960.....	1 174	17	115	85	116	1 507

¹ Här ingår även lån mot enbart borgen. — ² Delvis uppskattat värde.

Tab. 128. Statens lån till enskilda jordbrukare budgetåren 1960/61—1964/65, i milj.

Budgetår	Aktuella krediter				Krediter under avveckling			
	Maskinlån	Krono- torparnas inventarie- lånefond	Skogsväg- lån	Summa aktuella krediter	Egnahems- lån m. m.	Lantar- betarbo- stadslån	Arbetar- småbruks- och arren- delån	Hästavels- lån
1964/65	27,9	0,3	1,0	29,2	59,1	11,1	16,6	2,8
1963/64	26,2	0,4	1,1	27,7	64,1	13,3	17,6	2,9
1962/63	24,9	0,4	1,1	26,4	69,5	15,3	18,5	3,2
1961/62	24,4	0,4	0,7	25,5	75,2	17,3	19,5	3,5
1960/61	23,3	0,4	0,5	24,2	80,2	19,4	20,6	3,8

Jordbrukets behov av främmande kapital täcks från ett stort antal källor. Dess kreditmarknad är därför förhållandevis svåröverskådlig och löpande statistiska uppgifter saknas för delar av densamma. Utanför utredningsinstitutets redovisning faller bl. a. de s. k. leverantörskrediterna samt olika former av privat långivning.

Så långt möjligt har i statistiken endast krediter till enskilda jordbrukare (självägande och arrendatorer) medtagits. Det statistiska materialet tillåter dock ej alltid en sådan redovisning och vissa uppgifter innefattar därför krediter även till aktiebolag och samfälligheter samt till ägare av utarrenderade fastigheter.

Krediternas omfattning. Fördelning på olika kreditgivare

Utvecklingen av den totala långivningen till jordbruket — med särredovisning på olika kreditgivare — åren 1960—1964 belyses i tab. 125. I tab. 126—128 lämnas för samma år vissa detaljuppgifter om jordbruksskasserörelsens, sparbankernas och statens utlåning.

Tabellerna återger de förhållanden som gällt vid slutet av resp. kalenderår (för de

statliga krediterna slutet av resp. budgetår).

Landshypoteksinstitutionens långivning till jordbruket består till övervägande delen av lån mot botteninteckning i jordbruksfastighet. *Jordbruksskasserörelsens* verksamhet omfattar dels reverslån, varav huvuddelen mot botteninteckning i jordbruksfastighet, dels växelkrediter och krediter i checkräkning. Av *sparbankernas* utlåning faller drygt två tredjedelar på lån mot lägre inteckning i jordbruksfastighet. *Affärsbankernas* kreditgivning till enskilda jordbrukare torde i flertalet fall utgå i form av borgenslån eller växelkrediter och *försäkringsbolagens* i form av lån mot inteckning i jordbruksfastighet samt mot säkerhet i livförsäkringsbrev. De *statliga* krediter som kommer jordbruket till godo kan indelas i egentliga jordbrukslån och allmänna lån. Till de förra räknas krediter ur fonder, som är avsedda enbart eller nästan enbart för utlåning till jordbrukare eller för jordbruksändamål. De sistnämnda lånen är sådana statliga lån, som utlämnas för särskilda ändamål (andra än jordbruk) och där låntagarens yrke inte är avgörande. Av intresse är vidare att skilja på låneformer,

kronor

Sekundär-lån	Lån för lagring av traktor-bränsle	Äldre ratio-naliserings-lån	Kris- och hjälplån	Avdik-ningslån	Stödlån	Supple-mentär jordbruks-kredit	Summa krediter under avveckling	Summa krediter
1,4	—	—	0,1	51,6	17,4	0,3	160,4	189,6
1,7	—	—	0,1	54,2	28,6	0,5	183,0	210,7
1,9	—	..	0,1	56,5	43,2	0,8	209,0	235,4
2,2	..	0,1	0,1	58,7	62,1	1,3	240,0	265,5
2,5	0,2	0,1	0,1	60,8	84,0	2,3	274,0	298,2

där nyutlåning förekommer och lånefor-mer under avveckling.

Av redovisningen i tab. 125 framgår att sparbankernas andel av den totala kreditgivningen till jordbruket vid slutet av 1964 uppgick till 30 %. Hypoteksinstitutionen och jordbrukskasserörelsen svarade vardera för 28 %. De statliga krediterna har på senare år minskat i omfattning och utgjorde 1964 mindre än 5 % av de sam-lade jordbrukskrediterna.

Övrig publicering

Utvecklingen på jordbrukets kreditmark-nad åren 1950—1962 har utförligt beskri-vits i meddelande nr 4—63 från Jord-brukets utredningsinstitut. Dessutom hän-visas till de enskilda kreditorganens års-redogörelser samt till den officiella stati-stiken publicerad i bl. a. Sparbankerna (SOS), utgiven av statistiska centralbyrån, samt Enskilda försäkringsanstalter (SOS), utgiven av försäkringsinspektionen.

XII. Lantbruksnämnderna

Inledning

Enligt Kungl. Maj:ts instruktion den 3 december 1965 (nr 793) åligger det lantbruksstyrelsen att utöva ledningen och kontrollen av de statliga åtgärderna för att förbättra brukningsenheter i fråga om storlek, ägosammansättning och ägoanordning (*yttre rationalisering*). Lantbruksstyrelsen skall vidare främja förbättringar av jord, ekonomibyggnader eller tekniska anordningar på befintliga eller planerade brukningsenheter (*inre rationalisering*) samt, i samarbete med hushållningssällskapen, även främja andra åtgärder för förbättring av driftsförhållandena och det ekonomiska utbytet av jordbruket (*driftsrationalisering*). Härutöver skall lantbruksstyrelsen bl. a. leda och övervaka stödgivningen dels till förvärv och drift av jordbruk, dels till vissa mindre jordbruk.

Inom lantbruksstyrelsen utarbetas för varje kvartal samt varje avslutat kalender- resp. budgetår statistik över de olika statliga insatserna i rationaliseringssyfte m. m. Uppgiftslämnare till denna statistik är de enskilda lantbruksnämnderna, vilka inom resp. län är beslutande organ i frågor rörande statliga åtgärder för jordbrukets rationalisering. Till grund för lantbruksnämndernas redovisning ligger i första hand protokoll från nämndernas sammanträden samt de handlingar som jordbrukarna inger till nämnderna vid ansökan om statsbidrag för nyanläggningar etc.

Resultat

Lantbruksnämndernas verksamhet åren 1961—1965 belyses i *tab. 129*. Uppgifter lämnas där om de statliga lånegarantiernas och bidragens totala omfattning. Den länsvisa fördelningen av det beviljade statliga stödet 1965 framgår av *tab. 130*.

Lånegarantierna till inre rationalisering, vilka kan beviljas till hela kostnaden för avsedda åtgärder, har under senare år ökat mycket kraftigt. Även statsbidragen till inre rationalisering, vilka utgår endast under vissa förutsättningar, och endast för viss andel av investeringskostnaden, har ökat under motsvarande tid. Lånegarantierna har emellertid kommit att bli den dominerande stödformen vad gäller här nämnda åtgärder.

Även i fråga om den yttre rationaliseringen gäller att lånegarantierna är en vanligare stödform än de direkta bidragen. De senare beviljas i tre fall, nämligen dels då den överenskomna köpeskillingen är högre än det värde fastigheten kan anses äga för den brukningsenhet, till vilken den skall läggas, dels då kostnaderna för lagfart, lantmåteriförrättning, flyttning av fast anläggning m. m. kan antas utgöra ekonomiskt hinder för ifrågasatt åtgärd och dels — vid rationalisering av mera väsentlig omfattning och kapitalkrävande natur — för upprättande av skogsbruksplan. Lånegarantier till yttre rationalisering lämnas för lån motsvarande kostnaden för förvärvet.

I tab. 129 och tab. 130 belyses även omfattningen av de statliga garantierna i fråga om jordförvärvslån och driftslån. De förstnämnda lånen ifrågakommer för inköp av jordbruk och de senare för anskaffning av jordbruksinventarier i samband med köp eller arrende av jordbruk, vid köp eller arrende av tillskottsmark eller vid genomgripande produktionsomläggning. Lån beviljas dock endast om den aktuella brukningsenheten redan är eller inom kort väntas bli fullt bärkraftig.

Till de mindre jordbruken (med 2—10 hektar åker) utgår årligen särskilda s. k. arealtillägg. Storleken av dessa bidrag åren 1961—1965 framgår av tab. 129.

Genom generellt bemyndigande har lantbruksnämnderna möjlighet att med anlåtande av särskild kapitalfond, den s. k. jordfonden, köpa och sälja fast egendom i rationaliseringssyfte. Möjligheten att

köpa mark använder nämnderna i de fall då direkta köp mellan fastighetsägarna inte kan genomföras. Den av nämnderna inköpta marken skall i princip snarast överlåtas till jordbrukare som är i behov av tillskottsjord. Av olika skäl har det dock visat sig lämpligt att nämnderna genom markinköp skapar en viss rationaliseringsreserv och de inköpta fastigheterna stannar därför genomsnittligt kvar i nämndernas ägo i drygt två år. I tab. 131 kan omfattningen av lantbruksnämndernas inköp och försäljning av fastigheter 1965 närmare studeras.

Övrig publicering

Statistiken över lantbruksnämndernas verksamhet publiceras av lantbruksstyrelsen i stencilform och föreligger i regel månaden efter utgången av redogörelseperioden.

Tab. 129. Lantbruksnämndernas verksamhet åren 1961—1965: Statligt stöd till inre och yttre rationalisering m. m., i kronor (totala belopp)

Beviljat statligt stöd	1961	1962	1963	1964	1965
<i>Statlig lånegaranti</i>					
Inre rationalisering	8 827 540	11 720 090	16 598 100	24 825 200	32 724 850
Därav till dikning, vattenavledning och invallning...	1 074 440	1 079 740	1 663 000	1 203 380	1 604 230
» » täckdikning	2 148 150	2 965 650	4 736 600	6 307 040	6 849 155
» » vägar	263 650	38 100	31 700	34 700	3 955
» » nyodling	10 100	—	3 900	5 000	—
» » betesförbättring	3 350	5 000	—	—	4 000
» » stenröjning	38 450	24 300	58 700	62 380	79 150
» » ekonomibyggnader ...	5 251 700	7 492 700	10 017 200	17 107 500	23 943 360
Yttre rationalisering	15 092 525	21 283 643	27 829 375	30 381 260	37 937 900
Jordförvärvslån ¹	23 859 741	24 616 845	22 804 310	26 784 500	25 724 400
Driftslån	8 419 980	9 489 350	10 444 350	13 114 100	14 590 150
<i>Statsbidrag</i>					
Inre rationalisering	11 928 502	11 374 675	11 570 916	16 153 970	19 090 020
Därav till dikning, vattenavledning och invallning...	3 104 255	1 758 634	1 713 982	1 486 409	1 455 763
» » täckdikning	3 376 372	4 021 030	4 571 865	5 925 670	6 574 662
» » vägar	995 740	761 066	593 524	391 229	358 725
» » nyodling	137 280	98 585	48 570	42 795	28 975
» » betesförbättring	163 020	112 230	67 265	34 185	22 665
» » stenröjning	406 645	306 245	262 835	431 120	389 635
» » ekonomibyggnader ...	3 730 440	4 239 375	4 225 865	7 734 327	10 216 505
Yttre rationalisering	1 659 926	2 515 490	3 870 394	3 738 631	4 081 364
Arealtillägg ²	23 491 559	21 468 940	26 715 686	25 072 393	21 858 028

¹ Uppgifterna för tiden 1961—30 juni 1963 avser de s. k. jordbruksegnahemslånen. — ² Uppgifterna fr. o. m. 1963 är på grund av ändrade bidragsbestämmelser ej fullt jämförbara med tidigare års uppgifter.

Tab. 130. Lantbruksnämndernas verksamhet år 1965: Statligt stöd till inre och yttre rationalisering m. m., i kronor (länsvis fördelning)

Län	Inre rationalisering		Yttre rationalisering		Jordför- värvslån (statlig låne- garanti)	Driftslån (statlig låne- garanti)	Arealtillägg
	Statlig låne- garanti	Statsbidrag	Statlig låne- garanti	Statsbidrag			
Stockholms stad o. län	648 600	184 900	386 900	74 138	486 800	354 000	135 824
Uppsala »	752 300	233 580	357 100	56 684	732 900	625 300	106 942
Södermanlands »	1 504 550	269 490	778 800	103 727	1 510 400	804 000	139 536
Östergötlands »	1 810 300	463 090	1 376 100	66 247	2 050 500	578 000	436 783
Jönköpings »	171 200	183 110	1 241 100	205 073	575 000	385 000	1 143 500
Kronobergs »	269 500	137 020	819 000	68 718	145 000	105 000	1 214 405
Kalmar »	1 199 000	240 250	1 467 400	178 832	1 206 000	608 000	620 235
Gotlands »	1 110 600	425 560	1 421 400	78 154	1 035 100	722 500	313 149
Blekinge »	92 900	156 240	545 800	35 541	503 000	177 000	490 392
Kristianstads »	2 092 500	702 500	3 382 200	75 152	3 428 000	1 403 000	909 152
Malmöhus »	4 636 050	554 050	6 225 350	392 084	3 628 600	1 388 250	487 892
Hallands »	1 835 900	600 150	2 434 100	85 140	2 131 500	1 138 000	807 069
Göteborgs o. Bohus »	885 400	647 625	1 717 000	65 959	235 000	438 000	958 038
Älvsborgs läns norra del » » södra »	1 579 900	1 414 280	896 800	172 073	315 000	667 500	961 163
Skaraborgs län »	520 000	258 890	663 600	29 775	679 200	330 000	968 431
Värmlands »	2 486 500	1 571 100	1 956 300	102 099	3 303 500	1 023 300	1 078 193
Västmanlands »	1 612 700	996 050	1 905 550	187 997	282 000	195 000	1 328 280
Örebro »	674 300	506 630	995 500	123 008	586 200	235 000	374 507
Västmanlands »	807 600	383 520	871 900	66 681	949 000	723 000	114 079
Kopparbergs »	731 690	723 385	488 700	708 009	289 800	385 000	660 759
Gävleborgs »	294 700	308 830	1 337 400	123 765	517 300	354 600	917 147
Västernorrlands »	1 098 000	1 165 870	910 300	342 027	422 500	205 000	1 963 476
Jämtlands »	1 355 000	1 240 520	834 300	316 552	143 800	420 700	1 449 410
Västerbottens »	1 732 360	1 949 155	1 838 700	159 709	111 500	502 000	2 589 006
Norrbottens »	2 823 300	3 774 225	3 086 600	264 220	456 800	823 000	1 690 660
Hela riket	32 724 850	19 090 020	37 937 900	4 081 364	25 724 400	14 590 150	21 858 028

Tab. 131 Lantbruksnämndernas fastighetsinnehav år 1965, inom län och hela riket

Område	Under året förvärvade bruksenheter eller delar därav					Under året avyttrade	
	Antal	Åkerareal, hektar	Skogs- marksareal, hektar	Taxerings- värde ¹ , kronor	Köpe- skilling, kronor	Antal	Åkerareal, hektar
<i>Län</i>							
Stockholms stad o. län...	22	342	422	968 400	1 445 000	16	118
Uppsala » ...	53	483	681	1 845 600	1 888 400	45	187
Södermanlands » ...	14	217	240	946 400	1 373 000	19	181
Östergötlands » ...	52	548	1 226	2 652 700	4 254 400	50	302
Jönköpings » ...	41	196	1 008	1 750 300	3 039 050	95	321
Kronobergs » ..	45	223	1 033	1 572 300	3 048 350	61	168
Kalmar » ...	17	165	627	1 186 100	1 672 350	29	331
Gotlands » ...	47	495	858	1 335 300	2 043 700	89	488
Blekinge » ...	20	109	338	1 195 700	1 580 500	28	103
Kristianstads » ...	118	854	761	4 368 200	7 518 695	161	823
Malmöhus » ...	44	412	43	1 810 800	3 347 095	47	418
Hallands » ...	54	442	951	2 674 050	4 175 050	56	418
Göteborgs o. Bohus » ...	35	306	531	1 215 500	1 485 300	48	308
Älvsborgs läns norra del	59	589	626	1 748 200	2 613 350	64	326
» » södra »	45	255	1 347	2 034 600	4 004 600	81	329
Skaraborgs län...	33	334	299	990 900	1 459 500	33	187
Värmlands » ...	104	987	1 872	4 192 000	5 124 900	201	988
Örebro » ...	48	513	476	1 433 100	2 503 919	40	339
Västmanlands » ...	28	281	544	1 091 300	1 368 700	35	197
Kopparbergs » ...	130	391	3 300	4 794 500	4 892 800	69	297
Gävleborgs » ...	74	377	3 480	2 895 300	4 609 880	125	382
Västernorrlands » ...	98	421	5 806	2 904 500	6 698 638	124	234
Jämtlands » ...	65	253	4 551	1 402 800	3 114 021	130	329
Västerbottens » ...	61	325	2 310	1 204 600	2 365 400	112	447
Norrbottens » ...	212	857	10 344	2 246 420	5 828 150	219	882
<i>Hela riket</i>							
1965.....	1 519	10 375	43 674	50 459 570	81 454 748	1 977	9 103
1964.....	1 718	11 748	51 578	54 127 295	82 345 480	1 702	7 917
1963.....	1 397	9 954	43 170	45 820 480	62 307 089	1 486	6 367
1962.....	1 011	6 628	31 529	28 838 590	39 324 997	1 288	5 266
1961.....	748	4 594	23 631	20 237 700	27 567 895	962	3 616

¹ Där taxeringsvärde saknats har angivits uppskattat värde.

brukningsenheter eller delar därav			Vid årets utgång ägda brukningsenheter eller delar därav			
Skogsmarks- areal, hektar	Taxerings- värde¹, kronor	Köpeskilling, kronor	Antal	Åkerareal, hektar	Skogsmarks- areal, hektar	Taxerings- värde¹, kronor
242	371 000	597 355	58	673	1 214	2 076 600
289	870 900	978 600	172	2 124	2 517	7 080 600
229	776 500	1 253 500	67	826	1 488	3 447 500
784	1 474 900	2 175 375	102	1 172	2 550	5 303 500
1 332	2 377 400	3 315 570	94	435	2 022	3 076 500
838	1 233 000	2 273 725	77	405	2 381	3 433 500
1 282	2 160 500	2 784 100	23	160	757	1 056 440
642	1 472 800	1 695 200	50	482	891	1 268 600
230	861 400	1 196 100	37	139	689	1 426 400
824	3 964 600	6 843 635	52	387	303	2 711 000
52	1 811 500	3 369 495	8	80	—	291 773
722	2 265 000	3 174 900	87	571	857	2 769 190
698	1 328 700	1 624 275	70	565	1 199	2 606 000
261	894 000	1 272 300	110	987	1 631	3 322 400
1 638	2 307 300	4 040 300	86	363	1 573	2 275 200
96	592 920	727 120	118	906	1 251	2 852 780
2 188	3 942 800	5 542 020	180	1 031	3 770	5 742 100
601	1 210 700	2 088 400	52	504	413	1 277 100
519	982 100	1 302 500	96	543	1 759	2 444 700
1 999	3 145 200	3 312 700	473	1 143	9 786	10 094 300
3 461	2 988 000	4 585 312	185	472	7 381	4 732 000
4 223	1 828 800	4 820 373	371	1 169	16 585	7 771 100
5 547	1 710 800	2 576 065	241	667	15 100	3 607 340
3 248	1 200 000	2 628 600	196	762	9 279	3 252 600
12 025	2 330 710	5 489 337	558	1 719	18 868	4 938 280
43 970	44 101 530	69 666 857	3 563	18 285	104 264	88 837 503
27 175	37 213 710	54 891 267	3 203	17 197	104 632	80 944 757
33 720	30 173 890	41 063 379	2 514	13 621	80 081	63 965 817
26 238	24 054 395	31 289 053	2 005	10 046	70 641	48 758 943
22 901	18 254 056	24 381 750	1 842	8 674	65 575	43 751 913

XIII. Jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse

Inledning

Jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse bildar en av landets största organisationer. Dess syfte är bl. a. att organisera marknadsförandet av olika produkter, samla utbudet samt dämpa säsong- och konjunkturbetingade variationer i av-sättningspriserna.

Föreningsrörelsens organisation och verksamhetsformer

Det centrala topporganet för jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse är Sveriges Lantbruksförbund. Till förbundet är för närvarande följande riksorganisationer anslutna:

Svenska Mejeriernas Riksförening
Sveriges Slakteriförbund
Svenska Lantmännens Riksförbund
Svenska Ägghandelsförbundet
Sveriges Skogsägareföreningars Riks-förbund
Sveriges Jordbrukskassförbund
Sveriges Allmänna Hypoteksbank
Sveriges Bränneriidkareförening
Sveriges Pälsdjursuppfödare Riksför-bund
Sveriges Stärkelseproducenters Före-ning
Riksförbundet Lin och Hampa
Sveriges Oljeväxtodlare Centralföre-ning
Svensk Husdjursskötsel

Riksorganisationerna består av lokala föreningar, av vilka några dessutom är direktanslutna till Sveriges Lantbruksförbund.

Lantbruksförbundet, som är en opolitisk organisation, har enligt sina stadgar till ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska intressen samt jordbrukarnas ekonomiska och sociala intressen. Det skall sålunda företräda jordbruket i frågor av allmän betydelse för detta, utföra upp-gifter som är gemensamma för jordbrukets ekonomiska organisationer, skapa ett fast samarbete såväl mellan jordbrukets eko-nomiska organisationer som jordbrukets ekonomiska och fackliga organisationer samt för medlemmarnas räkning bedriva ekonomisk verksamhet, som är av bety-delse för medlemmarna och jordbruket.

Karaktäristiskt för de ekonomiska före-ningarna inom jordbruket är att deras verksamhet mestadels är specialiserad på någon begränsad uppgift, såsom försälj-ning av mjölk (mejeriföreningar), försälj-ning av slaktdjur (slakteriföreningar) etc. Varje jordbrukare, som vill anlita före-ningarna för sina affärer, måste därför som regel vara medlem i flera sådana.

Föreningarnas uppgifter varierar inom de olika branscherna. I fråga om oljeväx-terna är uppgiften sålunda begränsad till träffandet av generella avtal om försälj-ning villkoren. Beträffande brödsäd om-

fattar verksamheten uppsamling, erforderlig lagring samt försäljning till kvarnar. I fråga om de viktigaste animaliska produkterna omfattar verksamheten samtliga stadier, dvs. uppsamling från producenter, industriell förädling vid egna anläggningar, lagring samt försäljning till parti- och detaljhandlare.

Medlemsantal och handelsomsättning

Inom Sveriges Lantbruksförbund utarbetas årligen en sammanfattande statistik över avräkningsvärden, omsättning, antal anställda m. m. inom föreningsrörelsen. Underlaget för denna statistik utgörs av de enskilda föreningarnas årsredovis-

ningar jämte kompletterande uppgifter inhämtade enligt särskilda formulär.

Vissa andra data, exempelvis rörande antalet medlemmar, insamlas av resp. branschorganisationer.

En översikt över föreningsrörelsens verksamhet åren 1960—1964 lämnas i tab. 132, som för resp. riksorganisationer innehåller uppgifter om antal medlemmar samt omsättningsvärden.

Övrig publicering

Delar av statistiken över den ekonomiska föreningsrörelsen offentliggörs varje år genom riksorganisationernas årsredovisningar, varjämte sammanfattande uppgifter införs i bl. a. Sveriges Lantbruksförbunds årsredogörelse.

Tab. 132. Antal medlemmar samt omsättningsvärden inom jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse åren 1960—1964

Riksorganisation	Antal medlemmar, i 000-tal					Omsättningsvärde, milj. kronor				
	1960	1961	1962	1963	1964	1960	1961	1962	1963	1964
Svenska Mejeriernas Riksförening .	235,3	227,1	217,9	209,0	197,3	1 525,8	1 549,3	1 606,4	1 623,5	1 753,1
Sveriges Slakteriförbund	256,3	250,8	245,0	238,1	231,4	1 254,3	1 296,9	1 430,8	1 584,6	1 748,8
Svenska Lantmännens Riksförbund	144,7	143,6	143,4	142,4	141,3	1 311,4	1 451,2	1 558,9	1 753,7	2 003,9
Svenska Ägghandelsförbundet	55,0	53,2	51,9	48,2	46,7	102,5	99,6	106,3	128,4	121,7
Sveriges Skogsägareföreningars										
Riksförbund	127,6	130,5	132,9	132,8	132,8	442,7	512,5	565,7	467,8	645,0
Sveriges Jordbruksskasseförbund . .	170,6	173,0	175,8	177,4	180,3	..	..	..	..	..
Sveriges Bränneriiddkareförening . .	1,6	1,6	1,6	1,7	1,7	24,4	15,3	16,6	24,2	19,7
Sveriges Palsdjursuppfödarens Riks-										
förbund	1,6	1,7	1,6	1,6	1,5	56,0	61,4	65,1	80,7	96,4
Sveriges Stärkelseproducenters										
Förening	2,6	2,6	2,8	2,9	3,0	23,0	23,8	23,5	34,3	27,2
Riksförbundet Lin och Hampa	1,5	1,5	1,6	1,6	1,6	3,9	3,6	4,4	3,2	3,8
Sveriges Oljeväxtodlarens Central-										
förening	15,0	12,0	12,0	12,0	11,0	53,0	117,8	145,6	119,6	185,2
Svensk Husdjurskötsel	—	..	87,0	92,4	95,0	—	..	19,2	20,9	21,9
Summa	..	..	..	..	..	4 797,0	5 131,4	5 542,5	5 840,9	6 626,7

XIV. Lantbruksundervisningen

Inledning

Statistik över verksamheten vid lantbrukets yrkesskolor utarbetas årligen av lantbruksstyrelsen, som är central tillsynsmyndighet för dessa undervisningsanstalter. Huvudmyndigheten för den skogliga yrkesutbildningen, skogsstyrelsen, sammanställer motsvarande uppgifter för skogsbrukets skolor. Statistiken över undervisningen vid de högskolor som har anknytning till lantbruket — främst lantbrukshögskolan, veterinärhögskolan och skogshögskolan — omhänderhas av statistiska centralbyrån.

Primärmaterialet till undervisningsstatistiken utgörs huvudsakligen av uppgifter som lämnas direkt till berörda myndigheter från resp. undervisningsanstalter. I fråga om yrkesskolorna bygger statistiken i stor utsträckning på uppgifter ur skolornas verksamhetsberättelser.

Resultat

I *tab. 133* redovisas för den senaste femårsperioden uppgifter om antalet elever vid de olika undervisningsanstalterna. Tabellen ger vidare information om antalet under 1965 examinerade vid skogsbrukets yrkesskolor samt högskolorna.

Övrig publicering

Uppgifter rörande skoglig yrkesutbildning meddelas årligen i Skogsstatistisk årsbok (SOS), utgiven av skogsstyrelsen. I fråga om studerandeantal m. m. vid högskolorna hänvisas till statistiska centralbyråns redovisning i publikationen Högre studier (SOS).

Tab. 133. Antal elever m. m. vid vissa undervisningsanstalter åren 1961—1965

Undervisningsanstalt	Antal elever ¹					Antal examine- rade ² 1965
	1961	1962	1963	1964	1965	
<i>Högskolor</i>						
Lantbrukshögskolan	344	371	³ 327	³ 371	³ 409	³ 453
Veterinärhögskolan	212	216	³ 225	³ 236	³ 243	³ 531
Skogshögskolan	145	162	³ 148	³ 145	³ 145	³ 638
<i>Vissa övriga undervisningsanstalter</i>						
Lantbruksskolor	233	229	} 3 380	2 950	..	..
Lantmannaskolor ⁷	2 944	3 413				
Lanthushållsskolor	2 588	2 617	2 862	3 040	..	..
Alnarpsinstitutet						
Högre kurs	81	85	60	55	..	..
Lägre »	34	30	87	31	..	..
Statens skogsmästarskola	20	28	30	30	30	30
Skogsskolor	166	166	164	155	108	155

¹ Avser vanligen det antal som undervisades under viss tid av året, i regel höstterminen. — ² Avser hela antalet studerande som under kalenderåret 1965 avlagt slutexamen (eller motsvarande). — ³ Preliminär uppgift. — ⁴ Avser studerande som avlagt agronomexamen. — ⁵ Avser studerande som avlagt veterinärexamen. — ⁶ Avser studerande som avlagt civiljägärestarexamen. — ⁷ Från och med den 1 juli 1963 gäller beteckningen lantbruksskola även lantmannaskolorna.

XV. Internationella uppgifter

Inledning

Jordbruksnäringens omfattning inom skilda länder belyses i statistik som årligen sammanställs och publiceras av FAO¹ (FNs speciella organ för livsmedels- och jordbruksfrågor). Ifrågavarande statistik baseras på uppgifter som antingen erhållits genom direkt förfrågan hos resp. länder eller hämtats från olika publikationer, rapporter etc.

Resultat

I *tab. 134—137* har för olika länder sammanfattats uppgifter om ägoslagsfördelning, åkeranvändning, totalskördar samt

husdjursantal 1963¹. I *tab. 138* redogörs för antalet inom jordbruk med binäringar förvärvsarbetsbetande personer och i *tab. 139* för jordbruksproduktionens utveckling i vissa länder åren 1959/60—1963/64 (indextal). De senare uppgifterna har framräknats inom FAO på grundval av tillgängliga uppgifter om produktionen av enskilda produktslag.

Övrig publicering

För en mera detaljerad redovisning hänvisas till den av FAO utgivna *Production Yearbook*.

¹ Food and Agriculture Organization.

¹ Eller senast tillgängliga år.

Tab. 134. Ägoviðdens fördelning på särskilda ägoslag år 1963, inom olika länder, i 1 000-tal hektar

Land	Åker m. m.	Betesmark m. m.	Skog	Övrig mark	Total areal	Landareal
Sverige	3 342	525	22 505	18 607	44 979	41 130
Danmark	2 756	332	438	778	4 304	..
Finland	2 715	94	21 761	9 131	33 701	30 540
Norge	855	175	7 026	24 366	32 422	30 894
Belgien	946	739	601	765	3 051	..
Bulgarien	4 531	1 162	3 616	1 784	11 093	11 056
Frankrike	21 241	13 113	11 822	8 527	54 703	..
Grekland	3 896	5 125	2 570	1 603	13 194	12 931
Irland	1 332	3 286	188	2 222	7 028	6 889
Italien	15 415	5 095	6 029	3 584	30 123	29 402
Jugoslavien	8 353	6 410	8 688	2 129	25 580	..
Luxemburg	72	64	86	37	259	258
Nederländerna	988	1 301	280	792	3 361	..
Polen	15 971	4 213	7 862	3 127	31 173	30 378
Portugal	4 130	..	2 500	2 256	8 886	8 842
Rumänien	10 475	4 249	6 396	2 630	23 750	23 034
Schweiz	422	1 743	981	983	4 129	3 993
Sovjetunionen	2 230 000	369 689	880 317	760 294	2 240 300	2 233 770
Spanien	20 831	14 319	11 314	4 011	50 475	..
Storbritannien	7 370	12 338	1 756	2 939	24 403	24 095
Tjeckoslovakien	5 413	1 800	4 436	1 138	12 787	12 586
Tyskland, Väst	8 432	5 719	7 132	3 400	24 683	24 274
Tyskland, Öst	5 021	1 419	2 946	1 403	10 789	10 585
Ungern	5 625	1 359	1 389	930	9 303	..
Österrike	1 721	2 269	3 163	1 232	8 385	8 270
Algeriet	7 066	38 405	3 045	189 658	238 174	..
Förenade arabrepubliken, Egypten	2 490	—	2	97 508	100 000	..
Marocko	7 860	7 650	5 337	23 521	44 368	..
Sydafrika	12 058	90 390	1 589	18 304	122 341	..
Tunisien	4 912	105	980	6 521	12 518	..
Amerikas Förenta Stater	185 152	256 214	302 049	192 924	936 339	919 184
Canada	41 845	21 003	443 380	491 390	997 618	919 423
Mexico	19 928	75 156	34 000	68 171	197 255	..
Argentina	30 000	113 151	99 400	35 115	277 666	..
Brasilien	19 095	107 633	517 936	206 532	851 196	..
Chile	5 514	454	16 361	51 848	74 177	73 300
Peru	1 795	18 304	70 000	38 423	128 522	..
Uruguay	2 252	13 847	593	2 001	18 693	..
Indien ¹	162 115	13 921	56 765	93 492	326 293	..
Irak	11 571	4 100	1 798	27 405	44 874	..
Iran	16 850	1 150	18 000	128 800	164 800	163 600
Japan	6 060	948	25 402	4 556	36 966	..
Kina (folkrepubliken)	109 354	177 996	76 600	612 150	976 100	..
Pakistan	25 500	..	3 614	65 512	94 626	..
Syrien	8 885	6 406	450	2 707	18 448	..
Turkiet	26 120	28 257	10 584	13 097	78 058	..
Australien	33 214	446 132	32 318	257 831	769 495	..
Nya Zeeland	748	12 882	6 313	6 925	26 868	26 589
Hela världen	1 461 000	2 521 000	4 070 000	5 481 000	13 533 000	..

¹ Avser hela jordbruksarealen. — ² Inofficiell uppgift. — ³ Inkl. Kashmir-Jammu.

Tab. 135. Åkerarealens användning inom olika länder år 1963, i 1 000-tal hektar

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Hirs och sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter
Sverige	244	40	482	517	—	—	—	94	40
Danmark	135	116	938	186	—	—	—	64	69
Finland	239	76	262	444	—	—	—	77	16
Norge	7	1	179	44	—	—	—	52	—
Belgien	1204	41	134	115	—	—	—	69	57
Bulgarien	11 188	57	343	133	660	4	12	43	68
Frankrike	3 850	231	2 538	1 287	955	23	30	844	339
Grekland	935	20	182	117	194	6	19	49	10
Irland	94	1	174	134	—	—	—	83	36
Italien	4 394	53	204	400	1 120	6	115	386	230
Jugoslavien	12 144	157	350	315	2 410	18	6	321	96
Luxemburg	18	3	8	15	—	—	—	5	—
Nederländerna	126	105	101	112	—	—	—	133	69
Polen	1 541	4 383	749	1 682	7	27	—	2 840	372
Portugal	740	319	126	296	488	—	37	107	..
Rumänien	2 874	80	224	130	3 379	..	14	319	178
Schweiz	1107	17	32	12	3	—	—	47	7
Sovjetunionen	64 600	15 021	20 500	5 700	10 800	4 000	100	8 495	3 750
Spanien	14 247	438	1 447	527	487	12	64	411	116
Storbritannien	780	8	1 907	522	—	—	—	311	170
Tjeckoslovakien	1717	2426	690	3409	197	4	—	502	237
Tyskland, Väst-	11 382	1 138	1 144	770	13	—	—	924	301
Tyskland, Öst-	426	820	424	315	1	—	—	747	232
Ungern	976	209	515	90	1 289	14	19	232	118
Österrike	275	156	229	152	50	1	—	161	48
Algeriet	2 020	..	1 200	45	4	..	1	..	—
Förenade arabrepubliken, Egypten	4661	—	51	—	4712	..	..	25	—
Marocko	1 653	4	1 935	24	462	164	3	25	—
Sydafrika	41 200	90	76	869	..	266	..	..	—
Tunisien	..	—	598	..	—	..	—	..	—
Amerikas Förenta Stater	18 295	645	4 681	8 775	24 503	5 496	717	545	500
Canada	11 155	264	2 493	3 940	224	—	—	116	39
Mexico	817	—	237	67	6 790	197	122	50	—
Argentina	5 406	655	695	693	2 925	1 152	54	179	—
Brasilien	793	23	30	29	47 200	—	3 500	200	—
Chile	852	15	73	109	75	..	33	80	17
Peru	4149	..	..	..	4272	—	79	..	—
Uruguay	357	—	47	85	167	..	21	..	413
Indien	13 657	—	3 022	—	4 546	35 962	35 474	398	—
Irak	1 705	—	1 219	—	6	14	108	..	—
Iran	..	—	..	—	..	..	4364	..	..
Japan	584	1	566	75	39	33	3 272	208	50
Pakistan	5 096	—	227	—	505	1 209	10 294	70	—
Turkiet	17 982	693	2 850	400	670	49	55	140	135
Syrien	1 559	—	804	3	7	58	—	4	4
Australien	6 667	23	815	1 373	87	175	23	45	—
Nya Zeeland	82	..	34	10	3	—	—	12	—
Hela världen	208 200	26 400	71 400	33 100	104 800	103 800	125 800	24 700	7 560

¹ Inkl. spältvete. — ² Inkl. blandning av vete och råg. — ³ Inkl. blandning av korn och havre. — ⁴ Inofficiell uppgift.

Tab. 136. Totalskördens storlek inom olika länder år 1963, i 1 000-tal ton

Land	Vete	Råg	Korn	Havre	Majs	Hirs och sorghum	Ris	Potatis	Sockerbeter
Sverige	696	75	1 155	1 156	—	—	—	1 908	1 574
Danmark	495	319	3 399	671	—	—	—	1 334	2 598
Finland	397	124	492	820	—	—	—	1 221	455
Norge	18	3	463	113	—	—	—	1 218	—
Belgien	1 770	123	482	395	2	—	—	1 530	2 135
Bulgarien	¹ 892	56	618	133	1 732	3	42	415	1 122
Frankrike	10 249	354	7 384	2 876	3 877	67	117	15 974	12 502
Grekland	1 387	20	243	136	312	7	83	584	351
Irland	301	1	589	366	—	—	—	1 969	952
Italien	8 127	77	280	548	3 692	24	589	4 384	7 664
Jugoslavien	¹⁴ 143	156	524	345	5 380	41	23	3 020	2 670
Luxemburg	50	7	22	42	—	—	—	115	—
Nederländerna	530	313	387	424	—	—	—	3 854	2 691
Polen	3 067	7 124	1 479	2 830	14	30	—	44 868	10 661
Portugal	592	216	61	99	523	—	166	1 145	..
Rumänien	3 799	78	351	124	6 023	..	51	2 692	2 298
Schweiz	¹³ 03	53	95	35	13	—	—	1 246	297
Sovjetunionen	..	..	..	..	..	..	² 70	²⁶ 499	43 000
Spanien	¹⁴ 866	424	2 071	466	1 171	17	399	5 075	2 750
Storbritannien	3 046	22	6 705	1 461	—	—	—	6 682	5 338
Tjeckoslovakien	¹¹ 766	³ 880	1 620	⁴ 797	578	4	—	6 506	²⁷ 450
Tyskland, Väst	¹⁴ 856	3 236	3 562	2 321	48	—	—	25 800	12 707
Tyskland, Öst	1 280	1 675	1 197	807	3	—	—	12 886	6 176
Ungern	1 523	215	925	106	3 551	15	48	2 026	3 434
Österrike	690	322	617	342	194	1	—	3 499	2 090
Algeriet	1 580	..	950	30	4	..	4	..	—
Förenade arabrepubliken, Egypten	²¹ 714	—	134	—	²¹ 675	..	..	420	—
Marocko	1 196	2	1 168	20	320	70	14	225	—
Sydafrika	882	13	38	118	3 942	206	5 201	..	—
Tunisien	570	—	235	..	—	..	—	..	—
Amerikas Förenta Stater	31 080	742	8 830	14 216	103 933	14 933	3 187	12 325	21 163
Canada	19 689	326	4 804	6 988	919	—	—	2 088	1 166
Mexico	1 786	—	178	59	6 424	401	266	375	—
Argentina	8 120	538	1 020	906	5 200	1 676	187	1 491	—
Brasilien	392	17	20	18	²⁷ 700	—	6 200	1 168	—
Chile	1 304	17	136	133	184	..	87	798	692
Peru	²¹ 50	..	..	..	²³ 80	—	341	..	—
Uruguay	236	—	18	56	91	..	47	100	..
Indien	10 829	—	2 423	—	4 527	16 846	54 734	2 468	—
Irak	468	—	790	—	7	10	143	..	—
Iran	²² 900	—	²¹ 002	—	..	..	²⁸ 60	..	..
Japan	716	2	759	148	104	54	17 157	3 409	1 200
Pakistan	4 215	—	145	—	530	600	17 724	460	—
Syrien	1 190	—	784	2	8	49	1	32	87
Turkiet	10 137	900	4 288	500	990	60	217	1 600	3 281
Australien	8 924	10	984	1 238	171	241	142	573	—
Nya Zeeland	271	..	103	24	²¹⁴	—	—	247	—
Hela världen	249 600	34 490	102 500	48 300	226 200	77 000	257 500	276 500	163 630

¹ Inkl. spältvete. — ² Inofficiell uppgift. — ³ Inkl. blandning av vete och råg. — ⁴ Inkl. blandning av korn och havre.

Tab. 137. Antal husdjur år 1963¹ inom olika länder, i 1 000-tal

Land	Hästar	Mulåsnor och åsnor	Nöt- kreatur	Får	Getter	Svin	Höns	Bufflar
Sverige	151	—	2 447	188	..	1 808	9 907	—
Danmark	81	—	3 343	61	..	7 334	25 281	—
Finland	220	—	2 175	238	..	522	6 876	—
Norge ²	86	—	1 122	1 881	101	515	4 612	—
Belgien	139	1	2 805	155	26	1 795	..	—
Bulgarien	277	295	1 582	10 107	286	2 066	³ 20 969	177
Frankrike	1 526	120	20 286	8 945	1 124	9 080	..	—
Grekland	330	717	1 131	9 522	4 767	637	³ 15 950	66
Irland	190	—	4 860	4 691	..	1 102	10 517	—
Italien	368	736	9 152	7 857	1 278	4 584	³ 100 000	37
Jugoslavien	1 175	..	5 355	10 055	..	5 013	26 946	59
Luxemburg	4	—	160	2	..	93	420	—
Nederländerna	⁴ 149	—	³ 695	468	—	² 923	44 597	—
Polen	2 620	—	9 841	3 056	239	11 653	117 600	—
Portugal	..	..	..	5 029	..	..	..	—
Rumänien	780	..	⁴ 566	12 168	550	4 518	³ 34 150	..
Schweiz	82	..	1 716	⁶ 230	..	1 314	5 750	..
Sovjetunionen	..	..	86 900	139 600	6 700	69 900	³ 550 400	..
Spanien	440	1 897	3 683	20 099	2 599	6 118	40 032	—
Storbritannien	..	..	² 11 716	² 29 344	..	² 6 859	106 842	—
Tjeckoslovakien	254	—	4 507	524	588	5 897	² 26 736	—
Tyskland, Väst-	⁴ 560	..	13 355	981	235	16 869	66 213	—
Tyskland, Öst-	⁴ 369	..	4 508	1 792	..	8 045	³ 35 626	—
Ungern	339	4	1 906	3 043	75	5 428	25 543	1
Österrike	121	—	2 437	153	132	2 848	10 071	—
Algeriet	136	464	⁸ 610	4 469	1 609	68	..	—
Förenade arabrepubliken, Egypten	..	..	..	⁶ 1 612	..	..	—	..
Marocko	240	1 220	2 500	12 000	9 000	50	..	—
Amerikas Förenta Stater ⁹ Canada	..	..	² 103 736	² 29 793	² 103 683	² 58 883	² 366 823	—
Mexico	⁴ 451	..	² 11 214	² 904	..	² 4 995	² 66 530	—
Argentina	..	4 509	30 184	5 724	10 446	12 079	..	—
Brasilien	3 761	..	40 009	46 158	..	3 417	41 000	—
Chile	8 692	6 814	79 076	19 718	12 397	52 941	197 465	—
Peru	546	—	3 016	6 422	..	950	—	—
Uruguay	600	655	3 927	16 340	3 950	1 620	³ 21 000	—
Irak	..	..	8 866	21 829	..	413	..	—
Japan ²	192	662	1 550	9 450	2 600	—	..	250
Pakistan	471	—	3 482	389	464	3 296	98 447	—
Syrien	497	951	25 852	10 000	9 200	94	11 345	6 178
Turkiet	67	270	393	4 297	..	..	3 736	2
Australien	1 238	2 088	12 662	31 614	32 075	9	26 614	1 160
Nya Zeeland	..	—	18 549	158 626	..	1 404	..	—
Hela världen	..	—	¹¹ 6 691	50 190	..	766	..	—
Hela världen	64 300	57 000	979 900	1 005 700	353 500	553 500	..	102 100

¹ I vissa fall avser tabelluppgifterna husdjursantalet i slutet av 1962. — ² Endast djur på lantegendomar ingår. — ³ Alla slags fjäderfä. — ⁴ Endast hästar använda i jordbruk ingår. — ⁵ Inkl. bufflar. — ⁶ Inofficiell uppgift. — ⁷ Endast äldre höns ingår. — ⁸ Exkl. Sahara. — ⁹ Inkl. Alaska och Hawaii. — ¹⁰ Avser angoragetter. — ¹¹ Endast djur på brukningsenheter med mer än 4 hektar odlad jord ingår.

Tab. 138. Förfärsarbetande befolkning inom jordbruk med binärningar samt dennas andel av den totala förfärsarbetande befolkningen, inom olika länder

Land	År	Förfärs- arbetande befolkning inom jord- bruk med binärningar, 1 000-tal personer	Inom jord- bruk med binärningar förfärsar- betande be- folkning i procent av den totala förfärsar- betande be- folkningen	Land	År	Förfärs- arbetande befolkning inom jord- bruk med binärningar, 1 000-tal personer	Inom jord- bruk med binärningar förfärsar- betande be- folkning i procent av den totala förfärsar- betande be- folkningen
Sverige	1960	447	14	Sydafrika	1960	1 698	30
Danmark	1960	366	17	Tunisien	1956	905	68
Finland	1960	721	35	Amerikas Förenta Stater	1962	5 435	7
Island	1950	24	38	Canada ⁶	1964	713	11
Norge	1960	274	19	Cuba	1953	819	42
Belgien	1963	230	6	Honduras	1961	382	66
Bulgarien	1956	2 663	64	Jamaica	1960	237	39
Frankrike	1962	3 908	20	Mexico	1960	6 145	54
Grekland	1961	1 960	54	Argentina	1960	1 461	19
Irland	1961	390	35	Bolivia	1950	672	63
Italien	1963	5 341	26	Brasilien	1950	10 370	60
Jugoslavien	1961	4 748	57	Chile	1960	648	28
Nederländerna	1960	447	11	Colombia	1951	2 023	54
Polen	1960	16 637	48	Ecuador	1960	839	56
Portugal	1960	1 448	42	Paraguay	1962	322	52
Rumänien	1956	27 279	70	Venezuela	1961	774	32
Schweiz	1960	280	11	Indien ⁷	1961	137 546	73
Sovjetunionen	1959	38 426	39	Indonesien	1961	23 516	72
Spanien	1960	4 803	41	Iran	1956	3 326	55
Storbritannien ⁸	1951	1 142	5	Israel	1963	119	14
Tjeckoslovakien	1950	2 206	38	Japan	1963	13 800	29
Tyskland, Väst	1963	3 172	12	Kina (Formosa)	1956	1 501	50
Tyskland, Öst ⁴	1950	2 058	26	Pakistan ⁸	1961	22 644	75
Ungern	1960	1 873	38	Syrien	1963	564	45
Österrike	1961	769	23	Thailand	1960	11 334	82
Algeriet	1954	2 631	75	Turkiet	1960	9 737	75
Förenade arabrep., Egypten ⁵	1960	4 403	57	Australien	1961	459	11
Ghana	1960	1 579	58	Nya Zeeland	1961	129	14
Marocko	1960	1 863	57				

¹ Exkl. fiske. — ² Avser enbart jordbruk. — ³ Exkl. Nord-Irland. — ⁴ Exkl. Öst-Berlin. — ⁵ Exkl. nomadbefolkningen. — ⁶ Exkl. Yukon och Nordvästterritorierna. — ⁷ Exkl. Kashmir-Jammu. — ⁸ Exkl. befolkningen i vissa gränsområden.

Tab. 139. Jordbruksproduktionens storlek (indextal) inom olika länder åren 1959/60—1963/64

1952/53—1956/57 = 100

Land	Total jordbruksproduktion					Jordbruksproduktion per invånare				
	1959/60	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64 ¹	1959/60	1960/61	1961/62	1962/63	1963/64 ¹
Sverige	98	100	104	100	99	95	96	100	95	94
Danmark	110	116	121	125	118	106	112	115	118	111
Finland	112	127	125	119	130	107	120	118	110	120
Norge	98	102	104	100	105	94	97	98	93	97
Belgien-Luxemburg	103	113	111	121	122	100	109	107	116	116
Frankrike	112	123	117	129	126	106	116	108	117	113
Grekland	125	117	138	134	146	119	111	130	125	136
Irland	96	108	122	119	122	99	112	127	123	125
Italien	116	107	116	115	118	112	104	112	110	112
Jugoslavien	161	143	126	139	152	153	134	118	128	137
Nederländerna	117	118	118	121	118	109	109	108	109	105
Portugal	101	102	102	111	108	98	99	98	106	102
Schweiz	106	110	110	110	107	99	100	98	95	90
Spanien	117	119	121	128	134	112	113	114	120	125
Storbritannien	110	118	123	130	132	107	114	118	124	125
Tyskland, Väst-.....	107	121	109	123	127	101	113	100	111	114
Österrike	108	122	126	129	134	107	121	124	126	130
Algeriet	100	102	84	95	99	88	88	72	80	81
Förenade arabrepubliken, Egypten	122	126	112	136	141	108	110	95	113	113
Marocko	102	108	83	116	119	77	80	60	81	80
Sydafrika	114	122	135	136	127	100	105	114	112	103
Tunisien	109	130	87	100	124	101	117	77	86	105
Amerikas Förenta Stater ...	109	110	110	112	118	100	99	98	98	102
Canada	100	108	91	114	126	88	92	76	94	103
Argentina	105	100	109	108	119	96	90	96	94	102
Brasilien	142	135	144	142	141	123	113	117	112	108
Chile	110	114	114	121	124	97	98	96	100	100
Peru	113	116	121	125	127	99	98	100	100	98
Uruguay	77	92	94	100	95	71	84	84	89	83
Indien	114	119	121	120	123	103	106	105	101	102
Irak	101	102	108	118	99	93	93	97	105	87
Iran	124	118	132	131	137	113	105	115	110	110
Japan	117	119	120	130	124	111	112	113	120	114
Pakistan	108	112	114	113	120	97	98	98	95	99
Turkiet	126	130	123	129	142	110	110	101	102	110
Syrien	99	100	116	149	142	85	83	92	115	106
Australien	119	123	127	133	138	106	108	109	112	114
Nya Zeeland	120	122	125	128	130	108	108	108	108	107

¹ Preliminära uppgifter.

Områdesindelningen i jordbruksstatistiken

A—C	betecknar	riksområden
I—VIII	»	8 produktionsområden
I—18	»	18 produktionsområden
1a—18d	»	naturliga jordbruksområden (län)

A. Södra och mellersta Sveriges slättbygder

- I Götalands södra slättbygder (Gss)
 - 1. Skåne-Hallands slättbygd
 - 1a Malmöhus län, slättbygden
 - 1b Kristianstads län, slättbygden
 - 1c Hallands län, slättbygden
- II Götalands mellanbygder (Gmb)
 - 2. Sydsvenska mellanbygden
 - 2a Malmöhus län, mellanbygden
 - 2b Kristianstads län, mellanbygden
 - 2c Blekinge län, slättbygden
 - 2d Kalmar län, Kalmarslätten
 - 3. Öland och Gotland
 - 3a Kalmar län, Öland
 - 3b Gotlands län
- IV Götalands norra slättbygder (Gns)
 - 4. Östgötaslätten
 - 4 Östergötlands län, Östgötaslätten
 - 5. Vänerslätten, del av
 - 5a Älvsborgs län, slättbygden
 - 5b Skaraborgs län, slättbygden
 - 5c Skaraborgs län, falbygden
- V Svealands slättbygder (Ss)
 - 5. Vänerslätten, del av
 - 5d Värmlands län, slättbygden
 - 6. Mälar- och Hjälmabygden
 - 6a Örebro län, slättbygden
 - 6b Södermanlands län
 - 6c Stockholms stad och län
 - 6d Uppsala län
 - 6e Västmanlands län, slättbygden

B. Södra och mellersta Sveriges skogs- och dalbygder

- III Götalands skogsbygder (Gsk)
 - 7. Sydsvenska höglandet
 - 7a Malmöhus län, skogsbygden
 - 7b Kristianstads län, skogsbygden
 - 7c Blekinge län, skogsbygden
 - 7d Kalmar län, skogsbygden
 - 7e Kronobergs län
 - 7f Jönköpings län
 - 7g Östergötlands län, södra skogsbygden
 - 7h Hallands län, skogsbygden
 - 7i Älvsborgs län, södra höglandet
 - 7j Skaraborgs län, sydöstra höglandet

- 8. Östsvenska dalbygden
 - 8a Kalmar län, norra kustlandet
 - 8b Östergötlands län, södra kustlandet

- 9. Västsvenska dalbygden
 - 9a Hallands län, norra Halland
 - 9b Göteborgs och Bohus län
 - 9c Älvsborgs län, dalbygderna

VI Mellersta Sveriges skogsbygder (Ssk)

- 10. Södra Bergslagen
 - 10a Skaraborgs län, nordöstra höglandet
 - 10b Örebro län, södra skogsbygden
 - 10c Östergötlands län, norra skogsbygden
- 11. Västsvenska dalsjöområdet
 - 11a Älvsborgs län, Dalslands bergsbygd
 - 11b Värmlands län, centrala och västra Värmland
- 12. Norra Bergslagen
 - 12a Värmlands län, Bergslagen
 - 12b Örebro län, Bergslagen
 - 12c Västmanlands län, Bergslagen
 - 12d Kopparbergs län, Bergslagen
- 13. Östra Dalarne-Gästrikland
 - 13a Kopparbergs län, östra Dalarne
 - 13b Gävleborgs län, Gästrikland

C. Norra Sverige

VII Nedre Norrland (Nn)

- 14. Kustlandet i nedre Norrland
 - 14a Gävleborgs län, Hälsinglands kustland
 - 14b Västernorrlands län, kustlandet
- 16. Nordsvenska mellanbygden
 - 16a Värmlands län, norra Värmland
 - 16b Kopparbergs län, mellanbygden
 - 16c Gävleborgs län, inlandet
 - 16d Västernorrlands län, inlandet
 - 16e Jämtlands län, mellanbygden
- 17. Jämtländska siluområdet
 - 17a Jämtlands län, siluområdet
 - 17b Västernorrlands län, siluområdet

VIII Övre Norrland (Nü)

- 15. Kustlandet i övre Norrland
 - 15a Västerbottens län, kustlandet
 - 15b Norrbottens län, kustlandet
- 18. Fjäll- och moränbygden
 - 18a Kopparbergs län, fjällbygden
 - 18b Jämtlands län, fjällbygden
 - 18c Västerbottens län, inlandet
 - 18d Norrbottens län, inlandet

Uppgifter för allmän jordbruksräkning den 15 september 1961

Uppgifter enligt denna blankett insamlas med stöd av Kungl. Maj:ts kungörelse den 2 juni 1961. Uppgiftstskyldig är varje brukare med mer än 2 hektar åker, varje brukare med 2 hektar åker eller mindre inom vissa för jordbruksräkningen utvalda församlingar samt de djuhållare utanför det egentliga jordbruket, vilka erhåller särskild anmodan att lämna uppgift.	Blanketten skall sedan den vederbörigens ifyllt senast den 19 september 1961 avlämnas eller med posten insändas till kommunens styrelse.
---	---

UPPGIFTERNA PÅ BLANKETTEN SKALL AVSE HELA BRUKNINGSENHETEN

Med brukningsenhet förstås varje jordbruk, som med avseende på driften utgör ett och samma företag och drivs med en och samma arbetsstyrka. Sålunda skall exempelvis tillarrenderad mark räknas med i brukningsenheten men däremot ej ullarrenderad mark.

FASTIGHETER, SOM HÉLT ELLER DELVIS INGÅR I BRUKNINGSENHETEN

Om bruksningsenheten består av fastigheter belägna i olika församlingar redovisas på första raden den fastighet, där bruksningscentrum finns (dvs den fastighet där brukaren bor eller den fastighet som av andra orsaker skäligen bör anses som bruksningscentrum). Alla arealuppgifter skall anges i hektar och tiodelar därav. Ett tunnland (1 tunnland motsvarar 0,5 hektar).

[illegible]

1. **BRUKNINGSENHETENS AREAL.** Arrendatorer skall endast redovisa den areal arrendet omfattar; som regel ej skogsmark. Om brukningsenheten är belägen i mer än en församling skall arealen redovisas med uppdelning på de olika församlingarna. För flera än tre församlingar får ytterligare blanketter användas.

Arealuppgifterna skall anges i hektar och tiodelar däraf.	Församling	Församling	Församling
	Hektar	Hektar	Hektar
1. ÅKER (även odlad moss- och myrjord)			
ägd areal			
arrenderad areal			
2. TOMT OCH TRÄDGÅRD			
3. KULTIVERAD BETESMARK			
4. NATURLIG BETESMARK			
5. SKOGSMARK			
6. ÖVRIG MARK			
SUMMA AREAL			

1. **ÅKER.** Som åter räknas all mark, som lagts under plog och nyttjas för växtodling (även fältmässiga odlingar av kväkaväxter, frukt och bär). Till räknas även mängdriåra betes- och slåttervallar på mark, som kan entas på nytt bli plöjd.
2. **TOMT OCH TRÄDGÅRD.** Till TOMT räknas all mark, som används till byggnadsmaterial, gårdsplog och dylikt samt till TRÄDGÅRD sådan mark, som utan att vara öder användes till kväkväxtodling, frukt-trädgård, prydnadsträdgård eller parkanläggning.
3. **KULTIVERAD BETESMARK.** Med kultiverad betesmark ävens sådan gräsbärande mark, som förbättrats genom en eller flera ålgräds eller annan förbättring av träd och buskar, bearbetning med redskap, gödning eller inslädd av vallväxter utan att marken är att hänföra till öder.
4. **NATURLIG BETESMARK.** Med naturlig betesmark ävens sådan gräsbärande mark, som används till bete (v. slätter) utan att ha varit föremål för ovan i punkt 3 angivna förbättringsålgräds. Till räknas således bland annan betes- och slåtteräng samt strand- och hogmarksbelen.
5. **SKOGSMARK.** Med skogsmark ävens all mark, som anlingen är skogsbärande eller som skulle kunna göras skogsbärande utan mera omfattande grundförbättringar och ej är att hänföra till öder, tomt och trädgård, kultiverad eller naturlig betesmark.
6. **ÖVRIG MARK.** Övrig mark utgöres av dels vågar, vattenspråvar och dylikt, dels lake odlings eller nödbärenska markar och nygräs, kärr, berg och annan dylik mark, som inte kan hänföras till någon av ovanstående arealgrupper.

II. ANTAL HUSDJUR DEN 15 SEPTEMBER 1961. Om något eller några djurslag ej finns att redovisa skall detta markeras med ett vågrätt streck (—).

	Antal
1. Hästar, födda 1958 och tidigare (ej militära s. k. ackordshästar)	
2. Unghästar, födda 1959 o. 1960	
3. Fsl, födda under 1961	
SUMMA HÄSTAR	
4. Tjurar för avel 1 år och däröver.	
5. Kor	
6. Kviqr och kvigkalvar 1 år och däröver avsedda för pålägg	
7. Kviqr, ungtjurar, stutar och kalvar 1 år och däröver avsedda för slakt	
8. Kalvar under 1 år	
SUMMA NÖTKREATUR	

	Antal
9. Galtar för avel & män. o. däröver	
10. Modersugger (även första gången dräktiga)	
11. Utlagsugger (dvs avsedda för slakt)	
12. Övriga svin & månader och däröver	
13. " " 3—6 månader	
14. " " under 3 månader	
SUMMA SVIN	
15. Får (även lamm)	
16. Höns (kläckta 1960 o. tidigare) ')	
17. Unghöns och kycklingar (kläckta under 1961) ')	
18. Kalkoner	

III. ÅKERAREALENS ANVÄNDNING SOMMAREN 1961. Om bruksningsenheten är belägen i mer än en församling skall arealen redovisas med uppdelning på de olika församlingarna. Alla arealuppgifter skall anges i hektar och händelser därav, EJ tunnland (1 tunnland motsvarar 0,5 hektar).

	Församling	Församling	Församling
	Hektar	Hektar	Hektar
1. Höstvete till mognad			
2. Vårvete " "			
3. Höstråg " "			
4. Våråg " "			
5. Korn (ej blandsäd) " "			
6. Havre (ej blandsäd) " "			
7. Blandsäd ¹⁾ " "			
8. Kokärter ^{2, 3)} " "			
9. Federärter o. vicker ²⁾ " "			
10. Öljevaxter ⁴⁾ " "			
11. Grönfoder av säd, ärtor o. vicker			
12. Övriga grönfoder- o. ensilageväxter ⁵⁾			
13. Slåttervall på åker (såväl till hä- o. ensilagebrevning som till grönfoder o. tillfälligt bete)			
14. Vall till fröskörd			
15. Betesvall på åker ⁶⁾			
16. Potatis			
17. Sockerbetsar			
18. Foderrotfrukter			
19. Köksväxter på åker ⁷⁾			
20. Fruktväxter o. bärbuskar på åker			
21. Andra växter ⁸⁾			
22. Heltäckta			
23. Obrukat (ej nedlagd) åker			

SUMMA ÅKERAREAL
(lika med den på föregående sida redovisade åkerarealen)

- 1) Blandning av stråssäd och halvväxter eller stråssädblandningar, där korn och/eller havre ingår oberoende av blandningsförhållandena. Här räknas även blandsäd, som uppkommit genom hjälpädd av korn eller havre i vinterkadad höstisäd.
- 2) Konservärter redovisas under "Köksväxter på åker" (grupp 19).
- 3) Även odling med s. k. slåddgröda (t. ex. vitsenap) redovisas här.
- 4) Spånadslin redovisas under "Andra växter" (grupp 21).
- 5) Här redovisas växter som fodermärgkål, grönfoderraps, lupiner, majs, solros m. fl., vilka är avsedda att användas till grönfoder, ensilage eller bete.
- 6) Observera att slåttervall, som utnyttjas för tillfälligt bete, skall redovisas under slåttervall (grupp 13).
- 7) Här redovisas exempelvis vikkål, morötter, rödbetsar, lök, konservärter, bruna bönor.
- 8) Här redovisas fröodling av andra grödor än vallväxter samt spånadsväxter, tobak, jordgubbar, prydnadsväxter, plantskolor o. dyl.

IV. ANTAL MASKINER FÖR JORDBRUK OCH SKOGSBRUK

För samtliga maskiner skall endast anges andelen storlek, t. ex. $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$. Maskiner som är undantagna och ej i brukbart skick (skrotade, uträngade) skall ej medräknas.

Maskintyp	Antal
1. Traktorer (ej s. k. spaktraktorer, jespär eller tvåhjuliga traktorer)	
2. Skördetröskor, självgående	
3. " , bogserade med hjälpmotor	
4. " , bogserade utan hjälpmotor	
5. Självbindare	

V. ANLÄGGNINGAR FÖR JORDBRUKET

(Sätt kryss i tillämplig ruta)

Finns på bruksningsenheten	[a]	[ne]
skulltork för hä	☐	☐
spannmåltork	[a]	[ne]
med varmluft	☐	☐
med kallluft	☐	☐
silo för ensilering	[a]	[ne]
tornsilo av betong	☐	☐
tornsilo av annat material (trä, plåt etc.)	☐	☐
gropsilo, plansilo etc.	[a]	[ne]
	☐	☐

.....den / 1961

Uppgiftslämnarens underskrift

Telefonstation

nr

Parallell Landbruks 110258 x

Uppgifter till jordbruksinventeringen den 2 mars 1965

DETTA EXEMPLAR INSÄNDES TILL
KOMMUNENS STYRELSE

Dessa uppgifter insamlas enligt Kungl. Maj:ts kungärelser
den 13 april 1956 (nr 116) och den 21 februari 1964 (nr 22).
Uppgifterna skall endast användas för statistiskt ändamål.

Uppgifterna skall senast den 6 mars 1965 av
de uppgiftsskyldiga avlämnas eller med posten
insändas till kommunens styrelse.

UPPGIFTERNA PÅ BLANKETTEN SKALL AVSE HELA BRUKNINGSENHETEN

Med brukningsenhet förstås varje jordbruk, som med avseende på driften utgör ett och samma företag och drivs med en och samma arbetsstyrka. Sålunda skall exempelvis tillarrenderad mark räknas med i brukningsenheten men däremot ej utarrenderad mark. Areal från vilken grödan överlåtits på rot och areal som tillfälligt upplåtits till bete skall redovisas av markägaren (vid arrendejordbruk av arrendatorn).

OBS! I de fall då namn och/eller adress är felaktigt angivna ändras uppgifterna.

A. ÅKERAREAL den 2 mars 1965

Som ÅKER räknas all mark, som lagts under plog och nyttjas för växtodling (även följmässiga odlingar av kikävörter, frukt och bär). Hit räknas även mångåriga betes- och slåttervallar på mark, som kan antas på nytt bli plöjd.

Arealen skall anges i hektar och tiondelar därav, EJ i tunnland (1 tunnland motsvarar ungefär 0,5 hektar).

	Hektar
Brukningsenhetens totala åkerareal	01

B. ANTALET NÖTKREATUR den 2 mars 1965

	Antal
Tjurar och stutar 1 år och däröver	10
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år	11
Kor (även amkor):	
a) som kalvat endast en gång	12
b) övriga kor	13
Kvigor 1 år och däröver:	
a) för pålägg	14
b) för slakt	15
Kvigor och kvigkalvar under 1 år:	
a) för pålägg	16
b) för slakt	17
SUMMA NÖTKREATUR	18

C. ANTALET SVIN den 2 mars 1965

	Antal
Galtar för avel 6 månader och däröver	19
Modersuggor:	
a) första gången dräktiga	20
b) övriga dräktiga	21
c) digivande samt icke dräktiga	22
d) utslagssuggor (d. v. s. avsedda för slakt)	23
Övriga svin (inräknat s. k. hushållssvin):	
a) 3 månader och däröver	24
b) under 3 månader	25
SUMMA SVIN	26

D. INOM JORDBRUKET SYSSELSATT ARBETSKRAFT den 2 mars 1965

Under rubriken "Brukaren och dennes familjemedlemmar" redovisas endast brukaren, dennes make, hemmavarande barn och föräldrar, i den mån de den 2 mars 1965 deltagit i jordbruksarbetet. Under rubriken "Lejd arbetskraft" antecknas all annan arbetskraft (oavsett antal arbetare ej antal dagsverken), alltså även t. ex. brukarens syston, mög, sonhustru, barnbarn samt icke hemmavarande barn, som den 2 mars 1965 mot avlöning utför jordbruksarbete för brukarens räkning. Redovisningen gäller sålunda just denna speciella dag och inte någon tidsperiod.

Brukaren och dennes familjemedlemmar över 15 år, sysselsatta i jordbruket den 2 mars 1965	Lejd arbetskraft över 15 år			
	Fast anställda den 2 mars 1965		Tillfälligt anställda den 2 mars 1965	
Antal	Antal		Antal	
män	kvinnor		män	kvinnor

Användes lejd arbetskraft i jordbruket år 1964?

Totala antalet lejda arbetstimmar i jordbruket under hela år 1964¹⁾

¹⁾ Här medräknas arbetstimmar utförda av såväl fast som tillfällig lejd arbetskraft.

E. MJÖLKPRODUKTIONEN OCH Dess ANVÄNDNING UNDER TIDEN 1/1—31/12 1964

Om mjölkproduktion ej förekommit under år 1964, skall detta anges med ett vågrätt streck (—) på summeraden.

1. Levererad till mejeri

2. Försäld till arbetare och övriga anställda vid brukningsenheten

3. Försäld till andra

4. Förbrukad i hushållet samt utlämnad som föda för (undantag)

5. Använd till beredning av lantamär och lantast

6. Använd till utfodring (ej skummjölk)

SUMMA MJÖLK (lika med hela produktionen av skummad mjölk)

UPPGIFTSÄMNARENS UNDERSKRIFT

..... den / 1965

.....

.....

DETTA EXEMPLAR INSÄNDES TILL
KOMMUNENS STYRELSE

Uppgifterna skall senast den 19 oktober 1965 av de uppgiftsskyldiga avlämnas eller med posten insändas till kommunens styrelse.

UPPGIFTER TILL JORDBRUKSINVENTERINGEN
DEN 15 OKTOBER 1965

Dessa uppgifter insamlas enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 13 april 1956 (nr 116) och den 21 februari 1964 (nr 22). Uppgifterna skall endast användas för statistiskt ändamål.

UPPGIFTERNA PÅ BLANKETTEN
SKALL AVSE HELA BRUKNINGSENHETEN

OBS! I de fall då namn och/eller adress är felaktigt angivna ändras uppgifterna.

Med brukningsenhet förstås varje jordbruk, som med avseende på driften utgör ett och samma företag och drives med en och samma arbetsstyrka. Sålunda skall exempelvis tillarrenderad mark räknas med i brukningsenheten men däremot ej utarrenderad mark. Areal från vilken grädan överläts på rot och areal som tillfälligt upplåtits till bete skall redovisas av markägaren (vid arrendejordbruk av arrendatorn).

A. ÅKERAREAL den 15 oktober 1965

Som ÅKER räknas all mark, som legts under plog och nyttjas för växtodling (även fältmässiga odlingar av köksväxter, frukt och bär). Hit räknas även mångåriga betes- och slåttervallar på mark, som kan antas på nytt bli plöjd.

Arealen skall anges i hektar och tiodelar därav, EJ i tunnland (1 tunnland motsvarar ungefär 0,5 hektar).

	Hektar
Brukningsenhetens totala åkerareal	01

B. HÖSTSÄDD AV VETE, RÅG, RAPS och RYBS

Här redovisas de arealer som besåts eller väntas bli besådda hösten 1965. Om intet finns att redovisa sätts ett vägrätt streck (—).

	Hektar
Höstvete	02
Höstråg	03
Höstraps	04
Höstrybs	05

C. FRÖSKÖRD UNDER 1965

Här redovisas såväl vallarealer, avsatta till frö, som specialodlingar av vallfrö. Om intet finns att redovisa sätts ett vägrätt streck (—).

	Hektar
Tinotfrö	06
Rödklöverfrö	07
Alfskeklöverfrö	08
Annat vallfrö	09

D. INOM JORDBRUKET SYSSELSATT ARBETSKRAFT den 1 oktober 1965

Under rubriken "Brukaren och dennes familjemedlemmar" redovisas endast brukaren, dennes make, hemmavarande barn och föräldrar, i den mån de den 1 oktober 1965 deltagit i jordbruksarbetet. Under rubriken "Lejd arbetskraft" antecknas all annan arbetskraft (lobad antal arbetare, ej antal dagverken), alltså även t. ex. brukarens sysskon, mög, sonhustru, barnbarn samt icke hemmavarande barn, som den 1 oktober 1965 mot avlönning utför jordbruksarbete för brukarens räkning. Redovisningen gäller sålunda just denna speciella dag och icke någon tidsperiod.

Brukaren och dennes familjemedlemmar över 15 år		Lejd arbetskraft över 15 år			
Fast anställda den 1 oktober 1965		Tillfälligt anställda den 1 oktober 1965		Antal	
Antal		Antal		Antal	
män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor

E. ANTALET NÖTKREATUR den 15 oktober 1965

	Antal
Tjurar och stutar 1 år och däröver	10
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år	11
Kor (även amkor):	
a) som kalvat endast en gång	12
b) övriga kor	13
Kvigor 1 år och däröver:	
a) för pålägg	14
b) för slakt	15
Kvigor och kvigkalvar under 1 år:	
a) för pålägg	16
b) för slakt	17
SUMMA NÖTKREATUR	18

F. ANTALET SVIN den 15 oktober 1965

	Antal
Galtar för avel 6 månader och däröver	19
Modersuggor:	
a) första gången dräktiga	20
b) övriga dräktiga	21
c) diglövande samt icke dräktiga	22
d) utslagssuggor (d. v. s. avsedda för slakt) ...	23
Övriga svin (inräknat s. k. hushållssvin):	
a) 3 månader och däröver	24
b) under 3 månader	25
SUMMA SVIN	26

G. ANTALET HÖNS och KYCKLINGAR den 15 oktober 1965

	Antal
Höns, kläckta 1964 och tidigare	27
Ungghäns och kycklingar	28
SUMMA HÖNS och KYCKLINGAR	29

UPPGIFTSLÄMNARENS UNDERSKRIFT

..... den / 1965

.....

.....

**DETTA EXEMPLAR INSÄNDES TILL
KOMMUNENS STYRELSE**

Uppgifterna skall senast den 5 juni 1965 av de uppgiftsskyldiga avlämnas eller med posten insändas till kommunens styrelse.

**UPPGIFTER TILL JORDBRUKSINVENTERINGEN
DEN 1 JUNI 1965**

Dessa uppgifter insamlas enligt Kungl. Maj:ts kungörelser den 13 april 1956 (nr 116) och den 21 februari 1964 (nr 22). Uppgifterna skall endast användas för statistiskt ändamål.

OBS! I de fall då namn och/eller adress är felaktigt angivna ändras uppgifterna.

UPPGIFTERNA PÅ BLANKETTEN SKALL AVSE HELA BRUKNINGSENHETEN

Med brukningsenhet förstås varje jordbruk, som med avseende på driften utgör ett och samma företag och drives med en och samma arbetsstyrka. Sålunda skall exempelvis tillarrenderad mark räknas med i brukningsenheten men däremot ej utarrenderad mark. Areal från vilken grödan överläts på rot och areal som tillfälligt upplåtits till bete skall redovisas av markägaren (vid arrendejordbruk av arrendatorn).

A. BRUKNINGSENHETENS ÅKERAREAL den 1 juni 1965		Hektar	B. FÖRÄNDRINGAR I BRUKNINGSENHETENS ÅKERAREAL		Hektar
Ägd åkerareal (ej utarrenderad)	30	Ärean skall anges i hektar och händelser därav, EJ i tunnland (1 tunnland motsvarar ungefär 0,5 hektar).			
Arrenderad åkerareal	31	Som ÅKER räknas all mark, som lagts under plog och nyttjas för växtodling (även fältmässiga odlingar av kottväxter, frukt och bär). Hit räknas även mångåriga betes- och slättervallar på mark, som kan antas på nytt bli plöjd.			
Brukningens totala åkerareal	32				
B. FÖRÄNDRINGAR I BRUKNINGSENHETENS ÅKERAREAL			Minskning av åkerarealen sedan den 2 juni 1964		Hektar
Ökning av åkerarealen sedan den 2 juni 1964		Hektar			
Köp, arv, gåva	33	Försäljning, arvskifte, gåva	38		
Tillarrendering	34	Utarrendering	39		
Återtaget arrende	35	Uppbort arrende	40		
Nyodling, invallning	36	Nedlagd åker: skogsplantering	41		
SUMMA ÖKNING	37	" " : övrigt	42		
			SUMMA MINSKNING	43	
C. ANTALET NÖTKREATUR den 1 juni 1965		Antal	F. ANTALET SVIN den 1 juni 1965		Antal
Tjurar och stutar 1 år och däröver	48	Galtar för avel 6 månader och däröver	57		
Tjurar, tjurkalvar och stutar under 1 år	49	Modersuggor	58		
Kor (även omkor):		a) första gången dräktiga	59		
a) som kalvat endast en gång	50	b) övriga dräktiga	60		
b) övriga kor	51	c) digvande samt icke dräktiga	61		
Kvigor 1 år och däröver:		d) utslagsuggor (d. v. s. avsedda för slakt)	62		
a) för pålägg	52	Övriga svin (inräknat s. k. hushållssvin):	63		
b) för slakt	53	a) 3 månader och däröver	64		
Kvigor och kvigkalvar under 1 år:		b) under 3 månader			
a) för pålägg	54				
b) för slakt	55				
SUMMA NÖTKREATUR	56				
D. ANTALET HÄSTAR den 1 juni 1965		Antal	G. ANTALET HÖNS och KYCKLINGAR den 1 juni 1965		Antal
Hästar, födda 1962 och tidigare (även militära s. k. ackordhästar)	44	Höns, kläckta 1963 och tidigare	66		
Unghästar, födda 1963 och 1964	45	Höns, kläckta 1964	67		
Fäl	46	Kycklingar	68		
SUMMA HÄSTAR	47	SUMMA HÖNS OCH KYCKLINGAR	69		
E. ANTALET FÅR den 1 juni 1965		Antal	H. ANTALET KALKONER den 1 juni 1965		Antal
Får (även lamm)	65	Kalkoner	70		

IFYLL ÄVEN NÄSTA SIDOR

I. ÅKERAREALENS ANVÄNDNING SOMMAREN 1965

Arealuppgifterna skall anges i hektar och tiondelar därav, EJ i tunnland (1 tunnland motsvarar ungefär 0,5 hektar).

	Hektar
Höstvete till mogen	01
Vårvete " "	02
Höstråg " "	03
Våråg " "	04
Korn (ej blandsäd) " "	05
Havre (ej blandsäd) " "	06
Blandsäd ¹⁾ " "	07
Kökärter ²⁾ " "	08
Foderärter o. vicker ³⁾ " "	09
Höstraps " "	10
Vårrops " "	11
Höstrybs " "	12
Vårrys " "	13
Oljelin (ej spånadslin) ⁴⁾ " "	14
Övriga oljevaxter " "	15
Grönfoder av säd, örter o. vicker " "	16
Övriga grönfoder- o. ensilageväxter ⁵⁾ " "	17
Slättervall på åker (såväl till hö- o. ensilageberedning som till grönfoder o. tillfälligt bete) " "	18
Vall till frösådd " "	19
Betesvall på åker ⁶⁾ " "	20
Fotalls " "	21
Socketbetor " "	22
Foderrotfrukter " "	23
Köksväxter på åker ⁷⁾ " "	24
Areal för fruktträd o. bärbuskar på åker " "	25
Andra växthög ⁸⁾ " "	26
Halträda " "	27
Obrukad (ej nedlagd) åkerjord " "	28
SUMMA ÅKERAREAL " "	29

(Lika med den på föregående sida redovisade totala åkerarealen vid brukningsenheten)

J. INOM JORDBRUKET SYSSELSATT ARBETSKRAFT den 1 juni 1965

Under rubriken "Brukaren och dennes familjemedlemmar" redovisas endast brukaren, dennes make, hemmavarande barn och föräldrar, i den mån de den 1 juni 1965 deltog i jordbruksarbetet. Under rubriken "Lejd arbetskraft" antecknas all annan arbetskraft (obal antal arbetare, ej antal dagsverken), alltså även t.ex. brukarens syskon, mög, sonhustru, barnbarn samt icke hemmavarande barn, som den 1 juni 1965 mot avlöning utför jordbruksarbete för brukarens räkning. Redovisningen gäller sålunda just denna speciella dag och icke någon tidsperiod.

Lejd arbetskraft över 15 år					
Fart anställda den 1 juni 1965		Tillfälligt anställda den 1 juni 1965			
Antal		Antal		Antal	
män	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor

UPPGIFTSLÄMNARENS UNDERSKRIFT

..... den / 1965

..... Namn

..... Telefonstation (eller riknr) nr

¹⁾ Blandsäd av strådsäd och baljväxter eller strådsädblandningar, där korn och/eller havre ingår oberoende av blandningsförhållandena. Hit räknas även blandsäd, som uppkommit genom hjälpsädd av korn eller havre i vinterstadad höstdädd.

²⁾ Köksväxter redovisas under "Köksväxter på åker" (grupp 24).

³⁾ Även odling med s. k. stödgroda (t.ex. vitsenap) redovisas här.

⁴⁾ Spånadslin redovisas under "Andra växthög" (grupp 26).

⁵⁾ Här redovisas växter som fodermjölk, grönfoderrops, lupinar, majs, solros m.fl., vilka är avsedda att användas till grönfoder, ensilage eller bete.

⁶⁾ Observera att slättervall, som utnyttjas för tillfälligt bete, skall redovisas under slättervall (grupp 18).

⁷⁾ Här redovisas exempelvis vitkål, morötter, rödbetor, lök, konserveräpplen, bruna bönor.

⁸⁾ Här redovisas frösodling av andra grödor än vallväxter samt spånadsväxter, tobak, jordgubbar, prydnadsväxter, plantskolor o. dyl.

STATISTISKA CENTRALBYRÅN
Byrån för jordbruksstatistik

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(För centralbyråns anteckningar)

Årsväxtrapport för den 15 maj 1965

Rapporten skall den 15 eller den 16 maj 1965 av hushållningssällskapets underavdelningar i ett exemplar insändas till sällskapet. Observera att blanketten ej får avlämnas före den fastställda rapportdagen.

Uppgifterna skall gälla förhållandena i genomsnitt för hela församlingen; de får sålunda ej avse endast enstaka brukningsenheter.

Förelämnad/stad:

Hushållningssällskapsområde:

I OMDÖME OM ÖVERVINTRINGEN

Genomsnittlig bedömning av övervintringen för olika växtslag inom församlingen anges i vidstående kolumn enligt följande sifferskala:

Mycket god övervintring	anges med 4
God (normal) övervintring	anges med 3
Övervintring sämre än normal	anges med 2
Fullständigt el. nästan fullständig utvintring	anges med 1

För de växtslag som inte odlas inom församlingen sättes streck (—)

Siffror för övervintringen

HOSTVETE	01
HOSTRÅG	02
HOSTRAPS	03
HOSTRYBS	04
FORSTA ÅRS SLATTERVALL ...	05

II OMFATTNINGEN AV UPPLOJNING PÅ GRUND AV UTVINTRING

Om utvintring nödvändiggjort upplöjning (uppharvning) uppskattas i nedanstående kolumn hur stor andel (i procent) av den hösten 1964 besädda arealen som blivit upplöjd (uppharvad).

HOSTVETE	% 06
HOSTRÅG	% 07
HOSTRAPS	% 08
HOSTRYBS	% 09
FORSTA ÅRS SLATTERVALL ...	% 10

III ORSAKER TILL FÖREKOMMANDE UTVINTRING

Om utvintring förekommit sättes kryas i tillämpliga rutor nedan. OBS! Flera orsaker kan samtidigt föreligga för varje gröda.

	Höst-vete	Höst-råg	Höst-raps	Höst-rybs	Första års vall
Sen sådd och/eller ogynnsamt höst-väder	☐ 11	☐ 21	☐ 31	☐ 41	☐ 51
Avsaknad av skyddande snötläcke	☐ 12	☐ 22	☐ 32	☐ 42	☐ 52
Uppfrysning och ihållande naffrost	☐ 13	☐ 23	☐ 33	☐ 43	☐ 53
Isbränna	☐ 14	☐ 24	☐ 34	☐ 44	☐ 54
Vattenskador	☐ 15	☐ 25	☐ 35	☐ 45	☐ 55
Vårtorka	☐ 16	☐ 26	☐ 36	☐ 46	☐ 56
Skador av svampar (t.ex. snösmögel)	☐ 17	☐ 27	☐ 37	☐ 47	☐ 57

Annor orsak

IV UPPLYSNINGAR OM VARSADDEN 1965

De tillämpliga alternativen markeras med kryas.

a) TIDPUNKT FÖR VARSADDEN

- Tidigare än normalt ☐ 61
- Normal tid ☐ 62
- Senare än normalt (ange även orsak nedan) ☐ 63

b) ORSAKER TILL SENARE SADD ÄN NORMALT

I fylles endast i förekommande fall. OBS! Flera orsaker kan samtidigt föreligga.

- Höstplöjningen ej helt genomförd ☐ 64
- Dålig tjälbildning ☐ 65
- Försenad snösmältning ☐ 66
- Försenad upptorkning ☐ 67
- Kylig väderlek ☐ 68
- Regnig väderlek ☐ 69
- Torka ☐ 70
- Annor orsak

c) UTSIKTER FÖR DE VARSADDA GRODORNA

- Gynnsammare än normalt ☐ 71
- Normala utsikter ☐ 72
- Ogynnsammare än normalt ☐ 73
- Kan ej anges ☐ 74

Uppgiftslämnarens underskrift

den /5 1965

Namn

Telefonstation (eller riktnr)

nr

Församling/stad:
Hushållningskretsområde:

ÅRSVÄXTRAPPORT

för den 15 oktober 1965

För centralbyråns anteckningar	

Reportern skall av hushållningskretsens underavdelningar i ett exemplar insändas till sällskapet fredagen den 15 eller lördagen den 16 oktober 1965. Observera att blanketten ej får avlämnas före den fastställda rapportdagen.

Uppgifterna skall gälla förhållandena i genomsnitt för hela församlingen; de får sålunda ej avse endast enstaka brukningsenheter.

I OMDÖME DEN 15 OKTOBER 1965 OM SKORDEUTFALLET

Genomsnittlig bedömning av skördeutfallet för olika växtslag inom församlingen med avseende på skördens kvantitet anges i vidstående kolumner enligt följande sifferskala:

Mycket god skörd	anges med 5
God skörd	anges med 4
Medelmättig skörd (medelskörd)	anges med 3
Betydligt under medelmättig skörd	anges med 2
Nära missväxt	anges med 1
Fullständig missväxt	anges med 0

Om utfallet ej kan anges med ett heltal, sättes heltal med en decimal.

Ex. Över "medelmättig" men till kvantiteten ej fullt "god" skörd betecknas med 3,5. Under "medelmättig" men likväl ej "betydligt under medelmättig" skörd betecknas med 2,5.

Medelmättig skörd inom församlingen bör motsvara skörden per hektar i medeltal för ett tillräckligt antal år (t.ex. de senaste tio åren).

För de växtslag som inte odlas inom församlingen sättes streck (—)	Siffror för skördeutfallet		
HÖSTVETE	00	HÖSTRAPS	09
VARVETE	01	VARRAPS	10
HÖSTRAG	02	HÖSTRYS	11
VARVET	03	VARRYBS	12
KORN	04	OLJELIN	13
HAVRE	05	VITSENA	14
BLANDSKD	06	POTATIS	15
KOKKRTER	07	SOCKERBETOR	16
FODERARTER OCH VICKER	08	FODERROTFRUKTER ..	17
		HJ FRÅN VALL	18
		BETE PÅ SLÄTTERVALL ..	19
		ÖVRIGT BETE	20
		(hela betesperioden)	

II VÄXTLIGHETEN UNDER TIDEN 16 JULI—15 OKTOBER 1965

De tillämpliga alternativen markeras med kryss.

a) VÄXTERLENS INFLYTANDE PÅ VÄXTLIGHETEN

	Höst-säd	Vår-säd	Olje-växter	Pota-tis	Slätter-vall	Bete
Gynnsammare än normalt	☐ 21	☐ 31	☐ 41	☐ 51	☐ 61	☐ 71
Normalt	☐ 22	☐ 32	☐ 42	☐ 52	☐ 62	☐ 72
Ogynnsammare än normalt	☐ 23	☐ 33	☐ 43	☐ 53	☐ 63	☐ 73

b) ORSAKER TILL SÄMRE VÄXTLIGHET ÄN NORMALT

Itylles endast i förekommande fall.

OBS! Flera orsaker kan samtidigt föreligga för varje gröda (gröddgrupp).

	Höst-säd	Vår-säd	Olje-växter	Pota-tis	Slätter-vall	Bete
Kyla och regn	☐ 24	☐ 34	☐ 44	☐ 54	☐ 64	☐ 74
Skador av nattfrost	☐ 25	☐ 35	☐ 45	☐ 55	☐ 65	☐ 75
Torka	☐ 26	☐ 36	☐ 46	☐ 56	☐ 66	☐ 76
Skador av släpgrön och heggl	☐ 27	☐ 37	☐ 47	☐ 57	☐ 67	☐ 77
Skador av överavfämnning	☐ 28	☐ 38	☐ 48	☐ 58	☐ 68	☐ 78
Skador av insekter	☐ 29	☐ 39	☐ 49	☐ 59	☐ 69	☐ 79
Skador av växtsjukdomar	☐ 30	☐ 40	☐ 50	☐ 60	☐ 70	☐ 80

Annat orsak

Blankettutgivare

III UPPLYSNINGAR OM SKORDEN 1965

De tillämpliga alternativen markeras med kryss.

a) TIDPUNKT FÖR SKÖRNINGEN

	Höst-säd	Vår-säd	Olje-växter	Pota-tis	Hö-skörden
Tidigare än normalt	☐ 81	☐ 87	☐ 93	☐ 99	☐ 105
Normal tid	☐ 82	☐ 88	☐ 94	☐ 100	☐ 106
Senare än normalt	☐ 83	☐ 89	☐ 95	☐ 101	☐ 107

b) SKÖRDENS KVALITET

	Höst-säd	Vår-säd	Olje-växter	Pota-tis	Hö-skörden
Bättre än normalt	☐ 84	☐ 90	☐ 96	☐ 102	☐ 108
Normal	☐ 85	☐ 91	☐ 97	☐ 103	☐ 109
Sämrare än normalt	☐ 86	☐ 92	☐ 98	☐ 104	☐ 110

Tabellernas motsvarighet i Jordbruksstatistisk årsbok 1965

<i>Tabell i Jordbruks- statistisk årsbok 1966</i>	<i>Motsvarande tabell i Jordbruksstatistisk årsbok 1965</i>	<i>Tabell i Jordbruks- statistisk årsbok 1966</i>	<i>Motsvarande tabell i Jordbruksstatistisk årsbok 1965</i>
1	1	46	—
2	2	47	47
3	3	48	48
4	4	49	49
5	5	50	—
6	6	51	—
7	—	52	50
8	7	53	51
9	8	54	52
10	9	55	53
11	10	56	54
12	11	57	55
13	12	58	56
14	13	59	57
15	14	60	58
16	15	61	59
17	16	62	61
18	17	63	62
19	18	64	63
20	19	65	64
21	20	66	65
22	21	67	66
23	22	68	41
24	23	69	—
25	24	70	—
26	25	71	—
27	26	72	—
28	27	73	—
29	28	74	—
30	29	75	—
31	30	76	—
32	31	77	60
33	32	78	67
34	33	79	68
35	34	80	69
36	—	81	70
37	37	82	71
38	38	83	72
39	39	84	73
40	40	85	74
41	42	86	75
42	43	87	—
43	44	88	77
44	45	89	76
45	46	90	78

Tabellernas motsvarighet i Jordbruksstatistisk årsbok 1965 (forts.)

<i>Tabell i Jordbruks- statistisk årsbok 1966</i>	<i>Motsvarande tabell i Jordbruksstatistisk årsbok 1965</i>	<i>Tabell i Jordbruks- statistisk årsbok 1966</i>	<i>Motsvarande tabell i Jordbruksstatistisk årsbok 1965</i>
91	79	116	104
92	80	117	105
93	81	118	106
94	82	119	107
95	83	120	108
96	84	121	109
97	85	122	110
98	86	123	111
99	87	124	112
100	88	125	113
101	89	126	114
102	90	127	116
103	91	128	115
104	92	129	117
105	93	130	118
106	94	131	119
107	95	132	120
108	96	133	121
109	97	134	122
110	98	135	123
111	99	136	124
112	100	137	125
113	101	138	—
114	102	139	126
115	103		

Sakregister

Sid.	Sid.
Aberdeen Angus, se Nötkreaturens rasför- delning	Besädd areal
Affärsbankernas kreditgivning, se Kredit- givning till enskilda jordbrukare	spannmål, slättevall, potatis..... 86—87
Aktiebolagsskogar, se Skogsmark	oljeväxter 92—93
Aktuellt skördevärde 108	Besättningsstorlek
Alnarpsinstitutet, se Undervisningsan- stalter	nötkreatur 119
Alsikeklöverfrö, se Vallfröodling	svin 120
Animalisk produktion 112—142	Bete, se även Betesmark och Betesvall på åker
Anläggningar, se Maskiner och anlägg- ningar m. m.	skördeutsikter 75
Anställda (inom jordbruk), se Arbetskraft	skördeutfall 76
Arbetsinkomst, se Jordbrukarfamiljens in- komst	Betesmark
Arbetskraft	definition 4
förvärvsarbete inom jordbruk m. m. 29	areal 6
brukare jämte familjemedlemmar.. 33—34	Betesvall på åker, areal. 67—68
lejd arbetskraft 33—34	Betodling, se Sockerbetor
lejda arbetstimmar..... 33	Betäckta suggor, se Svin
sysselsättning i enskilt skogsbruk..... 41	Biologisk skörd 81
lantarbetarlöner 36—39	Blandsäd
Arbetstimmar (antal lejda), se Arbetskraft	odlad areal..... 66, 68
Areal tillägg 196—197	hektarskörd 81—82
Arrenderad åker 10	totalskörd 87
Arrenderade brukningsenheter 10, 12	skördeutsikter 75
Avelssvin, se Svin	skördeutfall 76
Avkastning per hektar, se Hektarskörd	utsädesmängd 97
	skördesätt 100
	Blomkål, se Köksväxter
	Bondeskogar, se Skogsmark
	Brukningseenhet(er)
Baljväxter	definition 4
odlad areal..... 66, 68—69	ägda 10, 12
skördeutsikter 75	arrenderade 10, 12
skördeutfall 76	fördelning på storleksgrupper efter åker- areal 8, 11, 17, 21
statsplomberat utsäde 96	fördelning efter ägarekategori 22
Befolkning	fördelning på storleksgrupper efter skogsmarksareal 11—13
folkmängdens fördelning på städer och landsbygd 25	Bruna böner, se Köksväxter
folkmängdens fördelning på tät- och glesbebyggelse 28	Brödsäd
folkmängdens fördelning på större ål- dersgrupper 26—27	odlad areal..... 66, 68—69
jordbrukarnas fördelning på större ål- dersgrupper 30—31	hektarskörd 81—82
jordbrukarnas fördelning efter åkerarea- lens storlek samt förvärvsverksamhet.. 30	totalskörd 86—87
förvärvsarbete inom jordbruk m. m. 29	kvalitet 101
Besiktning av slakt, se Slaktdjursbesikt- ningar	skördeutsikter 75
	skördeutfall 76
	förmalning 88
	utsädesmängd 97
	skördesätt 99
	priser 89
	Byggnadsindex, se Byggnadskostnads- index

	Sid.		Sid.
Byggnadskostnadsindex	53	Födoämnen, konsumtion av	144—145
Bärbuskar (och fruktträd) på åker, areal	67—68	Föl, se Hästar	
Bärgad skörd (per hektar)	82	Föreningsrörelse, ekon.	202
Bärgningsförluster på slättervall	83	Företagarvinst	165
Bönor, se Köksväxter		Förmalning	88
Charolais, se Nötkreaturens rasfördelning		Förmögenheter (antal inom jordbruk med binärningar), se även Nettoförmögen- heter	186—187
Dagsverken, utförda inom enskilt skogs- bruk	41	Förnödenheter	59—63
Dansk röd boskap, se Nötkreaturens ras- fördelning		Förräntning	165
Driftslån	196—197	Försäkringsbolagens kreditgivning, se Kre- ditgivning till enskilda jordbrukare	
Driftsrationalisering, se Rationalisering		Förvärvsarbete, se Arbetskraft	
Ensilageväxter (och grönfoder), areal..	67—68	Galtar, se Svin	
Ensileringen på slättervall	103	Gods- och bondeskogar, se Skogsmark	
Enskilda skogar, se Skogsmark		Grisar, se Svin	
Enskilt skogsbruk, sysselsättning i	41	Grädd, se Mejerihantering	
Ersättningsområden	108	Grönfoder- (och ensilage-)växter, areal	67—68
Export (av livsmedel), se Livsmedel		Grönsaker, se Köksväxter	
Fabricspotatis, se Potatis		Gurkor, se Köksväxter	
Falltal	101	Gödkalv, priser	140
Fast anställda, se Arbetskraft		Gödselmedel, se Handelsgödsel	
Fastighetspriser, se Jordbruksfastigheter- nas priser		Gödselstäder (antal nyuppförda), se Ny- byggnadsverksamhet	
Fastighetsvärden, se Jordbruksfastighe- ternas taxeringsvärden		Gödsvin, priser	140
Fetthalt i mjölk, se Mejerihantering		Hampa, se Spånadsväxter	
Fiskmjöl, förbrukning	63	Handelsgödsel	
Fläskproduktion	140	förbrukning	59
Foderblandningar, produktion	63	priser	60
Foderfosfater, förbrukning	63	Havre	
Fodermedelsförbrukning	63	odlad areal	66, 68
Foderrotfrukter		hektarskörd	81—82
odlad areal	67—68	totalskörd	87
skördeutsikter	75	skördeutsikter	75
skördeutfall	76	skördeutfall	76
Fodersäd		förmalning	88
odlad areal	66, 68—69	utsädesmängd	97
hektarskörd	81—82	skördesätt	100
totalskörd	87	priser	89
skördeutsikter	75	Hektarskörd	
skördeutfall	76	höstvet, vårvet, höstråg, korn, havre, blandad, matpotatis, fabrikspotatis, slättervall	81—82
utsädesmängd	97	sockerbetor	90
skördesätt	100	raps, rybs, oljelin, vitsenap	92—93
priser	89	Helträda, areal	67—68
Fodertran, förbrukning	63	Hereford, se Nötkreaturens rasfördelning	
Foderväxter, odlad areal	66—69	Huvudområden	1
Foderärter och vicker		Hypoteksinstitutionens kreditgivning, se Kreditgivning till enskilda jordbrukare	
odlad areal	66, 68	Häst(ar)	
skördeutsikter	75	antal	114, 116—118
skördeutfall	76	slaktdjursbesiktningar	140
Folkmängd, se Befolkning		köttproduktion	140
Folkräkning, 1960 års	24—31	priser	140
Fruktträd och bärbuskar på åker, areal	67—68	premierung	126
Får och getter, slaktdjursbesiktningar		Häststallar (antal nyuppförda), se Ny- byggnadsverksamhet	
m. m.	140		
Får och lamm	115—118		

	Sid.		Sid.
Hö		Jordbruksfastigheternas priser	44—49
hektarskörd	81—82	Jordbruksfastigheternas tax.värden	42—44
totalskörd	87	Jordbruksinventeringarna	
botanisk sammansättning	104	allmänt	14—18
fodervärde	105	växtodling	64—71
skördeutsikter	75	husdjurskötsel	112—120
skördeutfall	76	arbetskraft	32—34
priser	89	Jordbrukskasserörelsens kreditgivning, se	
Höns	115—118	Kreditgivning till enskilda jordbrukare	
Höstraps, se Oljeväxter		Jordbruksräkningar	
Höstrybs, se Oljeväxter		allmänt	3—7
Höstråg, se Råg		areal, brukningsform	6, 8—13
Höstvete, se Vete		antal husdjur	122—123
Höstsådd areal	69	maskiner, anläggningar	55—56
Höstsäd, kvalitet	77	Jordbruksvärde	42—43
		Jordförvärvslån	196—197
Import av livsmedel, se Livsmedel			
Inkomst av jordbruksfastighet	182	Kalkoner	116
Inkomster i jordbruket		Kalvar, se Nötkreatur	
totala	153	Kapitalinkomst, se Jordbrukarfamiljens	
per brukningsenhet	155—157, 166	inkomst	
Inkomsttagare inom jordbruk med bi- näringar		Klöver, se Vallfröodling	
efter yrkesställning	183—185	Kokärter	
» inkomstklass	184—185	odlad areal	66, 68
Inre rationalisering, se Rationalisering		skördeutsikter	75
Insektsmedel, se Växtskyddsmedel		skördeutfall	76
Internationell statistik		Konsumentprisindex	190
förvärsarbetande befolkning		Konsumtion av livsmedel, se Livsmedel	
inom jordbruk	210	Konsumtionsmjölk, se Mejerihantering	
ägodelsfördelning	206	Kor, se Nötkreatur	
åkerarealens användning	207	Korn	
totalskörd	208	odlad areal	66, 68
husdjurskötsel	209	hektarskörd	81—82
jordbruksproduktion	211	totalskörd	87
Intäkter i jordbruket		skördeutsikter	75
totala	153	skördeutfall	76
per brukningsenhet	161	utsädesmängd	97
per 10 hektar åker	164	skördesätt	100
Invånarantal, se Befolkning		priser	89
Invägd mjölk, se Mejerihantering		Kostnader i jordbruket	
		totala	154
Jordbrukarfamiljens inkomst	166	per brukningsenhet	157—160
Jordbrukets byggnadskostnadsindex, se		per 10 hektar åker	164—165
Byggnadskostnadsindex		Kostnadsprisindex	190
Jordbrukets ekonomiska föreningsrörelse,		Kreatursplatser (antal nyuppförda), se	
se Föreningsrörelse, ekon.		Nybyggnadsverksamhet	
Jordbrukets kostnadsprisindex, se Kost- nadsprisindex		Kreditgivning till ensk. jordbrukare	191—193
Jordbrukets kreditmarknad, se Kreditgiv- ning till enskilda jordbrukare		Kronoskogar, se Skogsmark	
Jordbrukets producentprisindex, se Pro- ducentprisindex		Kultiverad betesmark, se Betesmark	
Jordbrukets skördeskadeskydd, se Skörde- skadeskydd		Kvigor och kvigkalvar, se Nötkreatur	
Jordbrukets världsmarknadsprisindex, se		Kycklingar	115—118
Världsmarknadsprisindex		Kål, se Köksväxter	
Jordbruksarbetare, se Arbetskraft		Köksväxter, odlad areal	
Jordbruksbefolkning, se Befolkning		totalt	67—68
Jordbruksekonomiska undersökn. . .	163—171	enskilda växtslag	70
		Köpeskillingar för jordbruksfastigheter, se	
		Jordbruksfastigheternas priser	
		Kött- och fläskproduktion	140
		Köttbesiktning, se Slaktdjursbesiktningar	
		Köttfodermjöl, förbrukning	63

	Sid.		Sid.
Ladugårdar (antal nyuppförda), se Nybyggnadsverksamhet		Mjölproduktion	
Lamm, priser	140	storlek	132—133
Lantarbetare, se Arbetskraft		användning	132—133
Lantarbetarlöner		Modersuggor, se Svin	
timförtjänster	36, 38—39	Morötter, se Köksväxter	
årsförtjänster	37—39		
Lantbrukshögskolan, se Undervisningsanstalter		Naturlig betesmark, se Betesmark	
Lantbruksnämndernas verksamhet		Naturligt jordbruksområde	1
statliga bidrag och lånegarantier . .	196—197	Nettoförmögenheter i jordbruket	
fastighetsinnehav	198—199	totala	154
Lantbruksskolor, se Undervisningsanstalter		per brukningsenhet	162, 176, 178
Lantbruksundervisning, se Undervisningsanstalter		Nettointäkter i jordbruket, se Intäkter i jordbruket	
Lanthushållsskolor, se Undervisningsanstalter		Njutningsämnen, konsumtion av . .	144—145
Lantmannaskolor, se Undervisningsanstalter		Nominell producentprisindex, se Producentprisindex	
Lejd arbetskraft, se Arbetskraft		Normskördevärde	108
Lin, se Spånadsväxter		Nybildade jordbruk	21
Livsmedel		Nybyggnadsverksamhet	
konsumtion	144—145	nyuppförda byggnader	51
import	147	nyuppförda kreatursplatser	51
export	148	nyuppförda rumsenheter	51
Logar och lador (antal nyuppförda), se Nybyggnadsverksamhet		kostnader	52
Lån, se Kreditgivning till enskilda jordbrukare eller Skulder		Nyodling	22
Lök, se Köksväxter		Nötkreatur	
Löneförmåling, se Förmåling		antal	114—118
Löner, se Lantarbetarlöner		rasfördelning	122—123
		mjölkboskapskontroll	128—129
		besättningsstorlek	119
		slakt	134—135, 140
		priser	140
		Nötkreaturens rasfördelning	122—123
		Nötkreatursenhet(er)	
		definition	113
		antal	119
Magasin (antal nyuppförda), se Nybyggnadsverksamhet		Objektiv skördeuppskattning	77—84
Mångårdsbyggnader (antal nyuppförda), se Nybyggnadsverksamhet		Obrukad åker, areal	67—68
Marknadsförd slakt		Obärgad areal	84
kalv	134	Ogräsmedel, se Växtskyddsmedel	
svin	138	Oljekraftfoder, förbrukning	63
Maskiner och anläggningar m. m.		Oljelin, se Oljeväxter	
antal traktorer, självbindare etc. . .	56	Oljeväxter	
antal brukningsenheter med traktor, självbindare etc.	55	odlad areal	66—69
inköp av maskiner och redskap	58	hektarskörd, totalskörd	92—93
Matpotatis, se Potatis		kvalitet	77
Mejerier, antal	131	skördeutskikt	75
Mejerihantering	131	skördeutfall	76
Mejerileverantörer, antal	131	övervintring	74
Mejerimjolk	131	upplöjd höstsädd	74
Mindre kalv		statsplomberat utsäde	96
slaktdjursbesiktningar, köttproduktion, priser	140	Områdesindelning	1—2
Mjolk, se Mejerihantering eller Mjolkproduktion			
Mjölkboskapskontroll		Plomberat utsäde, se Statsplomberat utsäde	
antal kor och besättningar	130	Potatis	
medelavkast. för kontrollerade kor	128—129	odlad areal	67—69
		arealens fördelning	70
		hektarskörd	81—82

	Sid.
totalskörd	87
kvalitet	77
skördeutsikter	75
skördeutfall	76
priser	89
matpotatissorter	106
Premiering av hästar	126
Priser	
vete, råg, havre, korn, vallhö, matpo-	
tatis, fabrikspotatis, sockerbetor	89
mejerimjolk	131
slaktdjur	140
ägg	142
handelsgödsel	60
jordbruksfastigheter	45—49
Producentpriser, se Priser	
Producentprisindex	190
Produktionsområden	1
Provytemetoden, se Objektiv skördeupp-	
skattning	
Raps, se Oljeväxter	
Rasfördelning, se Nötkreaturens rasfördel-	
ning	
Rationalisering	196—197
Redskap, se Maskiner och anläggningar	
m. m.	
Reell producentprisindex, se Producent-	
prisindex	
Riksförbundet Lin och Hampa, se Före-	
ningsrörelse, ekon.	
Riksområden	1
RLFs jordbruksregister	4
Rumsenheter (antal nyuppförda), se Ny-	
byggnadsverksamhet	
Rybs, se Oljeväxter	
Råg	
odlad areal	66, 68
hektarskörd	81—82
totalskörd	86
kvalitet	101
skördeutsikter	75
skördeutfall	76
övervintring	74
upplöjd höstsädd	74
förmalning, lager	88
utsädesmängd	97
skördesätt	99
priser	89
Rödbetor, se Köksväxter	
Rödklöverfrö, se Vallfröodling	
Silo, se Maskiner och anläggningar m. m.	
Självbbindare, se Maskiner och anläggningar	
m. m.	
Självrisk vid skördeskada	110
Skogar, se Skogsmark	
Skogsfastigheter	11—13
Skogshögskolan, se Undervisningsanstalter	

	Sid.
Skogsmark	
definition	4
areal	19
Skogsskolor, se Undervisningsanstalter	
Skogsvärde	42—43
Skulder (och tillgångar)	
totala	154, 174
per brukningsenhet	162, 169, 175, 178
Skuldprocent	177
Skulttork, se Maskiner och anläggningar	
m. m.	
Skörd	
biologisk skörd per hektar	81
bärgad skörd per hektar	82
totalskörd	86—87
kvalitet	77, 101, 104—105
skördeutsikter	75
skördeutfall	76
skördesätt	99—100
Skördeskadeskydd	
allmänt	107—111
finansiering	109, 111
försäkrad areal, antal anmälningar och	
ersättningar, ersättningsbelopp, norm-	
skörd, aktuell skörd, självrisk	110
Skördesätt för spannmål	99
Skördetröska, se Maskiner och anläggning-	
ar m. m.	
Skördeuppskattningsområden	1—2
Skördeutfall, medelomdömen	76
Skördeutsikter, medelomdömen	75
Slakt	
besiktigade slaktkroppar	140
slaktdjurspriser	140
produktion av kött och fläsk	140
kalvslakt	134—135
svinslakt	138—139
Slaktdjursbesiktningar	140
Slaktdjurspriser	140
Slättervall	
areal	67—68
hektarskörd	81—82
totalskörd	87
återväxt	83
tillväxt	83
bärgningsförluster	83
kvalitet	104—105
skördeutsikter	75
skördeutfall	76
övervintring	74
upplöjd areal	74
arealens åldersfördelning	102
ensilering	103
Sockerbetor	
odlad areal	67—68
skördad areal	90
hektarskörd, totalskörd	90
skördeutsikter	75
skördeutfall	76
priser	89

	Sid.		Sid.
Spannmål		Sveriges Jordbrukskassaförbund, se Föreningsrörelse, ekon.	
totalskörd	86—87	Sveriges Lantbruksförbund, se Föreningsrörelse, ekon.	
spill vid skörd	83	Sveriges Oljeväxtodlars Centralförening, se Föreningsrörelse, ekon.	
jordbrukares leveranser, förmalning, lager	88	Sveriges Pälstdjursuppfödare Riksförbund, se Föreningsrörelse, ekon.	
utsädesmängd	97	Sveriges Skogsägareföreningars Riksförbund, se Föreningsrörelse, ekon.	
skördesätt	99	Sveriges Slakteriförbund, se Föreningsrörelse, ekon.	
priser	89	Sveriges Stärkelseproducenters Förening, se Föreningsrörelse, ekon.	
Spannmålstork, se Maskiner och anläggningar m. m. eller Nybyggnadsverksamhet		Svin	
Sparbankernas kreditgivning, se Kreditgivning till enskilda jordbrukare		antal	115—118
Spenat, se Köksväxter		tjänstbara galtar, betäckta suggor	124
Spill (vid skörd)		svinstamkontroll	137
spannmål	83	besättningsstorlek	120
potatis	84	slakt	138—140
Spånadslin, se Spånadsväxter		Svinhus (antal nyuppförda), se Nybyggnadsverksamhet	
Spånadsväxter		Svinstamkontroll, se Svin	
odlad areal m. m.	94	Sysselsättning, se Arbetskraft	
statsplomberat utsäde	96		
Statens skogsmästarskola, se Undervisningsanstalter		Taxerade inkomster, utgifter m. m. 153—162	
Statliga lån (till enskilda jordbrukare), se Kreditgivning till enskilda jordbrukare		Taxeringsvärden (för jordbruksfastigheter), se Jordbruksfastigheternas taxeringsvärden	
Statsbidrag (till jordbruket), se Lantbruksnämndernas verksamhet		Tillfälligt anställda, se Arbetskraft	
Statslånegaranti, se Lantbruksnämndernas verksamhet		Tillgångar (och skulder)	
Statsplomberat utsäde	96	totala	154, 174
Storboskap		per brukningsenhet 162, 168—169, 175, 178	
slaktdjursbesiktningar, produktion av kött	140	Tillväxt för slättervall	83
priser	140	Timförtjänster, se Lantarbetarlöner	
Struktur- och befolkningsutredningarna 19—23		Timotejfrö, se Vallfröodling	
Stråsäd, statsplomberat utsäde	96	Tjurar, se Nötkreatur	
Stutar, se Nötkreatur		Tjurkalvar, se Nötkreatur	
Suggor, se Svin		Tjänstbara galtar	124
Svensk ayrshireboskap, se Nötkreaturens rasfördelning		Tomt, definition	4
Svensk Husdjurskötsel, se Föreningsrörelse, ekon.		Tomt- och industrivärde	42—43
Svensk jerseyboskap, se Nötkreaturens rasfördelning		Totalindex (för byggnadskostnaderna), se Byggnadskostnadsindex	
Svensk kullig boskap, se Nötkreaturens rasfördelning		Totalskörd	
Svensk låglandsboskap, se Nötkreaturens rasfördelning		höstvet, vårvete, höstråg, korn havre, blandsäd, slättervall, potatis	86—87
Svensk röd och vit boskap, se Nötkreaturens rasfördelning		sockerbeter	90
Svenska Lantmännens Riksförbund, se Föreningsrörelse, ekon.		raps, rybs, oljelin, vitsenap	92—93
Svenska Mejeriernas Riksförening, se Föreningsrörelse, ekon.		spånadslin, hampa	94
Svenska Ägghandelsförbundet, se Föreningsrörelse, ekon.		Traktor, se Maskiner och anläggningar m. m.	
Sveriges Allmänna Hypoteksbank, se Föreningsrörelse, ekon.		Traktorgarage (antal nyuppförda), se Nybyggnadsverksamhet	
Sveriges Bränneriäldkareförening, se Föreningsrörelse, ekon.		Trädgård, definition	4
		Undervisningsanstalter	204
		Ungnöt, se Nötkreatur	
		Upphörda jordbruk	21
		Upplörd (utvintrad) areal	74

	Sid.		Sid.
Urinbrunnar (antal nyuppförda), se Nybyggnadsverksamhet		Vitaminfodermedel, förbrukning	63
Utgifter i jordbruket		Vitkål, se Köksväxter	
totala	154	Vitsenap, se Oljeväxter	
per brukningsenhet	157—159	Värraps, se Oljeväxter	
Utrikeshandel		Värrybs, se Oljeväxter	
livsmedel	147—148	Värråg, se Råg	
egentliga jordbruksprodukter	149	Värsäd, kvalitet	77
Utsäde, se Statsplomberat utsäde		Värvete, se Vete	
Utsädesmängd för spannmål	97	Världsmarknadsprisindex	190
Utvintrad (upplöjd) areal	74	Växtskyddsmedel, inköp	61
Vagn- och redskapsbodar (antal nyuppförda), se Nybyggnadsverksamhet		Yttre rationalisering, se Rationalisering	
Vall till fröskörd, se Vallfröodling			
Vallarealens åldersfördelning	102	Åker	
Vallfröodling, areal	67—69	definition	4
Vallhö, se Hö		totalareal	6, 9, 17
Vallväxter, statsplomberat utsäde	96	arealens användning	66—69
Vetabilisk produktion	64—111	ägd resp. arrenderad areal	10
Vete		Åldersfördelning, se Befolkning	
odlad areal	66, 68	Årsförtjänster, se Lantarbetarlöner	
hektarskörd	81—82	Årsväxtrapportering	71—77
totala skörd	86	Återväxt på slättervall	83
kvalitet	101		
skördeutsikter	75	Ågarekategorier inom jordbruket	22
skördeutfall	76	Ägd åker	10
övervintring	74	Ägda brukningsenheter	10
upplöjd höstsädd	74	Ägg	
förmalning, lager	88	produktion	142
utsädesmängd	97	partihandels invägnings	142
skördesätt	99	priser	142
priser	89	Ägoslag, areal	
Veterinärhögskolan, se Undervisningsanstalter		åker	6, 17
Vicker (och foderärter)		betesmark	6
odlad areal	66, 68	skog	19
skördeutsikter	75	Ärter, se Baljväxter eller Köksväxter	
skördeutfall	76		
		Överprisprocent, se Jordbruksfastigheter-nas priser	
		Övervintring, medelomdömen	74